

Begroting 2027-2030

GEMEENTE DUIVEN

Versie raad

d.d. 10 november 2026

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1 - Voorwoord.....	3
Hoofdstuk 2 - Bestuurlijke hoofdlijnen.....	4
2.1 Beleidsmatige hoofdlijnen	4
2.2 Financiële hoofdlijnen	7
2.3 Begroting in één oogopslag	12
2.4 Autorisatie.....	13
Deel I - Beleidsbegroting	15
Hoofdstuk 3 - Programma's	15
3.1 Bestuur	16
3.2 Maatschappij.....	29
3.3 Omgeving	44
3.4 Algemene dekkingsmiddelen	65
Hoofdstuk 4 - Paragrafen	73
4.1 Lokale heffingen.....	73
4.2 Weerstandsvermogen en Risicobeheersing	82
4.3 Onderhoud Kapitaalgoederen	90
4.4 Financiering	100
4.5 Bedrijfsvoering	105
4.6 Verbonden partijen.....	108
4.7 Grondbeleid	116
4.8 Openbaarheid	123
4.9 Duurzaamheid	124
Deel II - Financiële begroting.....	127
Hoofdstuk 5 - Financiële begroting	127
5.1 Algemeen.....	127
5.2 Kaders en uitgangspunten	128
5.3 Financieel meerjarenperspectief	130
5.4 Baten en lasten per programma.....	130
5.5 Overzicht kosten overhead	131
5.6 Baten en lasten per taakveld.....	132
5.7 Overzicht incidentele baten en lasten.....	133
5.8 Geprognosticeerde balans	141
5.9 EMU-saldo	142
5.10 Arbeidskosten gerelateerde verplichtingen.....	142
Deel III - Bijlagen	144
Bijlage 1 - Overzicht in begroting voorgestelde begrotingswijzigingen	145
Bijlage 2 - Overzicht Financieel gezond 2026	149
Bijlage 3 - Meerjareninvesteringsplan	151
Bijlage 4 - Overzicht van reserves en voorzieningen.....	155
Bijlage 5 - Overzicht per reserve en voorziening	160
Bijlage 6 - Overzicht subsidies	174
Bijlage 7 - Risicoregister	175
Bijlage 8 - Overzicht BBV-indicatoren	177
Bijlage 9 - Kerngegevens.....	178
Bijlage 10 - Samenstelling bestuur.....	179

Hoofdstuk 1 - Voorwoord

Voor u ligt de programmabegroting 2027-2030 van de gemeente Duiven. Deze begroting vormt het financiële en beleidsmatige kader voor de komende jaren en geeft richting aan de uitvoering van gemeentelijke taken en opgaven. Daarbij sluit zij aan op de ambities uit het coalitieakkoord '[Koesteren wat ons bindt, bouwen aan wat komt](#)' en vertaalt deze naar de dagelijkse praktijk van bestuur, beleid en uitvoering.

Deze begroting staat in een bijzonder perspectief. De komende jaren staan in het teken van de mogelijke gemeentelijke herindeling met de gemeenten Westervoort, Zevenaar en Doesburg. Daardoor is deze bestuursperiode korter dan gebruikelijk. De aandacht gaat daarom niet alleen uit naar het realiseren van de ambities en opgaven voor deze bestuursperiode uit het coalitieakkoord, maar ook naar het zorgvuldig uitvoeren van bestaand beleid, het afronden van lopende opgaven en het voorbereiden van een goede overdracht aan de nieuwe gemeente.

Vanuit die gedachte kiest het college voor een koers van continuïteit, betrouwbaarheid en zorgvuldigheid. We bouwen voort op de sterke basis van Duiven, Groessen en Loo: een betrokken samenleving, aantrekkelijke woonkernen, sterke sociale verbanden en een dienstverlening waarop inwoners kunnen vertrouwen. Tegelijkertijd werken we aan opgaven die blijvende aandacht vragen, zoals wonen, duurzaamheid, leefbaarheid, vergrijzing en de kwaliteit van onze voorzieningen.

Daarbij richten we ons niet alleen op de resultaten van vandaag, maar ook op wat we willen nalaten voor morgen. De keuzes in deze begroting dragen bij aan een sterke organisatie, gezonde financiën, kwalitatief goede voorzieningen en een solide uitvoeringspraktijk. Zo zorgen we ervoor dat wat in Duiven, Groessen en Loo is opgebouwd, behouden blijft en een stevig fundament vormt voor de nieuwe gemeente.

Deze begroting laat zien hoe wij daar de komende jaren invulling aan geven. Met realistische keuzes, aandacht voor onze inwoners en oog voor een zorgvuldige overgang werken we verder aan een sterk, leefbaar en vitaal Duiven. Zo koesteren we wat ons bindt en bouwen we aan wat komt.

Hoofdstuk 2 - Bestuurlijke hoofdlijnen

In dit hoofdstuk zijn de beleidsmatige en financiële hoofdlijnen opgenomen. Ook is hier een infographic opgenomen voor de Begroting in één oogopslag en een overzicht van de lokale lastendruk. Op basis van deze informatie op hoofdlijnen heeft de raad direct inzicht in de belangrijkste ontwikkelingen.

De programmabegroting 2027-2030 is de formele basis voor de P&C-cyclus 2027. De begroting is de uitwerking van de bij de [voorjaarsnota 2026](#) gestelde kaders. Het in de voorjaarsnota opgenomen beleid is op basis van de besluitvorming en nieuwe ontwikkelingen geactualiseerd.

Daarnaast bevat de programmabegroting de uitwerking van het coalitieakkoord. Doordat dit akkoord pas laat in het proces van de Voorjaarsnota werd vastgesteld kon het niet meer in de Voorjaarsnota worden verwerkt. Ook de meicirculaire wordt om die reden in deze programmabegroting verwerkt.

De begroting is ingedeeld op programmaniveau. Er zijn drie programma's: Bestuur, Maatschappij en Omgeving. Per programma worden onder andere ontwikkelingen genoemd die van invloed (kunnen) zijn op het programmadoel en de hoofddoelen en de inhoudelijke speerpunten.

Nieuwe ontwikkelingen zijn in beeld gebracht

In de Programmabegroting worden speerpunten voor het komende jaar alsmede de onontkoombare beleidsontwikkelingen voor de komende jaren in beeld gebracht. Ondanks de lastige financiële situatie is het nodig om op bepaalde onderdelen extra geld of inzet te vragen om in de toekomst goed te kunnen blijven functioneren als lokale overheid en partner binnen de samenleving. Ook deze wensen worden in deze begroting allemaal meegenomen. Om te komen tot een structureel sluitende programmabegroting worden in de honorering van deze wensen keuzes gemaakt.

Financieel duurzaam beleid blijft het uitgangspunt

Voor de gemeente Duiven is financieel duurzaam beleid altijd een belangrijk uitgangspunt. Het doel is om een structureel sluitende begroting te presenteren. Incidentele zaken mogen met incidenteel geld worden gedekt. Voor goedkeuring van de begroting door de Provincie is het in ieder geval noodzakelijk om de jaarschijf 2027 structureel sluitend te hebben.

De ontwikkelingen van het Gemeentefonds zijn van grote invloed op dit beleid. Het lijkt er op dat het Rijk hierin de gemeenten niet veel tegemoet zal komen. In de Meicirculaire 2026 zijn geen aanvullende gelden beschikbaar gesteld en experts geven aan dit ook in de septembercirculaire niet te verwachten. Het uit deze Programmabegroting voortkomende financiële plaatje is dan ook niet alleen positief. Het begrotingssaldo voor dekkingsmaatregelen bedraagt ruim € -1,4 miljoen.

Vanuit het provinciaal toezicht is het toegestaan om het surplus van de Algemene reserve als dekkingsmiddel in te zetten, maar ook om een stelpost op te nemen voor onderuitputting op kapitaallasten. Daarnaast is de hoogte van de voorziening Wegen dusdanig opgelopen, dat wij voorstellen de dotatie voor de komende drie jaren met € 200.000 per jaar te verlagen. Naast de stelpost onderuitputting kapitaallasten voor een bedrag van € 400.000 is er van het surplus in de Algemene reserve € 874.000 noodzakelijk om in 2027 een sluitende begroting te kunnen presenteren. Dit blijft ruim binnen de provinciale norm van 10%.

2.1 Beleidsmatige hoofdlijnen

Versterken wat goed is, voorbereiden op wat komt

Deze begroting geeft uitvoering aan de ambities uit het coalitieakkoord. Centraal daarin staat het behouden en versterken van de kwaliteiten die Duiven, Groessen en Loo kenmerken:

een sterke sociale basis, betrokken gemeenschappen, een aantrekkelijke leefomgeving en goede voorzieningen voor inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties. Het coalitieakkoord heeft daarbij een bijzonder karakter. Het betreft een overgangsakkoord voor een relatief korte bestuursperiode, in een fase waarin tegelijkertijd wordt gewerkt aan de voorbereiding van een mogelijke herindeling binnen De Liemers. Dat vraagt om een zorgvuldig evenwicht tussen het voortzetten van de ingezette koers en het voorbereiden op toekomstige bestuurlijke ontwikkelingen.

De focus ligt daarom op het versterken van bestaande kwaliteiten, het afronden van ontwikkelingen die al in gang zijn gezet en het creëren van een sterke uitgangspositie voor de toekomst. De opgaven op het gebied van wonen, leefbaarheid, sociale samenhang, veiligheid en bestuur staan daarbij niet los van elkaar. Gezamenlijk dragen zij bij aan leefbare, veilige en toekomstbestendige dorpen en wijken waarin inwoners prettig kunnen wonen, werken, ontmoeten en meedoen.

Daarbij worden keuzes gemaakt die bijdragen aan de leefbaarheid en vitaliteit van Duiven, Groessen en Loo en tegelijkertijd de uitgangspositie van Duiven, Groessen en Loo voor de toekomst versterken.

Deze koers krijgt vorm langs vijf samenhangende bestuurlijke opgaven die richting geven aan het gemeentelijk handelen en als rode draad door de programma's van deze begroting lopen.

1. Verantwoord besturen en bouwen aan de toekomst

De komende jaren staan in het teken van belangrijke bestuurlijke ontwikkelingen binnen De Liemers. De voorbereiding op een mogelijke herindeling vraagt om zorgvuldige keuzes die zowel recht doen aan de belangen van inwoners van vandaag als aan de bestuurlijke opgaven van morgen.

Dit vraagt om een gemeente die stabiliteit, continuïteit en betrouwbaarheid biedt. Daarom ligt de nadruk op het zorgvuldig uitvoeren van bestaande ambities, het afronden van lopende projecten en het verantwoord omgaan met publieke middelen.

Tegelijkertijd wordt gewerkt aan een sterke bestuurlijke, organisatorische en financiële basis die de gemeente voorbereidt op toekomstige ontwikkelingen.

Continuïteit van dienstverlening aan inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties staat daarbij centraal.

2. Investeren in een sterke sociale basis

De sociale basis vormt het fundament van een veerkrachtige samenleving. Een sterke samenleving begint bij inwoners die kunnen meedoen, elkaar ontmoeten en waar nodig ondersteuning ontvangen. Ontwikkelingen als vergrijzing, toenemende zorgvragen en arbeidsmarktkrapte maken een krachtige sociale basis belangrijker dan ooit.

Daarom ligt de focus op preventie, vroegsignalering en sociale samenhang. Initiatieven zoals het Sterk Lokaal Team, Buurtkracht, mantelzorgondersteuning en activiteiten gericht op kansengelijkheid dragen hieraan bij.

Ook wordt geïnvesteerd in de randvoorwaarden die ontmoeting en betrokkenheid mogelijk maken, zoals sport, cultuur, vrijwilligerswerk en een vitaal verenigingsleven.

Deze inzet versterkt niet alleen de zelfredzaamheid van inwoners, maar draagt ook bij aan leefbare buurten, het voorkomen van overlast en het versterken van de maatschappelijke weerbaarheid van de gemeente.

3. Ruimte bieden aan wonen en ontwikkelen

De vraag naar woningen blijft groot en vraagt om blijvende inzet op woningbouw en gebiedsontwikkeling. Daarom wordt verder gewerkt aan de uitvoering van de woningbouwopgave en de ontwikkeling van nieuwe woongebieden.

Projecten als Biezenkampen, Ploen-Noord en Plakse Weide dragen bij aan het bieden van passende woningen voor verschillende doelgroepen.

Ruimtelijke ontwikkeling gaat daarbij verder dan het toevoegen van woningen alleen. Een goede woonomgeving vraagt ook om ontmoetingsplekken, bereikbaarheid, veiligheid, groen en voorzieningen die bijdragen aan levendige, aantrekkelijke en toekomstbestendige wijken en dorpen.

Ook is het versterken van de economie en werkgelegenheid een aandachtspunt. Ontwikkelingen als Centerpoort-Noord en Graafstaete II dragen hier aan bij.

4. Versterken van leefbaarheid en kwaliteit van de leefomgeving

Een aantrekkelijke leefomgeving draagt direct bij aan het welzijn van inwoners en de kwaliteit van wonen, werken en recreëren.

Daarom wordt geïnvesteerd in een kwalitatief hoogwaardige openbare ruimte, verkeersveiligheid, groen, klimaatadaptatie en duurzaamheid. Ontwikkelingen als Vitaal Centrum, het Groen-Blauw Raamwerk en investeringen in de openbare ruimte dragen bij aan leefbare en toekomstbestendige wijken en dorpen.

De gemeente zet daarbij in op een gezonde leefomgeving waarin ruimtelijke kwaliteit, natuur en gebruikswaarde hand in hand gaan.

Een aantrekkelijke leefomgeving wordt bepaald door meer dan de inrichting van de openbare ruimte alleen. Ook sociale samenhang, veiligheid, ontmoeting en betrokkenheid van inwoners dragen bij aan de leefbaarheid van dorpen en wijken. Investerings in jongerenwerk, ontmoeting, sport en preventie leveren dan ook een belangrijke bijdrage aan een prettig en veilig leefklimaat.

Door fysieke en sociale investeringen in samenhang te bezien wordt gewerkt aan dorpen en wijken waar inwoners zich thuis voelen en prettig samenleven.

5. Vergroten van maatschappelijke en digitale weerbaarheid

Internationale spanningen, digitale dreigingen, ondermijnende criminaliteit en maatschappelijke onzekerheid vragen om een weerbare samenleving en een betrouwbare overheid.

Daarom wordt geïnvesteerd in cyberveiligheid, informatieveiligheid, crisisbeheersing, openbare orde en veiligheid en de continuïteit van dienstverlening. Het versterken van weerbaarheid draagt eraan bij dat de gemeente ook onder veranderende omstandigheden betrouwbaar kan blijven functioneren.

Daarnaast is er aandacht voor de maatschappelijke weerbaarheid van inwoners, organisaties en gemeenschappen. Dit vraagt niet alleen om veiligheidsmaatregelen. Ook sterke gemeenschappen, actieve verenigingen, een sterke sociale basis en inwoners die naar elkaar omzien dragen bij aan het vermogen van de samenleving om met toekomstige uitdagingen om te gaan.

Tot slot

De begroting 2027 staat in het teken van het versterken van de kwaliteiten van Duiven, Groessen en Loo en het voorbereiden op toekomstige ontwikkelingen. De focus ligt op een sterke sociale basis, ruimte voor wonen en ontwikkeling, een aantrekkelijke leefomgeving, een weerbare samenleving, zorgvuldig bestuur en een krachtige toekomst voor De Liemers. Daarmee worden bestaande kwaliteiten versterkt, lopende ontwikkelingen voortgezet en voorwaarden gecreëerd voor de uitdagingen en kansen van morgen.

2.2 Financiële hoofdlijnen

In deze paragraaf is de ontwikkeling van ons begrotingssaldo, ook wel de verloopstaat van de begroting genoemd, opgenomen. Het Financieel meerjarenbeeld geeft aan hoe ons begrotingssaldo zich sinds de vaststelling van de [voorjaarsnota](#) op 7 juli 2026 heeft ontwikkeld en op basis van de financiële effecten van de voorgestelde begrotingswijzigingen in deze begroting gaat ontwikkelen.

Financieel meerjarenbeeld

Stand/P&C-product	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Stand na voorjaarsnota	-1.554	-1.293	-302	-43
Gemeentefonds - Meicirculaire 2026	4	-258	-261	-84
Beginstand begroting 2027	-1.550	-1.551	-563	-127
Mutaties begroting				
Autonome ontwikkelingen	1.012	1.123	1.187	1.579
Bestaand beleid - actualisatie	-113	-149	-198	-190
Nieuw beleid - voorstellen	-772	-672	-663	-567
Totaal mutaties begroting	126	301	325	822
Saldo programmabegroting 2027-2030, voor dekkingsmaatregelen	-1.424	-1.250	-238	695
Dekkingsmaatregelen	1.474	550	500	250
Saldo programmabegroting 2027-2030, na dekkingsmaatregelen	50	-700	262	945

Structurele exploitatieruimte

Overzicht saldo	2027	2028	2029	2030
Totaal saldo	50	-700	262	945
Waarvan incidenteel	-664	506	564	367
Structureel saldo	714	-1.206	-302	578

Het provinciale toezicht ziet er op toe dat gemeenten een structureel sluitende begroting presenteert. Daarmee stelt de provincie de eis aan de gemeente het structurele saldo te presenteren. In Duiven is er sprake van een structureel sluitende begroting in het eerste en laatste jaar. Bovendien geeft de hoogte van de algemene reserve de ruimte om ook in de komende jaren het surplus te gebruiken voor een structureel sluitende begroting. De toelichting op de incidentele baten en lasten geven wij in hoofdstuk 5.7 weer.

Overzicht belangrijkste financiële ontwikkelingen

Het volgende overzicht geeft inzicht in de belangrijkste financiële ontwikkelingen. Hier zijn alleen bedragen groter dan € 50.000 opgenomen.

Alle voorgestelde wijzigingen zijn in de programma's en in totaliteit in de bijlagen (per soort wijziging) opgenomen. Per programma wordt ook een toelichting voor de wijzigingen groter dan € 15.000 gepresenteerd.

Ontwikkelingen > € 50.000	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Programma 1 Bestuur				
1Stroom - investeren in cyberveiligheid	-60	-54	-54	-54
Integrale veiligheid - weerbare samenleving	-165	-75	-75	-75
Veiligheid - extra jongerenwerker/straatcoach	-64	-64	-64	-64
Totaal programma 1 Bestuur	-289	-193	-193	-193
Programma 2 Maatschappij				
1Stroom - verenigingsondersteuner	-90	-90	-90	0
Basisonderwijs - versterken bewegingsonderwijs	-63	-63	-63	-63
Cultuur - versterking cultuur- en muziekattractie in het basisonderwijs	-60	-60	-60	-60
Jeugd - aframing compensatiemiddelen	655	696	696	696
Jeugd - pilot Kansengelijkheid	-110	-110	0	0
Kapitaallasten - actualisatie	82	97	112	126
Maatschappelijke ondersteuning - terugdraaien bezuiniging Santé partners	-56	-111	-111	-111
Subsidies - Indexering subsidieplafonds	-65	-65	-65	-65
Triominos - onderzoek efficiënter beheer	0	-121	-141	-141
Veilig-thuis - actualisatie budget	-73	-73	-73	-73
Totaal programma 2 Maatschappij	221	100	205	310
Programma 3 Omgeving				
1Stroom - formatie handhaving buitengebied	-90	-90	0	0
1Stroom - formatie toezichthouder bouw/RO	-63	-63	-63	-63
1Stroom - formatie vergunningverlener bouw	-63	-63	-63	-63
Circulus - Aanpassing tarieven	-150	-150	-150	-205
Kapitaallasten - actualisatie	138	186	203	280
Stijging opbrengst afvalstoffenheffing	350	350	305	372
Totaal programma 3 Omgeving	122	171	232	322

Programma 4	Algemene dekkingsmiddelen				
1Stroom - formatie handhaving buitengebied		90	90	0	0
Belastingopbrengsten - volumestijging OZB en nareizigers		24	77	157	503
Jeugd - pilot Kansengelijkheid		110	110	0	0
Kapitaallasten - actualisatie		220	173	125	77
Triominos - onderzoek efficiënter beheer		0	188	188	0
Totaal programma 4	Algemene dekkingsmiddelen	444	637	469	580
Totaal belangrijkste ontwikkelingen		499	715	714	1.020

Weerstandsvermogen

De Algemene Reserve bedraagt per 1 januari 2027 bijna € 30 miljoen. Dit ligt ruim boven de € 8,3 miljoen die berekend is als bovengrens om het gemiddelde risico op te kunnen vangen. De Algemene Reserve wordt nu vooral gebruikt om mogelijke structurele effecten van ingezet beleid op te vangen. De grootste risicofactoren voor de gemeente blijven de Algemene Uitkering en de ontwikkelingen binnen het Sociaal Domein, de zogenaamde open einde regelingen. Met een weerstandratio van 3,6 scoort de gemeente in de beoordeling uitstekend en is er zelfs ruimte om het surplus van de Algemene Reserve in te zetten als dekkingsmiddel en extra ruimte in de begroting.

Reservepositie

Naam reserve	Eindstand 31-12-2025	Mutaties begrotingsjaar 2026	Stand 31- 12-2026	Mutaties begrotingsjaar 2027	Stand 31- 12-2027	Mutaties begrotingsjaar 2028	Stand 31- 12-2028	Mutaties begrotingsjaar 2029	Stand 31- 12-2029	Mutaties begrotingsjaar 2030	Stand 31- 12-2030
Algemene reserves											
Programma 4 - Algemene dekkingsmiddelen											
Algemene reserve	32.679	-5.862	26.817	-3.626	23.190	-1.081	22.109	-880	21.229	-770	20.459
Totaal Algemene reserves	32.679	-5.862	26.817	-3.626	23.190	-1.081	22.109	-880	21.229	-770	20.459
Bestemmingsreserves											
Programma 1 - Bestuur											
Wet Open Overheid	121	-6	114		114		114		114		114
Nieuwe Wet Inburgering	73	-73	-		-	-	-	-	-	-	-
Totaal programma 1 - Bestuur	194	-80	114	-	114	-	114	-	114	-	114
Programma 2 - Maatschappij											
Beschermd wonen	1.363		1.363		1.363		1.363		1.363		1.363
Doelgroepen vervoer	480	-92	388	-173	215	-215	-		-	-	-
Groeneblauwe ontwikkelingen in tussengebied Duiven/Westervoort	388		388		388		388		388		388
Hervormingsagenda Jeugd	-	750	750	-450	300	-300	-		-		-
Onderwijsachterstandenbeleid	25	-25	-		-	-	-	-	-	-	-
Parkmanagement	85	-85	-		-	-	-	-	-	-	-
Statushouders	107	-107	-		-	-	-	-	-	-	-
Totaal programma 2 - Maatschappij	2.448	441	2.889	-623	2.266	-515	1.751	-	1.751	-	1.751
Programma 3 - Omgeving											
Betaalbare woningbouw	1.541	-254	1.287	-180	1.107	-100	1.007	-100	907	-100	807
Circulaire economie	438	-30	409		409		409		409		409
Fonds bovenwijkse voorzieningen	1.395	-70	1.326		1.326		1.326		1.326		1.326
Gevolgen grondwaterverontreiniging	281		281		281		281		281		281
Groen onderhoud	188		188	-49	139	-49	90	-49	42		42
Het Groenfonds	57	-24	34	-24	10	-24	-14	-24	-37	-24	-61
Implementatie Omgevingswet	509	-70	438	-33	405		405		405		405
Integraal huisvestingsplan	70	-4	67		67		67		67		67
Klimaatadaptatie	154		154		154		154		154		154
Migratie en integratie	2.730	-142	2.588		2.588		2.588		2.588		2.588
Ontwikkeling A15	969	-100	869	-100	769	-100	669	-100	569	-100	469

Vitale dorpen en wijken	220	-11	209		209		209		209		209
Totaal programma 3 - Omgeving	8.553	-704	7.849	-385	7.464	-272	7.191	-272	6.919	-224	6.695
Totaal bestemmingsreserves	11.195	-343	10.852	-1.008	9.844	-787	9.057	-272	8.784	-224	8.560
Geblokkeerde reserves											
Stimuleringsfonds	111		111		111		111		111		111
Totaal reserves	43.985	-6.205	37.780	-4.635	33.145	-1.869	31.276	-1.153	30.124	-994	29.130

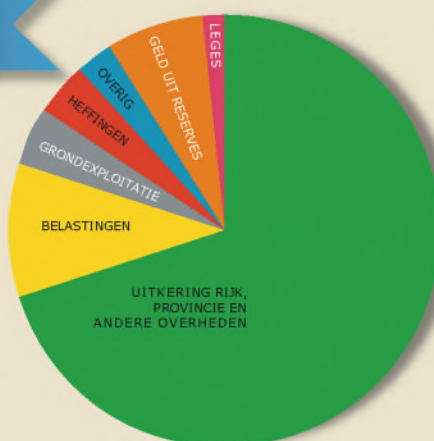
2.3 Begroting in één oogopslag

Inkomsten

totale inkomsten

Begroting 2027

Uitkering rijk, provincie en andere overheden
€ 63.467.515

Belastingen
€ 8.907.639

Grondexploitatie
€ 3.278.146

Heffingen
€ 6.582.597

Overig
€ 5.908.874

Geld uit reserves
€ 12.359.779

Leges
€ 1.155.398

Wat betaal jij?

De bedragen zijn per huishouden:

OZB
€ 450,19
(waarde woning € 438.000)

Afvalstoffenheffing
€ 351,68

Rioolheffing
€ 285,6

€ 29.712.920
Bestuur

€ 50.897.154
Maatschappij

€ 19.371.260
Omgeving

Bestuur & burgerzaken: € 3.423.847
Veiligheid: € 2.275.769
Overhead: € 13.377.133
Overig: € 10.636.171

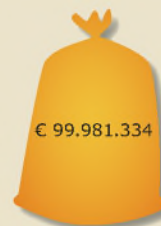
Onderwijs: € 3.006.281
Sport: € 2.203.091
Cultuur: € 1.040.018
Openbaar groen: € 2.992.772
Burgerparticipatie: € 4.147.289

Verkeer & vervoer: € 3.781.326
Grondexploitatie: € 3.003.625
Ruimtelijke ontwikkeling en wonen: € 5.226.251

Werk en inkomen: € 14.248.718
Wmo: € 8.108.290
Jeugd: € 13.293.884
Volksgezondheid: € 1.856.811

Riolering: € 2.020.194
Afval: € 3.169.909
Milieubeheer: € 792.578
Overige: € 1.377.377

Uitgaven

totale uitgaven

Toekomst

Met de begroting 2027 kiest de gemeente Duiven voor het versterken van wat goed gaat in Duiven, Groessen en Loo én voor het voorbereiden op de uitdagingen van morgen. De begroting zet in op sterke dorpen en wijken, een krachtige sociale basis, voldoende woningen, een aantrekkelijke leefomgeving en een weerbare samenleving. Tegelijkertijd bereidt de gemeente zich voor op de mogelijke herindeling naar de nieuwe gemeente De Liemers. Met investeringen in leefbaarheid, wonen, sociale samenhang, veiligheid en dienstverlening bouwen we aan een sterke basis voor vandaag én morgen.

Saldo komende jaren

2027
€ 50.000

2028
- € 700.000

2029
€ 262.000

2030
€ 945.000

Meer informatie www.duiven.nl/begroting

2.4 Autorisatie

Bij de autorisatie van budgetten (begrotings- en investeringsbudgetten) hebben wij aansluiting gezocht bij de regelgeving volgens de [Gemeentewet \(art. 189-192 e.v.\)](#) en de [Wet Dualisering Gemeentebestuur](#). Deze wet schrijft voor dat de gemeenteraad op hoofdlijnen stuurt en dat het college van burgemeester en wethouders de dagelijkse uitvoering van zaken voor haar rekening neemt. Om dit te ondersteunen heeft de wetgever een splitsing gemaakt in de gemeentebegroting. Voor de gemeenteraad is er de programmabegroting ter ondersteuning van het sturen op hoofdlijnen en de kaderstellende en controlerende taak. Daarnaast is de in de [Financiële verordening](#) de nodige informatie opgenomen.

Programmabegroting

Dit is de begroting die (onder andere) de kaderstellende functie ondersteunt. Met de kaderstellende functie wordt bedoeld dat op het niveau van programma's middelen, de begrotings- en investeringsbudgetten, worden toegewezen en de doelstellingen en uit te voeren activiteiten om deze doelstellingen te bereiken worden vastgesteld. Het onderdeel Algemene dekkingsmiddelen wordt in dit verband gelijk gesteld aan een programma. De raad stelt de programmabegroting vast en autoriseert daarmee het college om deze middelen in te zetten om de opgenomen doelen te realiseren.

Budgetten

Exploitantiebudgetten

De raad autoriseert het college op het niveau van programma's. Het college is daarmee bevoegd uitvoering te geven aan het realiseren van de doelstellingen van het betreffende programma met behulp van de daarbij opgenomen middelen. Voorwaarde daarbij is dat het college bij de besteding van de budgetten bestaand beleid binnen de grenzen van het totale budget van het programma blijft. Binnen deze grenzen is het college bevoegd om de wijze van besteding van de budgetten aan te passen als dit noodzakelijk is voor het bereiken van de door de raad vastgestelde doelstellingen van het betreffende programma. Hiervoor hoeft, volgens de voorschriften, geen begrotingswijziging aan de raad te worden voorgelegd.

Bij het schuiven met budgetten tussen verschillende programma's, moeten de raad goedkeuring gevraagd worden door middel van het voorleggen van een raadsvoorstel met begrotingswijziging. Voor budgetten die zijn toegekend voor nieuw beleid of actualisatie van bestaand beleid geldt een strikter regime: hiervoor is voorafgaande toestemming van de raad vereist bij verwachte over- of onderschrijding, omdat de raad deze middelen voor een specifiek doel heeft vastgesteld.

Bij tussentijdse voortgangsrapportages en jaarverslag en -rekening legt het college verantwoording af over de uitvoering, de besteding van de middelen en de bereikte resultaten van het betreffende programma en de realisatie van de doelstellingen. Verschillen groter dan €15.000 worden toegelicht.

Investeringsbudgetten

In de programmabegroting worden per programma naast de exploitatiebudgetten ook de investeringsbudgetten uit het investeringsprogramma die bijdragen aan het realiseren van de doelstellingen van het betreffende programma gepresenteerd. Door de autorisatie op het niveau van de programma's is het college dus bevoegd om ook uitvoering te geven aan de investeringen. Hiertoe wordt per investering een krediet, inclusief bijbehorende dekking en eventueel in te stellen dekkingsreserves en de jaarlijkse kosten van rente en afschrijving gepresenteerd.

Indien bij een kredietaanvraag blijkt dat het te voteren bedrag noodzakelijkerwijs hoger is dan het in het investeringsprogramma opgenomen bedrag moet het college vooraf om autorisatie vragen. Hierbij worden de daarbij behorende dekkingsmiddelen aangegeven. In dergelijke gevallen legt het college ook een begrotingswijziging voor. Na goedkeuring door de raad, met de bijbehorende begrotingswijziging, is het krediet beschikbaar gesteld. Uiteraard legt het college ook over de uitvoering van de investeringsbudgetten, zowel inhoudelijk als financieel, tussentijds (indien er sprake is van noodzakelijke aanpassingen) en bij het jaarverslag verantwoording aan de raad af.

Budgetten reserves en voorzieningen

Bij de programmabegroting worden per programma ook de betreffende reserves en voorzieningen gepresenteerd. Op basis van het budgetrecht is de raad bevoegd reserves in te stellen en toevoegingen en onttrekkingen te autoriseren. De bij het onderdeel reserves opgenomen mutaties gelden in dit verband als vast te stellen kader. Voor noodzakelijke wijzigingen hierin wordt een apart voorstel ingediend.

Voor voorzieningen geldt een ander regime. De raad stelt een voorziening in op basis van bijvoorbeeld een onderhoudsplan. Bij de instelling van de voorziening bepaalt de raad de hoogte van de jaarlijkse dotatie. De werkelijke bestedingen ten laste van de voorziening vinden plaats op basis van het vastgestelde onderhoudsplan. Deze bestedingen vallen binnen het mandaat van het college.

Deel I - Beleidsbegroting

De hoofdstukken 3 (Programma's) en 4 (Paragrafen) vormen samen de beleidsbegroting. Hierin wordt het beleid van gemeente Duiven voor 2027 inhoudelijk uitgewerkt, zowel per beleidsterrein (programma's) als programma-overstijgend (paragrafen).

Hoofdstuk 3 - Programma's

Een programma is een samenhangend geheel van doelstellingen en daarbinnen activiteiten die bijdragen aan de realisatie van deze doelstellingen. Het programma is het niveau waarop de gemeenteraad de budgetten autoriseert. De raad bepaalt het aantal programma's en hoe de activiteiten onder een programma worden samengevoegd.

Per programma zijn de volgende onderdelen opgenomen:

Algemeen

Deze paragraaf is de algemene inleiding van het programma. Elk programma opent met een aantal vaste, contextuele onderdelen:

- Omschrijving - een korte typering van het programma en wat eronder valt.
- Wat willen we? - de maatschappelijke doelen op hoofdlijnen.
- Ontwikkelingen - relevante trends en actuele ontwikkelingen binnen het programma.
- Beleidskaders - de vastgestelde beleidsnota's en -kaders waarop het programma is gebaseerd.
- Risico's - de belangrijkste risico's binnen het programma.
- Verbonden partijen - de gemeenschappelijke regelingen, vennootschappen of stichtingen die bijdragen aan het programma.

Wat willen wij bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

De zogenaamde eerste twee W-vragen presenteren we in één tabel. Hierin maken wij onderscheid tussen speerpunten (Wat willen we bereiken?) en activiteiten (Wat gaan we daarvoor doen?). Onderdelen die hierbij worden opgenomen zijn: risico's, planning, financiën en participatie. Ook zijn de verplichte BBV-indicatoren hier opgenomen.

Wat gaat het kosten?

Hier presenteren wij de exploitatiekosten behorende bij de programma's. Het uitgangspunt is de vastgestelde voorjaarsnota 2026. Daarna presenteren wij de financiële ontwikkelingen tot deze begroting. Tot slot geven wij inzicht in de in deze begroting voorgestelde begrotingswijzigingen. Dit leidt samen tot de actuele stand van de begroting.

In de gemeente Duiven werken wij met drie echte programma's:

1. Bestuur;
2. Maatschappij;
3. Omgeving.

Daarnaast is het 'programma' Algemene dekkingsmiddelen opgenomen.

De programma's worden in de volgende pagina's nader uitgewerkt.

3.1 Bestuur

Inleiding

Het programma Bestuur richt zich op de relatie tussen de gemeente en haar inwoners, ondernemers en samenwerkingspartners.

Externe ontwikkelingen

Herindeling

De voorgenomen herindeling van de gemeenten Duiven, Westervoort, Doesburg en Zevenaar per 1 januari 2029, zoals vastgelegd in het principebesluit, vormt een belangrijke ontwikkeling voor de komende jaren. Deze ontwikkeling heeft invloed op de bestuurlijke koers van de gemeente en op de keuzes die in aanloop naar de herindeling worden gemaakt. Ook vraagt dit de komende periode om aandacht binnen de organisatie en de samenwerking binnen de Liemers, zodat de gemeente zich zorgvuldig kan voorbereiden op de toekomstige situatie.

Verder zijn er op dit moment geen bijzondere externe ontwikkelingen te melden die invloed hebben op de te bereiken doelstellingen en activiteiten binnen dit programma.

Wat willen we bereiken?

De gemeente is een betrouwbare overheid die duidelijk, eerlijk en betrokken werkt.

Dit betekent dat:

- de dienstverlening toegankelijk, begrijpelijk en voorspelbaar is en aansluit bij wat inwoners, ondernemers en maatschappelijke instellingen nodig hebben;
- deze groepen op een passende manier worden betrokken bij het maken van beleid en besluiten.

Samenwerking met andere gemeenten en organisaties draagt bij aan een effectieve uitvoering. Ook het waarborgen van een veilige leef- en werkomgeving versterkt het vertrouwen in de overheid.

Deze uitgangspunten vormen samen het doel van het programma Bestuur.

Beleidskaders

- [Integraal Veiligheidsplan \(2022\)](#);
- [I&A visie \(2024\)](#);
- [Participatie beleidskader \(2024\)](#).

Verbonden partijen

- 1Stroom;
- Samenwerking de Liemers;
- Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden;
- Euregio Rijn-Waal;
- Streekarchivariaat De Liemers en Doesburg.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

1.1 Weerbare samenleving

Er zijn toenemende geopolitieke spanningen in de wereld, dreigingen die onze samenleving ontwrichten, klimaatverandering en een groter risico op langdurige stroomuitval. Hierdoor moeten de overheid, instellingen en inwoners zich voorbereiden op onverwachte situaties en weerbaarder worden tegen langdurige verstoringen. Gemeenten spelen een sleutelrol in het versterken van maatschappelijke weerbaarheid en veerkracht. Een crisis, of het nu gaat om stroomuitval, een overstroming of een hybride dreiging, heeft namelijk in de eerste plaats lokaal impact.

Om gemeenten te helpen bij deze opgave heeft de VNG een handreiking opgesteld. Deze handreiking vormt de basis voor de aanpak.

Doel

Zorgen dat inwoners zo goed mogelijk voorbereid zijn op een langdurige verstoring. Daarnaast moet ook de gemeentelijke organisatie voorbereid zijn, zodat de meest kritische processen in een voorkomend geval zo veel mogelijk door kunnen gaan.

Risico's

Als inwoners zichzelf niet kunnen redden tijdens een langdurige crisis dan komen vooral de meest kwetsbare mensen in de knel.

Als de gemeente haar kritische processen en vitale voorzieningen niet in de lucht kan houden, dan kan dat tot ernstige ontwrichting van de samenleving leiden.

Planning

Het zal meerdere jaren vergen om alle maatregelen uit de VNG handreiking uit te voeren. Met de eerste maatregelen is in 2026 een start gemaakt. Op basis van een nog op te stellen plan van aanpak volgt een nadere uitwerking van de planning bij dit speerpunt.

Financiën

De implementatie van de VNG-maatregelen past niet binnen bestaande budgetten of beschikbare capaciteit. De benodigde middelen voor 2027, voor het opstellen van een plan van aanpak en inrichten van noodsteunpunten, staan opgenomen onder activiteit 1.1.1.

Participatie

Een onderdeel van de VNG-maatregelen is dat de gemeente gesprekken organiseert met inwoners en ondernemers over wat zij nodig hebben om weerbaar en veerkrachtig te worden of dit te versterken en om de samenredzaamheid te bevorderen.

1.1.1 Uitwerken van maatregelen voor een weerbare samenleving

Voor de opgave rondom de maatschappelijke weerbaarheid sluit de gemeente aan op de door de VNG ontwikkelde handreiking met maatregelen voor gemeentelijke weerbaarheid. Deze omvat onder andere maatregelen op het gebied van continuïteit van de organisatie, crisisbeheersing, vitale voorzieningen, sociaal weefsel en zelfredzaamheid van inwoners. Het betreft een integrale, meerjarige opgave waarbij samenwerking noodzakelijk is, zowel binnen de gemeentelijke organisatie als met externe partners. Voor het kunnen uitvoeren van deze brede opgave zijn het aanstellen van een projectleider en uitvoeringsbudget nodig.

Financiën

Uit ervaringen bij omliggende gemeenten is een projectleider voor 24 uur per week nodig. Deze uren zijn voor Westervoort en Duiven samen. Het project is naar verwachting na vier jaar afgerond. De kosten voor Duiven bedragen € 54.900 per jaar tot en met 2030.

Daarnaast is budget nodig voor het inrichten van noodsteunpunten, het organiseren van sessies (sprekers, materiaal) en trainingen van medewerkers en vrijwilligers. De kosten voor de zes noodsteunpunten zijn eenmalig en zullen zich voornamelijk in 2027 voordoen. In 2026 loopt een regionale pilot over noodsteunpunten. Na de pilot wordt bekend welke voorzieningen een noodsteunpunt moet hebben en daarmee worden ook de kosten bekend. Voor de inrichting van de steunpunten wordt eenmalig € 15.000 per steunpunt begroot in 2027. Ofwel € 90.000 in totaal. De kosten van het organiseren van sessies en trainingen zullen structureel zijn. De kosten hiervoor bedragen € 20.000 per jaar.

N.B. Landelijk zijn middelen toegezegd voor 2026 (€ 10 miljoen) en voor 2027 (€ 60 miljoen) voor het opzetten van noodsteunpunten binnen alle gemeenten. De middelen zullen via de veiligheidsregio beschikbaar worden gesteld. Tot op heden is het niet duidelijk welke middelen naar individuele gemeenten vloeien.

Vandaar dat op dit moment nog geen concrete dekking voor deze activiteit kan worden toegevoegd. Hiervoor hebben wij een p.m.-post opgenomen.

Planning

De projectleider moet onder andere een projectplan gaan maken met het ambitieniveau, prioritering, planning en de concrete uitwerking van de maatregelen. Het zwaartepunt voor het realiseren van de noodsteunpunten zal in 2027 komen te liggen. De overige acties starten in 2027 en lopen door in 2028, 2029 en 2030.

1.2 Aanpak gevoel van onveiligheid en onveilige plekken

Naar aanleiding van de moord op een jonge vrouw bij Duivendrecht in augustus 2025 kwam de veiligheid van vrouwen volop in de aandacht te staan. In Duiven is een veiligheidsenquête gehouden en daarna een schouw op potentieel onveilige plekken.

In de enquête zijn 49 locaties genoemd waar mensen zich onveilig voelen. Het station is het vaakst genoemd (30 x). Verder viel op dat bij 21 van de 49 locaties de aanwezigheid van 'hangjeugd' werd genoemd als reden waarom mensen zich onveilig voelen.

Uit de schouw kwam naar voren dat een specifieke aanpak per locatie niet nodig is. De verlichting en de inrichting van de openbare ruimte is voldoende. Voor donkere plekken zijn alternatieve routes beschikbaar.

Na de enquête en de schouw is bekeken welke maatregelen passend zijn om het gevoel van veiligheid in onze gemeente te verhogen. Er worden vier maatregelen aanbevolen:

1. het aanstellen van een extra ambulante jongerenwerker,
2. meer toezicht op donkere en afgelegen plekken (fietsroutes en parken) door politie en gemeentelijke handhavers,
3. tunneltjes beter verlichten en verfraaien,
4. communiceren over verbetermaatregelen.

Het college heeft ervoor gekozen om de aanbeveling voor een extra ambulante jongerenwerker in te vullen met een straatcoach. Daarom wordt hier verder gesproken over straatcoach. De straatcoach zal functioneren naast de reeds bestaande ambulante jongerenwerker, zodat ze elkaar aanvullen.

Doel

De genoemde aanbevelingen moeten bijdragen aan een beter gevoel van veiligheid.

Risico's

Duiven is over het algemeen een veilige gemeente. Gevoelens van onveiligheid bij met name vrouwen bestaan en die willen we serieus nemen. Geen maatregelen nemen, doet afbreuk aan deze gevoelens.

Planning

Als er een positief besluit wordt genomen over het budget voor een straatcoach, dan zal aan Santé Partners de opdracht worden gegeven om de werving te starten.

Voor meer aanwezigheid en toezicht op donkere en afgelegen plekken wordt overleg gevoerd met de politie.

De verlichting in tunneltjes wordt al in september 2026 verbeterd. De verfraaiing van de tunneltjes willen we nog dit jaar in gang zetten.

Financiën

De kosten voor de uitvoering van de aanbevelingen zitten voornamelijk bij het aanstellen van een straatcoach voor Duiven en Westervoort gezamenlijk.

Meer toezicht door politie en handhaving zal uit bestaande formatie komen.

Indien de kosten voor het verfraaien van de tunneltjes hoger worden dan € 15.000, dan wordt dat meegenomen in de Najaarsnota.

Participatie

Voorafgaand aan de gehouden schouw is via sociale media een oproep gedaan voor deelname aan de schouw. Hoewel de respons niet groot was, waren de deelnemers aan de schouw erg betrokken en was de schouw waardevol om te doen.

Via de veiligheidsenquête is eveneens informatie opgehaald over onveilige plekken. 222 mensen vulden de enquête in en 130 mensen hebben locaties benoemd die zij als onveilig beschouwen.

1.2.1 Uitwerken maatregelen voor extra jongerenwerker/straatcoach

Het college heeft ervoor gekozen om de aanbeveling voor een extra ambulante jongerenwerker in te vullen met een straatcoach. De straatcoach vult de reeds bestaande ambulante jongerenwerker aan. Samen kunnen zij een hele goede preventieve en signalerende rol vervullen. De straatcoach gaat de straat op en bezoekt plekken in de openbare ruimte waar jongeren samenkomen. Hij gaat daar in gesprek met de jongeren en luisteren wat er speelt. Op die manier heeft de gemeente constant in beeld welke jongeren waar op straat 'hangen'. De straatcoach leert de jongeren kennen en kan vroegtijdig eventuele problemen signaleren. Vanuit de invalshoek straatcoach worden jongeren ook aangesproken op intolerant en grensoverschrijdend gedrag. Hierbij moet naast 'jongeren' ook gedacht worden aan 'jong volwassenen'. Gedragingen en problemen zoals spijbelen, pest- en intimiderend gedrag, armoede, eenzaamheid of overlast gevend en crimineel gedrag moeten zichtbaar en aangepakt worden. Als dit vroeg gebeurt, kan voorkomen worden dat er grotere problemen ontstaan. De jongerenwerker/straatcoach verwijst jongeren waar nodig door naar hulpverlening, dienstverlening of (sport)activiteiten. Verder kunnen jongerenwerkers/straatcoach met de jongeren zelf een positieve bijdrage leveren aan beeldvorming over 'hangjongeren' en de veiligheidsbeleving in het algemeen.

De veelvuldige aanwezigheid van de ambulante jongerenwerker en de straatcoach op straat in combinatie met het werken aan een positievere beeldvorming over jongeren, moet inwoners het vertrouwen geven dat ze niet bang hoeven te zijn voor groepen jongeren.

Santé levert nu 1 ambulante jongerenwerker in Duiven en Westervoort samen. Er wordt goed werk verricht. Van één jongerenwerker kan echter niet verwacht worden dat alle plekken in Duiven en Westervoort volledig in beeld zijn. Laat staan om alle jongeren die elkaar buiten ontmoeten langs te gaan en alle signalen op te volgen. Bovendien is uit een evaluatie van de eerder aangestelde extra jongerenwerker gebleken dat het voor (het gevoel van) de veiligheid belangrijk is dat op bepaalde momenten de jongerenwerker niet alleen de straat op gaat. Daarnaast kunnen een jongerenwerker en een straatcoach elkaar versterken in het opdoen van kennis en kunde.

Financiën

De kosten van een straatcoach bedragen € 105.000 ofwel € 64.050 voor Duiven.

Planning

Als er een positief besluit wordt genomen over het gewenste budget dan zal aan Santé Partners de opdracht worden gegeven om de werving te starten. De insteek is om de straatcoach zo snel mogelijk in 2027 te laten starten. In eerste instantie zal de straatcoach tot 2030 worden aangesteld. Tussentijds zal worden geëvalueerd of de straatcoach in de behoeften voorziet of dat er wellicht meer of iets anders nodig is.

1.3 Doorlopende verbetering van de dienstverlening

De dienstverlening in de gemeente wordt steeds verbeterd, zodat deze goed blijft aansluiten op de behoeften van inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en verenigingen.

De dienstverlening wordt uitgevoerd binnen de wettelijke en financiële mogelijkheden en sluit aan bij de Visie op Dienstverlening, met als kernwaarden: inwoner centraal, servicegericht, duidelijk en met kennis van zaken.

Doel

Het is belangrijk dat inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en verenigingen zich welkom voelen en gemakkelijk contact kunnen hebben met de gemeente. Daarom wordt ingezet op duidelijke informatie, passende ondersteuning en dienstverlening die aansluit bij verschillende behoeften.

Risico's

- Er zijn technische, procedurele, culturele en financiële uitdagingen om in lijn met de Visie op dienstverlening te kunnen werken;
- De gewenste ontwikkelingen kunnen omvangrijk zijn en tijd vragen;
- De voortgang hangt af van beschikbare capaciteit, omdat de genoemde speerpunten tijdsintensief zijn en binnen de bestaande middelen worden uitgevoerd.

Planning

De samenleving verandert voortdurend. Daarom vraagt het verbeteren van de dienstverlening blijvende aandacht. In de jaarplannen bij de Visie op Dienstverlening staat ieder jaar welke onderwerpen voorrang krijgen.

Financiën

De beschikbare financiële middelen zijn bepalend voor het tempo waarin verbeteringen kunnen worden doorgevoerd.

Participatie

Inwoners en ondernemers worden regelmatig gevraagd naar hun ervaringen, wensen en ideeën. Deze informatie wordt gebruikt om de dienstverlening verder te verbeteren en beter aan te laten sluiten bij wat er leeft in de samenleving.

1.3.1 Verbeteren schriftelijke dienstverlening

Duidelijke communicatie helpt inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en verenigingen om te begrijpen wat van hen wordt verwacht en wat zij van de gemeente mogen verwachten. Daarom wordt gewerkt aan begrijpelijke en toegankelijke communicatie. Om informatie toegankelijk en begrijpelijk te houden, schrijven we onze teksten minimaal op B1-niveau.

De webteksten zijn al geschreven in duidelijke taal. In 2027 ligt de nadruk op het verder verbeteren van brieven en e-mails. Zo wordt informatie beter begrijpelijk voor iedereen.

De voortgang wordt gevolgd door:

- taalambassadeurs mee te laten lezen bij teksten;
- steekproeven uit te voeren.

Financiën

Het verbeteren van de schriftelijke dienstverlening gebeurt binnen de bestaande financiële mogelijkheden.

Planning

De acties uit 2025 en 2026 worden voortgezet. Denk aan het herschrijven van sjablonen, de inzet van taalcoaches binnen de organisatie en trainingen gericht op het schrijven van teksten in begrijpelijke taal (B1). Daarnaast wordt in 2027 meer aandacht besteed aan het volgen van de voortgang. Inwoners worden hierbij betrokken door hen te vragen brieven te beoordelen en te helpen verbeteren.

1.3.2 Implementeren Wet open overheid

De implementatie van de Woo draagt bij aan transparante en toegankelijke dienstverlening. In 2027 ligt de focus op het verder op orde brengen van de informatiehuishouding, zodat informatie vindbaar, volledig en toekomstbestendig is. Vanwege beperkte interne capaciteit wordt hiervoor externe ondersteuning ingezet binnen het bestaande Woo-budget.

Financiën

De uitvoering vindt plaats binnen de bestaande Woo budgetten die jaarlijks vanuit het Rijk worden ontvangen.

Planning

- In de eerste helft van 2027 wordt extra capaciteit ingezet om te voldoen aan de vernietigingsplicht volgens de Archiefwet;
- In 2027 wordt een kwaliteitssysteem informatiebeheer en een informatiebeheerplan opgesteld en ingevoerd;
- De geplande aanbesteding voor een nieuw publicatieportaal voor actieve openbaarmaking, zal worden uitgesteld tot na de voorgenomen herindeling;
- Zodra het Rijk bekend maakt hoe de fasering eruit ziet van de actieve openbaarmaking van de rest van de verplichte informatiecategorieën, zullen we daar de benodigde inzet voor vrijmaken.
- In 2027 wordt verder ingezet op versnelling van de afhandeling van Woo verzoeken, met als doel in 2027 alle Woo-verzoeken binnen de wettelijke termijn af te kunnen handelen.

1.3.3 Uitvoering geven aan participatie

Onze gemeente blijft inwoners actief betrekken bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid en projecten. Participatie blijft gericht op het voeren van het gesprek in dorpen en wijken, het benutten van lokale kennis en het gezamenlijk vormgeven van publieke opgaven. Met het vastgestelde participatiebeleidskader (2024) en de nog vast te stellen participatieverordening (2026) werkt de organisatie verder aan kwalitatief sterke, transparante en voorspelbare participatie.

Financiën

Bij elk participatietraject worden de te verwachten kosten vooraf inzichtelijk gemaakt. Deze kosten worden opgenomen in het participatieplan dat ter besluitvorming aan ons college of de raad wordt voorgelegd. Het participatieplan bevat ook een voorstel voor de benodigde dekking. Hiermee wordt geborgd dat financiële consequenties van participatie tijdig, transparant en integraal worden afgewogen binnen het besluitvormingsproces.

Het coalitieakkoord stelt participatie en samenwerking met inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties centraal. Om deze ambitie te versterken, wordt voorgesteld tot en met 2029 € 30.000 beschikbaar te stellen voor externe advisering en ondersteuning op het gebied van participatief werken. Uitgangspunt hierbij is dat het lerend effect wordt versterkt en de middelen na 2029 niet meer noodzakelijk blijken.

Planning

In 2027 wordt uitvoering gegeven aan participatie volgens het beleidskader en de (nog eind 2026 vast te stellen) verordening:

- borging van de werkwijze participatie in de organisatie;
- opstellen en uitvoeren van participatieplannen per project en beleidsproces;
- jaarlijkse evaluatie om werkwijzen verder aan te scherpen, passend bij landelijke ontwikkelingen en best practices bij andere gemeenten.

1.3.4 Experimenteren met nieuwe digitale toepassingen

Digitale ontwikkelingen volgen elkaar in hoog tempo op en vragen om duidelijke kaders voor het veilig, verantwoord en effectief gebruik van nieuwe technologieën, zoals Artificial Intelligence (AI). Deze kaders zijn essentieel om de gemeentelijke dienstverlening te verbeteren, processen te optimaliseren en te voldoen aan relevante wet- en regelgeving.

De gemeente experimenteert al op kleine schaal met AI en andere innovatieve digitale toepassingen. Op lange termijn kan AI helpen om de gevolgen van de pensioengolf en de arbeidsmarktkrapte op te vangen. AI biedt kansen om werkzaamheden efficiënter uit te voeren en medewerkers beter te ondersteunen, bijvoorbeeld door grote hoeveelheden tekst snel te doorzoeken of te helpen bij het opstellen van een zorgvuldig antwoord. Dat vraagt wel tijd: medewerkers moeten ermee leren werken en de toepassingen van AI moeten nog ingebed raken in de informatievoorziening.

De medewerker blijft altijd degene die beoordeelt en besluit. We beginnen met pilots en leren van andere gemeenten, ook binnen de Liemerse samenwerking. De resultaten leveren input voor organisatiebrede keuzes over AI en andere digitale innovaties.

Financiën

De huidige experimenten worden gerealiseerd binnen de bestaande budgetten voor digitalisering en innovatie. Voor het omzetten van succesvolle experimenten naar duurzame, toepasbare en toekomstbestendige oplossingen is aanvullende financiering nodig. De beleidskeuze om deze experimenten al dan niet structureel te borgen, inclusief de daarbij behorende financiële consequenties, wordt steeds afzonderlijk ter besluitvorming voorgelegd, zodra de resultaten van de pilots en de benodigde structurele investeringen inzichtelijk zijn.

Planning

In 2027 zullen de volgende activiteiten plaatsvinden:

1. Verankeren beleidskader AI in organisatieprocessen;
Het nieuwe beleidskader AI wordt geïmplementeerd binnen de bestaande werkprocessen voor dienstverlening en bedrijfsvoering. Afdelingen worden ondersteund bij toepassing van de richtlijnen op het gebied van veiligheid, ethiek, privacy en transparantie.
2. Doorontwikkeling en opschaling succesvolle experimenten;
Op basis van de resultaten uit 2026 worden kansrijke experimenten opgeschaald naar pilot- of productiefase, inclusief technische doorontwikkeling, procesinpassing en borging van randvoorwaarden (security, privacy, ethiek).
3. Uitwerken meerjareninvesteringsplan digitale innovatie;
Opstellen van een integraal voorstel met structurele kosten, benodigde capaciteit, onderhoud van AI-applicaties en investeringen in datakwaliteit. Dit plan dient als basis voor besluitvorming in de begrotingscyclus.
4. Evaluatie effecten en bijsturing.
Evaluatie van de impact van AI-toepassingen op dienstverlening, efficiëntie en kwaliteit. Op basis hiervan worden prioriteiten voor 2028 vastgesteld en verbeteracties geformuleerd.

1.3.5 Investeren in cyberveiligheid

De gemeente is voor haar dienstverlening, bedrijfsvoering en samenwerking in toenemende mate afhankelijk van digitale systemen. Een veilige, betrouwbare en toekomstbestendige digitale omgeving is daarom essentieel voor het waarborgen van de continuïteit van de dienstverlening aan inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners. Tegelijkertijd nemen cyberdreigingen toe en worden de gevolgen van een beveiligingsincident groter. Uitval van systemen of verlies van gegevens kan directe gevolgen hebben voor inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners.

De gemeente investeert al in informatiebeveiliging. De nieuwe Cyberbeveiligingswet en de sterk toegenomen afhankelijkheid van digitale dienstverlening vragen om aanvullende maatregelen. Zonder deze extra investering neemt het risico toe op verstoring van de dienstverlening, verlies van gegevens en het niet voldoen aan wettelijke verplichtingen. Dit raakt ook privacygevoelige gegevens van inwoners, waarvoor de gemeente een wettelijke en maatschappelijke verantwoordelijkheid draagt.

Daarom investeert de gemeente in het versterken van haar digitale weerbaarheid. Medewerkers en bestuurders worden beter voorbereid op digitale dreigingen, risico's worden structureel beheerst en de toegang tot systemen wordt veiliger ingericht. Hiermee verkleinen we de kans op cyberincidenten, beschermen we persoonsgegevens beter en zorgen we voor betrouwbare en veilige dienstverlening.

Financiën

Voor de uitvoering van deze maatregelen is een structurele investering nodig van € 54.000 per jaar. Daarnaast is een incidentele investering van € 6.400 nodig voor de inrichting en implementatie van onderdelen van de aanpak.

Planning

De maatregelen worden vanaf 2027 gefaseerd ingevoerd. In 2027 worden de benodigde systemen ingericht, processen aangepast en trainingen gestart. Hiermee zet de gemeente belangrijke stappen richting een weerbare, betrouwbare en aantoonbaar veilige digitale organisatie.

Indicatoren

BBV-indicator	Realisatie		Prognose				
Demografische druk	2017	2023	2026	2027	2028	2029	2030
- Duiven	68,8	71,8	75	75	75	75	75
- Nederland	68,8	71,8					
Omschrijving	De verhouding tussen het aantal jongeren (0-19 jaar) en ouderen (65+) enerzijds en de potentiële beroepsbevolking (20-64 jaar) anderzijds. Een indicator voor de verhouding tussen 'werkenden' en 'niet-werkenden' in de bevolkingsopbouw.						
Meeteenheid:	%		Bron:	CBS			
Diefstallen uit woning	2017	2023	2026	2027	2028	2029	2030
- Duiven	1,8	0,8	0,8	0,7	0,6	0,5	0,4
- Nederland	1,8	0,8					
Omschrijving	Het aantal geregistreerde woninginbraken en -diefstallen, een belangrijke indicator voor het veiligheidsgevoel van inwoners.						
Meeteenheid:	Aantal per 1.000 inwoners		Bron:	CBS			
Funciemenging	2017	2023	2026	2027	2028	2029	2030
- Duiven	61,1	63,7	63	63	63	63	63
- Nederland	61,1	63,7					
Omschrijving	De mate waarin wonen en werken in een gebied door elkaar heen voorkomen. Een hoge funciemengingsindex duidt op een levendig gebied met zowel woningen als bedrijvigheid dicht bij elkaar.						
Meeteenheid:	%		Bron:	LISA			
Geweldsmisdrijven	2017	2023	2026	2027	2028	2029	2030
- Duiven	2,4	1,8	2,2	2,1	1,9	1,7	1,7
- Nederland	2,4	1,8					
Omschrijving	Het aantal geregistreerde geweldsmisdrijven, zoals mishandeling, bedreiging en levensdelicten. Een kernindicator voor de objectieve veiligheid in de gemeente.						
Meeteenheid:	Aantal per 1.000 inwoners		Bron:	CBS			
Toelichting	Door de inzet van een extra jongerenwerker/straatcoach op het gebied van preventie zal het aantal geweldsmisdrijven afnemen.						

BBV-indicator	Realisatie		Prognose				
Jongeren met delict voor rechter	2017	2023	2026	2027	2028	2029	2030
- Duiven	0	1	1	1	0	0	0
- Nederland	0	1					
Omschrijving	Het percentage jongeren dat in verband met een delict voor de rechter is verschenen. Een indicator voor jeugdcriminaliteit op een zwaarder niveau dan Halt-verwijzingen.						
Meeteenheid:	% 12 t/m 21-jarigen		Bron:	Verwey Jonker Instituut			
Vernielingen en misdrijven tegen openbare orde	2017	2023	2026	2027	2028	2029	2030
- Duiven	3,1	4,6	3,8	3,6	3,4	3,4	3,4
- Nederland	3,1	4,6					
Omschrijving	Het aantal geregistreerde vernielingen en beschadigingen in de openbare ruimte, zoals vandalisme. Zegt iets over overlast en de kwaliteit van de leefomgeving.						
Meeteenheid:	Aantal per 1.000 inwoners		Bron:	CBS			
Toelichting	Door de inzet van een extra jongerenwerker/straatcoach op het gebied van preventie zal het aantal vernielingen en misdrijven afnemen.						
Verwijzingen HALT	2017	2023	2026	2027	2028	2029	2030
- Duiven	3	8	5	4	3	3	3
- Nederland	3	8					
Omschrijving	Het aantal jongeren van 12 tot 18 jaar dat door politie of leerplichtambtenaar is doorverwezen naar Bureau Halt voor een lichte strafbare overtreding. Een indicator voor jeugdcriminaliteit.						
Meeteenheid:	Aantal per 10.000 jongeren		Bron:	Bureau Halt			
Toelichting	Door de inzet van een extra jongerenwerker/straatcoach op het gebied van preventie zal het aantal verwijzingen afnemen.						
Winkeldiefstallen	2017	2023	2026	2027	2028	2029	2030
- Duiven	1,6	2,4	2	2	1	1	1
- Nederland	1,6	2,4					
Omschrijving	Het aantal geregistreerde winkeldiefstallen, een indicator voor de veiligheid en leefbaarheid van het winkelgebied.						
Meeteenheid:	Aantal per 1.000 inwoners		Bron:	CBS			
Toelichting	Door de inzet van een extra jongerenwerker/straatcoach op het gebied van preventie neemt het aantal winkeldiefstallen af.						

Wat mag het kosten?

Bij dit onderdeel worden alle belangrijke onderwerpen op het gebied van financiën benoemd. We starten met een overzicht van het structurele saldo. Daarna geven wij inzicht in de ontwikkeling van het saldo van dit programma en de in deze begroting opgenomen voorstellen voor wijziging van de begroting. Daarnaast presenteren wij de investeringen en reserves en voorzieningen indien van toepassing.

1. Bestuur	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten	-17.784	-18.994	-19.838	-18.350	-20.117	-21.356
Baten	1.960	1.798	-19.838	1.703	1.558	1.558
Saldo voor bestemming	-15.824	-17.196	-18.098	-18.350	-18.559	-19.798
Mutatie reserves	0	0	0	0	0	0
Saldo na bestemming	-15.824	-17.196	-18.098	-18.350	-18.559	-19.798
Incidentele baten en lasten	0	-568	-360	-341	-218	0
Structureel saldo	0	-16.627	-17.738	-18.009	-18.342	-19.798

De realisatie van het jaar 2025 geeft een structureel saldo van € 0 weer. De realisatie wordt standaard als incidenteel aangemerkt. Hier kan in dit geval het gedeelte incidenteel en structureel genegeerd worden.

1. Bestuur	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Primitieve begroting 2026-2029	-17.753	-18.230	-18.446	-18.381
Tot de VJN	385	385	385	-376
Voorjaarsnota 2026	-329	-271	-291	-1.052
Totaal voor primitieve begroting 2027	-17.697	-18.116	-18.352	-19.809

Mutaties primitieve begroting 2027

Autonome ontwikkelingen	30	32	33	34
Kapitaallasten - actualisatie	30	32	33	34
Bestaand beleid - actualisatie	-112	0	0	0
Aanpassen budget studiekosten 2027	-12	0	0	0
Herindeling - vervolgfase herindelingsadvies	-100	0	0	0
Nieuw beleid - voorstellen	-319	-266	-241	-23
1Stroom - investeren in cyberveiligheid	-60	-54	-54	-54
College - verantwoording Coalitieakkoord 2026	0	-25	0	0
Integrale veiligheid - weerbare samenleving	-165	-75	-75	-75
Integrale veiligheid - weerbare samenleving uitvoeringsmaatregelen	P.m.	P.m.	P.m.	P.m.
Participatie - versterken participatief werken	-30	-30	-30	0
Triominos - onderzoek efficiënter beheer	0	-9	-9	179
Veiligheid - extra jongerenwerker/straatcoach	-64	-64	-64	-64
Woningbouw - flexwonen voorbereidingskrediet	0	-9	-9	-9
Woningbouw - flexwoningen	0	P.m.	P.m.	P.m.
Totaal mutaties primitieve begroting 2027	-401	-234	-208	11
Totaal primitieve begroting 2027	-18.098	-18.350	-18.559	-19.798

Toelichting voorgestelde financiële bijstellingen

In de onderstaande tabel worden de begrotingswijzigingen met een meerjarig financieel effect > € 15.000 toegelicht. De overige kleinere wijzigingen zijn als een totaalregel opgenomen.

Autonome ontwikkelingen	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Autonome ontwikkelingen				
Kapitaallasten - actualisatie	30	32	33	34

Met deze begrotingswijziging actualiseren wij de kapitaallasten. We bouwen elk jaar de kapitaallasten opnieuw op, dit doen we op basis van de bestaande investeringen.

Totaal Autonome ontwikkelingen	30	32	33	34
--------------------------------	----	----	----	----

Bestaand beleid	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
-----------------	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------

Bestaand beleid - actualisatie

Herindeling - vervolgfase herindelingsadvies	-100	0	0	0
---	-------------	----------	----------	----------

In het herindelingsontwerp zijn de keuzes en uitgangspunten voor de vorming van de nieuwe gemeente in samenhang uitgewerkt. Het ontwerp bevat onder meer de visie op de nieuwe gemeente, de naam en begrenzing, de financiële uitgangspositie, de uitgangspunten voor medewerkers en de ambtelijke organisatie en de toetsing aan de criteria uit het Beleidskader gemeentelijke herindelingen. De gemeenteraden in de Liemers zullen op 16 november hier een besluit over nemen. Met de vaststelling van het herindelingsontwerp leggen de vier gemeenteraden de gezamenlijke basis voor de nieuwe gemeente vast. Vervolgens wordt het ontwerp gedurende acht weken ter inzage gelegd, zodat inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties, medeoverheden en andere belanghebbenden daarop een zienswijze kunnen indienen. De ontvangen zienswijzen worden beoordeeld en betrokken bij het opstellen van het herindelingsadvies. De gemeenteraden kunnen daarmee bij de besluitvorming over het herindelingsadvies in maart 2027 de gemaakte keuzes opnieuw wegen, mede op basis van de reacties op het voorliggende herindelingsontwerp. Dit betekent dat vooruitlopend op de besluitvorming over het herindelingsontwerp gevraagd wordt middelen beschikbaar te stellen voor de vervolgfase richting het herindelingsadvies en de voorbereiding van de implementatiefase. In lijn met de eerdere besluitvorming bij het principebesluit wordt voorgesteld een budget van € 100.000,- hiervoor beschikbaar te stellen gelet op de verwachte voortzetting van ondersteuning door een externe partij bij deze vervolgfase(s).

Overige kleinere wijzigingen	-12	0	0	0
-------------------------------------	------------	----------	----------	----------

Totaal Bestaand beleid - actualisatie	-112	0	0	0
--	-------------	----------	----------	----------

Nieuw beleid	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
--------------	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------

Nieuw beleid - voorstellen

1Stroom - investeren in cyberveiligheid	-60	-54	-54	-54
--	------------	------------	------------	------------

De gemeente investeert in het versterken van haar digitale weerbaarheid. Medewerkers en bestuurders worden beter voorbereid op digitale dreigingen, risico's worden structureel beheerst en de toegang tot systemen wordt veiliger ingericht. Hiermee verkleinen we de kans op cyberincidenten, beschermen we persoonsgegevens beter en zorgen we voor betrouwbare en veilige dienstverlening. Voor de uitvoering van deze maatregelen is een structurele investering nodig van € 54.000 per jaar. Daarnaast is een incidentele investering van € 6.400 nodig voor de inrichting en implementatie van onderdelen van de aanpak.

College - verantwoording Coalitieakkoord 2026	0	-25	0	0
--	----------	------------	----------	----------

Ten behoeve van de afrondende bestuurlijke verantwoording van het coalitieakkoord 'Koesteren wat ons bindt, bouwen aan wat komt' in 2028 wordt voorgesteld een eenmalig budget van € 25.000 beschikbaar te stellen. Dit budget is bedoeld voor de voorbereiding, uitvoering en ondersteuning van de integrale verantwoording over de resultaten van het coalitieakkoord en voor de communicatie hierover richting inwoners, maatschappelijke partners en overige belanghebbenden. De uiteindelijke vorm en wijze van presentatie en communicatie worden op een later moment bepaald, passend bij de inhoud, doelgroep(en) en bestuurlijke besluitvorming.

Integrale veiligheid - weerbare samenleving	-165	-75	-75	-75
--	-------------	------------	------------	------------

Uit ervaringen bij omliggende gemeenten verwachten wij een projectleider voor 24 uur per week nodig te hebben. Deze uren zijn voor Westervoort en Duiven samen. De kosten voor Duiven bedragen € 54.900. Daarnaast is budget nodig voor het inrichten van noodsteunpunten, het organiseren van sessies (sprekers, materiaal) en trainingen van medewerkers en vrijwilligers. De kosten voor de zes noodsteunpunten zullen zich voornamelijk in 2027 voordoen. In 2026 loopt een regionale pilot over noodsteunpunten. Na de pilot worden de kosten voor de inrichting van een noodsteunpunt bekend. Wij gaan vooralsnog uit van € 15.000 eenmalig per steunpunt in 2027. Ofwel € 90.000 in totaal. Voor de kosten van het organiseren van sessies en trainingen gaan we uit van € 20.000 per jaar.

Integrale veiligheid - weerbare samenleving uitvoeringsmaatregelen	P.m.	P.m.	P.m.	P.m.
---	-------------	-------------	-------------	-------------

Weerbare samenleving is een van de speerpunten van de gemeente. In 2027 vragen wij hiervoor extra budget voor een projectleider en maatregelen. Een weerbare samenleving vraagt om blijvende aandacht en gerichte investeringen. De hiervoor genoemde activiteiten vormen daarin een belangrijke basis, maar het is denkbaar dat aanvullende inzet en budget nodig blijft om de maatschappelijke veerkracht, samenhang en zelf redzaamheid duurzaam te versterken en behouden.

Participatie - versterken participatief werken -30 -30 -30 0

Het coalitieakkoord stelt participatie en samenwerking met inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties centraal. Om deze ambitie te versterken, wordt voorgesteld tot en met 2029 € 30.000 beschikbaar te stellen voor externe advisering en ondersteuning op het gebied van participatief werken. Uitgangspunt hierbij is dat het lerend effect wordt versterkt en de middelen na 2029 niet meer noodzakelijk blijken.

Triominos - onderzoek efficiënter beheer 0 -9 -9 179

In de raadsvergadering op 27 januari 2026 heeft de gemeenteraad van Duiven de motie vreemd over het beheer van de binnensport aangenomen. De gemeenteraad roept het college op om te onderzoeken of het beheer van de binnensportaccommodaties efficiënter kan worden ingericht. In de motie wordt verwezen naar het businessplan van Ataro. Hierbij wordt specifiek gerefereerd aan het model uit de gemeente Zevenaar, waarin sporthalbeheer grotendeels geautomatiseerd verloopt.

Het college heeft gehoor gegeven aan de oproep en onderzocht of het beheer van Triominos efficiënter kan worden georganiseerd. Het resultaat van het onderzoek is de keuze voor een andere beheervorm. Het gevolg van deze stap zal een structurele besparing op de personeelskosten van 1Stroom van € 179.000 en daarnaast additionele besparingen op energie en leegstaande uren van € 42.000. De uitgaven voor het bijbehorende sociaalplan zullen geheel voor rekening van de gemeente Duiven vallen, deze bedragen maximaal € 187.500 voor de duur van twee jaar.

Voor het realiseren van deze stap zal een investeringskrediet noodzakelijk zijn om de sporthal gereed te maken voor de nieuwe beheervorm, de hoogte van het krediet zal € 162.500 zijn, hieruit volgen kapitaallasten van € 19.500, bestaand uit 10 jaar afschrijving van € 16.250 en 2% rente voor € 3.250.

Verdere structurele kosten waar rekening mee gehouden moet worden zijn het uitbesteden van het beheer voor jaarlijks € 135.000, inhuur in verband met conciërgetaken voor jaarlijks € 18.300 en een onvoorziene schadepost van € 10.000.

Veiligheid - extra jongerenwerker/straatcoach -64 -64 -64 -64

De veelvuldige aanwezigheid van een ambulante jongerenwerker/straatcoach op straat in combinatie met het werken aan een positievere beeldvorming over jongeren, moet inwoners het vertrouwen geven niet bang te hoeven zijn voor groepen jongeren. De kosten van deze extra jongerenwerker of straatcoach bedragen € 64.050 per jaar.

Woningbouw - flexwoningen 0 0 0 0

De gemeente wil op een nog aan te wijzen locatie snel flexwoningen realiseren voor Duivense jongeren die nu heel moeilijk aan een woning komen. Gelet op de enorme achterstand die Duiven heeft in de huisvesting van aan onze gemeente gekoppelde statushouders zal een deel van de woningen ook gebruikt worden voor de huisvesting van deze nieuwe Duivenaren. De gerealiseerde huisvesting voor Oekraïners dient als voorbeeld voor het gewenste flexwoningen project.

Het college wil dit project om snel flexwoningen te realiseren doen zonder daarbij vertraging bij de huidige woningbouwprojecten te creëren. Voor de voorbereidingen stellen wij voor een krediet beschikbaar te stellen, zie de voorgestelde begrotingswijziging 'Woningbouw - voorbereidingskrediet flexwonen'.

Na afronding van de voorbereidingen komen wij met een uitgewerkt voorstel.

Overige kleinere wijzigingen 0 -9 -9 -9

Totaal Nieuw beleid - voorstellen -319 -266 -241 -23

Totaal wijzigingen begroting -401 -234 -208 11

Investerings

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Afschr.					
	ter- mijn	2026	2027	2028	2029	2030
Vakgroep Bestuur						
Geluidsinstallatie raadzaal	5	55				
Devices 2026 raadsleden	4	40				
Onderhoud gebouwen						
Gemeentehuis Duiven electrotechnische installatie	15	6				
Vervangen LED verlichting gemeentehuis	10	122	44			
Vervangen LED verlichting brandweer	10	7				
Vervangen LED verlichting gemeentewerf	10	13				
Noodstroomvoorziening gemeentehuis	10	50				
Totalen		198	44	0	0	0

Reserve mutaties

Bedragen x € 1.000

	Begin 2025	Stortin 2026	Onttrekking 2026	Eind 2026	Storting 2027	Onttrekking 2027	Eind 2027
Bestemmingsreserve							
Nieuwe Wet Inburgering	73	0	140	-67	0	0	-67
Wet Open Overheid	120	0	6	114	0	0	114
Saldo reserves	193	0	146	47	0	0	47

	Storting 2028	Onttrekking 2028	Eind 2028	Storting 2029	Onttrekking 2029	Eind 2029	Storting 2030	Onttrekking 2030	Eind 2030
Bestemmingsreserve									
Nieuwe Wet Inburgering	0	0	-67	0	0	0	0	0	-67
Wet Open Overheid	0	0	114	0	0	0	0	0	114
Saldo reserves	0	0	47	0	0	0	0	0	47

Voorzieningen mutaties

Bedragen x € 1.000

	Begin 2025	Storting 2026	Onttrekking 2026	Eind 2026	Storting 2027	Onttrekking 2027	Eind 2027
voor verplichtingen, verliezen en risico's							
Pensioenen wethouders	3.408	73	20	3.461	73	20	3.514
Wachtgelden wethouders	193	0	0	193	0	0	193
Saldo Voorzieningen	3.601	73	20	3.654	73	20	3.707

	Storting 2028	Onttrekking 2028	Eind 2028	Storting 2029	Onttrekking 2029	Eind 2029	Storting 2030	Onttrekking 2030	Eind 2030
voor verplichtingen, verliezen en risico's									
Pensioenen wethouders	73	20	3.567	73	20	3.620	73	20	3.673
Wachtgelden wethouders	0	0	193	0	0	193	0	0	193
Saldo Voorzieningen	73	20	3.760	73	20	3.813	73	20	3.866

3.2 Maatschappij

Inleiding

Het programma Maatschappij omvat alle beleidsvelden van het sociale domein. Naast de taken op het vlak van zorg voor kwetsbare inwoners, jeugd en participatie omvat het ook taken met betrekking tot sport, groen, cultuur, onderwijs en ontmoeting.

Externe ontwikkelingen

Aanvullend Zorg en Welzijn Akkoord (AZWA)

Dit vervangt met ingang van 2027 de IZA (Integraal Zorg Akkoord) en het GALA (Gezond en Actief Leven) met als aanvulling W van Welzijn. Met het nieuwe akkoord is landelijk het initiatief genomen om zorg én welzijn beter op elkaar aan te sluiten. De nieuwe accenten liggen op:

- De sterkere koppeling tussen zorg en welzijn: nadrukkelijke verschuiving van zorg leveren naar zorg voorkomen;
- Structurele financiering van eerstelijns- en wijkverbanden: zorg dichtbij huis houden;
- Doorbraakmiddelen: AI, digitalisering en arbeidsbesparende technologie;
- Sterke focus op arbeidsmarkttekorten: slimmer organiseren van zorg;
- Verminderen administratieve lasten: AI en technologie;
- Basisfunctionaliteit zorg-welzijn: laagdrempelige steunpunten, samenwerking wijkteams en zorg, snellere doorverwijzing tussen verschillende domeinen.

Een deel van de AZWA-gelden gaan structureel zijn en een deel incidenteel. De middelen die blijvend worden toegevoegd zijn de structurele financiering van de eerstelijns- en wijkverbanden, de SPUK-middelen uit de huidige IZA worden structureel. De middelen voor transitie en versnelling zijn incidenteel: o.a. doorbraakmiddelen, basisfunctionaliteit. De gelden worden direct aan de gemeenten beschikbaar gesteld.

Huisvesting voortgezet onderwijs

De Gemeenschappelijke Regeling Huisvesting Voorgezet Onderwijs in de Liemers (GRHVOL) onderzoekt nieuwbouw van Heerenmäten-Zonegge in Zevenaar. Via de gemeenschappelijk regeling heeft Duiven een plicht in de financiering van projecten. Besluitvorming zal na de zomer 2026 in de gemeenteraden plaatsvinden, met de verwachting dat de school een ingebruikname in 2031.

Wat willen we bereiken?

Het doel is dat in 2040 al onze inwoners positieve gezondheid en kwaliteit van leven ervaren en passende ondersteuning en zorg betaalbaar blijft. Dit is vanuit scenario C doorontwikkeld met als nieuwe titel 'Buurtkracht'.

Beleidskaders

Scenario C Werken volgens de bedoeling Raadsbesluit 2024:

1. [Samen Sterk 2.0](#);
2. [\(start\)Notitie invulling geven aan scenario C](#);
3. [Uitvoeringsagenda 2024-2026](#);
4. [Regionale raadsbrief voortgang IZA en AZWA](#).

Verbonden partijen

- Veiligheids- en Gezondheidsregio Midden Gelderland (VGGM);
- Modulair Gemeenschappelijke Regeling Sociaal Domein Centraal Gelderland (MGR);
- Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer Regio Arnhem en Nijmegen (BVO DRAN);
- Gemeenschappelijke Regeling Huisvesting Voorgezet Onderwijs in de Liemers (GRHVOL).

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

2.1 Inwoners met een ondersteuningsvraag snel, integraal en dichtbij huis helpen, zodat zij zo lang mogelijk zelfstandig kunnen blijven meedoen aan de samenleving.

De gemeente wil dat inwoners van alle leeftijden snel en goed worden geholpen zodat zij zelfstandig blijven en blijven meedoen in de samenleving. Ondersteuning moet laagdrempelig en zoveel mogelijk dichtbij huis beschikbaar zijn. Daarbij wordt (ook) een beroep gedaan op zelfredzaamheid en op het sociale netwerk van de inwoner. Hulp hoeft niet altijd te bestaan uit een (dure) maatwerkvoorziening. Vaak voorziet ondersteuning door bijvoorbeeld een door de gemeente gesubsidieerde welzijnsorganisatie ook. Door het bieden van snelle en passende ondersteuning voorkomen we dat er op een later moment alsnog duurdere maatwerkondersteuning moet worden ingezet.

Doel

Snelle, passende en integrale ondersteuning. Algemene voorziening waar mogelijk en maatwerk waar nodig.

Risico's

Ontevredenheid omdat inwoners maatwerk verwachten.

Planning

Het speerpunt loopt vanaf 2025.

Financiën

Door minder maatwerk en sneller passende hulp te bieden bespaart de gemeente kosten.

Participatie

Niet van toepassing.

2.1.1 Realiseren van een sterke lokale toegang

Het plan van aanpak bestaat uit 2 fases:

- Fase 1: Realiseren Sterk Lokaal Team door het beter bepalen van de hulpvraag door middel van triage en de inzet vooral te richten op inwoners en gezinnen met meerdere problemen;
- Fase 2: Groeien naar een volledig Sterk Lokaal Team dat voldoet aan de Hervormingsagenda Jeugd en daarbij rekening houdend met de ontwikkelingen rond de mogelijke gemeentelijke herindeling.

De gemeente maakt de toegang tot ondersteuning eenvoudiger en sterker:

- Integrale benadering; we kijken naar alle levensgebieden, de totale situatie binnen het huishouden;
- Wmo, Jeugdhulp en Werk&Inkomen worden in iedere casus betrokken;
- Regionale methoden en onderzoeken of lichte vormen van hulp zonder indicatie aangeboden kunnen worden;
- Duidelijk model voor een sterke lokale toegang, goed aansluiten op de regionale teams zoals het Regionaal Veiligheidsteam en het Regionaal Expertiseteam.

Financiën

De activiteiten kunnen binnen de beschikbare budgetten worden uitgevoerd.

Planning

Het plan van aanpak bestaat uit 2 fases:

- Fase 1: 2026 tot medio 2027;
- Fase 2: medio 2027 tot eind 2028.

2.1.2 Instellen pilot Mantelzorgconsulent

Door vergrijzing, personeelstekorten in de zorg en omdat mensen geacht worden langer thuis te wonen, stijgt het aantal inwoners dat mantelzorger is. De complexiteit van de vragen neemt ook toe, ook al wordt door het Servicepunt mantelzorg al jaren ingezet op het vroegtijdig bereiken van mantelzorgers. De huidige subsidie is niet toereikend om de groeiende groep mantelzorgers (vroeg)tijdig te kunnen ondersteunen. De mantelzorgconsulent biedt informatie en advies over o.a. financiële regelingen en respijtzorg. Er wordt persoonlijke ondersteuning geboden bij vragen, zorgen, stress of dreigende overbelasting. Ook kunnen er extra groeps- en themabijeenkomsten en activiteiten worden georganiseerd en wordt het sociale netwerk van de mantelzorger versterkt. Met uitbreiding van een medewerker in het Servicepunt mantelzorg, kunnen meer mantelzorgers tijdig worden bereikt en ondersteund.

Financiën

De kosten van een sociaal werker met expertise mantelzorg bedraagt maximaal € 116.000 (uitgaande van een MBO+ geschoold medewerker). Dit betekent € 71.000 voor Duiven.

Planning

Als er een positief besluit wordt genomen over het budget dan zal aan de welzijnsorganisatie de opdracht worden gegeven om de werving van een sociaal werker met expertise mantelzorg te starten. De insteek is om deze medewerker zo snel mogelijk in 2027 te laten starten. Het betreft een pilot welke eind 2028 wordt geëvalueerd en eventueel vanaf 2029 structureel kan worden ingezet.

2.1.3 Kansengelijkheid jeugd

We willen dat kinderen, jongeren en jongvolwassenen veilig, gezond en kansrijk kunnen opgroeien en zich breed kunnen ontwikkelen, ongeacht hun achtergrond of thuissituatie. Daarom starten we met twee projecten om de kansengelijkheid te verhogen. Niet alle kinderen hebben buiten school dezelfde mogelijkheden om deel te nemen aan sport, muziek, cultuur of andere activiteiten. Met de rijke schooldag willen we kinderen aanvullend op het reguliere onderwijs laten kennismaken met activiteiten die bijdragen aan hun brede ontwikkeling.

Tijdens de zomervakantie vallen veel vaste activiteiten voor kinderen weg. Tegelijkertijd verschillen de mogelijkheden die kinderen thuis hebben sterk. Daarom wordt voorgesteld om in de zomervakantie een actief en laagdrempelig zomerprogramma te organiseren. Het uitgangspunt is dat we zoveel mogelijk gebruikmaken van wat er lokaal al is.

Sportverenigingen, culturele organisaties, jongerenwerk, welzijn, bibliotheek en andere maatschappelijke organisaties kunnen activiteiten aanbieden of gezamenlijk organiseren. Het programma is toegankelijk voor alle jeugd. Tegelijkertijd besteden we extra aandacht aan het bereiken van kinderen en jongeren voor wie deelname aan vakantieactiviteiten minder vanzelfsprekend is.

Op basis van beschikbare lokale data brengen we in beeld waar extra inzet het meeste kan bijdragen en werken we de pilots samen met scholen, sport, cultuur en de Sociale Basis verder uit. Hiermee verbinden we kansengelijkheid aan Buurtkracht en versterken we de omgeving waarin kinderen opgroeien.

Financiën

We investeren in 2027 en 2028 jaarlijks € 110.000 (€ 100.000 voor de rijke schooldag en € 10.000 voor het zomerprogramma).

Planning

In 2029 evalueren we de pilots en bepalen we, mede op basis van de dan beschikbare middelen van het Rijk, of en op welke manier we de aanpak voortzetten.

2.2 Werken volgens de bedoeling

Doen wat nodig is, in plaats van alleen uit te gaan van de letter van de wet. Dit wordt uitgewerkt in het programma "Buurkracht".

Doel

Het inzetten van passende, integrale en duurzame hulp. Door beter aan te sluiten bij de hulpvraag voelt de inwoner zich beter gehoord.

Risico's

Als verordeningen niet meer leidend zijn, zijn klachten en bezwaren lastiger te beoordelen. Er kan een schijn van willekeur optreden en dit vraagt een andere manier van werken van de consultants.

Planning

In september 2026 worden de kaders voor het participatietraject om te komen tot het programma "Buurkracht," met de raad besproken. Medio 2027 is het programma "Buurkracht" opgesteld.

Financiën

In het voorjaar van 2026 wordt een benchmarkonderzoek uitgevoerd naar de formatie en caseloads van vergelijkbare gemeenten met betrekking tot hun wettelijke taken binnen het sociale domein. Hierbij wordt ook gekeken naar procesverbeteringen en systeemoptimalisaties, zoals een betere monitoring van werkvoorraden en doorlooptijden. Op basis van de uitkomsten kan worden vastgesteld welke formatie nodig is voor 1Stroom om de wettelijke termijnen te respecteren en wat de kosten zijn. Wij doen hiervoor voorstellen in de begroting 2027-2030.

Participatie

Vanaf het begin worden de inwoners betrokken.

2.2.1 Realiseren uitvoeringsagenda

Hiervoor voeren we de volgende activiteiten uit:

- Opstellen van de volgende uitvoeringsagenda sociaal domein;
- Evalueren van de lopende uitvoeringsagenda en kijken welke onderdelen we vervolgen in de nieuwe uitvoeringsagenda;
Zo zullen we doorgaan met de Blijfwijk en andere ontwikkelingen op gebied van zorgzame buurten en de implementatie van een Sterk Lokaal Team en een Sterke Lokale Toegang.
- Borgen van de onderdelen die wel door moeten gaan, maar niet passen in de nieuwe uitvoeringsagenda, in de organisatie;
- In gesprek gaan met de gemeenteraad over de kaders van het participatietraject dat nodig is om de uitvoeringsagenda op te stellen;
- Organiseren van de randvoorwaarden om te zorgen dat we de uitvoeringsagenda goed kunnen neerzetten;
We maken een plan voor de effectieve besteding van de SPUK AZWA gelden, die vanaf 2027 SPUK IZA en SPUK GALA opvolgen. We gaan kijken hoe we data meer kunnen gebruiken om ons beleid mee bij te sturen. En we zoeken de integrale samenwerking met het Fysiek Domein meer op.
- Breed opstarten van het project 'werken volgens de bedoeling' binnen 1Stroom.

Financiën

De activiteit kan binnen de beschikbare budgetten worden uitgevoerd.

Planning

We starten in 2026 met deze activiteit en ronden deze eind 2028 af.

2.2.2 Vaststellen kaders van het participatietraject

In samenspraak met de gemeenteraad vaststellen van de kaders van het participatietraject die nodig zijn om de nieuwe uitvoeringsagenda in samenspraak met partners en inwoners op te stellen.

Financiën

De activiteit kan worden gerealiseerd binnen de huidige begroting.

Planning

2026-2027

2.2.3 Versterken verenigingskracht

Verenigingen zijn van grote waarde voor de lokale samenleving en vormen een belangrijk onderdeel van de sociale basis. De complexiteit van het verenigingswerk neemt toe. Besturen en vrijwilligers worden geconfronteerd met steeds meer organisatorische en maatschappelijke vraagstukken, terwijl de verenigingen in belangrijke mate afhankelijk blijven van vrijwillige inzet. Hierdoor ontstaat behoefte aan professionele ondersteuning die naast de vrijwilligersorganisatie staat.

De professional ondersteunt verenigingen waar nodig, versterkt verbinding en samenwerking en helpt om ontwikkelingen en complexe vraagstukken binnen verenigingen op een duurzame manier op te pakken. Hiermee wordt de toenemende druk op vrijwilligers verminderd en krijgen verenigingen meer ruimte om hun maatschappelijke rol goed te blijven vervullen.

Financiën

Er wordt voorgesteld structureel € 90.000 te begroten om een professional aan te stellen (of in te kopen als dienst) om sport- en cultuurverenigingen te ondersteunen bij het vergroten van hun vermogen om - ook op langere termijn - zelfstandig, vitaal en toekomstbestendig te functioneren.

Planning

Dit betreft een structureel budget vanaf 2027.

Indicatoren

BBV-indicator	Realisatie		Prognose				
Absoluut verzuim	2017	2023	2026	2027	2028	2029	2030
- Duiven	0,0	0,0	0	0	0	0	0
- Nederland	0,0	0,0					
Omschrijving	Het aantal leerplichtige jongeren dat helemaal niet ingeschreven staat bij een onderwijsinstelling, terwijl dat wel verplicht is.						
Meeteenheid:	Aantal per 1.000 leerlingen		Bron:	DUO			
Jongeren met jeugdbescherming	2017	2023	2026	2027	2028	2029	2030
- Duiven		1,1	1	1	1	0	0
- Nederland		1,1					
Omschrijving	Het percentage jongeren dat onder een kinderbeschermingsmaatregel valt, bijvoorbeeld een voogdijmaatregel of ondertoezichtstelling.						
Meeteenheid:	% van alle jongeren tot 18 jaar		Bron:	CBS			

BBV-indicator	Realisatie		Prognose				
Jongeren met jeugdhulp	2017	2023	2026	2027	2028	2029	2030
- Duiven		16,3	16	16	16	16	16
- Nederland		16,3					
Omschrijving	Het percentage jongeren dat jeugdhulp ontvangt (ambulant, met verblijf of anderszins), een indicator voor de druk op de jeugdzorg.						
Meeteenheid:	% van alle jongeren tot 18 jaar		Bron:	CBS			
Jongeren met jeugdreclassering	2017	2023	2026	2027	2028	2029	2030
- Duiven		0,3	0,3	0,3	0,3	0,3 0,3	0,3
- Nederland		0,3					
Omschrijving	Het percentage jongeren dat een vorm van jeugdreclassering krijgt opgelegd, meestal in combinatie met een strafrechtelijke maatregel.						
Meeteenheid:	% van alle jongeren van 12 t/m 22 jaar		Bron:	CBS			
Kinderen in uitkeringsgezin	2017	2023	2026	2027	2028	2029	2030
- Duiven	5	4	4	4	4	4	4
- Nederland	5	4					
Omschrijving	Het percentage kinderen dat opgroeit in een gezin dat afhankelijk is van een bijstandsuitkering. Een indicator voor armoede en kansengelijkheid onder de jeugd.						
Meeteenheid:	% kinderen tot 18 jaar		Bron:	Verwey Jonker Instituut			
Lopende re-integratievoorzieningen	2017	2023	2026	2027	2028	2029	2030
- Duiven		192,9	200	200	200 200	200	200
- Nederland		192,9					
Omschrijving	Het aantal personen dat gebruikmaakt van een voorziening gericht op re-integratie naar werk, zoals scholing of begeleiding.						
Meeteenheid:	Aantal per 10.000 inwoners (15-64 jaar)		Bron:	CBS			
Netto arbeidsparticipatie	2017	2023	2026	2027	2028	2029	2030
- Duiven	71,6	74,3	73	73	73	73	73
- Nederland	71,6	74,3					
Omschrijving	Het percentage van de beroepsbevolking dat daadwerkelijk werkzaam is, als indicator voor de arbeidsmarktpositie van inwoners.						
Meeteenheid:	% van de beroepsbevolking		Bron:	CBS			

BBV-indicator	Realisatie		Prognose				
Niet-sporters	2017	2023	2026	2027	2028	2029	2030
- Duiven			40	39	39	38	38
- Nederland							
Omschrijving	Het percentage inwoners dat niet of nauwelijks sport, als indicator voor de sportdeelname en de leefstijl van de bevolking.						
Meeteenheid:	%		Bron:	Gezondheidsenquête (CBS/RIVM)			
Personen met een bijstandsuitkering	2017	2023	2026	2027	2028	2029	2030
- Duiven	236,2	216,6	216	216	216	216	216
- Nederland	236,2	216,6					
Omschrijving	Het aantal inwoners dat afhankelijk is van een bijstandsuitkering (Participatiewet), een kernindicator voor armoede en de druk op het sociaal domein.						
Meeteenheid:	Aantal per 10.000 inwoners		Bron:	CBS			
Relatief verzuim	2017	2023	2026	2027	2028	2029	2030
- Duiven	22	41	40	39	38	37	36
- Nederland	22	41					
Omschrijving	Het aantal leerplichtige jongeren dat wel staat ingeschreven bij een school, maar er ongeoorloofd niet (volledig) aanwezig is.						
Meeteenheid:	Aantal per 1.000 leerlingen		Bron:	DUO			
Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie	2017	2023	2026	2027	2028	2029	2030
- Duiven	1,3	2,3%	2,0%	1,9%	1,8%	1,7%	1,6%
- Nederland	1,3	2,3%					
Omschrijving	Het percentage jongeren dat het onderwijs verlaat zonder een diploma op minimaal mbo-niveau 2, havo of vwo (de 'startkwalificatie'). Een belangrijke indicator voor kansengelijkheid en arbeidsmarktperspectief.						
Meeteenheid:	% deelnemers VO en MBO		Bron:	Ingrado			
Werkloze jongeren	2017	2023	2026	2027	2028	2029	2030
- Duiven	1	2	2	2	2	2	2
- Nederland	1	2					
Omschrijving	Het percentage jongeren zonder werk, een indicator voor jeugdwerkloosheid en arbeidsmarktkansen voor jongeren.						
Meeteenheid:	% 16 t/m 22-jarigen		Bron:	Verwey Jonker Instituut			
Wmo-cliënten met een maatwerkarrangement	2017	2023	2026	2027	2028	2029	2030
- Duiven		690	700	700	700	700	700
- Nederland		690					

Omschrijving	Het aantal inwoners dat een individuele (maatwerk)voorziening vanuit de Wmo ontvangt, zoals huishoudelijke hulp of begeleiding.		
Meeteenheid:	Aantal per 10.000 inwoners	Bron:	GMSD

Wat mag het kosten?

Bij dit onderdeel worden alle belangrijke onderwerpen op het gebied van financiën benoemd. We starten met een overzicht van het structurele saldo. Daarna geven wij inzicht in de ontwikkeling van het saldo van dit programma en de in deze begroting opgenomen voorstellen voor wijziging van de begroting. Daarnaast presenteren wij de investeringen en reserves en voorzieningen indien van toepassing.

2. Maatschappij	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten	-53.357	-52.170	-50.944	-40.871	-50.213	-49.821
Baten	16.886	10.189	-50.944	9.640	11.356	10.996
Saldo voor bestemming	-36.471	-41.982	-41.404	-40.871	-38.858	-38.825
Mutatie reserves	0	0	0	0	0	0
Saldo na bestemming	-36.471	-41.982	-41.404	-40.871	-38.858	-38.825
Incidentele baten en lasten	0	-1.122	-1.346	-1.048	-160	-15
Structureel saldo	0	-40.860	-40.058	-39.822	-38.697	-38.809

De realisatie van het jaar 2025 geeft een structureel saldo van 0 weer. De realisatie wordt standaard als incidenteel aangemerkt. Hier kan in dit geval het gedeelte incidenteel en structureel genegeerd worden.

2. Maatschappij	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Primitieve begroting 2026-2029	-39.542	-38.446	-38.119	-38.007
Tot de VJN	-550	-499	-499	-499
Voorjaarsnota 2026	-1.056	-1.716	-1.411	-1.654
September	-86	-19	1.211	1.244
Totaal voor primitieve begroting 2027	-41.234	-40.680	-38.818	-38.915

Mutaties primitieve begroting 2027

Autonome ontwikkelingen	575	631	646	660
Informatiepunten Digitale Overheid (IDO) - wijziging financiering	-24	-24	-24	-24
Jeugd - aframing compensatiemiddelen	655	696	696	696
Kapitaallasten - actualisatie	82	97	112	126
Subsidies - Indexering subsidieplafonds	-65	-65	-65	-65
Veilig-thuis - actualisatie budget	-73	-73	-73	-73
Bestaand beleid - actualisatie	-160	-220	-220	-172
1Stroom - toezichthouder groen	-49	-49	-49	0
Blijfwijk - Alliantiemanager Blijfwijk	-25	0	0	0
Combinatiefuncties - Actualisatie begroting	-21	-21	-21	-21
Liemerse Ambassade - Verlenging deelname	0	-30	-30	-30
Maatschappelijke ondersteuning - terugdraaien bezuiniging Santé partners	-56	-111	-111	-111
Stimulering sport - correctie bezuiniging	-10	-10	-10	-10

Nieuw beleid - voorstellen	-586	-601	-465	-398
1Stroom - verenigingsondersteuner	-90	-90	-90	0
Basisonderwijs - versterken bewegingsonderwijs	-63	-63	-63	-63
Bibliotheek - terugdraaien clusterbezuiniging bibliotheek en laaggeletterdheid	-13	-25	-25	-25
Blijfwijk - wijkscan gezonde leefomgeving	-54	-25	-25	-25
Bomen - aanplant bomen door droogte	0	-2	-4	-4
Bomen - inhaalslag renovatie wijkgroen en bomenbestand	0	-23	-47	-70
Cultuur - versterking cultuur- en muziekeducatie in het basisonderwijs	-60	-60	-60	-60
Jeugd - multicultureel centrum/jongerencentrum	-25	0	0	0
Jeugd - pilot Kansengelijkheid	-110	-110	0	0
Liemers ambachts- en leercentrum (LAL) - onderzoek	-50	0	0	0
Liemers ambachts- en leercentrum (LAL) - vervolgtraject	P.m.	P.m.	P.m.	P.m.
Mantelzorg - pilot mantelzorgconsulent	-71	-71	0	0
Openbaar groen - aanvraag budget Groen-Blauw raamwerk	-20	0	0	0
Sportvelden - automatische berekening	0	-11	-11	-11
Subsidies - eenmalige verhoging subsidie SHO	-31	0	0	0
Triominos - onderzoek efficiënter beheer	0	-121	-141	-141
Totaal mutaties primitieve begroting 2027	-171	-191	-40	90
Totaal primitieve begroting 2027	-41.404	-40.871	-38.858	-38.825

Toelichting voorgestelde financiële bijstellingen

In de onderstaande tabel worden de begrotingswijzigingen met een meerjarig financieel effect > € 15.000 toegelicht. De overige kleinere wijzigingen zijn als een totaalregel opgenomen.

Autonome ontwikkelingen	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
-------------------------	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------

Autonome ontwikkelingen

Informatiepunten Digitale Overheid (IDO) - wijziging financiering	-24	-24	-24	-24
--	------------	------------	------------	------------

Met het wegvallen van de SPUK voor het Informatiepunt Digitale Overheid (IDO) zijn de bijbehorende middelen toegevoegd aan de algemene uitkering. De opgave rond digitale inclusie en ondersteuning van inwoners bij het gebruik van digitale overheidsdiensten blijft onverminderd bestaan. Om de continuïteit van het IDO te waarborgen, wordt voorgesteld de hiervoor beschikbare middelen structureel binnen de begroting te reserveren. Het gaat om een structureel bedrag van € 24.000. Hiermee blijft de gemeente digitale uitsluiting tegengaan en inwoners laagdrempelig ondersteunen bij hun contact met de overheid.

Jeugd - aframing compensatiemiddelen	655	696	696	696
---	------------	------------	------------	------------

Met de Septembercirculaire 2024 zijn vanaf 2026 middelen van het Rijk beschikbaar gesteld ter compensatie van de eerder ingeboekte besparingen op Jeugd. Deze middelen zijn vanaf 2026 in de begroting opgenomen. Omdat eerder al aanvullend budget beschikbaar is gesteld om de verwachte tekorten op te vangen, zijn deze compensatiemiddelen niet langer noodzakelijk. Daarom kan vanaf 2027 een bedrag van € 655.000 worden afgehaald, oplopend tot € 696.000 vanaf 2028.

Kapitaallasten - actualisatie	82	97	112	126
--------------------------------------	-----------	-----------	------------	------------

Met deze begrotingswijziging actualiseren wij de kapitaallasten. We bouwen elk jaar de kapitaallasten opnieuw op, dit doen we op basis van de bestaande investeringen.

Subsidies - Indexering subsidieplafonds	-65	-65	-65	-65
--	------------	------------	------------	------------

De jaarlijkse indexering van de subsidieplafonds wordt uitgevoerd op basis van de uitgangspunten van het herijkte subsidiebeleid.

Veilig-thuis - actualisatie budget**-73 -73 -73 -73**

Veilig Thuis Gelderland Midden (VTGM) is het advies- en meldpunt voor huiselijk geweld en kindermishandeling. VTGM biedt ondersteuning en advies en onderzoekt meldingen wanneer er zorgen zijn over de veiligheid binnen een gezin of huishouden. Deze wettelijke taak wordt uitgevoerd op grond van de Wmo 2015. VTGM werkt namens 15 gemeenten in de regio Gelderland-Midden. Voor 2027 vraagt VTGM om een verhoging van de subsidie met € 73.000. Deze verhoging is nodig vanwege een toename van het aantal meldingen, de groeiende complexiteit van casussen, zoals complexe echtscheidingen, en stijgende loonkosten als gevolg van cao-afspraken. Omdat VTGM namens 15 gemeenten werkt en de kosten gezamenlijk worden gedragen, moeten alle gemeenten instemmen met de subsidieverhoging. Deze structurele verhoging van de subsidie wordt vooralsnog uit eigen middelen van de gemeente gefinancierd.

Totaal Autonome ontwikkelingen	575	631	646	660
--------------------------------	-----	-----	-----	-----

Bestaand beleid	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
-----------------	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------

Bestaand beleid - actualisatie

1Stroom - toezichthouder groen	-49	-49	-49	0
---------------------------------------	------------	------------	------------	----------

Het toezicht op de groenwerkzaamheden staat flink onder druk, dat zien we ook buiten terug. De combinatie van krapte bij aannemers, een groeiend aantal meldingen en een toenemende renovatieopgave vraagt om aanzienlijk meer toezicht en sturing vanuit de gemeente. Om de kwaliteit van de openbare ruimte te waarborgen, aannemers effectief aan te sturen en projecten zorgvuldig te begeleiden, is structureel uitbreiding met 1 fte toezichthouder groen noodzakelijk. Zonder deze extra capaciteit nemen achterstanden en kwaliteitsverlies verder toe en moeten renovaties worden beperkt, wat op termijn leidt tot hogere beheer- en onderhoudskosten.

De jaarlijkse kosten bedragen € 80.000, waarvan € 48.800 voor rekening van de gemeente Duiven. Voor de totale kosten tot en met 2029 (€ 146.400) wordt incidenteel budget gevraagd voor deze uitbreiding en zal deze geheel gedekt worden uit de voorziening "groenonderhoud". In deze periode wordt samen met de regiogemeenten onderzocht hoe het toezicht op groen vanaf 2030 toekomstbestendig kan worden georganiseerd.

Blijfwijk - Alliantiemanager Blijfwijk	-25	0	0	0
---	------------	----------	----------	----------

De Blijfwijk is een unieke samenwerking tussen inwoners (waaronder de wijkverbinder), professionele partijen en de gemeente. Het doel van de samenwerking is om de sociale kwaliteit in de wijk te versterken. De Blijfwijk moet een wijk zijn waar mensen blij zijn om te wonen, elkaar ontmoeten, erbij horen en mee kunnen doen. Dit draagt bij aan onder andere het voorkomen van eenzaamheid, snellere vroegsignalering, verminderen van zorgvragen en minder professionele inzet vanuit onder andere de gemeente en uiteindelijk verlaging van de kosten. Een sterke sociale kwaliteit is een cruciaal onderdeel van een toekomstbestendige wijk. Samenwerking is de basis achter de Blijfwijk-aanpak. De alliantiemanager coördineert en geeft invulling aan deze samenwerking en houdt toezicht op de koers van de Blijfwijk. Zonder coördinator loopt de alliantie het risico dat de samenwerking stopt en daarmee de Blijfwijk-gedachte ophoudt te bestaan.

De andere alliantiepartners hebben aangegeven mee te willen betalen aan de financiering van de alliantiemanager en onderschrijven hiermee de waarde van de Blijfwijk.

Combinatiefuncties - Actualisatie begroting	-21	-21	-21	-21
--	------------	------------	------------	------------

Als gevolg van de door het Rijk doorgevoerde korting van 10% op de Specifieke Uitkering (SPUK) neemt de rijksbijdrage voor de inzet van combinatiefunctionarissen sport en cultuur af. Om de bestaande inzet en maatschappelijke meerwaarde van deze functionarissen voor inwoners, verenigingen en het onderwijs te kunnen continueren, is een hogere gemeentelijke bijdrage noodzakelijk. Deze verhoging borgt de voortzetting van activiteiten die bijdragen aan cultuur- en sportparticipatie, gezondheid en sociale cohesie.

De hoogte van de rijksbijdrage voor 2027 wordt naar verwachting in het najaar van 2026 bekendgemaakt. Tot die tijd is nog sprake van onzekerheid over de exacte financiële gevolgen. Zodra de definitieve bedragen voor 2027 bekend zijn, wordt dat meegenomen in het eerstvolgend P&C product.

Liemerse Ambassade - Verlenging deelname	0	-30	-30	-30
---	----------	------------	------------	------------

In de raadsvergadering van 17 september 2025 is besloten om per 1 januari 2028 de deelname aan de Liemerse Ambassade te beëindigen en daarmee jaarlijks € 25.000 te besparen. Voorgesteld wordt dit besluit te herzien en de bijdrage met twee jaren tot en met 2029 te continueren. Daardoor kan gemeente Duiven, net als de gemeenten Westervoort, Doesburg, Zevenaar en Montferland alsnog volwaardig deelnemer blijven.

Maatschappelijke ondersteuning - terugdraaien bezuiniging Santé partners **-56** **-111** **-111** **-111**

Met de Strategie Sociaal Domein 2024–2040 (Samen Sterk 2.0) heeft de raad gekozen voor versnelling van de transformatie door te investeren in preventie en de sociale basis (scenario C: Buurkracht; samen helpen, eerder zorgen). De eerder vastgestelde bezuinigingen op welzijn staan haaks op deze koers. De welzijnsorganisatie geeft aan onder de minimale uitvoeringsgrens te komen, met als gevolg onder andere minder inzet op buurkracht, jongeren- en ouderenwerk en een grotere druk op maatwerkvoorzieningen. Dit vergroot de instroom in zwaardere zorg en schaadt leefbaarheid en participatie. In aanloop naar een mogelijke gemeentelijke fusie en de ontwikkeling van een Stevig Lokaal Team is het essentieel dat de sociale basis op orde is. Investeren in welzijn loont: onderzoek laat zien dat iedere geïnvesteerde euro gemiddeld €1,60 oplevert in de vorm van lagere zorgkosten en betere participatie en gezondheid. Voorgesteld wordt om per 2027 de jaarlijkse korting op de inzet van Sante Partners in Duiven te herstellen, zodat wettelijke preventietaken duurzaam kunnen worden uitgevoerd en de gekozen beleidskoers kan worden gerealiseerd.

Overige kleinere wijzigingen **-10** **-10** **-10** **-10**

Totaal Bestaand beleid - actualisatie **-160** **-220** **-220** **-172**

Nieuw beleid	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
--------------	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------

Nieuw beleid - voorstellen

1Stroom - verenigingsondersteuner **-90** **-90** **-90** **0**

Verenigingen zijn van grote waarde voor de lokale samenleving en vormen een belangrijk onderdeel van de sociale basis. De complexiteit van het verenigingswerk neemt toe. Besturen en vrijwilligers worden geconfronteerd met steeds meer organisatorische en maatschappelijke vraagstukken, terwijl de verenigingen in belangrijke mate afhankelijk blijven van vrijwillige inzet. Hierdoor ontstaat behoefte aan professionele ondersteuning die naast de vrijwilligersorganisatie staat.

Er wordt tot 2029 € 90.000 begroot om een professional aan te stellen (of in te kopen als dienst) om sport- en cultuurverenigingen te ondersteunen bij het vergroten van hun vermogen om - ook op langere termijn - zelfstandig, vitaal en toekomstbestendig te functioneren. Het voorstel is om dit voor een periode van drie jaar te doen om het effect te kunnen monitoren voordat hier structureel invulling aan wordt gegeven.

De professional ondersteunt verenigingen waar nodig, versterkt verbinding en samenwerking en helpt om ontwikkelingen en complexe vraagstukken binnen verenigingen op een duurzame manier op te pakken. Hiermee wordt de toenemende druk op vrijwilligers verminderd en krijgen verenigingen meer ruimte om hun maatschappelijke rol goed te blijven vervullen.

Basisonderwijs - versterken bewegingsonderwijs **-63** **-63** **-63** **-63**

Bewegingsonderwijs is belangrijk voor de motorische, sociale en gezonde ontwikkeling van kinderen. In mei 2026 is hierover brief naar de gemeenteraad gestuurd, ondertekend door alle directeurs van de basisscholen in Duiven. In deze brief wordt het belang van kwalitatief en duurzaam bewegingsonderwijs en de inzet van vakdocenten nadrukkelijk onder de aandacht gebracht.

We willen jaarlijks € 62.500 begroten voor de inzet van vakdocenten bewegingsonderwijs op alle basisscholen in de gemeente Duiven. Hiermee wordt het bestaande bewegingsonderwijs versterkt. Hiermee kunnen scholen, naast de gymlessen die de school zelf verzorgt, ook gymlessen laten verzorgen door een bevoegd vakdocent. De vakdocent brengt specifieke expertise en kennis mee en versterkt daarmee het bestaande bewegingsonderwijs.

De gemeente en scholen nemen hiermee gezamenlijk verantwoordelijkheid voor kwalitatief bewegingsonderwijs en investeren we in de gezondheid, ontwikkeling, kansen en het beweegplezier van kinderen in Duiven. Daarnaast biedt dit kansen om de verbinding tussen scholen, sportverenigingen en het lokale sportaanbod te versterken.

Bibliotheek - terugdraaien clusterbezuiniging bibliotheek en laaggeletterdheid **-13** **-25** **-25** **-25**

In het kader van het project Financieel Gezond is een structurele bezuiniging opgenomen op bibliotheekwerk en laaggeletterdheid. Bezuinigingen op bibliotheekwerk hebben merkbare gevolgen voor zowel inwoners als de gemeente. Voorgesteld wordt om de voorgenomen structurele bezuinigingen op bibliotheekwerk en laaggeletterdheid vanaf 2027 te herzien.

Blijfwijk - wijkscan gezonde leefomgeving **-54** **-25** **-25** **-25**

De investering in een aantrekkelijke en toegankelijke buitenruimte is een lange termijn investering in de toekomstbestendigheid van de wijk.

De voorgestelde maatregelen komen rechtstreeks uit signalen, wensen en knelpunten die inwoners zelf hebben aangedragen tijdens de wijkscan. Met deze investering laten we zien dat participatie meer is dan alleen ophalen: we zetten de opgehaalde inzichten ook om in concrete acties en laten aan inwoners zien dat hun stem ertoe doet.

De maatregelen uit de wijkscan dragen direct bij aan de doelen van de Blijfwijk: het stimuleert de levendigheid van de wijk omdat de openbare ruimte meer uitnodigt tot bewegen, het ondernemen van activiteiten en ontmoeting, het vergroot het eigenaarschap aangezien inwoners ervaren dat hun inbreng ertoe doet en zij hiermee actief bijdragen aan hun wijk en het versterkt de verbondenheid doordat inwoners vaker naar buiten gaan. Door inwoners te stimuleren meer naar buiten te gaan, gezond te leven en sociale contacten op te bouwen, versterken we de zelfredzaamheid en sociale cohesie in de wijk. Een sterke sociale structuur helpt om kleine hulpvragen informeel op te vangen en voorkomt dat zorgvragen groter worden en professioneel opgepakt moeten worden. Daarmee verschuiven we de focus van zorg en ziekte naar gezondheid en preventie. Dit is juist nu noodzakelijk, omdat de vergrijzing, zorgkosten en de druk op de toegankelijkheid van zorg blijven toenemen.

Het implementeren van de maatregelen uit de wijkscan is daarmee een vorm van preventie. Tegelijkertijd verbindt de wijkscan bestaande opgaven en budgetten van verschillende teams, waardoor middelen slimmer en integraler worden ingezet en de maatschappelijke én financiële opbrengst van bestaande investeringen wordt vergroot.

Bomen - inhaalslag renovatie wijkgroen en bomenbestand 0 -23 -47 -70

In verschillende wijken van Duiven is het openbaar groen verouderd. Veel plantvakken zijn ouder dan hun levensduur en vragen steeds meer onderhoud. Ook zijn in de afgelopen jaren bomen verdwenen doordat zij onvoldoende ruimte hadden om goed te groeien. Om de kwaliteit van het openbaar groen te behouden, is een meerjarige investering nodig van € 500.000 voor het vernieuwen van plantvakken en het herstellen van het bomenbestand. De werkzaamheden worden wijk voor wijk uitgevoerd, verspreid over vijf jaar. Daarbij wordt de planning zoveel mogelijk afgestemd op andere vervangingsopgaven in de openbare ruimte. Hierdoor voorkomen we onnodig werk, beperken we overlast en gaan we zorgvuldig om met gemeentelijke middelen. Deze investering voorkomt verdere achteruitgang van het openbaar groen en olopende onderhoudskosten. Daarnaast draagt zij bij aan een groenere, gezondere en aantrekkelijkere leefomgeving, met meer ruimte voor biodiversiteit en een betere opvang van hitte en droogte.

Looptijd: de komende 5 jaar jaarlijks een investeringskrediet van €500.000,-, bestaande uit € 200.000 voor bomen (afschrijving 60 jaar) en € 300.000 voor beplanting (afschrijving 30 jaar) Kapitaallasten: € 3.333 afschrijving en €4.000 rente voor de bomen en € 10.000 afschrijving en €6.000 rente voor beplanting. Dat resulteert in totale kapitaallasten van € 23.333 per investeringskrediet van € 500.000, in jaar 5 en daarna zullen de kapitaallasten structureel € 116.667 per jaar bedragen.

Cultuur - versterking cultuur- en muziekweducatie in het basisonderwijs -60 -60 -60 -60

Cultuureducatie draagt bij aan de brede ontwikkeling van kinderen. Het stimuleert creativiteit, verbeeldingskracht, zelfvertrouwen, taalontwikkeling en sociale vaardigheden. Het bevordert kansengelijkheid doordat alle kinderen, ongeacht hun achtergrond of thuissituatie, in aanraking komen met kunst en cultuur.

Muziekweducatie speelt hierin een belangrijke rol. Het helpt kinderen hun talenten te ontdekken en te ontwikkelen en het draagt bij aan ontwikkeling van vaardigheden zoals luisteren, samenwerken, concentreren, presenteren en creatief denken.

We willen, in nauwe samenwerking met het basisonderwijs, structureel investeren in het versterken van cultuur- en muziekweducatie in het basisonderwijs. Daarbij wordt gedacht aan uitbreiding van het aanbod Algemene Muzikale Vorming (AMV) voor groep 4 (van 25 naar 30 lessen per schooljaar), professionalisering van het muziekweducatieprogramma in groep 5 en versterking van cultuuronderwijs in de breedte (beeldende vakken, theater, dans, erfgoed etc) in samenwerking met culturele instellingen.

Jeugd - multicultureel centrum/jongerencentrum -25 0 0 0

In 2027 wordt een onderzoek uitgevoerd of er binnen de gemeente Duiven behoefte bestaat aan het multifunctioneel centrum waarin ook ruimte kan worden geboden aan een jongerencentrum. Jongeren, jongerenwerker en andere relevante maatschappelijke organisaties worden bij dit onderzoek betrokken. Wanneer blijkt dat er behoefte is aan een degelijk centrum, wordt de realisatie onderdeel van het integrale accommodatiebeleid van de gemeente. De mogelijke financiële gevolgen hiervan zijn nog onbekend en worden daarom als pro memorie gepresenteerd.

Jeugd - pilot Kansengelijkheid -110 -110 0 0

We willen dat kinderen, jongeren en jongvolwassenen veilig, gezond en kansrijk kunnen opgroeien en zich breed kunnen ontwikkelen, ongeacht hun achtergrond of thuissituatie. Daarom investeren we in 2027 en 2028 jaarlijks € 110.000 in twee pilots: het vergroten van ontwikkelkansen rond school via een rijke schooldag en een actief

Overige kleinere wijzigingen	0	-13	-15	-15
Totaal Nieuw beleid - voorstellen	-586	-601	-465	-398
Totaal wijzigingen begroting	-171	-191	-40	90

Investerings

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Afschr. ter- mijn	2026	2027	2028	2029	2030
Projecten						
Eilandplein						
Aanleg groen Eilandplein	30	50	50	50		
Stationsgebied						
Renovatie groen stationsgebied	30	3	2			
Vakgroep Groen						
Groen						
Boomrenovaties VJN 2022	60		44			
Vervangen Essen	60	37				
Achterstand bomenbestand	60	33				
Wijkrenovatie Oud Zuid	30	165				
Wijkrenovatie Zuid West	30		165			
Wijkrenovatie West	30			155		
Vervanging bomen ivm klimaatschade	60	25	25	25	25	25
Speeltuinen/-weiden						
Speeltoestellen per jaar	20	150	150	150	150	150
Speeltoestellen 2024	10	8				
Speeltoestellen 2025	10	10	10			
Honden						
Hekwerk hondenlosloopterrein Kemmelan	20	16				
Maatregelen hondenlosloopvoorzieningen 2022	20	49				
Onderhoud gebouwen						
IHP 2025	15	10				
Vervanging basketbal installatie verticaal ophijsbaar Mobilis	15		39			
Vervanging plafondbasketbal installatie monotube Mobilis	15		48			
Verv ringstel unit elektrisch Mobilis	15		23			
Vervanging turnmoer Triominos	15	71				
Kunstgrasveld sc Groessen	15	13				
Oefenhoek sc Groessen	15	25				
Nieuwbouw IKC Remigius	40	1.256				
IKC Kameleon_ventilatie en duurzaamheid	25	26				
Groene Ring_ventilatie en duurzaamheid	25	320				
IKC Joannes_ventilatie en duurzaamheid	25	310				
IKC Bernadette_ventilatie en duurzaamheid	25	229				
IKC 't Veer_ventilatie en duurzaamheid	25	25				
IKC het Klokhuis, ventilatie en duurzaamheid	15	150	448			
Verbeteren binnenklimaat Triominos VJN 2022	15	40				
Klimaat en ventilatievoorziening Candea VJN 2022	15	750				
IHP 2026, tijdelijke huisvesting IKC de Kameleon				54		
IHP 2026, tijdelijke huisvesting IKC het Klokhuis			75			
Vervangen basketbalinstallatie Endesprong	15		26			
Vervangen tumblingbaan training Mobilis	15	26				
Vervangen LED verlichting Huis van Droo	10		67			
Vervangen LED verlichting Triominos	10	60	35			
Wijkhuis van Droo VJN 2025	10	15	15			
Totale		3.872	1.222	434	175	175

Reserve mutaties

Bedragen x € 1.000

	Begin 2025	Storting 2026	Onttrekking 2026	Eind 2026	Storting 2027	Onttrekking 2027	Eind 2027
Bestemmingsreserve							
Beschermd wonen	1.363	0	308	1.055	0	240	815
Doelgroepen vervoer	479	0	0	479	0	92	387
Groenblauwe ontwikkelingen in tussengebied Duiven/Westervoort	387	0	0	387	0	0	387
Onderwijsachterstandenbeleid	25	0	25	0	0	0	0
Parkmanagement	85	0	89	-4	0	0	-4
Statushouders	140	0	140	0	0	0	0
Saldo reserves	2.479	0	563	1.916	0	332	1.584

	Storting 2028	Onttrekking 2028	Eind 2028	Storting 2029	Onttrekking 2029	Eind 2029	Storting 2030	Onttrekking 2030	Eind 2030
Bestemmingsreserve									
Beschermd wonen	0	90	725	0	0	0	0	0	725
Doelgroepen vervoer	0	173	214	0	215	0	0	0	-1
Groenblauwe ontwikkelingen in tussengebied Duiven/Westervoort	0	0	387	0	0	0	0	0	387
Onderwijsachterstandenbeleid	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Parkmanagement	0	0	-4	0	0	0	0	0	-4
Statushouders	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Saldo reserves	0	263	1.321	0	215	0	0	0	1.107

Voorzieningen mutaties

Bedragen x € 1.000

	Begin 2025	Storting 2026	Onttrekking 2026	Eind 2026	Storting 2027	Onttrekking 2027	Eind 2027
voor verplichtingen, verliezen en risico's							
Dubieuze debiteuren RSD	311	0	0	311	0	0	311
Saldo Voorzieningen	311	0	0	311	0	0	311

	Storting 2028	Onttrekking 2028	Eind 2028	Storting 2029	Onttrekking 2029	Eind 2029	Storting 2030	Onttrekking 2030	Eind 2030
voor verplichtingen, verliezen en risico's									
Dubieuze debiteuren RSD	0	0	311	0	0	311	0	0	311
Saldo Voorzieningen	0	0	311	0	0	311	0	0	311

3.3 Omgeving

Inleiding

Binnen dit programma vallen de beleidsvelden ruimtelijke ontwikkeling, beheer en onderhoud openbare ruimte, vergunningen, toezicht en handhaving en economie.

Externe ontwikkelingen

Netcongestie

Netcongestie raakt direct aan onze gemeentelijke opgaven voor woningbouw, economie, energietransitie en ruimtelijke ordening. Begin 2026 zijn er een 3-tal ontwikkelingen die relevant zijn voor onze gemeente:

1. Het nieuwe ACM-prioriteringskader (maatschappelijk prioriteren);
2. Het recente bericht van TenneT over een mogelijke aansluitstop;
3. De wijziging van de Omgevingsverordening Gelderland, met instructieregels over netbewust bouwen en regionaal programmeren.

De mogelijke impact van deze ontwikkelingen, die elkaar versterken, is potentieel groot voor onze woningbouw, economische opgaven en energietransitie.

Doortrekking A15

Het tracébesluit ViA15 is onherroepelijk. De (fysieke) voorbereiding van het project ViA15 is opgepakt. Onze gemeente blijft inzetten op een proactieve en constructieve grondhouding. Samen met de regiopartners blijft onze gemeente zich hard maken voor meer koppelkansen en maatwerkoplossingen.

Provinciale Omgevingsvisie

De provincie heeft een nieuwe omgevingsvisie in voorbereiding. De verwachting is dat deze in 2026 wordt vastgesteld. In het werkconcept worden drie grote thema's benoemd:

1. Toekomstbestendig Gelderland – omgaan met klimaat, energie en water.
2. Divers Gelderland – verschillen tussen regio's en hun eigen kracht.
3. Dynamisch Gelderland – wonen, werken, mobiliteit en demografie.

De impact voor onze gemeente is nog niet bekend, maar zal naar verwachting niet groot zijn omdat het concept aansluit bij bestaande visies onder andere die in regionaal verband (GMR) zijn opgesteld.

Wat willen we bereiken?

De gemeente streeft naar het behouden en versterken van gezonde, veilige, vitale, duurzame, leefbare en aantrekkelijke leefomgeving.

Beleidskaders

- [Omgevingsvisie Duiven 2021](#);
- [Woonvisie 2021](#);
- [Verstedelijkingsstrategie deel 1](#);
- [Verstedelijkingsstrategie deel 2](#);
- [Regioarrangement 2023](#);
- [Woondeal 2.1 2025](#);
- [Woningbouwevaluatie 2024 en vooruitkijk 2040](#);
- [Woonzorgvisie 2025](#);
- [Grondbeleid 2025](#);
- Mobiliteitsvisie Duiven 2040;
- VTH Beleidsplan 2024;
- [Programma Duurzaamheid](#);
- Integraal Beleidsplan Openbare Ruimte.

Verbonden partijen

- Omgevingsdienst Groene Metropool;
- Groene Metropool Regio;
- Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland Midden.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?**3.1 Een duurzaam thuis**

De lokale woonvraag en bovenlokale vraag uit de regionale woningmarkt waar de gemeente onderdeel van uitmaakt, leiden tot de vraag naar nieuwe woonlocaties. Gelet op de grote woonbehoefte zijn inbreidingslocaties niet voldoende. Naast het benutten van de (kleinere) inbreidingslocaties is het noodzakelijk om woningen op de uitbreidingslocaties Plakse Weide, Ploen-Noord (Groot), Biezenkampen te ontwikkelen en daarnaast het Vitaal Centrum Duiven af te ronden en Spoorzone de Liemers op te starten.

Doel

Een duurzaam woningaanbod dat aansluit op de wensen en behoeften van de inwoners van de gemeente.

Risico's

In algemene zin zijn er op het gebied van woningbouw risico's als:

- onrendabele toppen - bij betaalbare woningen zijn opbrengsten lager dan de kosten;
- netcongestie - een overvol elektriciteitsnetwerk;
- ontbreken van voldoende personeel voor met name specialistische functies;
- afhankelijkheid van ontwikkelaar (bij locaties waar de gemeente een faciliterende rol heeft);
- stikstofproblematiek - er komt teveel stikstof in de natuur, hiervoor zijn strenge regels vastgesteld;
- spuitzonering - de veiligheidsafstand tussen landbouwgrond en bijvoorbeeld woningbouw;
- gerechtelijke uitspraken;
- doorlooptijd beroepsprocedures Raad van State.

Verder is het uitblijven van de noodzakelijke besluiten een procesrisico om voldoende woningen op tijd te kunnen realiseren.

Een aandachtspunt is het onvoldoende kunnen inzetten op monitoring, continuering van gemaakte afspraken, inzet op beleid en woningbouwprojecten.

Planning

De plannen voor wonen en woningbouw vragen de komende jaren blijvende inzet. Op basis van de evaluatie van september 2024 wordt continu gekeken naar nieuwe bouwlocaties. In 2026 worden, met de nieuwste woningmarktcijfers, nieuwe plannen uitgewerkt. De uitkomsten worden meegenomen in de actualisatie van de omgevingsvisie.

Financiën

Voor de uitwerking en uitvoering van het complexe en uitdagende woningbouwprogramma is extra formatie noodzakelijk. Hiervoor is tot en met 2028 jaarlijks € 300.000 gereserveerd ten laste van de algemene reserve. Inmiddels zien we dat de woonafspraken doorlopen tot 2035 en de vraag naar woningen onverminderd groot blijft. Wil de gemeente huidige ambities en vraag vanuit de samenleving aan blijven kunnen, dan voorzien we vanaf 2029 problemen ontstaan bij het realiseren van onze ambities. Derhalve dat we deze jaarlijkse reservering van €300.000 ook voor 2029 en 2030 laten doorlopen.

Voor sommige projecten is specifiek extra geld nodig. Per project wordt dit verder toegelicht. Zie de activiteiten.

Participatie

De gemeenteraad wordt twee keer per jaar informeel bijgepraat over het woningbouwprogramma. Bij afzonderlijke projecten bepaalt het participatiebeleid hoe en in welke mate inwoners worden betrokken.

3.1.1 Volkshuisvesting

Het doel van het volkshuisvestingsbeleid is dat de omvang en kwaliteit van de woningvoorraad in onze gemeente aansluit bij de behoefte, initiatieven en ontwikkelingen in de samenleving. Het doel van een duurzaam thuis vraagt om een ander type woningen dan er beschikbaar is in Duiven, Groessen en Loo. De gemeente zorgt daarom voor een goede mix van betaalbare huur- en koopwoningen, vooral voor jongeren, ouderen en kleine huishoudens. Zo blijft de woonomgeving aantrekkelijk en duurzaam en is er voldoende aanbod van passende en betaalbare woningen.

Financiën

Voor de uitvoering van de woonvisie, inclusief de verhuiscoach en de regionaal afgestemde huisvestingsregels is jaarlijks € 75.000 opgenomen in de begroting.

Voor het maken van het verplichte programma Volkshuisvesting is € 20.000 beschikbaar. Daarnaast ontvangt de gemeente elk jaar geld van het Rijk voor goed verhuurderschap. Het is belangrijk dat dit geld ook wordt gebruikt voor volkshuisvesting.

Planning

In 2026 wordt nog gewerkt volgens de Woonvisie en de Woondeal. Vanaf 2027 gebeurt dit via het programma volkshuisvesting en de omgevingsvisie. Dit zijn langdurige trajecten die blijvend inzet vragen.

Er wordt continu gekeken naar nieuwe woningbouwlocaties. In 2026 worden, op basis van de nieuwste woningmarktcijfers, nieuwe plannen uitgewerkt. De uitkomsten worden meegenomen bij het actualiseren van de omgevingsvisie.

3.1.2 Realiseren woningbouwproject Plakse Weide

Voor locatie Plakse Weide is door onze gemeenteraad op 18 september 2024 een bestemmingsplan vastgesteld. Op basis hiervan is de bouw van circa 120 woningen (fase 1) mogelijk en kunnen via een omgevingsplanprocedure nog eens circa 180 woningen (fase 2) worden gerealiseerd. Het gaat in totaal om 300 woningen. Voor geur en spuitzonering is al een omgevingsplan vastgesteld.

Financiën

Voor de locatie Plakse weide is een anterieure overeenkomst afgesloten waarbij de plankosten voor de ontwikkeling van het gebied in rekening worden gebracht bij de ontwikkelaar.

Planning

De werkzaamheden zijn gestart in 2021 en lopen volgens planning door tot 2032.

3.1.3 Realiseren woningbouwproject Ploen Noord

Het bestemmingsplan 'De Ploen Noord' is door de gemeenteraad op 7 oktober 2025 vastgesteld. Het bestemmingsplan maakt de realisatie van 130 woningen mogelijk.

Financiën

Voor de locatie Ploen Noord 1 is een anterieure overeenkomst afgesloten waarbij de plankosten voor de ontwikkeling van het gebied in rekening worden gebracht bij de ontwikkelaar.

Planning

Het project is gestart in 2021 en loopt volgens planning door tot en met 2032. Naar aanleiding van de ter inzagelegging van het bestemmingsplan is er beroep ingediend bij de Raad van State. Hierdoor ontstaat vertraging in de ontwikkeling van dit woningbouwproject.

3.1.4 Realiseren woningbouwproject Ploen Noord Groot

De Ploen Noord Groot is aangemerkt als uitbreidingslocatie voor woningbouw. Dit helpt om aan de grote vraag naar woningen te voldoen.

De gemeente werkt nu aan een plan voor het gebied, met aandacht voor de bestaande kwaliteiten en het landschap. Er wordt aangesloten op de huidige bebouwing en infrastructuur. Naast woningen komt er ook ruimte voor sociale, maatschappelijke en commerciële voorzieningen en mogelijk een extra standplaats voor woonwagens.

Financiën

Kosten voor het opstellen van de gebiedsvisie, uitvoeren van richtinggevende onderzoeken (geluid, flora en fauna, bodem en water), interne uren en participatieprocessen zijn al via de voorjaarsnota 2025 toegekend en zijn nog toereikend.

Planning

De activiteiten zijn gestart in 2024 en lopen volgens planning door tot 2040.

3.1.5 Realiseren woningbouwproject Biezenkampen

De gemeenteraad heeft op 10 december 2024 de gebiedsvisie Biezenkampen vastgesteld. De gemeente werkt aan de realisatie van ongeveer 325 woningen op de Biezenkampen om zo bij te dragen aan de grote behoefte aan woningen.

Financiën

De gemeenteraad heeft voor de woningbouwontwikkeling Biezenkampen een grondexploitatie vastgesteld. Voor het doorpakken op Biezenkampen zijn de bestaande middelen vooralsnog voldoende.

Planning

Er wordt toegewerkt naar het omgevingsplan voor Biezenkampen (ontwerp ter inzage in het vierde kwartaal van 2026) en de zogenaamde Buitenplanse Omgevingsplanactiviteit (BOPA) voor de bouw- en opslagruimte voor de carnavalsverenigingen en Dickens de Liemers. Volgens planning is het project in 2032 afgerond.

3.1.6 Spoorzone de Liemers

In de Liemers (Doesburg, Duiven, Westervoort en Zevenaar) werken de gemeenten samen aan de woningbouwopgave volgens regionale afspraken (Woondeal Groene Metropool Regio (GMR), de GMR verstedelijkingsstrategie, het GMR Regioarrangement en het GMR NOVEX-ontwikkelperspectief).

De Spoorzone de Liemers (Westervoort-Duiven-Zevenaar) is een belangrijke plek binnen bestaand gebied, met ruimte voor ongeveer 4.000 woningen. Dit gebied ligt centraal in de mogelijke toekomstige gemeente met meer dan 100.000 inwoners.

Financiën

Op basis van het op te stellen projectplan worden de eventueel aanvullende en noodzakelijke financiële middelen duidelijk.

Planning

In 2026 wordt, er met ondersteuning van het versnellingsteam van de provincie, gewerkt aan een plan van aanpak voor een gezamenlijke projectorganisatie en projectplan. In het projectplan leidt uiteindelijk tot een bestuursopdracht met heldere beslispunten. De verwachting is dat de ontwikkeling van de Spoorzone doorloopt tot en met 2040 en kent tussentijdse go-no go momenten.

3.1.7 Realiseren woningbouw op Inbreidingslocaties

Om te voldoen aan de grote vraag naar woningen bouwen we stevig door op beschikbare woningbouwlocaties, waaronder de inbreidingslocaties. We realiseren woningen die aansluiten bij de lokale woonbehoefte en stimuleren doorstroming. De grootste opgave ligt in de kern Duiven, daarom komt het merendeel van de nieuwbouw in en rond deze kern. In Loo en Groessen bouwen we naar behoefte, met extra aandacht voor het lokale woonmilieu en sociale binding. Naast uitbreidingslocaties zetten we vooral in op bouwen binnen de bestaande kernen.

Financiën

Sint Antoniusstraat / Sloetstraat

De 20 huurwoningen in Loo verkeren in slechte staat. Ze worden gesloopt en vervangen door 35 nieuwe woningen. Het college heeft het stedenbouwkundig plan vastgesteld. De openbare ruimte wordt opnieuw ingericht en er komt een centraal hemelwatersysteem in plaats van kleine individuele voorzieningen. Hiervoor zijn met de voorjaarsnota de volgende benodigde kredieten beschikbaar gesteld:

- Herinrichting groen en wegen Sloetstraat en Sint Antoniusstraat: € 950.000;
- Hemelwatersysteem, inclusief berging en herinrichting eerste 55 m Pastoorstraat: € 595.000.

Woonwagens Westsingel

Het college kiest voor scenario 3: opknappen van het bestaande woonwagenvak zonder uitbreiding. Twee woonwagens worden vervangen door huurwagens en de ontsluiting wordt verkeersveilig gemaakt.

- Ontsluiting: €100.000 (gehonoreerd met de voorjaarsnota 2026);
- Herinrichting buitenruimte: € 65.000;
Deze budgetaanvraag is in de voorjaarsnota niet gehonoreerd maar wordt alsnog als wenselijk beschouwd voor een goede ruimtelijke inpassing.
- Fundering twee woonwagens: € 80.000 (ten laste van de Reserve betaalbare woningbouw).

Planning

De woningbouwproductie loopt achter. Het opzetten van een woningbouwprogramma kost tijd. Vanaf 2027 worden grote aantallen woningen opgeleverd en ontstaat een continue bouwstroom.

3.1.8 Realiseren Vitaal Centrum Duiven

Op 18 januari 2022 stelde de raad de randvoorwaarden vast voor fase 4 van Vitaal Centrum Duiven en gaf het college opdracht de plannen verder uit te werken. WPRI, eigenaar van winkelcentrum De Passage, ontwikkelt plannen om de Jumbo te verplaatsen naar de kop van de Passage aan de Kastanjelaan, met een parkeerdek boven de nieuwe supermarkt. Woonzorg Nederland bouwt 41 appartementen (33 sociale huur, 8 middenhuur), een ontmoetingsruimte en commerciële ruimten aan de Pastoriestraat. Omdat deze projecten en de herinrichting van de buitenruimte elkaar raken, is een totaalplan opgesteld om Vitaal Centrum Duiven af te ronden, inclusief de herinrichting van het Remigiusplein.

Financiën

Voor de afronding van het centrumplan en de uitvoering ervan heeft de gemeenteraad op 27 januari 2026 aanvullend krediet beschikbaar gesteld.

Planning

Voor de plannen van Woonzorg worden in de eerste helft van 2026 de benodigde vergunningen aangevraagd. Het bouwrijp maken van Woonzorg is in het tweede kwartaal in gang gezet. De start bouw van Woonzorg is voorzien in het derde kwartaal 2026 en van WPRI, Elshofpassage en vestiging JUMBO in kwartaal twee van 2027. Het project loopt volgens planning tot 2030.

3.2 Gezonde, sociale en veilige leefomgeving

De gemeente werkt aan een gezonde, sociale en veilige leefomgeving waarin inwoners zich thuis voelen en waar groen, mobiliteit en andere maatschappelijke thema's worden verbonden.

Doel

Onze gemeente heeft als doel dat iedere inwoner goed kan wonen en leven in een aantrekkelijke, veilige en goed toegankelijke omgeving.

Risico's

Wanneer gezondheid niet als randvoorwaarde wordt meegenomen in de fysieke leefomgeving, leidt dit tot:

- hogere gezondheidsrisico's;
- sociale ongelijkheid;
- minder leefbare wijken;
- juridisch-bestuurlijke problemen;
- extra maatschappelijke en economische kosten.

Gezondheid vroegtijdig meenemen in ruimtelijke keuzes levert grote winst op voor mens, samenleving én toekomstbestendigheid.

Planning

De uitgangspunten van een gezonde, sociale en veilige leefomgeving worden bij iedere beleidsontwikkeling standaard meegenomen en meegewogen.

Financiën

In het Tussengebied Duiven Westervoort is grond aangekocht (2,9 ha). Deze aankoop is als strategische grondaankoop uitgevoerd door ons college en is conform de vastgestelde Nota Grondbeleid in de Voorjaarsnota 2026 verantwoord. De bijbehorende jaarlijkse kapitaallasten bevatten alleen rente van 2% vanaf 2027, op de gronden wordt niet afgeschreven.

Participatie

Het uitgangspunt is dat eenieder die wil maximaal gezond kan leven en wonen in onze gemeente. Hierbij wordt naar een aantrekkelijke leefomgeving die de inwoners herkennen en waar ze zich thuis voelen gestreefd. Dit gebeurt samen met inwoners en andere maatschappelijke partners.

3.2.1 Realiseren transitie naar definitief Omgevingsplan

Het realiseren van een definitief omgevingsplan waarin alle gemeentelijke verordeningen en regels voor de fysieke leefomgeving en bestemmingsplannen zijn opgenomen. De komende jaren wordt het Omgevingsplan gevuld.

Financiën

Tot en met 2025 werden de kosten gedekt binnen het bestaande budget en de extra middelen vanuit het Rijk. Voor de jaren 2026 tot en met 2029 is extra budget van € 40.000 per jaar beschikbaar gesteld om te komen tot één definitief omgevingsplan.

Planning

Het definitieve omgevingsplan, inclusief een digitaal (landelijk werkend) systeem in 2031.

3.2.2 Actualiseren Omgevingsvisie

De omgevingsvisie is gelet op nieuwe wetgeving en ontwikkelingen in de Groene Metropool Regio toe aan een actualisatie. De ambities uit de bestaande visie worden gehanteerd en waar nodig verdiept, aangevuld en meer geconcretiseerd.

Financiën

In de begroting 2025-2028 is voor de actualisatie een krediet van € 250.000 opgenomen voor de inhuur van projectleiderscapaciteit en het digitaal opstellen van de Omgevingsvisie volgens de eisen uit de Omgevingswet. Ook zal een PlanMer beoordeling moeten plaatsvinden.

Planning

In 2026 wordt de scope van de actualisatie bepaald en wordt de te actualiseren omgevingsvisie verder uitgewerkt, inclusief een plan voor de benodigde participatie. De raad wordt in het proces richting een geactualiseerde Omgevingsvisie Duiven 2040 betrokken. Eind 2027 moet de omgevingsvisie voor Duiven 2040 geactualiseerd.

3.2.3 Realiseren Groen-Blauw raamwerk

Het Regioarrangement GMR Arnhem-Nijmegen is door alle regiogemeenten vertaald in een uitvoeringsagenda Groen-Blauwraamwerk met een gebiedsgerichte aanpak.

In de Liemers zijn 3 belangrijke deelgebieden benoemd:

- Het Liemers Broek;
- De ontwikkeling van uitloopgebieden tussen Westervoort en Duiven en Duiven, Groessen, Loo en Zevenaar. Ook wel groene scheg genoemd;
- De verdere ontwikkeling van de Gelderse Poort (gebied langs de rivier van Spijk tot Doesburg).

In de uitvoeringsagenda wordt aangegeven op welke manier, met welke ideeën, initiatieven en projecten en met welke partners de gemeente landschap, natuur, cultuurhistorie en ons landelijk gebied wil versterken.

Financiën

- Gebiedsaanpak 't Broek - € 10.000;
- Groene scheg - € 10.000.

Dit betreft het procesgeld voor de opstartfase van de processen.

Planning

- Voor het Liemers Broek wordt met de betrokken partners een opzet gemaakt voor de verdere aanpak van de gebiedsontwikkeling. Deze wordt bestuurlijk vastgelegd in een plan van aanpak/startnotitie;
- Voor de groene scheg start samen met de betrokken partners een vervolgopdracht om een toekomstbestendig ontwikkelings- en handelingsperspectief op te stellen voor het gehele gebied;
- Voor de Gelderse Poort loopt het Rijkstraject van Ruimte voor de rivier 2.0 en het project Rivierklimaatpark IJsselpoort.

Het totale project moet in 2040 zijn afgerond.

3.3 Vitale economie

Het versterken van de lokale en regionale economie.

Doel

Onze gemeente streeft naar een vitale, duurzame en concurrerende economie waar ruimte is voor toekomstige bedrijvigheid, versterkte werkgelegenheid en een verbeterde ruimtelijke kwaliteit met een goede balans tussen economische groei, leefbaarheid en duurzaamheid.

Risico's

Mogelijke risico's zijn:

1. Ruimtelijke druk en schaarste: De vraag naar ruimte voor wonen, werken en infrastructuur ligt hoog, terwijl de ruimte er nauwelijks is. Dit leidt tot spanningen en moeilijke keuzes in de ruimtelijke inrichting;
2. Netcongestie en energievoorziening: Beperkingen in het elektriciteitsnet kunnen economische groei en vestiging van bedrijven vertragen;

3. Bereikbaarheid onder druk: Toenemende mobiliteit kan leiden tot verminderde bereikbaarheid van bedrijventerreinen;
4. Economische afhankelijkheid: Sterke focus op specifieke sectoren maakt de economie kwetsbaar voor schommelingen;
5. Vertraging in procedures: Juridische procedures kunnen de ontwikkeling van bedrijventerreinen vertragen;
6. Balans leefbaarheid en economie: Uitbreiding van bedrijvigheid kan druk zetten op woonkwaliteit, milieu en draagvlak bij inwoners;
7. Regionale concurrentie: Concurrentie met andere gemeenten kan invloed hebben op het aantrekken en behouden van bedrijven.

Planning

De komende jaren wordt vanuit de Regionaal Programma Werklocaties (RPW) 2025-2028 en The Economic Board binnen de Groene Metropoolregio (GMR) samen verder gewerkt aan de economische ontwikkeling van onze regio.

De uitgifte van bedrijfskavels op Centerpoort 2 en Graafstaete 2 gaat de komende jaren vorm krijgen. Op de Nieuweling worden naar verwachting in 2026 en 2027 de laatste bedrijvenkavels uitgegeven.

Financiën

Onze gemeente investeert in gebiedsontwikkeling, infrastructuur, energienetwerken en bedrijventerreinen. Financiering komt uit gemeentelijke middelen, regionale samenwerkingen en bijdragen van private partijen. Onze gemeente maakt ook gebruik van provinciale en regionale programma's waar mogelijk gebruik wordt gemaakt van subsidies.

Participatie

Onze gemeente betreft inwoners, ondernemers en maatschappelijke instellingen vroeg bij plannen en projecten, vooral in de ontwerpfasen en bij de uitvoering. Zij kunnen meedenken, ideeën geven en reageren op voorstellen, terwijl bedrijven en partners actief meewerken aan de realisatie van projecten en gebiedsontwikkelingen.

3.3.1 Samenwerken binnen NOVEX-gebied

Onze gemeente werkt samen met de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen en Regio Foodvalley binnen het NOVEX-gebied Arnhem-Nijmegen-Foodvalley (ANF) aan de ruimtelijke en economische ontwikkeling tot 2040. Dit is vastgelegd in het NOVEX ontwikkelperspectief en het regioarrangement. Voor de Liemers betekent dit dat onze gemeente actief werkt aan de verstedelijkingsopgave. De spoorzone Liemers is daarbij in beeld als grootschalige ontwikkelzone voor woningen of een combinatie van wonen en werken.

Financiën

Inzet wordt bekostigd uit bestaande mensen en middelen.

Planning

Het project is gestart in 2023 en loopt door tot en met 2040.

3.3.2 Uitbreiden bedrijventerreinen

Onze gemeente heeft het omgevingsplan voor de uitbreiding van de bedrijventerreinen Centerpoort-Noord en Graafstaete opgesteld en in procedure gebracht. Onze gemeente bepaalt en implementeert de gemeentelijke duurzaamheidsdoelstellingen en voert een uitgiftestrategie uit voor de beschikbare kavels.

Met dit actiepoint speelt onze gemeente in op de grote vraag naar bedrijventerreinen, mede door de gunstige ligging aan de A12/A15, en versterkt zij de lokale economie en werkgelegenheid. De uitvoering vindt gefaseerd plaats, waarbij rekening wordt gehouden met lopende procedures, kaveluitgifte en gesprekken met ondernemers.

Onze gemeente zet beschikbare kredieten in voor grondverwerving, planvorming, onderzoek en energieoplossingen en betreft inwoners, bedrijven en andere belanghebbenden vroegtijdig in het proces.

Financiën

In de verschillende grondexploitaties zijn de budgetten voor de werkzaamheden en de aanschaf van gronden al opgenomen.

Planning

- Graafstaete 2: het project is gestart. De verwachting is dat de kaveluitgifte in 2027 afgerond is.
- Centerpoort-Noord 2: Het project is gestart. Omgevingsplan is vastgesteld. Kaveluitgifte loopt en de verwachting is dat de laatste kavels in 2027 uitgegeven zijn.
- Centerpoort-Noord 2, fase 2: Op 27 mei 2025 heeft de gemeenteraad van de gemeente Duiven ingestemd met het RPW 2025-2028. De gemeenteraad heeft in mei 2026 ingestemd met het plan voor uitbreiding van het bedrijventerrein Centerpoort-Noord (Centerpoort-Noord II, 2e fase) met circa 20 hectare bruto oppervlakte ten behoeve van regionale bedrijven binnen een met de GMR nader af te stemmen segmentering.

3.4 Bereikbaarheid

Vanuit duurzame mobiliteit en de energietransitie wil onze gemeente ontwikkelingen stimuleren die voor de korte en langere termijn bijdragen aan duurzame mobiliteit. Toekomstige verbeteringen kunnen onder andere worden gezocht op het gebied van verkeersveiligheid, weginrichting, maar ook herkenbaarheid van routes en de bereikbaarheid van het buitengebied. Daarnaast is er aandacht voor de toegankelijkheid van de openbare ruimte en de bereikbaarheid van voorzieningen voor verkeersdeelnemers met een beperking. Ook houdt de gemeente de doorstroming van het verkeer in de gaten.

Doel

Het behouden van een kwalitatieve, schone, duurzame bereikbaarheid en gezonde leefomgeving.

Risico's

Extra verkeersdruk door ontwikkelingen op het gebied van woningbouw en bedrijventerreinen.

Planning

De planning is opgenomen bij de verschillende activiteiten die bijdragen aan de realisatie van dit speerpunt.

Financiën

De afweging van de financiële middelen benodigd voor de Uitvoeringsagenda Mobiliteit 2026-2029 heeft plaatsgevonden bij de behandeling van de voorjaarsnota 2025. Daarbij is gekeken naar urgentie, financiële haalbaarheid, koppelkansen met andere projecten en/of onderhoud, en ambtelijke capaciteit. Deze volstaan nog steeds.

Los van bovenstaande is de wens om de onveilige situatie kruisingen Vlielandlaan en de Loostraat aan te passen. Voorgesteld wordt om in 2026 € 65.000 beschikbaar te stellen voor onderzoek, participatie en ontwerp, met als doel een integraal voorstel in 2027 op te leveren.

Participatie

Voor de verschillende mobiliteitsthema's wordt de samenleving bevraagd volgens het stappenplan participatief werken.

3.4.1 Mobiliteitsvisie

De mobiliteitsvisie Duiven 2040 schetst de toekomst van mobiliteit in onze gemeente. In de Uitvoeringsagenda Mobiliteit 2026-2029 staan de uit te voeren onderzoeken en de aanpassingen aan de gemeentelijke infrastructuur om de vastgestelde visie op mobiliteit te kunnen realiseren. Urgentie, financiële haalbaarheid, koppelkansen met andere projecten en/of onderhoud, en ambtelijke capaciteit worden hierin weergegeven. De mobiliteitsvisie draagt bij aan drie hoofdthema's, te weten verkeersveiligheid, actieve mobiliteit, en bereikbaarheid.

Financiën

We maken onderscheid tussen de uitvoering van maatregelen op kortere termijn (2026-2029) en uitvoering op langere termijn (2030-2040). Daarnaast zijn er continu lopende projecten die op regelmatige basis worden opgepakt.

Mogelijke kosten en opbrengsten betreffen:

- Jaarlijks budget - voor enkele langer lopende acties;
- Kosten onderzoek - de uitkomsten bepalen welke maatregelen mogelijk zijn. Hiervoor wordt separaat krediet aangevraagd;
- Bouwkosten - bijvoorbeeld voor planvoorbereiding, grondaankopen, projectleiding, voorbereiding, advisering, toezicht (VAT);
- Cofinanciering - subsidies, vooral acties die bijdragen verbetering van de verkeersveiligheid en fietsstimulering maken kans.

Soms zijn er ook geen aanvullende kosten, zoals bijvoorbeeld voor lobby en onderhoud;

Planning

Het uitgangspunt is realisatie van de doelen en ambities van de Mobiliteitsvisie in 2040.

3.4.2 Borgen inpassing doortrekking A15 en verbreding A12

Het Tracébesluit ViA15 is onherroepelijk. De (fysieke) voorbereiding van het project ViA15 is opgepakt. Onze gemeente blijft inzetten op een proactieve en constructieve grondhouding. Samen met regiopartners en de Stichting BOG A15 blijft onze gemeente zich hard maken voor meer koppelkansen en maatwerkoplossingen.

Financiën

De meest actuele stand van zaken is weergegeven in de jaarrekening (2025). Het college blijft een extra kredietaanvraag ten behoeve van vervangende inhuur niet uitsluiten mocht blijken dat de gelden uit de voorziening en bestemmingsreserve onvoldoende zijn.

Planning

De 7 jaar durende beroepsprocedure heeft vertraging tot gevolg gehad. De planning van Rijkswaterstaat en GelreGroen is na de einduitspraak van de Raad van State opnieuw bijgesteld. Wanneer deze planning en/of realisatie van het infraproject uitloopt heeft dit ook gevolgen voor onze planning en inzet van middelen. Als alles volgens planning verloopt, zijn de wegen in 2031 gereed.

3.5 Klaar voor de toekomst

Onze gemeente maakt zich klaar voor de toekomst door uitvoering te geven aan de drie programmalijnen binnen het Programma Duurzaamheid. Deze programmalijnen zijn:

- Energietransitie;
- Klimaatadaptatie;
- Circulariteit.

Doel

Onze gemeente streeft naar een sterke lokale economie, leefbaarheid en brede welvaart, uitgesplitst in:

- beschikbaarheid en leveringszekerheid van grondstoffen en energie;
- beheersbaar houden van energielasten;

- versterken van de lokale economie door onze bedrijven(terreinen) toekomstbestendig maken;
- meer onafhankelijk maken van geopolitieke ontwikkelingen;
- aanpassen aan- en beperken van klimaatverandering;
- versterken van leefkwaliteit en brede welvaart.

Risico's

- Samenwerking tussen inwoners, bedrijven, onderwijs en overheid; Het is een risico dat deze samenwerking onvoldoende op gang komt en dat programmadoelen niet worden gehaald. Daarom communiceert de gemeente duidelijk en consequent om draagvlak voor maatregelen te behouden en te versterken (dit is geen risico maar wat we doen om het risico te beheersen).
- Landelijke ontwikkelingen, zoals elkaar snel opvolgende beleidswijzigingen kunnen dit draagvlak beïnvloeden;
- Netcongestie kan projecten voor duurzame energie, elektrificatie en aardgasvrij bouwen vertragen.

Planning

Wettelijke doelstellingen, ambitiedocumenten en onderliggende programmeringen leiden tot meer concrete activiteiten voor de komende 4 jaar en een programmering op hoofdlijnen richting 2050. Aandachtspunt hierbij is dat externe ontwikkelingen regelmatig leiden tot bijsturing van planningen. Dit vereist flexibiliteit in de programmering.

Financiën

De benodigde financiën zijn inzichtelijk gemaakt bij de verschillende programmalijnen.

Participatie

Onze gemeente betreft inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties actief bij het programma via communicatie, participatie en samenwerking. Dit gebeurt onder andere via het platform Samen1Nergie, overleg met ondernemersverenigingen en het betrekken van een klankbordgroepen bij het ontwikkelen van nieuw beleid en/of de uitvoering van projecten.

3.5.1 Realiseren van een 95% Energieneutrale gemeente in 2050

Conform het Klimaatakkoord en de Klimaatwet is de doelstelling 95% CO2 reductie in 2050 ten opzichte van 1990 en een CO2 neutrale elektriciteitsvoorziening in 2050. Dit betekent oa veel energie besparen, duurzame energie opwekken en de transitie van aardgas naar duurzame warmtebronnen.

Financiën

Voor de uitvoering van de programmalijn Energietransitie heeft de raad structureel procesgeld beschikbaar gesteld. Daarnaast zijn er Klimaatgelden van Rijksweg beschikbaar gekomen waardoor er in totaal een budget beschikbaar is van € 218.000.

Planning

In 2050 is de doelstelling 95% CO2 reductie in 2050 ten opzichte van 1990 behaald.

3.5.2 Realiseren van een klimaatbestendige en water robuuste gemeente in 2050

Conform het Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie zijn we in 2050 klimaatbestendig en water robuust ingericht.

Dit heeft oa impact op het ontwerp en beheer van de openbare ruimte en onze gebouwen.

Financiën

Voor de uitvoering van de programmalijn Klimaatadaptatie is totaal € 1.042.510 ter beschikking gesteld tot en met 2027. Onderzoek boomaanplant: Om het planten van bomen, ter voorkoming van hittestress, te versnellen is verdiepend onderzoek nodig naar potentiële plantlocaties. Hiervoor € 50.000 vrijmaken uit de Algemene middelen.

Beleidskader Biodiversiteit: is dit jaar vastgesteld. Het belang en de erkenning van een voortvarende start van de uitvoering werd bij de raadsbehandeling breed gedeeld. Het beschikbaar stellen van financiële middelen vindt plaats op basis van de door het college vast te stellen Uitvoeringsagenda. De raad heeft de wens uitgesproken om vooraf deze vaststelling inzicht te krijgen in deze Uitvoeringsagenda waarmee de financiële vertaling en integrale afweging hiervan plaatsvindt in de voorjaarsnota 2027. Om wel de voortgang erin te houden is een startkapitaal van € 30.000 benodigd ten behoeve van de zogenaamde (verplichte) nul-meting.

Planning

De doelstelling klimaatbestendig en waterrobuust is in 2050 behaald.

3.5.3 Realiseren van 100% Circulariteit in 2050

Conform het Rijksbrede programma Circulaire Economie en het Nationaal

Grondstoffenakkoord zijn we in 2050 100% circulair

Dit heeft oa impact op het ontwerp, -beheer en materiaalgebruik van werken in de grondweg en waterbouw en op de wijze waarop wij inkopen.

Financiën

Voor de uitvoering van de programmalijn Circulariteit is een budget van € 27.000 beschikbaar.

Planning

In 2050 is de doelstelling 100% circulair bereikt.

Indicatoren

BBV-indicator	Realisatie		Prognose				
Banen	2017	2023	2026	2027	2028	2029	2030
- Duiven	979,2	1187,7	1190	1195	1200	1205	1210
- Nederland	979,2	1187,7					
Omschrijving	Het aantal banen in de gemeente, afgezet tegen de potentiële beroepsbevolking. Een indicator voor de lokale arbeidsmarkt en economische bedrijvigheid.						
Meeteenheid:	Aantal per 1.000 inwoners (15-64 jaar)		Bron:	LISA			
Hernieuwbare elektriciteit	2017	2023	2026	2027	2028	2029	2030
- Duiven	108,4	124,6	124	126	128	129	130
- Nederland	108,4	124,6					
Omschrijving	Het percentage elektriciteit dat wordt opgewekt uit hernieuwbare bronnen (zon, wind, biomassa) binnen de gemeente, een indicator voor de energietransitie.						
Meeteenheid:	%		Bron:	RWS			
Huishoudelijk restafval	2017	2023	2026	2027	2028	2029	2030
- Duiven	113	76	70	70	68	66	65
- Nederland	113	76					
Omschrijving	De hoeveelheid huishoudelijk restafval per inwoner per jaar, een indicator voor de effectiviteit van het afvalscheidingsbeleid.						
Meeteenheid:	Kg per inwoner		Bron:	CBS			

BBV-indicator	Realisatie		Prognose				
Nieuw gebouwde woningen	2017	2023	2026	2027	2028	2029	2030
- Duiven	3,9	0,6	4	4	4	4	4
- Nederland	3,9	0,6					
Omschrijving	Het aantal nieuwbouwwoningen dat is toegevoegd aan de woningvoorraad, een indicator voor de voortgang van de woningbouwopgave.						
Meeteenheid:	Aantal per 1.000 woningen		Bron:	BAG			
Vestigingen	2017	2023	2026	2027	2028	2029	2030
- Duiven	117,9	153,7	170	172	173	174	175
- Nederland	117,9	153,7					
Omschrijving	Het aantal gevestigde bedrijven, afgezet tegen de potentiële beroepsbevolking. Een indicator voor de lokale bedrijvigheid en ondernemersklimaat.						
Meeteenheid:	Aantal per 1.000 inwoners (15-64 jaar)		Bron:	LISA			

Wat mag het kosten?

Bij dit onderdeel worden alle belangrijke onderwerpen op het gebied van financiën benoemd. We starten met een overzicht van het structurele saldo. Daarna geven wij inzicht in de ontwikkeling van het saldo van dit programma en de in deze begroting opgenomen voorstellen voor wijziging van de begroting. Daarnaast presenteren wij de investeringen en reserves en voorzieningen indien van toepassing.

3. Omgeving	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten	-22.893	-31.300	-19.355	-4.511	-20.317	-15.734
Baten	17.722	24.760	-19.355	13.059	15.484	10.699
Saldo voor bestemming	-5.171	-6.539	-6.140	-4.511	-4.832	-5.035
Mutatie reserves	0	0	0	0	0	0
Saldo na bestemming	-5.171	-6.539	-6.140	-4.511	-4.832	-5.035
Incidentele baten en lasten	0	-1.808	-1.493	-63	-200	-404
Structureel saldo	0	-4.732	-4.647	-4.448	-4.632	-4.631

De realisatie van het jaar 2025 geeft een structureel saldo van 0 weer. De realisatie wordt standaard als incidenteel aangemerkt. Hier kan in dit geval het gedeelte incidenteel en structureel genegeerd worden.

3. Omgeving	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Primitieve begroting 2026-2029	-4.914	-4.515	-4.602	-4.613
Tot de VJN	-108	-8	-8	-86
Voorjaarsnota 2026	-247	-227	-477	-477
September	-839	0	0	0
Totaal voor primitieve begroting 2027	-6.107	-4.751	-5.087	-5.175

Mutaties primitieve begroting 2027

Autonome ontwikkelingen	162	210	226	304
Belastingopbrengsten - volumestijging OZB en nareizigers	24	24	24	24
Kapitaallasten - actualisatie	138	186	203	280
Bestaand beleid - actualisatie	10	22	-27	-19
1Stroom - Formatie inzake rioolwerkzaamheden	-50	-50	-50	-50
1Stroom - formatie toezichthouder bouw/RO	-63	-63	-63	-63
1Stroom - Integraal adviseur openbare ruimte	-31	-31	-31	-31
Circulaire economie - aanpak energiearmoede	-17	0	0	0
Circulus - Aanpassing tarieven	-150	-150	-150	-205
Evenementenkasten - beheer evenementen- en marktkasten	-30	-30	-30	-30
Stijging opbrengst afvalstoffenheffing	350	350	305	372
Vervangen evenementenkasten	0	-4	-9	-13
Nieuw beleid - voorstellen	-404	-193	-145	-145
1Stroom - formatie handhaving buitengebied	-90	-90	0	0
1Stroom - formatie vergunningverlener bouw	-63	-63	-63	-63
Bereikbaarheid - verbetering ontsluiting onderzoek bereikbaarheid	-100	0	0	0
Biodiversiteit - 0-meting	-30	0	0	0
Biodiversiteit - uitvoering beleidskader	0	P.m.	P.m.	P.m.
De Vergert - voorbereidingskrediet voor wijkrenovatie	0	-6	-11	-11
Evenementenaanvragen - aanschaf software	-5	0	0	0
Klimaatadaptatie - klimaatbestendig en water robuuste gemeente	-30	0	0	0
Klimaatadaptatie - onderzoek naar boomaanplant	-50	0	0	0
Kruispunt Rivierweg-Driegaardensestraat-Nieuwgraaf - aanpassing	0	0	-37	-37
Landschapsbeleidsplan - digitale gedragscodetool Stadswerk	-36	-3	-3	-3
Loostraat - voorbereidingskrediet ontsluiting Loo	0	-11	-11	-11
Molenstraat - voorbereidingskrediet aanpassing wegvak	0	-11	-11	-11
Tussengebied Duiven-Westervoort - voetgangersoversteek veiliger maken	0	-4	-4	-4
Vlielandlaan - voorbereidingskrediet voor aanpassen kruisingen	0	-3	-3	-3
Volkshuisvesting - inrichting buitenruimte Westsingel	0	-2	-2	-2
Dekkingsmaatregelen	200	200	200	0
Onderhoud wegen - verlaging dotatie voorziening	200	200	200	0
Totaal mutaties primitieve begroting 2027	-33	240	254	140
Totaal primitieve begroting 2027	-6.140	-4.511	-4.832	-5.035

Toelichting voorgestelde financiële bijstellingen

In de onderstaande tabel worden de begrotingswijzigingen met een meerjarig financieel effect > € 15.000 toegelicht. De overige kleinere wijzigingen zijn als een totaalregel opgenomen.

Autonome ontwikkelingen	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
-------------------------	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------

Autonome ontwikkelingen

Belastingopbrengsten - volumestijging OZB en nareizigers	24	24	24	24
---	-----------	-----------	-----------	-----------

In de begroting worden de verwachte OZB opbrengsten geraamd volgens de actuele waarden en inclusief de verwachte nieuwbouw in de komende jaren. De toeristenbelasting gaat uit van het aantal overnachtingen van het jaar T-2 en dat was het eerste jaar waarin we te maken kregen met nareizigers. Als gevolg hiervan kunnen de te verwachte inkomsten worden verhoogd.

Kapitaallasten - actualisatie	138	186	203	280
--------------------------------------	------------	------------	------------	------------

Met deze begrotingswijziging actualiseren wij de kapitaallasten. We bouwen elk jaar de kapitaallasten opnieuw op, dit doen we op basis van de bestaande investeringen.

Totaal Autonome ontwikkelingen	162	210	226	304
---------------------------------------	------------	------------	------------	------------

Bestaand beleid	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
-----------------	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------

Bestaand beleid - actualisatie

1Stroom - formatie inzake rioolwerkzaamheden	-50	-50	-50	-50
---	------------	------------	------------	------------

Rioolwerkzaamheden die tot op heden uitbesteedt werden zullen komend jaar in eigen beheer uitgevoerd gaan worden. Als gevolg hiervan zal € 57.500 van het jaarlijkse onderhoudsbudget afgeraamd moeten worden en zal daarnaast hetzelfde bedrag voor de formatie binnen 1Stroom weer bijgeraamd moeten worden. Het betreft structurele budgetten.

1Stroom - formatie toezichthouder bouw/RO	-63	-63	-63	-63
--	------------	------------	------------	------------

Door het stijgende aantal vergunningen neemt ook de toezichtdruk toe. Hoewel het toezicht al wordt geprioriteerd en laagrisicobouwwerken niet meer standaard worden gecontroleerd, is er geen structurele capaciteit beschikbaar voor toezicht op het gebruik van panden. Dit toezicht wordt ad hoc opgepakt door bouwtoezichthouders, wat steeds vaker voorkomt en veel tijd kost. Daardoor komt het reguliere bouwtoezicht onder druk te staan.

Het uitvoeringsprogramma VTH laat nu al een tekort van 1 fte zien, dat door toekomstige woningbouwplannen verder zal toenemen. Hierdoor is toezicht tijdens cruciale bouwmomenten en op brandveiligheid onvoldoende, met mogelijke veiligheidsrisico's tot gevolg. Structurele uitbreiding van de formatie is nodig om het toezicht op een verantwoord niveau te houden. De jaarlijkse kosten bedragen € 103.000, waarvan € 63.000 conform de verdeelsleutel voor de gemeente Duiven.

1Stroom - Integraal adviseur openbare ruimte	-31	-31	-31	-31
---	------------	------------	------------	------------

De opgaven in de openbare ruimte worden steeds complexer door toenemende ambities, een groeiende vervangingsopgave en beperkte ruimte en middelen. Dit vraagt om integrale afwegingen tussen ontwerp, uitvoering, beheer en kosten, en om een goede afstemming tussen afdelingen en vakdisciplines. Deze rol wordt momenteel versnipperd ingevuld, waardoor vertraging ontstaat in beleids- en beheertrajecten en kansen voor samenhang verloren gaan. Om de kwaliteit van besluitvorming te verbeteren, kaders en beheerinstrumenten actueel te houden en de opgaven in de openbare ruimte goed te organiseren, is uitbreiding met 0,5 fte integraal adviseur openbare ruimte noodzakelijk. De jaarlijkse kosten bedragen € 50.000 waarvan €30.500 voor de gemeente Duiven.

Circulaire economie - aanpak energiearmoede	-17	0	0	0
--	------------	----------	----------	----------

In 2025 is het geld uit de decembercirculaire 2024 beschikbaar gekomen. Deze middelen worden ingezet binnen het lopende project Aanpak Energiearmoede (looptijd tot en met 31 december 2027). Het doel van het project is huishoudens met een laag inkomen en hoge energiekosten actief te ondersteunen bij het verlagen van hun energielasten en het verbeteren van hun wooncomfort.

Circulus - Aanpassing tarieven	-150	-150	-150	-205
---------------------------------------	-------------	-------------	-------------	-------------

De DVO Circulus zal stijgen door indexatie, hogere verwerkingstarieven, met name GFT en een minimale areaaltoename. In 2030 vindt er een herijking plaats. In de herijkingronde van 2027 doet Duiven niet mee doordat pas vanaf 2025 een overeenkomst is aangegaan. Als nu wel herijking had plaatsgevonden, dan was de stijging voor 2027 € 55.000 geweest. Deze wordt nu alvast meegenomen vanaf 2030.

Evenementenkasten - beheer evenementen- en marktkasten	-30	-30	-30	-30
---	------------	------------	------------	------------

De gemeente is verantwoordelijk voor een veilige werking van de evenementen- en marktkasten. In de afgelopen jaren was er geen structureel budget voor beheer, keuringen en onderhoud. Om aan de wettelijke verplichtingen te voldoen en de veiligheid te waarborgen is vanaf 2027 structureel € 10.000 per jaar nodig voor periodieke keuringen, veiligheidscontroles, onderhoud en kleine herstelwerkzaamheden.

De kosten voor elektriciteit werden opgevangen binnen andere budgetten en zorgden voor overschrijdingen en weinig grip. Daarom wordt voor 2027 en 2028 jaarlijks € 30.000 gevraagd voor energielasten. Dit budget is nodig totdat de kasten zijn vervangen. De vervanging door slimme kasten biedt beter inzicht in het stroomverbruik en maakt het mogelijk de energiekosten vanaf 2027 rechtstreeks door te berekenen aan gebruikers. Hiermee worden stappen gezet naar een veiligere, efficiëntere en beter beheersbare stroomvoorziening voor markten en evenementen.

Stijging opbrengst afvalstoffenheffing	350	350	305	372
---	------------	------------	------------	------------

De kosten voor de afvalinzameling stijgen. De bijdrage aan Circulus stijgt en ook de doorbelasting van 1Stroom op de afvalbudgetten is hoger. Kostendekkende tarieven blijft het uitgangspunt voor de afvalstoffenheffing. Daardoor zullen de tarieven ook moeten stijgen en daarmee de opbrengst. Er wordt nog een voorstel gedaan of de stijging in de vaste of de variabele tarieven wordt doorgerekend.

Overige kleinere wijzigingen	0	-4	-9	-13
-------------------------------------	----------	-----------	-----------	------------

Totaal Bestaand beleid - actualisatie	10	22	-27	-19
--	-----------	-----------	------------	------------

Nieuw beleid	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
--------------	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------

Nieuw beleid - voorstellen

1Stroom - formatie handhaving buitengebied	-90	-90	0	0
---	------------	------------	----------	----------

Na vaststelling van het Ontwikkelkader Buitengebied is voor de inventarisatie van bestaande situaties in het kader van toezicht en handhaving is voor toezicht en handhaving aanvullend budget nodig. Voor toezicht wordt via de programmabegroting 2027-2030 al aanvullende middelen gevraagd (formatie toezichthouder bouw/RO). Zodra dit wordt gehonoreerd is de verwachting dat deze aanvullende capaciteit afdoende is om ook het verwachte extra toezicht naar aanleiding van het Ontwikkelkader aan te kunnen. Voor het nieuwe Ontwikkelkader is voor handhaving naar verwachting de eerste 2 jaar aanvullende capaciteit noodzakelijk voor het handhaven van reeds bekende strijdige situaties die volgens het nieuwe ontwikkelkader nog steeds strijdig zijn. Door middel van inhuur zal dit worden ingevuld, de inhuur zal via de gebruikelijke weg van 1Stroom lopen. Aangezien gemeente Westervoort geen buitengebied heeft zal deze inhuur volledig worden doorbelast aan gemeente Duiven, zonder rekening te houden met de verdeelsleutel. Voor de jaren 2027 en 2028 is jaarlijks € 90.000 budget noodzakelijk.

1Stroom - formatie vergunningverlener bouw	-63	-63	-63	-63
---	------------	------------	------------	------------

Het aantal en de complexiteit van aanvragen voor omgevingsvergunningen nemen toe, wat meer tijd en begeleiding vraagt van vergunningverleners. Instrumenten, zoals de omgevingstafel werken goed, maar vergen veel capaciteit. Door het concreter worden van woningbouwplannen wordt een verdere toename van aanvragen verwacht. De huidige capaciteit bij vergunningverlening is onvoldoende; het uitvoeringsprogramma VTH laat voor 2026 al een tekort van 1 fte zien. Door structureel extra formatie toe te voegen kan worden voorkomen dat aanvragen niet of te laat in behandeling worden genomen. De jaarlijkse kosten bedragen € 103.000, waarvan € 63.000 conform de verdeelsleutel voor de gemeente Duiven.

Bereikbaarheid - verbetering ontsluiting onderzoek bereikbaarheid	-100	0	0	0
--	-------------	----------	----------	----------

De gemeente Duiven is in samenwerking met het versnellingssteam (bereikbaarheid) woningbouwlocaties van de provincie Gelderland een onderzoek gestart naar de bereikbaarheid en ontsluiting van met name de noordzijde van Duiven. Specifiek gaat het om verkeerskundig onderzoek rondom de wijze waarop de Broekstraat de Oostsingel (N810) kruist en de wijze waarop de ontsluiting van Duiven zuid en oost en Groessen verbeterd kan worden. Het onderzoek richt zich niet alleen op de verkeerskundige aspecten, maar ook draagvlak en participatie zijn onderdeel van het project. Inhoudelijk zal niet enkel naar de Broekstraat en mogelijke doortrekking van de Heiliglandsestraat worden gekeken, maar ook breder naar de noordelijke ontsluiting van Duiven. De onderzoeksresultaten zullen in Q4 van 2026 opgeleverd worden. In navolging van dit onderzoek op hoofdlijnen is nader verdiepend onderzoek nodig. De kosten voor nader onderzoek alsmede de inzet van een projectleider wordt geraamd op € 100.000 voor 2027.

Biodiversiteit - 0-meting	-30	0	0	0
----------------------------------	------------	----------	----------	----------

Beleidskader Biodiversiteit: is dit jaar vastgesteld. Het belang en de erkenning van een voortvarende start van de uitvoering werd bij de raadsbehandeling breed gedeeld. Het beschikbaar stellen van financiële middelen vindt plaats op basis van de door het college vast te stellen Uitvoeringsagenda.

De raad heeft de wens uitgesproken om vooraf deze vaststelling inzicht te krijgen in deze Uitvoeringsagenda waarmee de financiële vertaling en integrale afweging hiervan plaatsvindt in de voorjaarsnota 2027. Om wel de voortgang erin te houden is een startkapitaal van € 30.000 benodigd ten behoeve van de zogenaamde (verplichte) 0-meting.

Biodiversiteit - uitvoering beleidskader

P.m. P.m. P.m. P.m.

Op basis van de resultaten van de verplichte 0-meting worden in de loop van 2027 voorstellen gedaan voor de uitvoering van het beleidskader. De hoogte van de hiervoor benodigde budgetten is nog niet bekend en worden daarom pro memorie geraamd

Klimaatadaptatie - klimaatbestendig en water robuuste gemeente

-30 0 0 0

In het jaar 2050 moet onze gemeente 100% klimaatbestendig en water robuust zijn voor een extreme, theoretische regenbui die statistisch gezien eens in de 100 jaar voorkomt. Voor de uitvoeringskosten is nog geen budget beschikbaar.

Klimaatadaptatie - onderzoek naar boomaanplant

-50 0 0 0

Voor de uitvoering van de programmalijn Klimaatadaptatie is totaal € 1.042.510 ter beschikking gesteld tot en met 2027.

Onderzoek boomaanplant: Om het planten van bomen, ter voorkoming van hittestress, te versnellen is verdiepend onderzoek nodig naar potentiële plantlocaties. Hiervoor € 50.000,- vrijmaken uit de Algemene middelen.

Kruispunt Rivierweg-Driegaardensestraat-Nieuwgraaf - aanpassing

0 0 -37 -37

Het kruispunt Rivierweg-Driegaardensestraat-Nieuwgraaf vormt een belangrijke toegang tot Nieuwgraaf, Seingraaf, Foodvillage en Westervoort. Door de verwachte verkeersgroei komt de doorstroming op dit kruispunt onder druk te staan. Om de bereikbaarheid en verkeersveiligheid ook in de toekomst te waarborgen, is uitbreiding van het aantal rijstroken noodzakelijk. De werkzaamheden worden gecombineerd met gepland onderhoud aan het wegdek en de vervanging van de verkeerslichten. Door de verbreding gelijktijdig uit te voeren wordt een natuurlijk uitvoeringsmoment benut, worden extra uitvoeringskosten en overlast voor bedrijven en inwoners zoveel mogelijk voorkomen en kan het kruispunt in één keer toekomstbestendig worden ingericht. Uitvoering is voorzien in 2028 en de kosten worden geschat op 1.500.000. Westervoort draagt vanwege de verkeersgroei vanuit de gemeente voor één derde bij aan de kosten van de verbreding. Voor het onderhoud en de vervanging van de verkeerslichten is reeds budget beschikbaar.

Landschapsbeleidsplan - digitale gedragscodetool Stadswerk

-36 -3 -3 -3

De Stadswerk Gedragscode Soortenbescherming 2025–2030 is een wettelijk erkend instrument om te voldoen aan de Omgevingswet voor beschermde flora en fauna. Door deze gedragscode te gebruiken kunnen werkzaamheden in het openbaar groen worden uitgevoerd zonder aparte vergunningen. Met de bijbehorende digitale tool van Stadswerk kan dit efficiënt en juridisch correct, zonder extra ecologische capaciteit. De kosten bedragen eenmalig € 33.000 in 2026 voor veldonderzoek en aanschaf, en daarna structureel € 3.000 per jaar voor licentie en onderhoud.

Overige kleinere wijzigingen

-5 -37 -43 -43

Totaal Nieuw beleid - voorstellen

-404 -193 -145 -145

Totaal wijzigingen begroting

-33 240 254 140

Toelichting voorgestelde dekkingsmaatregelen

Begrotingswijziging	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
---------------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------

Onderhoud wegen - verlaging dotatie voorziening

0 200 200 200 0

De voorziening onderhoud wegen wordt structureel gevoed met een bedrag van € 1.125.000. In de afgelopen 5 jaar is de stand van de voorziening gegroeid van € 8,1 miljoen naar € 12,6 miljoen. Op basis van de huidige prognoses lijkt er voldoende ruimte aanwezig om de jaarlijkse dotatie gedurende een periode van drie jaar met € 200.000 te verlagen, zonder dat dit gevolgen heeft voor de uitvoering van het geplande onderhoud. Een structurele verlaging wordt op dit moment niet voorgesteld, omdat daarmee de opbouw van middelen voor toekomstige onderhoudsopgaven blijvend wordt beperkt. Bij de vaststelling van het nieuwe RAWEB wordt beoordeeld of een structurele aanpassing van de dotatie wenselijk en verantwoord is.

Investerings

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Afschr.					
	ter- mijn	2026	2027	2028	2029	2030
Vakgroep Wegen						
<u>Wegen</u>						
Herichting Ploenstraat 7-9-11-13	30	19				
Voetpad Loostraat	30	20				
Helhoek, Van Kamerstraat tot inrit bedrijventerrein Helhoek	60			330		
Engeveldsestraat, Van Kamerstraat tot gemeentegrens	60			290		
<u>Civiele kunstwerken</u>						
Renovatie houten fietsbrug B1 Nieuweling	60	20				
Renovatie houten fietsbrug B2 Nieuweling	60	15				
Renovatie betonnen verkeersbrug B4 Nieuweling	60				22	
Renovatie houten fietsbrug B5 Italiaanse Hoek	60	20				
Renovatie houten fietsbrug B6 de Esdoorn	60	15				
Renovatie betonnen fietsbrug B12 Mondriaanstraat	60		25			
Renovatie betonnen fietsbrug B13 Doesburgpad	60				11	
Renovatie houten fietsbrug B14 Israelstraat	60		22			
Renovatie betonnen fietsbrug B15 Venus	60			34		
Renovatie betonnen verkeersbrug B16 Klavierstraat	60			78		
Renovatie betonnen verkeersbrug B17 Texelstraat	60				79	
Renovatie betonnen verkeersbrug B18 Schiermonnikoogstraat	60				63	
Renovatie betonnen verkeersbrug B19 Droostraat	60				29	
Renovatie betonnen verkeersbrug B20 Vlielandlaan	60			63		
Renovatie houten fietsbrug B59 Horsterpark Zz	60	14				
Renovatie betonnen fietstunnel T1 Tullenersweg	60			142		
Vervangen betonnen verkeersbrug B31 Lage Aalburgerweg	60					76
Vervangen betonnen verkeersbrug B32 Kerkstraat	60					82
Vervangen betonnen verkeersbrug B33 Zesroedenstraat	60					80
Vervangen betonnen verkeersbrug B34 Rouvenenstraat	60					80
Vervangen betonnen duikerbrug D5 Beerenclauwstraat	60					74
Vervangen gemetselde Keermuur K1 Italiaanse Hoek	60					160
Renovatie betonnen fietsbrug B21 Golden Delicious	60					33
Renovatie betonnen fietsbrug B22 Korenbloem	60					33
Renovatie betonnen fietsbrug B23 Walcherenstraat	60					33
Renovatie betonnen verkeersbrug B24 Zilverschoon	60					80
Renovatie betonnen fietsbrug B25 Noorderhaakspad	60					30
Renovatie betonnen verkeersbrug B26 Parallelweg	60					23
Renovatie betonnen fietsbrug B28 Maststraat	60					14
Renovatie betonnen verkeersbrug Effect B38	60					35
Renovatie betonnen keermuur K3 van Doesburgpad	60					146
Renovatie betonnen keermuur K4 Voermanstraat	60					83
Renovatie betonnen keermuur K5 Tooropstraat	60					74
Renovatie beton-/stalen keermuur K7 Westsingel	60					31
Renovatie houten vissteiger/damwand K10 Gemünden am Main pa	60					13
Renovatie stl+hoout geluidsscherm K12a Westsingel	60					25
Renovatie stl+hout geluidsscherm K12b Westsingel	60					31
Renovatie betonnen viaduct V1 Westsingel/Saturnus	60					421
<u>Openbare Verlichting</u>						
Vervanging armaturen 2025	25	13		8	3	
Versnelde vervanging armaturen	25	461				

VRI						
Vervanging poller Centerpoort	15	30				
Vervanging VRI Rivierweg/Nieuwgraaf (K100)	15			300		
Vervanging poller Jochemstraat	15		30			
Vervangen detectielussen/olieleidingen pollers centrumgebied	15			30		
Projecten						
<u>Rijksweg</u>						
Herontwikkeling en herinrichting Rijksweg	30	230				
Herinrichten Jumbo- Kastanjelaan	30	50	218			
<u>Herinrichting vDorth tot Medlerstraat</u>						
Herinrichting vDorth tot Medlerstraat/ Eltensestraat	30			1.700	968	
Herinrichting vDorth tot Medlerstraat/ Eltensestraat 2027_Voorbere	30		360			
Rioleringsmaatregelen Burg v Dort t Medlerstraat	60			500		
<u>Fietsrotonde Graafsingel</u>						
Inrichten Heilweg als GOW30 samen met groot asfaltonderhoud	30	180				
	30	20	230			
<u>Stationsgebied</u>						
Herinrichting Everstraat	60	371				
Mobiliteitsplan						
Parkeren woonwijken per jaar	30	20	20	20	20	20
Projecten uit de bevolking per jaar	30	40	40	40	40	40
<u>Snelfietsroute SFR 12</u>						
Snelfietsroute SFR 12	30	750	350			
Veiligheidsmaatregelen Rijksweg_Ploenstraat	30	70				
Verkeersveiligheid kruisingen	30	40				
<u>Bulkrediet Mobiliteit</u>						
Maatregelen lopen en fietsen - Het verbeteren van het bestaande n	30	50	50	50	50	50
Aanpak verkeersonveilige locaties	30	50	50	50	50	50
Inclusie budget - Toegankelijk maken en houden van de openbare r	30	20	20	20	20	20
Riolering en gemalen						
<u>Projecten</u>						
Vervanging persriool Helhoek	60			192		
Vervanging riolering Eversstraat	60	354				
<u>Riolering</u>						
Vervanging vrijverval riolering 2024	60	450				
<u>Calamiteiten riolering per jaar</u>						
Calamiteiten riolering per jaar		75	75	75	75	75
<u>Vervanging Iba's per jaar</u>						
Vervanging Iba's per jaar	60	30	30	30	30	30
<u>Gemalen</u>						
Vervanging rioolgemalen per jaar	15	60	60	60	60	60
<u>vervanging rioolgemalen bouwkundig per jaar</u>						
vervanging rioolgemalen bouwkundig per jaar	45	35	35	35	35	35
<u>Calamiteiten gemalen per jaar</u>						
Calamiteiten gemalen per jaar	15	50	50	50	50	50
<u>Oeverbeschoeiingen</u>						
Vervangen oeverbeschoeiing per jaar	45	20	20	20	20	20
<u>DPRA</u>						
Investerings uitvoeringsprogramma per jaar	60	56	56	56	56	56

DPRA vergroeningsstrategie		61				
investeringen DPRA 2025	60	375				
DPRA Uitvoeringsprogramma						
DPRA Uitvoeringsprogramma 2025	60	10				
DPRA Duivense oplegger						
DPRA Duivense oplegger_2025	60	125				
DPRA industrieterrein	60		31			
DPRA bedr. Terrein 't Holland	60	20	184			
DPRA Graafstaete	60	60				
DPRA Maatregelen Graafstaete	60	1				
Vervanging Wegen						
Rijbaan vervangen van asfalt incl fundering Rouvenenstraat	50		200			
Rijbaan vervangen van asfalt naar beton incl fundering Kerkstraat	50		250			
Rijbaan vervangen van asfalt fundering Zesroedenstraat	50			230		
TOTALEN		4.300	2.406	4.403	1.681	2.163

Reserve mutaties

	Begin 2025	Stortin 2026	Onttrekking 2026	Eind 2026	Storting 2027	Onttrekking 2027	Eind 2027
Bestemmingsreserve							
Betaalbare woningbouw	1.540	0	254	1.286	0	180	1.106
Circulaire economie	279	0	30	249	0	0	249
Fonds bovenwijkse voorzieningen	1.395	0	70	1.325	0	0	1.325
Gevolgen grondwaterverontreiniging	281	0	0	0	0	0	0
Groenonderhoud	188	0	0	188	0	49	139
Het Groenfonds	57	6	30	33	6	30	10
Implementatie Omgevingswet	508	0	70	438	0	-33	471
Integraal huisvestingsplan	70	-4	0	67	0	0	67
Klimaatadaptatie	154	0	0	154	0	0	154
Migratie en integratie	2.835	-142	0	2.693	0	0	2.693
Ontwikkeling A15	969	0	100	869	0	100	769
Vitale dorpen en wijken	219	0	11	208	0	0	208
Saldo reserves	8.495	-139	565	7.510	6	326	7.190

	Storting 2028	Onttrekking 2028	Eind 2028	Storting 2029	Onttrekking 2029	Eind 2029	Storting 2030	Onttrekking 2030	Eind 2030
Bestemmingsreserve									
Betaalbare woningbouw	0	100	1.006	0	100	100	0	100	806
Circulaire economie	0	0	249	0	0	0	0	0	249
Fonds bovenwijkse voorzieningen	0	0	1.325	0	0	0	0	0	1.325
Gevolgen grondwaterverontreiniging	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Groenonderhoud	0	49	90	0	49	0	0	0	42
Het Groenfonds	6	30	-14	6	30	30	6	30	-61
Implementatie Omgevingswet	0	0	471	0	0	0	0	0	471
Integraal huisvestingsplan	0	0	67	0	0	0	0	0	67
Klimaatadaptatie	0	0	154	0	0	0	0	0	154

Migratie en integratie	0	0	2.693	0	0	0	0	0	2.693
Ontwikkeling A15	0	100	669	0	100	100	0	100	469
Vitale dorpen en wijken	0	0	208	0	0	0	0	0	208
Saldo reserves	6	279	6.918	6	279	230	6	230	6.422

Voorzieningen mutaties

	Begin 2025	Storting 2026	Onttrekking 2026	Eind 2026	Storting 2027	Onttrekking 2027	Eind 2027
ter egalisatie van kosten							
Groot onderhoud algemene accommodaties	390	11	0	401	11	0	413
Groot onderhoud culturele accommodaties	769	36	0	805	36	0	841
Groot onderhoud sportaccommodaties	1.679	12	0	1.691	12	0	1.702
Groot onderhoud VCD	125	182	0	307	182	0	489
Onderhoud wegen	12.609	1.353	0	13.962	1.153	0	15.116
voor middelen van derden met gebonden bestemming							
Kapitaallasten afvalinzameling	0	0	0	0	0	0	0
Riolering artikel 44 lid 2	13.166	0	34	13.132	0	-58	13.190
Voorziening A15	532	0	0	532	0	0	532
Voorziening afvalinzameling	36	0	0	36	0	0	36
Saldo Voorzieningen	29.306	1.594	34	30.866	1.394	-58	32.319

	Storting 2028	Onttrekking 2028	Eind 2028	Storting 2029	Onttrekking 2029	Eind 2029	Storting 2030	Onttrekking 2030	Eind 2030
ter egalisatie van kosten									
Groot onderhoud algemene accommodaties	11	0	424	11	0	435	11	0	446
Groot onderhoud culturele accommodaties	36	0	877	36	0	913	36	0	949
Groot onderhoud sportaccommodaties	12	0	1.714	12	0	1.726	12	0	1.737
Groot onderhoud VCD	182	0	671	182	0	853	182	0	1.035
Onderhoud wegen	1.153	0	16.269	1.153	0	17.422	1.353	0	18.776
voor middelen van derden met gebonden bestemming									
Kapitaallasten afvalinzameling	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Riolering artikel 44 lid 2	408	548	13.050	408	463	12.996	408	463	12.941
Voorziening A15	0	0	532	0	0	532	0	0	532
Voorziening afvalinzameling	0	0	36	0	0	36	0	0	36
Saldo Voorzieningen	1.802	548	33.574	1.802	463	34.913	2.002	463	36.453

3.4 Algemene dekkingsmiddelen

Inleiding

Algemene dekkingsmiddelen zijn inkomsten van een gemeente die niet aan een specifiek bestedingsdoel zijn gebonden en vrij besteedbaar zijn. Ze vormen de basis voor de financiering van gemeentelijke taken, met als voornaamste bronnen de algemene uitkering uit het gemeentefonds en lokale belastingen. In tegenstelling tot 'specifieke dekkingsmiddelen' (gelden van het Rijk voor een bepaald doel, zoals jeugdzorg), kan de gemeenteraad met algemene dekkingsmiddelen zelf bepalen waaraan het geld wordt uitgegeven.

In onze gemeente vallen onder de Algemene Dekkingsmiddelen:

- Onroerende Zaak Belastingen;
- Toeristenbelasting;
- Uitkering uit het Gemeentefonds;
- Beleggingen (dividend);
- Overige Algemene Dekkingsmiddelen (rente interne financiering).

Externe ontwikkelingen

Er zijn geen bijzondere externe ontwikkelingen te melden.

Wat willen we bereiken?

We willen een financieel gezonde gemeente voor nu en in de toekomst zijn.

Beleidskaders

De belangrijkste gemeentelijke regelgeving op het gebied van financiën en planning & control betreft:

- [Financiële verordening gemeente Duiven 2024;](#)
- [Treasurystatuut 2022;](#)
- [Controleverordening gemeente Duiven 2023;](#)

Op gebied van belastingen en heffingen:

- [Verordening Onroerende-zaakbelastingen \(OZB\);](#)
- [Legesverordening 2025;](#)
- [Regeling kwijtschelding gemeentelijke belastingen 2026.](#)

Verbonden partijen

De volgende deelnemingen vallen binnen dit programma:

- Alliander N.V.
- N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)
- Circulus
- Vitens N.V.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

4.1 Verantwoord financieel beleid

Onze gemeente voert een verantwoord en stabiel financieel beleid met sluitende begrotingen, waarbinnen ruimte wordt gemaakt voor noodzakelijke en gewenste veranderingen van beleid en het opvangen van onvoorziene omstandigheden. Wij maken voortdurend een afweging tussen onze bestuurlijke ambities en de daarvoor beschikbare middelen.

Doel

We willen een financieel gezonde gemeente zijn en blijven, nu en in de toekomst zijn.

Risico's

Afhankelijkheid van de rijksbegroting.

Planning

Dit is een blijvend speerpunt voor onze gemeente, zeker gelet op de mogelijke herindeling per 1 januari 2029.

Financiën

De financiën zijn in belangrijke mate afhankelijk van het Rijk. De algemene uitkering uit het Gemeentefonds bepaalt in belangrijke mate onze financiële armslag. Daarnaast bieden de lokale heffingen mogelijkheden voor het genereren van inkomsten voor de gemeente.

Participatie

Niet van toepassing.

4.1.1 Zorgen voor een financieel gezonde gemeente

De gemeente stuurt op een stabiele en toereikende basis van algemene dekkingsmiddelen. De OZB-tarieven worden jaarlijks geïndexeerd conform de vastgestelde uitgangspunten. De ontwikkeling van de algemene uitkering wordt gevolgd via de circulaire van het Rijk. Het treasurybeheer is gericht op een zo gunstig mogelijk renteresultaat. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar de paragraaf Financiering.

Financiën

De met de projecten gemoeide kosten maken onderdeel uit van de 1Stroom begroting.

Planning

Dit is een continu proces.

4.1.2 Versterken financiële functie

De financiële functie van 1Stroom is niet op het gewenste niveau. Op de gewenste verbetering te realiseren zijn er diverse projecten gestart. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om:

1. Procesverbeteringen;
2. Vereenvoudiging en verbetering van planning & control;
3. Kwaliteitsverbetering van de financiële functie;
4. Verbetering van het onderdeel belastingen.

Financiën

De met de projecten gemoeide kosten maken onderdeel uit van de 1Stroom begroting.

Planning

Het project Versterking Financiële Functie is medio 2025 gestart en loopt door tot medio 2027. Daarna worden de verbeterprocessen onderdeel van de reguliere werkzaamheden.

Indicatoren

BBV-indicator	Realisatie		Prognose				
	2017	2023	2026	2027	2028	2029	2030
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden							
- Duiven	574	725	790	800	820	835	840
- Nederland	574	725					
Omschrijving	De gemiddelde jaarlijkse gemeentelijke woonlasten (OZB, afvalstoffenheffing en rioolheffing) voor een eenpersoonshuishouden.						
Meeteenheid:	€		Bron:	COELO			

BBV-indicator	Realisatie		Prognose				
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	2017	2023	2026	2027	2028	2029	2030
- Duiven	729	867	944	960	975	995	1010
- Nederland	729	867					
Omschrijving	De gemiddelde jaarlijkse gemeentelijke woonlasten (OZB, afvalstoffenheffing en rioolheffing) voor een meerpersoonshuishouden.						
Meeteenheid:	€		Bron:	COELO			
Gemiddelde WOZ-waarde woningen	2017	2023	2026	2027	2028	2029	2030
- Duiven		345	430	445	460	475	485
- Nederland		345					
Omschrijving	De gemiddelde WOZ-waarde van woningen in de gemeente, een indicator voor de waardeontwikkeling van de woningvoorraad.						
Meeteenheid:	Duizend euro		Bron:	CBS			

Wat mag het kosten?

Bij dit onderdeel worden alle belangrijke onderwerpen op het gebied van financiën benoemd. We starten met een overzicht van het structurele saldo. Daarna geven wij inzicht in de ontwikkeling van het saldo van dit programma en de in deze begroting opgenomen voorstellen voor wijziging van de begroting. Daarnaast presenteren wij de investeringen en reserves en voorzieningen indien van toepassing.

4. Algemene dekkingsmiddelen	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten	-1.489	-3.780	-1.508	61.464	-1.734	-1.769
Baten	61.724	62.102	-1.508	63.226	63.357	65.935
Saldo voor bestemming	60.235	58.322	62.588	61.464	61.623	64.166
Mutatie reserves	-3.456	-704	-6	1.568	-6	-6
Saldo na bestemming	60.825	64.517	65.692	63.031	62.511	64.603
Incidentele baten en lasten	0	4.478	2.535	1.958	1.142	786
Structureel saldo	0	60.039	63.157	61.074	61.370	63.817

De realisatie van het jaar 2025 geeft een structureel saldo van 0 weer. De realisatie wordt standaard als incidenteel aangemerkt. Hier kan in dit geval het gedeelte incidenteel en structureel genegeerd worden.

4. Algemene dekkingsmiddelen	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Primitieve begroting 2026-2029	61.980	61.811	62.694	62.671
Tot de VJN	-128	-218	-265	1.755
Voorjaarsnota 2026	707	640	737	675
September	928	-239	-1.472	-1.329
Totaal voor primitieve begroting 2027	63.487	61.995	61.693	63.773

Mutaties primitieve begroting 2027

Autonome ontwikkelingen	244	250	282	580
Belastingopbrengsten - volumestijging OZB en nareizigers	24	77	157	503
Kapitaallasten - actualisatie	220	173	125	77
Bestaand beleid - actualisatie	149	49	49	0
1Stroom - toezichthouder groen	49	49	49	0
Herindeling - vervolgfase herindelingsadvies	100	0	0	0
Nieuw beleid - voorstellen	537	388	188	0
1Stroom - formatie handhaving buitengebied	90	90	0	0
Bereikbaarheid - verbetering ontsluiting onderzoek bereikbaarheid	100	0	0	0
Biodiversiteit - 0-meting	30	0	0	0
Blijfwijk - wijkscan gezonde leefomgeving	54	0	0	0
Evenementenaanvragen - aanschaf software	5	0	0	0
Jeugd - pilot Kansengelijkheid	110	110	0	0
Klimaatadaptatie - klimaatbestendig en water robuuste gemeente	30	0	0	0
Klimaatadaptatie - onderzoek naar boomaanplant	50	0	0	0
Landschapsbeleidsplan - digitale gedragscodetool Stadswerk	-33	0	0	0
Liemers ambachts- en leercentrum (LAL) - onderzoek	50	0	0	0
Openbaar groen - aanvraag budget Groen-Blauw raamwerk	20	0	0	0
Subsidies - eenmalige verhoging subsidie SHO	31	0	0	0
Triominos - onderzoek efficiënter beheer	0	188	188	0
Dekkingsmaatregelen	1.274	350	300	250
Begrotingssaldo - inzet surplus Algemene Reserve	874	0	0	0
Kapitaallasten - stelpost onderuitputting	400	350	300	250
Totaal mutaties primitieve begroting 2027	2.204	1.036	818	830
Totaal primitieve begroting 2027	65.692	63.031	62.511	64.603

Toelichting voorgestelde financiële bijstellingen

In de onderstaande tabel worden de begrotingswijzigingen met een meerjarig financieel effect > € 15.000 toegelicht. De overige kleinere wijzigingen zijn als een totaalregel opgenomen.

Autonome ontwikkelingen	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Autonome ontwikkelingen				
Belastingopbrengsten - volumestijging OZB en nareizigers	24	77	157	503
In de begroting worden de verwachte OZB opbrengsten geraamd volgens de actuele waarden en inclusief de verwachte nieuwbouw in de komende jaren. De toeristenbelasting gaat uit van het aantal overnachtingen van het jaar T-2 en dat was het eerste jaar waarin we te maken kregen met nareizigers. Als gevolg hiervan kunnen de te verwachte inkomsten worden verhoogd.				
Kapitaallasten - actualisatie	220	173	125	77
Met deze begrotingswijziging actualiseren wij de kapitaallasten. We bouwen elk jaar de kapitaallasten opnieuw op, dit doen we op basis van de bestaande investeringen.				
Totaal Autonome ontwikkelingen	244	250	282	580

Bestaand beleid	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
-----------------	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------

Bestaand beleid - actualisatie

1Stroom - toezichthouder groen	49	49	49	0
---------------------------------------	-----------	-----------	-----------	----------

Het toezicht op de groenwerkzaamheden staat flink onder druk, dat zien we ook buiten terug. De combinatie van krapte bij aannemers, een groeiend aantal meldingen en een toenemende renovatieopgave vraagt om aanzienlijk meer toezicht en sturing vanuit de gemeente. Om de kwaliteit van de openbare ruimte te waarborgen, aannemers effectief aan te sturen en projecten zorgvuldig te begeleiden, is structureel uitbreiding met 1 fte toezichthouder groen noodzakelijk. Zonder deze extra capaciteit nemen achterstanden en kwaliteitsverlies verder toe en moeten renovaties worden beperkt, wat op termijn leidt tot hogere beheer- en onderhoudskosten.

De jaarlijkse kosten bedragen € 80.000, waarvan € 48.800 voor rekening van de gemeente Duiven. Voor de totale kosten tot en met 2029 (€ 146.400) wordt incidenteel budget gevraagd voor deze uitbreiding en zal deze geheel gedekt worden uit de voorziening "groenonderhoud". In deze periode wordt samen met de regiogemeenten onderzocht hoe het toezicht op groen vanaf 2030 toekomstbestendig kan worden georganiseerd.

Herindeling - vervolgfase herindelingsadvies	100	0	0	0
---	------------	----------	----------	----------

In het herindelingsontwerp zijn de keuzes en uitgangspunten voor de vorming van de nieuwe gemeente in samenhang uitgewerkt. Het ontwerp bevat onder meer de visie op de nieuwe gemeente, de naam en begrenzing, de financiële uitgangspositie, de uitgangspunten voor medewerkers en de ambtelijke organisatie en de toetsing aan de criteria uit het Beleidskader gemeentelijke herindelingen. De gemeenteraden in de Liemers zullen op 16 november hier een besluit over nemen. Met de vaststelling van het herindelingsontwerp leggen de vier gemeenteraden de gezamenlijke basis voor de nieuwe gemeente vast. Vervolgens wordt het ontwerp gedurende acht weken ter inzage gelegd, zodat inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties, medeoverheden en andere belanghebbenden daarop een zienswijze kunnen indienen. De ontvangen zienswijzen worden beoordeeld en betrokken bij het opstellen van het herindelingsadvies. De gemeenteraden kunnen daarmee bij de besluitvorming over het herindelingsadvies in maart 2027 de gemaakte keuzes opnieuw wegen, mede op basis van de reacties op het voorliggende herindelingsontwerp. Dit betekent dat vooruitlopend op de besluitvorming over het herindelingsontwerp gevraagd wordt middelen beschikbaar te stellen voor de vervolgfase richting het herindelingsadvies en de voorbereiding van de implementatiefase. In lijn met de eerdere besluitvorming bij het principebesluit wordt voorgesteld een budget van € 100.000,- hiervoor beschikbaar te stellen gelet op de verwachte voortzetting van ondersteuning door een externe partij bij deze vervolgfase(s).

Totaal Bestaand beleid - actualisatie	149	49	49	0
--	------------	-----------	-----------	----------

Nieuw beleid	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
--------------	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------

Nieuw beleid - voorstellen

1Stroom - formatie handhaving buitengebied	90	90	0	0
---	-----------	-----------	----------	----------

Na vaststelling van het Ontwikkelkader Buitengebied is voor de inventarisatie van bestaande situaties in het kader van toezicht en handhaving is voor toezicht en handhaving aanvullend budget nodig. Voor toezicht wordt via de programmabegroting 2027-2030 al aanvullende middelen gevraagd (formatie toezichthouder bouw/RO). Zodra dit wordt gehonoreerd is de verwachting dat deze aanvullende capaciteit afdoende is om ook het verwachte extra toezicht naar aanleiding van het Ontwikkelkader aan te kunnen. Voor het nieuwe Ontwikkelkader is voor handhaving naar verwachting de eerste 2 jaar aanvullende capaciteit noodzakelijk voor het handhaven van reeds bekende strijdige situaties die volgens het nieuwe ontwikkelkader nog steeds strijdig zijn. Door middel van inhuur zal dit worden ingevuld, de inhuur zal via de gebruikelijke weg van 1Stroom lopen. Aangezien gemeente Westervoort geen buitengebied heeft zal deze inhuur volledig worden doorbelast aan gemeente Duiven, zonder rekening te houden met de verdeelsleutel. Voor de jaren 2027 en 2028 is jaarlijks € 90.000 budget noodzakelijk.

Bereikbaarheid - verbetering ontsluiting onderzoek bereikbaarheid	100	0	0	0
--	------------	----------	----------	----------

De gemeente Duiven is in samenwerking met het versnellingssteam (bereikbaarheid) woningbouwlocaties van de provincie Gelderland een onderzoek gestart naar de bereikbaarheid en ontsluiting van met name de noordzijde van Duiven. Specifiek gaat het om verkeerskundig onderzoek rondom de wijze waarop de Broekstraat de Oostsingel (N810) kruist en de wijze waarop de ontsluiting van Duiven zuid en oost en Groessen verbeterd kan worden. Het onderzoek richt zich niet alleen op de verkeerskundige aspecten, maar ook draagvlak en participatie zijn onderdeel van het project. Inhoudelijk zal niet enkel naar de Broekstraat en mogelijke doortrekking van de Heiliglandsestraat worden gekeken, maar ook breder naar de noordelijke ontsluiting van Duiven. De onderzoeksresultaten zullen in Q4 van 2026 opgeleverd worden. In navolging van dit onderzoek op hoofdlijnen is nader verdiepend onderzoek nodig. De kosten voor nader onderzoek alsmede de inzet van een projectleider wordt geraamd op € 100.000 voor 2027.

Biodiversiteit - 0-meting	30	0	0	0
----------------------------------	-----------	----------	----------	----------

Beleidskader Biodiversiteit: is dit jaar vastgesteld. Het belang en de erkenning van een voortvarende start van de uitvoering werd bij de raadsbehandeling breed gedeeld. Het beschikbaar stellen van financiële middelen vindt plaats op basis van de door het college vast te stellen Uitvoeringsagenda. De raad heeft de wens uitgesproken om vooraf deze vaststelling inzicht te krijgen in deze Uitvoeringsagenda waarmee de financiële vertaling en integrale afweging hiervan plaatsvindt in de voorjaarsnota 2027. Om wel de voortgang erin te houden is een startkapitaal van € 30.000 benodigd ten behoeve van de zogenaamde (verplichte) 0-meting.

Blijfwijk - wijkscan gezonde leefomgeving	54	0	0	0
--	-----------	----------	----------	----------

De investering in een aantrekkelijke en toegankelijke buitenruimte is een lange termijn investering in de toekomstbestendigheid van de wijk. De voorgestelde maatregelen komen rechtstreeks uit signalen, wensen en knelpunten die inwoners zelf hebben aangedragen tijdens de wijkscan. Met deze investering laten we zien dat participatie meer is dan alleen ophalen: we zetten de opgehaalde inzichten ook om in concrete acties en laten aan inwoners zien dat hun stem ertoe doet.

De maatregelen uit de wijkscan dragen direct bij aan de doelen van de Blijfwijk: het stimuleert de levendigheid van de wijk omdat de openbare ruimte meer uitnodigt tot bewegen, het ondernemen van activiteiten en ontmoeting, het vergroot het eigenaarschap aangezien inwoners ervaren dat hun inbreng ertoe doet en zij hiermee actief bijdragen aan hun wijk en het versterkt de verbondenheid doordat inwoners vaker naar buiten gaan. Door inwoners te stimuleren meer naar buiten te gaan, gezond te leven en sociale contacten op te bouwen, versterken we de zelfredzaamheid en sociale cohesie in de wijk. Een sterke sociale structuur helpt om kleine hulpvragen informeel op te vangen en voorkomt dat zorgvragen groter worden en professioneel opgepakt moeten worden. Daarmee verschuiven we de focus van zorg en ziekte naar gezondheid en preventie. Dit is juist nu noodzakelijk, omdat de vergrijzing, zorgkosten en de druk op de toegankelijkheid van zorg blijven toenemen.

Het implementeren van de maatregelen uit de wijkscan is daarmee een vorm van preventie. Tegelijkertijd verbindt de wijkscan bestaande opgaven en budgetten van verschillende teams, waardoor middelen slimmer en integraler worden ingezet en de maatschappelijke én financiële opbrengst van bestaande investeringen wordt vergroot.

Jeugd - pilot Kansengelijkheid	110	110	0	0
---------------------------------------	------------	------------	----------	----------

We willen dat kinderen, jongeren en jongvolwassenen veilig, gezond en kansrijk kunnen opgroeien en zich breed kunnen ontwikkelen, ongeacht hun achtergrond of thuissituatie. Daarom investeren we in 2027 en 2028 jaarlijks € 110.000 in twee pilots: het vergroten van ontwikkelkansen rond school via een rijke schooldag en een actief zomerprogramma voor jeugd. Op basis van beschikbare lokale data brengen we in beeld waar extra inzet het meeste kan bijdragen en werken we de pilots samen met scholen, sport, cultuur en de Sociale Basis verder uit. Hiermee verbinden we kansengelijkheid aan Buurkracht en versterken we de omgeving waarin kinderen opgroeien. In 2029 evalueren we de pilots en bepalen we, mede op basis van de dan beschikbare middelen van het Rijk, of en op welke manier we de aanpak voortzetten.

Klimaatadaptatie - klimaatbestendig en water robuuste gemeente	30	0	0	0
---	-----------	----------	----------	----------

In het jaar 2050 moet onze gemeente 100% klimaatbestendig en water robuust zijn voor een extreme, theoretische regenbui die statistisch gezien eens in de 100 jaar voorkomt. Voor de uitvoeringskosten is nog geen budget beschikbaar.

Klimaatadaptatie - onderzoek naar boomaanplant	50	0	0	0
---	-----------	----------	----------	----------

Voor de uitvoering van de programmalijs Klimaatadaptatie is totaal € 1.042.510 ter beschikking gesteld tot en met 2027.

Onderzoek boomaanplant: Om het planten van bomen, ter voorkoming van hittestress, te versnellen is verdiepend onderzoek nodig naar potentiële plantlocaties. Hiervoor € 50.000,- vrijmaken uit de Algemene middelen.

Landschapsbeleidsplan - digitale gedragscodetool Stadswerk	-33	0	0	0
---	------------	----------	----------	----------

De Stadswerk Gedragscode Soortenbescherming 2025–2030 is een wettelijk erkend instrument om te voldoen aan de Omgevingswet voor beschermde flora en fauna. Door deze gedragscode te gebruiken kunnen werkzaamheden in het openbaar groen worden uitgevoerd zonder aparte vergunningen. Met de bijbehorende digitale tool van Stadswerk kan dit efficiënt en juridisch correct, zonder extra ecologische capaciteit. De kosten bedragen eenmalig € 33.000 in 2026 voor veldonderzoek en aanschaf, en daarna structureel € 3.000 per jaar voor licentie en onderhoud.

Liemers ambachts- en leercentrum (LAL) - onderzoek 50 0 0 0

De gemeente Duiven voert met de Liemerse gemeenten en verschillende partners een verkenning uit naar een Liemers ambachts- en leercentrum (LAL). Het LAL is een regionaal samenwerkingsinitiatief dat mensen met een ondersteuningsbehoefte of leervraag begeleidt in hun ontwikkeling naar werk en onderdeel is van de grotere arbeidsmarktregio. Bij de taakgerichte ontwikkeling van mensen staat de inbreng van regionale werkgevers centraal. Het afgelopen jaar heeft de gemeente onderzoek gedaan naar het LAL en het concept uitgewerkt. Vanaf 2027 vindt een vervolgotraject en -onderzoek plaats om facetten van het LAL verder uit te werken.

Openbaar groen - aanvraag budget Groen-Blauw raamwerk 20 0 0 0

In de uitvoeringsagenda Groen-Blauw raamwerk wordt aangegeven op welke manier, met welke ideeën, initiatieven en projecten en met welke partners de gemeente landschap, natuur, cultuurhistorie en ons landelijk gebied wil versterken. Voor de opstartfase is budget noodzakelijk. We dekken deze eenmalige bijdrage uit de Algemene Reserve.

Subsidies - eenmalige verhoging subsidie SHO 31 0 0 0

Voorgesteld wordt om voor Stichting Horsterpark de Ogtent (SHO) een incidenteel bedrag van 31.400 euro beschikbaar te stellen voor 2027. Hierdoor kunnen de sociale activiteiten gecontinueerd worden in 2027 en geldt dit als overbruggingsjaar. Vanaf 2028 zullen de aanvullende activiteiten van SHO – in lijn met het nieuwe subsidiebeleid – onder de reguliere regelingen komen te vallen.

Triominos - onderzoek efficiënter beheer 0 188 188 0

In de raadsvergadering op 27 januari 2026 heeft de gemeenteraad van Duiven de motie vreemd over het beheer van de binnensport aangenomen. De gemeenteraad roept het college op om te onderzoeken of het beheer van de binnensportaccommodaties efficiënter kan worden ingericht. In de motie wordt verwezen naar het businessplan van Ataro. Hierbij wordt specifiek gerefereerd aan het model uit de gemeente Zevenaar, waarin sporthalbeheer grotendeels geautomatiseerd verloopt.

Het college heeft gehoor gegeven aan de oproep en onderzocht of het beheer van Triominos efficiënter kan worden georganiseerd. Het resultaat van het onderzoek is de keuze voor een andere beheervorm. Het gevolg van deze stap zal een structurele besparing op de personeelskosten van 1Stroom van € 179.000 en daarnaast additionele besparingen op energie en leegstaande uren van € 42.000. De uitgaven voor het bijbehorende sociaalplan zullen geheel voor rekening van de gemeente Duiven vallen, deze bedragen maximaal € 187.500 voor de duur van twee jaar.

Voor het realiseren van deze stap zal een investeringskrediet noodzakelijk zijn om de sporthal gereed te maken voor de nieuwe beheervorm, de hoogte van het krediet zal € 162.500 zijn, hieruit volgen kapitaallasten van € 19.500, bestaand uit 10 jaar afschrijving van € 16.250 en 2% rente voor € 3.250.

Verdere structurele kosten waar rekening mee gehouden moet worden zijn het uitbesteden van het beheer voor jaarlijks € 135.000, inhuur in verband met conciergetaken voor jaarlijks € 18.300 en een onvoorziene schadepost van € 10.000.

Totaal Nieuw beleid - voorstellen 537 388 188 0

Totaal wijzigingen begroting 2.204 1.036 818 830

Toelichting voorgestelde dekkingsmaatregelen

Begrotingswijziging	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
---------------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------

Begrotingssaldo - inzet surplus Algemene Reserve 0 874 0 0 0

Volgens de uitgangspunten mag 10% van het surplus van de Algemene reserve worden ingezet als dekking voor het begrotingstekort.

Kapitaallasten - stelpost onderuitputting 0 400 350 300 250

Sinds dit jaar is het door provinciaal toezicht weer toegestaan om een stelpost op te nemen voor onderuitputting. Ieder jaar worden we geconfronteerd met het feit dat de voorgenomen investeringen in de openbare ruimte voor een deel niet kunnen worden uitgevoerd of vertraging oplopen. Door capaciteitsgebrek in de eigen organisatie of bij de aannemers blijkt het niet altijd mogelijk de voorgenomen planning te halen.

Daardoor kunnen de kredieten die hiervoor beschikbaar zijn gesteld niet in het betreffende jaar worden afgesloten en drukt de kapitaallast die hieruit volgt ook later op de gemeentelijke exploitatie. In 2026 is deze post becijferd op ongeveer € 400.000. Ook voor volgend jaar verwachten we eenzelfde voordeel op de exploitatie. We nemen hiervoor een stelpost op.

Investeringsen

Er zijn geen investeringen die betrekking hebben op dit programma.

Reserve mutaties

Bedragen x € 1.000

	Begin 2025	Storting 2026	Onttrekking 2026	Eind 2026	Storting 2027	Onttrekking 2027	Eind 2027
Algemene reserve							
Algemene reserve	29.307	9.281	15.795	22.793	7.844	11.357	19.280
Geblokkeerde reserves							
Stimuleringsfonds	110	0	0	110	0	0	110
Saldo reserves	29.417	9.281	15.795	22.903	7.844	11.357	19.390

	Storting 2028	Onttrekking 2028	Eind 2028	Storting 2029	Onttrekking 2029	Eind 2029	Storting 2030	Onttrekking 2030	Eind 2030
Algemene reserve									
Algemene reserve	7.430	9.412	17.299	6.196	6.855	8.429	8.216	8.429	16.427
Geblokkeerde reserves									
Stimuleringsfonds	0	0	110	0	0	0	0	0	110
Saldo reserves	7.430	9.412	17.409	6.196	6.855	8.429	8.216	8.429	16.537

Voorzieningen mutaties

	Begin 2025	Storting 2026	Onttrekking 2026	Eind 2026	Storting 2027	Onttrekking 2027	Eind 2027
voor verplichtingen, verliezen en risico's							
Afwikkeling complexen GrEx	585	0	11	574	0	0	574
Dubieuze debiteuren	428	39	50	417	39	50	407
Verliesgevende complexen GrEx	4.957	0	0	4.957	0	0	4.957
Saldo Voorzieningen	5.970	39	61	5.948	39	50	5.937

	Storting 2028	Onttrekking 2028	Eind 2028	Storting 2029	Onttrekking 2029	Eind 2029	Storting 2030	Onttrekking 2030	Eind 2030
voor verplichtingen, verliezen en risico's									
Afwikkeling complexen GrEx	0	0	574	0	0	574	0	0	574
Dubieuze debiteuren	39	50	396	39	50	385	39	50	375
Verliesgevende complexen GrEx	0	0	4.957	0	0	4.957	0	0	4.957
Saldo Voorzieningen	39	50	5.927	39	50	5.916	39	50	5.905

Hoofdstuk 4 - Paragrafen

Naast de programma's, die de beleidsmatige indeling van de begroting vormen, kent de begroting op grond van artikel 9 van het [Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten \(BBV\)](#) een verplicht onderdeel paragrafen.

In de programma's wordt informatie per beleidsterrein gepresenteerd, de paragrafen laten een dwarsdoorsnede van de begroting zien. Onderwerpen die programma-overstijgend zijn en die vanuit financieel of bestuurlijk oogpunt een bijzonder belang hebben, worden hier in onderlinge samenhang beschouwd.

Het BBV schrijft voor dat de begroting ten minste de volgende zeven paragrafen bevat:

1. Lokale heffingen
2. Weerstandsvermogen en risicobeheersing
3. Onderhoud kapitaalgoederen
4. Financiering
5. Bedrijfsvoering
6. Verbonden partijen
7. Grondbeleid

De gemeente Duiven besteedt in de paragrafen ook nog specifiek aandacht aan Openbaarheid op basis van de Wet open overheid en Duurzaamheid, vanuit het grote maatschappelijke en financiële belang.

Voor elke paragraaf geldt dat het BBV een minimale inhoud voorschrijft ([artikelen 10 t/m 16 BBV](#)), die de gemeente naar eigen inzicht kan aanvullen met lokaal relevante informatie. Zo dient de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing inzicht te geven in de beschikbare en benodigde weerstandscapaciteit en de risico's die de gemeente loopt, en bevat de paragraaf financiering de kaders voor de uitvoering van de treasuryfunctie in relatie tot de Wet financiering decentrale overheden ([Wet fido](#)).

Voor gemeente Duiven zijn de paragrafen zodanig ingericht dat zij enerzijds voldoen aan de wettelijke minimumeisen en anderzijds aansluiten op de lokale bestuurlijke en financiële actualiteit. Waar relevant wordt in de paragrafen verwezen naar onderliggend beleid, zoals de nota Weerstandsvermogen en risicomanagement, de nota Reserves en voorzieningen, het Treasurystatuut en de Nota grondbeleid.

4.1 Lokale heffingen

Inleiding

Deze paragraaf bevat informatie over gemeentelijke belastingen. De gemeentelijke belastingen zijn te onderscheiden in drie typen belastingen. De algemene belastingen, de bestemmingsheffingen en de retributies. Na de Algemene Uitkering uit het Gemeentefonds zijn dit de belangrijkste inkomstenbronnen van de gemeente. Het aandeel van de gemeentelijke belastingen in het totaal van de inkomsten op basis van de begroting 2027 is 20%.

Algemene belastingen zijn belastingen waarvan de opbrengsten ten goede komen aan de algemene middelen van de gemeente. Dit betekent dat de opbrengsten van deze belastingen niet voor een specifiek en wettelijk bepaald doel, maar voor alle gemeentelijke taken en voorzieningen mogen worden ingezet. De onroerende-zaakbelastingen (hierna: OZB) en de toeristenbelasting behoren tot deze categorie. De reclamebelasting feitelijk ook maar daar is in de gemeente Duiven wel een specifiek doel aan gekoppeld.

Bestemmingsheffingen zijn belastingen waarvan de opbrengsten zijn bestemd voor specifieke voorzieningen met een duidelijk algemeen belang. Onder deze categorie vallen de afvalstoffenheffing en de rioolheffing.

Retributies zijn belastingen die worden geheven als er door of namens de gemeente een specifiek product of een specifieke dienst wordt verleend. De leges, de lijkbezorgingsrechten en de marktgelden behoren tot deze categorie.

Voor bestemmingsheffingen en retributies geldt dat er geen winst mag worden gemaakt. De opbrengst mag daarom niet hoger zijn dan de kosten die worden gemaakt om het product of de dienst te verlenen.

In de gemeente Duiven worden diverse belastingen geheven, te weten OZB, afvalstoffenheffing, rioolheffing, toeristenbelasting, reclamebelasting en rechten (o.a. leges).

Beleid

Regelgeving

Gemeenten kennen een gesloten belastingstelsel. Dit betekent dat een gemeente een belasting alleen kan heffen als een wet daar nadrukkelijk de bevoegdheid toe geeft. Het beleid betreffende de gemeentelijke belastingen is opgenomen in landelijke wet- en regelgeving.

De belastingtarieven zijn opgenomen in onderstaande belastingverordeningen.

- Verordening onroerende-zaakbelastingen 2027;
- Verordening afvalstoffenheffing 2027;
- Verordening rioolheffing 2027;
- Verordening toeristenbelasting 2027;
- Verordening reclamebelasting 2027;
- Verordening lijkbezorgingsrechten 2027;
- Verordening marktgelden 2027;
- Verordening leges omgevingsvergunning 2027;
- Legesverordening 2027.

In de verordeningen zijn verder bepalingen opgenomen ter uitvoering van de heffing en de invordering van gemeentelijke belastingen.

Beleidsvoornemens

Onroerende-zaakbelastingen

Onroerende-zaakbelastingen bestaan uit een eigenaren- en een gebruikersbelasting. De belastingen worden geheven van eigenaren en gebruikers van onroerende zaken. Voor woningen wordt alleen een eigenarenbelasting geheven. In 2026 worden alle onroerende zaken in de gemeente Duiven voorzien van een nieuwe WOZ-waarde naar waardepeildatum 1 januari 2026. Deze nieuwe WOZ-waarden gelden voor het jaar 2027 en vormen de grondslag voor de berekening van de aanslagen OZB. De tarieven in de begroting 2027 zijn berekend op basis van de verwachte waarde ontwikkeling zoals in de meicirculaire 2026 bekend gemaakt. Deze is voor woningen 6,5% en niet-woningen 2,75%.

Er bestaat een relatie tussen de OZB en de Algemene Uitkering uit het Gemeentefonds. De financiële verhoudingswet regelt onder meer de verdeling van de Algemene Uitkering uit het Gemeentefonds over gemeenten. De Algemene Uitkering wordt over de gemeenten verdeeld met behulp van verdeelmaatstaven die verschillen in kosten weerspiegelen en ook verschillen in belastingcapaciteit. De belastingcapaciteit is een afgeleide van de waarde van onroerende zaken. Gemeenten met veel waardevol onroerend goed ontvangen een lagere uitkering dan soortgelijke gemeenten met minder waardevol onroerend goed. Van de waarde van woningen wordt 80% meegerekend en van de waarde van niet-woningen 70%. Hierop wordt het zogenaamde rekentarief toegepast. Dit rekentarief is globaal afgeleid van het gemiddelde landelijke OZB-tarief.

Het resulterende bedrag wordt gekort op de Algemene Uitkering van de betreffende gemeente. Het OZB-tarief dat de gemeente hanteert, heeft geen enkel effect op deze aftrekpost. De rekentarieven zijn door het Rijk aangepast aan de landelijke waardeontwikkeling. De rekentarieven voor 2026 zijn 0,0842% voor OZB woningen eigenaren, 0,3409% voor OZB niet-woningen eigenaren en 0,2401% voor OZB niet-woningen gebruikers.

Afvalstoffenheffing

Van de afvalstoffenheffing wordt de inzameling en verwerking van het huishoudelijk afval, de inzamelmiddelen en het beheer van het Afvalaanbiedstation betaald. Voor een groot deel wordt de dienstverlening en het afvalbeheer uitgevoerd door Circulus. Daarnaast worden ook kosten voor communicatie, het schoonhouden van de openbare ruimte, salariskosten en overheadkosten van 1Stroom hieruit gedekt. Jaarlijks worden de budgetten voor het inzamelen en verwerken van afval geactualiseerd. Op basis van het totaal van de inkomsten en uitgaven wordt uiteindelijk het tarief voor vastrecht en het variabel tarief (per lediging) becijferd.

De door de heffingen te dekken kosten voor het taakveld afval zijn in totaal gestegen met 9,2% nl. € 334.000 ten opzichte van de gewijzigde begroting 2026. De geraamde kosten voor de dienstverleningsovereenkomst 2027 Circulus zijn gestegen met € 143.000. Dit wordt veroorzaakt door de reguliere indexering van de dienstverlening, hogere verwerkingskosten en een minimale stijging van het areaal. De indexering bedraagt voor 2027 4,44%. Voor het Afvalaanbiedstation is ca. € 43.000 minder aan inkomsten geraamd, in lijn met de werkelijke inkomsten 2025.

Uitgaande van 100% kostendekkendheid zal het tarief voor de afvalstoffenheffing stijgen. De stijging verwerken we evenredig in het zowel het vastrecht als in de variabele tarieven (5,88%). Met de nieuwe variabele tarieven voor het aanbieden van de restafvalcontainer worden inwoners voldoende gestimuleerd tot het scheiden van afval. Inwoners scheiden steeds meer hun afval en bieden minder restafval aan. Voor een 140-liter restafvalcontainer betekent dit gemiddeld 7 ledigingen per jaar en bij een 240-liter restafvalcontainer een gemiddelde van 9 ledigingen per jaar. Voor stortingen in een ondergrondse container wordt uitgegaan van een gemiddelde van 24 stortingen per jaar (ten opzichte van 28 in 2026). De kosten van kwijschelding zijn in de tarieven afvalstoffenheffing verdisconteerd.

Nieuwe of te vervangen ondergrondse restafvalcontainers voorzien we van containers met een dubbele inworp: de huidige 60 liter trommel én een 30 liter trommel. Dit betekent een serviceverhoging voor mindervalide inwoners en inwoners met weinig restafval. De containers zijn iets duurder in aanschaf. We voegen vanaf 2027 een tarief voor het aanbieden in de 30 liter trommel toe in de Verordening Afvalstoffenheffing. Het te hanteren tarief zal 50% van het 60 liter tarief bedragen.

Vooruitkijkend naar de jaren na 2027 stijgen de kosten voor afvalverwerking aanzienlijk. Combinaties van verwerkingstarief, hogere afvalbelasting en CO₂-heffing kunnen richting 2030 leiden tot een fors hoger totaal tarief voor het verbranden van afval. Vooral de CO₂-heffing voor de verbranding afval zal de komende jaren volgens de huidige plannen sterk stijgen. Dit wordt gezien als stimulans om minder restafval te verbranden. Op basis van de huidige plannen stijgt het totale tarief voor verwerking van restafval van circa € 98 per ton in 2025 naar circa € 188 per ton in 2030. Dat is een stijging van ruim 90%. Deze cijfers zijn indicatief en moeten worden geactualiseerd zodra landelijke besluitvorming of contractafspraken wijzigen. Tegelijkertijd wordt de kwaliteit van de aangeboden grondstoffenstromen, zoals PMD, GFT en textiel bepalender voor acceptatie, vergoeding en hoogwaardige recycling. Daarnaast staat de markt voor GFT, oud papier en textiel onder druk.

Rioolheffing

Rioolheffing is een kostendekkende heffing. Het tarief wordt geheven per m³ waterverbruik. Het tarief wordt voor het jaar 2027 niet verhoogd. De tarieven worden alleen aangepast met de voor 2027 verwachte inflatie van 2,5%.

Toeristenbelasting

Toeristenbelasting wordt geheven op overnachtingen in verblijfsaccommodaties in de gemeente. De belasting wordt geheven op basis van het aantal overnachtingen. De tarieven worden alleen aangepast met de voor 2027 verwachte inflatie van 2,5%.

Reclamebelasting

Reclamebelasting wordt geheven voor het hebben van reclame-uitingen in het Duivense centrum. Het verzoek tot het heffen van de belasting komt van de centrumondernemers (OCD). Het doel van OCD is het probleem van freeriders uit te bannen en daardoor extra financiële middelen te genereren om het centrum van Duiven aantrekkelijker te maken voor bezoekers en winkelend publiek. Daarvoor is de Stichting Promotie Centrum Duiven in het leven geroepen. De belasting wordt geheven door de gemeente en komt, na aftrek van de perceptiekosten, in de vorm van een subsidie ter beschikking van de stichting. In de tussen de gemeente en de stichting gesloten overeenkomst is vastgelegd waar de gelden voor kunnen worden aangewend. In overleg met de stichting is een gelijkblijvend tarief voor de reclamebelasting bepaald. Het tarief voor 2027 is dan ook niet verhoogd en blijft dus gelijk aan het tarief voor 2026.

Lijkbezorgingsrechten

Lijkbezorgingsrechten zijn rechten die worden geheven voor het gebruik van de begraafplaats en voor het door de gemeente verlenen van diensten in verband met de begraafplaats. Het uitgangspunt is dat de tarieven 100% kostendekkend zijn. De tarieven voor 2027 worden aangepast conform de kostendekkendheid.

Marktgelden

Marktgelden worden geheven voor het uitstellen van goederen of verkoopwaren tijdens de wekelijkse markt op de daarvoor aangewezen plaatsen en tijden en voor het door de gemeente verlenen van diensten in verband met de wekelijkse markt. Het aantal ingenomen strekkende meters bepaalt de tarieven. Het uitgangspunt is dat er zoveel mogelijk kosten worden verhaald. De tarieven worden aangepast met de voor 2027 verwachte inflatie van 2,5%.

Leges omgevingsvergunning

Leges omgevingsvergunning betreft leges die de gemeente kan heffen voor aanvragen in het kader van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht. Er is gekozen voor het toepassen van kruissubsidiëring. Onder kruissubsidiëring wordt verstaan het hoger vaststellen van tarieven van leges voor sommige diensten om daarmee de tarieven voor andere diensten (bijvoorbeeld dakkapellen) laag te kunnen houden. Het uitgangspunt is dat de tarieven kostendekkend zijn. De tarieven worden aangepast met de voor 2027 verwachte inflatie van 2,5%.

Leges

Leges zijn rechten die worden geheven voor het door de gemeente verrichten van diensten. De grondslagen voor deze leges worden gelegd in de dienstverlening van burgerzaken, APV en individuele dienstverlening of diensten aan ondernemers en burgers. De diensten zijn opgenomen in de tarieventabel behorende bij de verordening. Het uitgangspunt is dat de tarieven kostendekkend zijn. De tarieven worden aangepast met de voor 2027 verwachte inflatie van 2,5%.

Tarieven binnensportaccommodaties

De tarieven worden aangepast met de voor 2027 verwachte inflatie van 2,5%.

Ontwikkelingen

De ramingen en de tarieven in de voorcalculaties zijn gebaseerd op de tarieven 2026 en worden in principe verhoogd met de vastgestelde indexatie van 2,5%. Een voorstel tot aanpassing van de tarieven vindt plaats in de financiële begroting. Bij aanpassing van de tarieven zal kritisch worden beoordeeld in hoeverre tariefstijging plaats dient te vinden. Daarbij wordt steeds een efficiënte en klantgerichte uitvoering van diensten en producten nagestreefd.

Uitzonderingen hierop zijn de ramingen voor afvalstoffenheffing, rioolheffing, lijkbezorgingsrechten, marktgelden en leges omgevingsvergunning. Deze ramingen zijn gebaseerd op de geraamde kosten voor 2027 en de berekende tarieven voor 2027. Er is voor deze werkwijze gekozen omdat het voor genoemde heffingen en rechten noodzakelijk is om de kostendekkendheid voor 2027 te bepalen. Het is namelijk wettelijk niet toegestaan dat deze heffingen en rechten meer dan kostendekkend zijn.

Naast kostenontwikkelingen (bijvoorbeeld inzameling- en verwerkingsprijzen afval) wordt normaal gesproken uitgegaan van een indexering van de tarieven 2027 met 2,5% voor loon- en prijsontwikkelingen overeenkomstig het percentage BBP (Bruto Binnenlands Product) uit de meicirculaire gemeentefonds 2026 (voor 2028 2,9%, voor 2029 2,5% en voor 2030 2,6%).

Verder wordt het uitgangspunt gehanteerd dat afvalstoffenheffing, rioolheffing, leges omgevingsvergunning, leges en lijkbezorgingsrechten kostendekkend zijn. Voor marktgelden is het uitgangspunt om zoveel mogelijk kosten te verhalen.

In de meicirculaire 2026 is aangegeven dat er een landelijk gemiddelde waardestijging van 6,5% voor woningen en 2,75% voor niet-woningen wordt verwacht. De gemiddelde waardestijgingen voor Duiven zijn nog niet bekend. Daarom is voor de berekening van de OZB-tarieven 2026 uitgegaan van de oude Duivense waarden. Alle OZB-tarieven worden nog herzien op basis van de daadwerkelijke waardeontwikkeling in de gemeente Duiven. Een wijzigingsvoorstel hiertoe wordt in december 2026 aan de gemeenteraad voorgelegd.

Koppeling WOZ-waardeontwikkeling en gemeentefondsuitkering

Een stijgende gemiddelde WOZ-waarde werkt door in een lagere rijksbijdrage uit het Gemeentefonds, omdat het verdeelmodel ervan uitgaat dat gemeenten bij hogere woningwaarden meer eigen inkomsten via de OZB kunnen genereren. Blijven de OZB-tarieven ongewijzigd terwijl de WOZ-waarde stijgt, dan loopt de gemeente per saldo inkomsten mis: de rijksbijdrage daalt, terwijl de OZB-opbrengst niet evenredig meestijgt. Het is van belang dit mee te wegen bij de bepaling van de tarieven.

Toenemende druk op de rioolheffing door klimaatadaptatie

Bij steeds meer gemeenten leidt de opgave rond klimaatadaptatie (wateroverlast, hitte, droogte) tot extra investeringen in de rioleringsinfrastructuur, die via de rioolheffing moeten worden gedekt. Voorbeelden uit andere gemeenten laten stevige tariefstijgingen zien die hierdoor mede worden veroorzaakt, oplopend tot ruim 10% in één jaar, naast de reguliere inflatiecorrectie.

Toenemende druk op de afvalstoffenheffing door maatregelen Rijk

als gevolg van maatregelen van de rijksoverheid is het reëel te veronderstellen dat de lasten voor de afvalstoffenheffing fors gaan stijgen in de komende jaren. De belasting op het verbranden van restafval stijgt fors, de per 1 januari 2026 ingevoerde CO2 heffing voor afvalverbrandingsinstallaties wordt verhoogd en de verwerkingstarieven zullen stijgen. Tot slot zullen ook stijgende energieprijzen tot stijgingen van de kosten leiden.

Toenemende druk op de tarieven voor lijkbezorging

Als gevolg van de trendmatige daling van het aantal begravingen die in heel Nederland zichtbaar is wordt het op termijn moeilijker om de gewenste kostendekking van 100% te realiseren. Indien de gewenste kostendekkendheid wordt gehandhaafd zal een versterkend effect hebben op de daling van het aantal begravingen. Dit leidt vervolgens tot opnieuw hogere kosten per begraving.

Risico's

De voornaamste risico's voor de belastingheffingen betreffen ongeldige of onjuiste verordeningen. Beide scenario's leiden in meer of mindere mate tot een vermindering van de belastingopbrengsten. Het niet tijdig kenbaar maken van de WOZ-waarde heeft eveneens forse gevolgen voor de heffing.

Overzicht tarieven

Hieronder zijn de belastingtarieven voor het jaar 2027 vermeld. In het overzicht zijn, ter vergelijking, de tarieven voor 2026 opgenomen. De tarieven van de rechten, waaronder de leges en tarieven huur sportaccommodaties zijn divers. Daarom zijn deze tarieven niet opgenomen in het overzicht.

Bedragen in €

Belastingsoort	Tarief 2026	Tarief 2027
OZB eigenarenbelasting:		
- woningen, % van vastgestelde waarde	0,1066	0,1093
- niet-woningen, % van vastgestelde waarde	0,2213	0,2268
OZB gebruikersbelasting niet-woningen, % van vastgestelde waarde	0,1694	0,1736
Afvalstoffenheffing vastrecht	259,86	286,61
Afvalstoffenheffing variabel:		
- per lediging 140 liter container restafval	9,16	9,39
- per lediging 240 liter container restafval	16,31	16,72
- per storting ondergrondse container 60 liter	2,56	2,62
- per storting ondergrondse container 30 liter		1,31
Rioolheffing, per m3	1,99	2,04
Toeristenbelasting per overnachting	2,25	2,30
Reclamebelasting, Centrum Duiven, vast bedrag per deelnemer	750,00	750,00

Opbrengsten

In onderstaand overzicht zijn de geraamde belastingopbrengsten voor het jaar 2027 opgenomen. De geraamde opbrengsten voor 2026 zijn ter vergelijking bijgevoegd.

Bedragen in €

	Primitieve begroting 2026	Begroting 2027
OZB	8.099.842	8.563.720
Afvalstoffenheffing	3.431.762	3.952.878
Rioolheffing	2.496.670	2.629.719
Toeristenbelasting	295.130	343.919
Reclamebelasting	61.500	61.500
Precariobelasting	25.000	0
Lijkbezorgingsrechten	204.127	194.168
Marktgelden	1.715	2.765
Leges omgevingsvergunning	701.055	690.621
Leges	674.549	753.303
Huuropbrengst sport	400.871	403.379
Totaal	16.509.221	17.295.972

Overzicht kostendekkendheid

Kostendekkendheid Afvalstoffenheffing 2027

Bedragen in €			
TV2.1 Reiniging openbaar gebied (33% van de kosten)	107.715		
TV2.1 Doorbelasting 1Stroom openbaar gebied (33% van de kosten)	154.827		
TV7.3 Huishoudelijk afval huis aan huis inzamelen	107.046		
TV7.3 Kosten Circulus	2.394.786		
TV7.3 Opbrengsten huishoudelijk afval huis aan huis inzamelen	-213.402		

TV7.3 Doorbelasting 1Stroom	764.167		
TV7.3 Afvalaanbiedstation	92.802		
TV7.3 Opbrengsten afvalaanbiedstation	-184.960		
TV7.3 Lasten heffing en invordering	42.333		
TV2.1 BTW	32.514		
TV7.3 BTW	520.751		
TV7.3 Kwijtschelding	104.300		
TV7.3 Oninbaar/leegstand	30.000		
Totale lasten		3.952.879	
TV7.3 Opbrengst belastingen	3.952.878		
Totale baten		3.952.878	
Dekking			100%

Kostendekkendheid Rioolheffing 2027

Bedragen in €			
TV 2.1 Wegen	5.000		
TV 2.1 Te compenseren BTW	1.050		
TV 7.2 Riool	893.959		
TV7.2 Doorbelasting 1Stroom	305.105		
TV7.2 Rioolgemalen en randvoorzieningen	495.893		
TV7.2 Lasten heffing en invordering	29.476		
TV7.2 Te compenseren BTW	450.185		
TV7.2 Dotatie aan voorziening	384.361		
Totale lasten		2.565.029	
TV7.2 Baten rioolheffing			
Totale baten		2.565.079	
Dekking			100%

Kostendekkendheid Lijkbezorging 2027

Bedragen in €			
TV7.5 Begraafplaatsen	54.278		
TV7.5 Doorbelasting 1stroom	134.805		
Totale lasten		189.083	
TV7.5 Overige leges			
Totale baten		194.676	
Dekking			103%

Kostendekkendheid Marktgelden 2027

Bedragen in €			
TV3.3 Kosten mark	3.250		
TV3.3 Bijdragen van derden	-2.200		
TV3.3 Doorbelasting 1Stroom	15.441		
Totale lasten		16.491	
TV3.3 Opbrengst marktgelden	2.765		
Totale baten		2.765	
Dekking			17%

Kostendekkendheid Leges Omgevingsvergunning 2027

Bedragen in €			
TV8.3 Kosten omgevingsvergunning	49.837		
TV8.3 BTW	10.466		
TV1.1 Kosten omgevingsvergunning	68.522		
TV8.3 Doorbelasting 1Stroom	559.403		
Totale lasten		688.228	
TV8.3 Opbrengst omgevingsvergunning			
Totale baten		690.621	
Dekking			100%

Lokale lastendruk

In de begroting 2027 wordt een lastendrukstijging voorzien van 4,2%. In onderstaande overzichten zijn, onder andere, de voornaamste lasten voor een gemiddeld huishouden in het jaar 2027 op een rij gezet, waarbij de procentuele stijging ten opzichte van het jaar 2026 is weergegeven. Hierbij is de gemiddelde WOZ-waarde van Duiven voor het jaar 2027 conform de verwachte waardeontwikkeling in de Meicirculaire.

Uitgangspunten:

Gemiddelde WOZ-waarde woning (o.b.v. waarde ontwikkeling 6,5%)	€ 438.000
Ledigingen 140-liter container restafval	7 keer *
Waterverbruik gezin (vier personen)	140 m3

Ontwikkeling lastendruk 2024-2027:

Bedragen in €

	2024	2025	2026	2027	Ontwikkeling t.o.v. 2026
OZB-eigenaar	381	402	439	450	2,5%
Afvalstoffenheffing	277	313	324	352	11,7%
Rioolheffing	263	272	278	286	2,5%
Totaal	922	988	1.042	1.098	4,2%

Tot en met 2025 is uitgegaan van gemiddeld 8 ledigingen en vanaf 2026 van 7 ledigingen.

Meerjarige ontwikkeling lastendruk per huishouden met een eigen woning conform de bovenstaande uitgangspunten:

Bedragen in €

	2027	2028	2029	2030
OZB-eigenaar	450,19	461,44	474,82	486,70
Afvalstoffenheffing	351,68	360,47	370,93	380,20
Rioolheffing	285,60	292,74	301,23	308,76
Totaal	1.087,47	1.114,65	1.146,98	1.175,65
Stijgingspercentage t.o.v. voorgaand jaar	4,2	2,9	2,6	2,5

Vergelijking lastendruk per inwoner binnen Gelderland in de periode 2022-2026.

Ter vergelijk zijn hieronder de tarieven van de lastendruk per *inwoner* opgenomen. deze bedragen zijn gebaseerd op de jaarlijkse benchmark van de Provincie Gelderland.

Bedragen in €

	2022	2023	2024	2025	2026
Gemeente Duiven	465,00	469,00	477,00	541,00	563,00
Liemerse gemeenten (incl. Duiven)*	450,00	464,00	489,00	529,00	561,00
Gemeente Westervoort	436,00	447,00	477,00	505,00	549,00
Gemeente Zevenaar	474,00	485,00	532,00	552,00	568,00
Gelderland (incl. Duiven)	449,02	464,40	490,90	551,00	561,00

* Liemerse gemeenten: Duiven, Doesburg, Montferland, Westervoort en Zevenaar.

Bron: Provincie Gelderland, afd. KOB/IBT. Zie hiervoor de tabel Belastingdruk totaal per inwoner per 2 september 2026

Bij de lastendruk worden de volgende opmerkingen gemaakt. Het is voor de afvalstoffenheffing lastig een vergelijk te maken aangezien iedere gemeente een eigen systeem heeft van tariefberekening. Hierdoor ontstaat een vertekend beeld bij de bepaling van de lastendruk.

Kwijtschelding

De gemeente is op grond van de Gemeentewet bevoegd om kwijtschelding van gemeentelijke heffingen te verlenen. In de gemeente Duiven kan door belastingplichtigen (particulieren en zzp'ers) kwijtschelding worden aangevraagd voor de afvalstoffenheffing vastrecht, de afvalstoffenheffing ledigingen/stortingen (maximaal 7 ledigingen 140-liter container, of maximaal 5 ledigingen van 240-liter container, of maximaal 28 stortingen) en zeer incidenteel onroerende-zaakbelastingen (eigenaren woningen).

De kwijtscheldingsregeling zal conform het aantal gehanteerde gemiddelde ledigingen voor de begroting, worden aangepast met ingang van 2027. Kwijtschelding wordt verleend op basis van 100% van de bijstandsnorm, waarbij tevens een vermogenstoets plaatsvindt. Ligt het netto besteedbare inkomen op of onder het bijstandsniveau, dan wordt volledige kwijtschelding verleend. Bij een gering hoger inkomen kan sprake zijn van een gedeeltelijke kwijtschelding. In al deze gevallen zal het beschikbare vermogen beneden de toegestane norm moeten liggen. Voor 2027 wordt rekening gehouden met een totaalbedrag van € 91.000 voor kwijtscheldingen.

Hieronder is de splitsing van de kwijtschelding naar belastingsoort weergegeven.

Bedragen in €

	Begroting 2026	Begroting 2027
Afvalstoffenheffing	104.300	90.000
Onroerende-zaakbelastingen eigenaren woningen	1.000	1.000

Conclusie

De gemeentelijke belastingen zijn na de Algemene Uitkering de belangrijkste inkomstenbron van Duiven en leveren in 2027 naar verwachting € 17,5 miljoen op, een stijging van bijna € 1 miljoen ten opzichte van 2026. Deze stijging komt vooral door de OZB-waardeontwikkeling en hogere afvalverwerkingskosten, mede door de eerste ervaringen met Circulus.

Voor de bestemmingsheffingen en retributies wordt het wettelijke uitgangspunt van 100% kostendekkendheid gehanteerd en gerealiseerd. De overige tarieven worden verhoogd met de reguliere inflatie van 2,5%, met uitzondering van de reclamebelasting, die ongewijzigd blijft.

De lokale lastendruk voor een gemiddeld huishouden stijgt, vooral door de afvalstoffenheffing, maar blijft in lijn met de andere Liemerse gemeenten en het Gelderse gemiddelde.

Voor de langere termijn is er sprake van een oplopende druk op de afvalstoffenheffing (rijksmaatregelen, CO2-heffing) en op de lijkbezorgingsrechten (dalend aantal begravingen).

4.2 Weerstandsvermogen en Risicobeheersing

Inleiding

Het weerstandsvermogen geeft aan in welke mate een gemeente in staat is tegenvallers op te vangen. Het bestaat uit twee componenten, de risico's en de weerstandscapaciteit. Door een goed inzicht in het weerstandsvermogen kan voorkomen worden dat elke financiële tegenvaller onmiddellijk dwingt tot bezuinigingen.

Er zijn twee soorten weerstandsvermogen, statisch en dynamisch weerstandsvermogen. Als het weerstandsvermogen betrekking heeft op een specifiek jaar spreekt men van statisch weerstandsvermogen. Gaat het om het weerstandsvermogen op middellange termijn, dan spreekt men van dynamisch weerstandsvermogen. De gemeente Duiven kiest ervoor om de focus op het dynamische weerstandsvermogen te leggen.

Beleid

In de nota Reserves en voorzieningen 2025 is in hoofdstuk 3 het weerstandsvermogen opgenomen. Hier komen de weerstandscapaciteit en het weerstandsratio aan de orde. De opgenomen doelstelling is een weerstandsratio die wordt gekwalificeerd als 'Ruim voldoende' en ligt tussen de 1,4 en 2,0.

Ontwikkelingen

Er zijn geen bijzondere nieuwe ontwikkelingen te melden die van invloed zijn op deze paragraaf.

Risico's

De risico's die relevant zijn voor het weerstandsvermogen moeten materieel zijn en niet op andere wijze zijn af te dekken. Denk hierbij aan het treffen van een voorziening, het vormen van een reserve, het afnemen van een verzekering of het nemen van beheersmaatregelen.

Er wordt een schatting gemaakt van de kans dat een risico zich voordoet en de financiële impact die dit zal hebben. Dat is per definitie een subjectieve beoordeling. Om die onzekerheid nadrukkelijk tot uitdrukking te brengen, wordt gewerkt met minimum- en een maximumwaarden.

Kans	Score	Kansscore
Komt gemiddeld meermalen per jaar voor	5	100%
Komt gemiddeld eenmaal per jaar voor	4	80%
Komt gemiddeld eenmaal per twee jaar voor	3	60%
Komt gemiddeld eenmaal per vijf jaar voor	2	40%
Komt gemiddeld minder dan eenmaal per vijf jaar voor	1	20%

In de navolgende inventarisatie zijn de risico's in vier categorieën verdeeld:

- Risico's van de bedrijfsvoering.
- Risico's op eigendommen.
- Aansprakelijkheidsrisico's.
- Financiële risico's.

Onder de risico's omtrent de bedrijfsvoering hebben we de apparaatskosten grondexploitatie, deskundigheid personeel, cyberbeveiliging, wachtgeld ambtenaren, bovenformatieven, vennootschapsbelasting, renterisico en het algemeen bedrijfsrisico.

Onder de risico's omtrent eigendommen scharen wij de risico's rondom de grondexploitaties.

Bij de aansprakelijkheidsrisico's vallen de gewaarborgde geldleningen, schadeclaims en de risico's op gemeenschappelijke regelingen.

De financiële risico's betreffen voornamelijk de open einde regelingen die voor onze gemeente gelden. Daaronder vallen de Jeugdzorg, de bijzondere bijstand, het leerlingenvervoer en de Wmo hulpmiddelen (voormalige WVG). Maar ook de risico's inzake de Algemene Uitkering, beleggingen, afvalinzameling, mogelijke referenda, inburgering nieuwkomers, prijsstijgingen in het openbaar groen en ontbinding van contracten van groenaannemers.

Overzicht top risico's

Jaarlijks worden alle risico's binnen onze gemeente geïnventariseerd. Daarbij wordt de organisatie gevraagd mogelijke risico's te benoemen en ook een indicatie te geven wat de impact van het risico kan zijn en hoe groot de kans is dat een dergelijk risico zich voor zal doen. In deze paragraaf benoemen we de grootste risico's.

Algemeen risico bedrijfsvoering

Bij de risico-inventarisatie gaat het om risico's met een materieel belang. Dat neemt niet weg dat veel kleine risico's samen toch een substantieel bedrag kunnen worden. Daarom is in de kwantificering een bedrag opgenomen voor algemene risico's. Daarbij wordt uitgegaan van de norm van 6% van de Algemene Uitkering en de belastingcapaciteit die door de toezichthouder wordt gehanteerd voor de vrij aanwendbare reserve. Een negatief jaarrekeningresultaat zal moeten worden opgevangen door dit algemene risico. Voor Duiven wordt dit risico becijferd op ruim € 3,2 miljoen.

Financieel risico Jeugdzorg

Uitgaven voor de Jeugdzorg zijn de afgelopen jaren flink toegenomen. Gezien het open karakter van de regelingen blijft er sprake van aanzienlijke risico's. Vanwege de kosten van sommige individuele trajecten is het lastig vooraf een goede inschatting te maken. Vooraf is niet duidelijk hoe vaak er in een jaar gebruik zal worden gemaakt van dergelijke trajecten. Het gewogen risico voor de gemeente Duiven is becijferd op € 1,6 miljoen.

In de Voorjaarsnota 2025 van het Rijk zijn afspraken gemaakt over het zwaarwegende advies van de Deskundigencommissie Hervormingsagenda Jeugd in 2027 met betrekking tot de kosten die

gemeenten maken voor jeugdzorg. Deze afspraken heeft het huidige kabinet in het Overhedenoverleg van 13 april 2026 herbevestigd. Vooruitlopend op deze vervolgsafspraken zijn in deze begroting stelposten opgenomen, omdat we erop vertrouwen dat het rijk zich aan de gemaakte afspraken houdt.

Algemene Uitkering

De herverdeling van de Algemene Uitkering is doorgevoerd. Het Rijk blijft volop verantwoordelijkheid naar gemeenten doorschuiven of wegnemen. Bovendien rekent het Rijk met investeringsplannen die zeer ambitieus zijn. Verder is het Gemeentefonds een veel genoemd onderwerp voor bezuinigingen door het Rijk. Door dit alles fluctueert de Algemene Uitkering per jaar en bestaat het risico dat er in enig jaar een lagere uitkering wordt ontvangen. Voor de gemeente Duiven is dit risico becijferd op € 560.000.

In de Voorjaarsnota 2026 van het Rijk is een korting toegepast op het Gemeentefonds vanwege het afschaffen van de huishoudelijke hulp in de Wmo. Het is nog onduidelijk hoe deze bezuiniging wordt ingevuld, wat maakt dat wij de korting vanaf 2029 via een stelpost tenietdoen. Deze stelpost is onder voorbehoud van goedkeuring door de toezichthouder.

Cyberbeveiligingsrisico

NIS2 betekent een wettelijke verplichting voor gemeenten om passende en evenredige maatregelen te nemen om cyberbeveiligingsrisico's te beheersen. Vooralsnog is er nog geen concrete datum wanneer de richtlijn geldt. Tot die tijd conformeren wij ons aan de richtlijnen van de BIO zoals voorgeschreven door de VNG en bereiden we ons intern voor op eisen die NIS2 van ons verwacht. Hierbij komt als extra risico dat er momenteel door geen enkele gemeente een passende en betaalbare cyberverzekering en dus vangnet gesloten kan worden. Hierdoor dienen we een bedrag in de begroting te reserveren om de kosten van mogelijke cyberincidenten en de gevolgen hiervan op te kunnen vangen. Voor de gemeente Duiven is dit risico becijferd op € 400.000.

Gemeenschappelijke regelingen

De gemeente Duiven participeert in een aantal gemeenschappelijke regelingen. Eventuele tekorten kunnen ten laste komen van de participerende gemeenten. Daarbij heeft de gemeente geen invloed op de bedrijfsvoering van deze regelingen waardoor er een risico bestaat op extra bijdragen. Het risico voor de gemeente Duiven wordt ingeschat op ruim € 300.000.

Risicoprofiel

In de lijst worden risico's met een kansscore van 100% genoemd. Omdat de grondexploitatie de Monte Carlo berekening gebruikt worden de daar berekende risico's als vast getal opgenomen. Voor het algemeen risico en het risico RSD gebruiken we ook de 100% score om een basis voor het weerstandsvermogen te vormen.

[illegible]

Gewaarborgde geldleningen	29 mln	Fin	100.000	1.000.000	2	40%	40.000	400.000	220.000
Schadeclaims		Fin	10.000	1.000.000	2	40%	4.000	400.000	202.000
Gem. regelingen		Fin	25.000	1.000.000	3	60%	15.000	600.000	307.500
Financiële risico's									
Open einde regelingen:									
Jeugdzorg		Wijkoverstijgend	1.000.000	3.000.000	4	80%	800.000	2.400.000	1.600.000
*Bijzondere bijstand	1-10% budget	Wijkoverstijgend	4.728	47.280	3	60%	2.837	28.368	15.602
*leerlingenvervoer	1-10% budget	Wijkoverstijgend	4.967	49.672	3	60%	2.980	29.803	16.392
*WVG	1-10% budget	Wijkoverstijgend	9.497	94.967	4	80%	7.598	75.974	41.786
*RSD	50 tot 100% vh aandeel	Wijkoverstijgend	50.000	100.000	5	100%	50.000	100.000	75.000
Algemene uitkering		Fin	200.000	1.200.000	4	80%	160.000	960.000	560.000
Beleggingen	10-25% dividend	Fin	11.500	28.750	3	60%	6.900	17.250	12.075
Afvalinzameling		Beheer	0	225.000	4	80%	0	180.000	90.000
Referendum		Advies	64.000	70.000	1	20%	12.800	14.000	13.400
Inburgering nieuwkomers		Wijkoverstijgend	50.000	100.000	1	20%	10.000	20.000	15.000
Prijsstijging aanbesteding groen			100.000	300.000	2	40%	40.000	120.000	80.000
Ontbinden contract groenaannemer			0	300.000	2	40%	0	120.000	60.000
Totaal			6.021.963	19.147.940			5.356.385	11.297.666	8.327.026

Weerstandscapaciteit

Er wordt onderscheid gemaakt in de structurele en incidentele weerstandscapaciteit, vergelijkbaar met de verschillen binnen het weerstandsvermogen. De structurele weerstandscapaciteit bestaat uit de resterende belastingcapaciteit. De incidentele uit de algemene reserve, onbestemde reserves en stille reserves.

Structurele weerstandscapaciteit

Onbenutte belastingcapaciteit

De onbenutte belastingcapaciteit is te berekenen door de maximaal mogelijke belastingopbrengst te verminderen met de huidige belastingopbrengst. Berekening van de onbenutte belastingcapaciteit kan beperkt blijven tot de onroerende-zaakbelastingen (OZB), aangezien andere heffingen in principe kostendekkend zijn. Deze heffingen mogen niet verhoogd worden of het is niet realistisch deze te verhogen.

Er is geen wettelijk maximum voor de OZB. Als referentie voor de berekening van de onbenutte belastingcapaciteit maken we de vergelijking met artikel 12 van de Financiële Verhoudingswet (Fvw) en het hierin gegeven tarief. Dit tarief wordt berekend door 120% te nemen van het gemiddelde tarief van twee jaar geleden. Het tarief wordt jaarlijks in de meicirculaire meegedeeld aan de gemeente. Voor 2027 is het percentage vastgesteld op 0,1595% van de WOZ-waarde. Het tarief van gemeente Duiven voor woningen ligt onder het artikel 12 Fvw tarief. Op basis van deze vergelijking is er in 2027 een vrije ruimte van € 1.519.188. In 2026 was de vrije ruimte € 1.206.645.

	Geraamde opbrengsten 2027	Opbrengsten artikel 12	Onbenutte capaciteit 2027
OZB woningen (eigenaren)	4.896.512	7.164.357	2.291.845
OZB niet-woningen (eigenaren)	2.209.650	1.553.742	-655.908
OZB niet-woningen (gebruikers)	1.434.149	1.317.400	-116.749
Totaal	8.563.720	10.035.499	1.519.188

De conclusie van het bovenstaande is dat de Duivense tarieven onder het artikel 12 tarief liggen. Aanpassing naar het artikel 12 tarief schept een budgettaire ruimte van € 1.519.188.

Incidentele weerstandscapaciteit

Stille reserves

Stille reserves zijn bezittingen die beneden de marktwaarde in de boeken staan en die zonder bezwaar direct te verkopen zijn. De gemeente bezit geen panden en gronden waar stille reserves op rusten.

De gemeente bezit een klein aantal aandelen die voor de aanschafprijs in de balans staan. Dat zijn aandelen van Vitens, Leisurelands, de BNG en Alliander. Deze aandelen zijn niet vrij verhandelbaar. De conclusie is daarom dat de gemeente geen stille reserves heeft.

Algemene Reserve

	Bedragen x € 1.000
	Stand
Stand per 1 januari 2025	32.127
Storting 2025	1.997
Onttrekkingen 2025	-1.445
Stand per 31 december 2025	32.679
Storting 2026	697
Onttrekkingen 2026	-6.559
Prognose stand per 31 december 2026	26.817

Omvang incidentele weerstandscapaciteit

De incidentele weerstandscapaciteit is bedoeld om ondanks tegenvallers het beleid te kunnen handhaven. Bestemmingsreserves zijn gevormd om een bepaald doel te realiseren en zijn dus onderdeel van het beleid en geen onderdeel van de weerstandscapaciteit.

Structureel:	
Onbenutte belastingcapaciteit	1.519
Incidenteel:	
Algemene Reserve	26.817
Totaal	28.336

Weerstandsvermogen

Het inzicht in het weerstandsvermogen wordt gegeven door de weerstandsratio. De berekening hiervan vindt plaats via de formule:

$$\text{weerstandscapaciteit} / \text{risicobedrag} = \text{weerstandsvermogen}.$$

De volgende categorieën worden voor de weerstandsratio gehanteerd:

Ratio	Categorie
> 2	Uitstekend
$1,4 < x < 2,0$	Ruim voldoende
$1,0 < x < 1,4$	Voldoende
$0,8 < x < 1,0$	Matig
$0,6 < x < 0,8$	Onvoldoende
< 0,6	Ruim onvoldoende

De incidentele weerstandscapaciteit bestaande uit de Algemene Reserve bedraagt per 1 januari 2027 € 28.336.000.

Het ratio is:

- bij een maximaal risico op basis van de kansscore: $28.336.000 / 11.297.666 = 2,51$.
- bij een gemiddeld risico op basis van de kansscore: $28.336.000 / 8.327.026 = 3,40$.

Bij een maximaal risico is de ratio uitstekend en bij een gemiddeld risico is de ratio ook uitstekend. Uitgangspunt is een weerstandscapaciteit die ligt tussen 1,4 en 2,0 bij een gemiddeld risico. De stand van de Algemene Reserve per 1 januari 2027 kan het gemiddelde risico uitstekend opvangen. De onbenutte belastingcapaciteit biedt nog ruimte om eventuele structurele tekorten in de exploitatie te kunnen dekken.

Grenzen	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Ondergrens	7.300.000	7.600.000	8.300.000
Bovengrens	10.500.000	10.400.000	11.300.000

Conclusie

De ondergrens van de Algemene Reserve is becijferd op € 8,3 miljoen. Dit is een stijging ten opzichte van vorig jaar. Dit wordt veroorzaakt doordat de algemene risico's hoger worden ingeschat. De Algemene Reserve bedraagt per 1 januari 2027 € 28.336.000. Dit ligt ruim boven de bovengrens. De Algemene Reserve wordt nu vooral gebruikt om mogelijke structurele effecten van ingezet beleid op te vangen. De grootste risicofactoren blijven de Algemene Uitkering en de ontwikkelingen binnen het Sociaal Domein.

Financiële kengetallen

In onderstaande tabel ziet u het verloop van de kengetallen. Deze geven een objectief beeld van de financiële positie van gemeente Duiven en zijn vergelijkbaar met andere gemeenten.

Verloop van de kengetallen	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Netto schuldquote	4,9%	1,9%	2,2%	4,2%	3,6%	-0,8%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	6,3%	0,9%	1,0%	3,0%	2,4%	-2,0%
Solvabiliteitsratio	41,0%	32,5%	28,3%	26,8%	24,2%	23,8%
Structurele exploitatieruimte	1,5%	1,3%	1,3%	-0,7%	0,3%	1,0%
Grondexploitatie	7,4%	2,3%	0,0%	3,2%	5,2%	8,3%
Belastingcapaciteit	97,6%	103,8%	106,0%	105,6%	105,3%	105,3%

De **netto schuldquote** zegt iets over de financiële vermogenspositie van de gemeente. De schulden van de gemeente worden hier afgezet tegen de middelen die de gemeente heeft. Heeft een gemeente ruimte om te investeren of moet het juist voorzichtig zijn? Bij een score onder de 100% is er financiële ruimte, bij een score boven de 130% moet de gemeente voorzichtig zijn met haar financiën. Duiven scoort in 2027 met een verwachte netto schuldquote van 2,2% goed.

Bij **netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen** worden schulden die de gemeente heeft gecorrigeerd met gelden die zijn doorgeleend aan scholen, woningstichtingen of verenigingen. Dit zorgt voor een beter beeld van de financiële vermogenspositie van de gemeente dan de ongecorrigeerde netto schuldquote omdat de gemeente schulden op de balans heeft staan waar tegenover vorderingen staan op deze organisaties. Deze schulden hebben namelijk geen invloed op de beoordeling of de gemeente in staat is te investeren of dat ze juist moeten oppassen. De verwachte netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen is voor gemeente Duiven 1,0% in 2027. Dit is een goede score.

De **solvabiliteitsratio** is het eigen vermogen ten opzichte van het totale vermogen van de gemeente. De verwachting voor gemeente Duiven is dat deze ratio uitkomt op 28,3% in 2027. Het streven is een solvabiliteitsratio te hebben van 35%.

De **structurele exploitatieruimte** geeft aan hoeveel ruimte er is in de jaarrekening tussen structurele uitgaven en structurele inkomsten van gemeenten. Dit getal zegt iets over of de gemeente in staat zal zijn aan haar verplichtingen te voldoen. Dit zal dalen van 1,3% in 2027 naar -0,7% in 2028. In de jaren erna wordt de ruimte positiever met als belangrijkste redenen de dalende incidentele dekking uit reserves en de stijgende Algemene Uitkering.

Het kengetal **grondexploitatie** geeft de verhouding weer tussen de bouwgronden in de balans en de totale baten van de gemeente Duiven. Hiermee wordt inzicht gegeven in de mate van afhankelijkheid in de baten omtrent de grondexploitatie. Deze ratio stijgt in 2027 ten opzichte van 2026 niet. In de opvolgende jaren stijgt het percentage vanwege de opstart van de woningbouwcomplexen die eerst geld gaan kosten voordat de grond verkocht kan gaan worden.

De **belastingcapaciteit** is de verhouding tussen de belastingen die binnen de gemeente Duiven geheven worden over de begrotingsjaren ten opzichte van het landelijk gemiddelde aan woonlasten. Het landelijk gemiddelde betreft de situatie over 2026, ofwel het voorgaande begrotingsjaar. De belastingcapaciteit daalt van 106,0% in 2027 naar 105,6% in 2028.

4.3 Onderhoud Kapitaalgoederen

Inleiding

Het onderhoud van kapitaalgoederen vraagt een aanzienlijk deel van de beschikbare middelen. De kapitaalgoederen zijn onderverdeeld in wegen, groen, water en gebouwen. In deze paragraaf worden het beleidskader, de beheerplannen en de financiële consequenties toegelicht.

Beleid

De gemeenteraad stelt met beleidsplannen de uitgangspunten vast voor het onderhoud. Het gekozen onderhoudsniveau en de gewenste kwaliteit bepalen hoeveel geld hiervoor jaarlijks nodig is. Met de vaststelling van de programmabegroting geeft de raad het college ook toestemming om geld uit de onderhoudsvoorzieningen te besteden. Deze voorzieningen worden elk jaar aangevuld vanuit de verschillende taakvelden. De kosten voor onderhoud worden rechtstreeks uit deze voorzieningen betaald.

In december 2022 heeft de raad het Integraal Beleidsplan Openbare Ruimte 2023-2032 (IBOR) vastgesteld. Dit plan geeft richting aan een integrale aanpak van de openbare ruimte voor de komende tien jaar. Het doel is een toekomstbestendige, toegankelijke en gezonde leefomgeving, in samenhang met de grote vervangingsopgaven. Het IBOR draagt ook bij aan beheersbare kosten en een grotere betrokkenheid van inwoners.

Eind 2025 heeft het college het integraal beheerkader openbare ruimte (IBK-OR) vastgesteld. Dit is de uitwerking van het IBOR naar uitvoering. In 2027 werken we verder op basis van deze kaders. Onderdeel van het IBK-OR is een ontwikkelprogramma, waaronder het opstellen van een Meerjaren Onderhoudsplan Openbare Ruimte (MJOP-OR) en een nieuw Handboek Inrichting Openbare Ruimte (HIOR). Hiermee is eind 2025 gestart, maar dit is tijdelijk stilgelegd door personele wisselingen. De planning is dat het MJOP-OR en het HIOR in 2027 worden vastgesteld, waar mogelijk in samenwerking met Zevenaar en Doesburg.

De ambitie is dat de grond-, weg- en waterbouw in 2050 circulair is. Duurzaamheid en circulariteit worden daarom al meegenomen in aanbestedingen.

Voor het beheer is in 2025 een nieuw beheersysteem aanbesteed. De datamigratie verloopt moeizaam. In 2027 verwachten we te beschikken over een goed functionerend beheersysteem, waarmee de benodigde beheer informatie kan worden ontsloten.

Ontwikkelingen

Riolering en water - Landelijke vervangingsgolf riolering

De rioolstelsels die in de jaren '70 en '80 op grote schaal zijn aangelegd, naderen het einde van hun technische levensduur van circa 60 jaar. Ook in Duiven leidt dit de komende decennia tot een omvangrijke vervangingsopgave. Op basis van de huidige inzichten is het noodzakelijk om gemiddeld eens per vijf jaar een woonwijk integraal te renoveren.

Als eerste wordt gestart met de renovatie van de wijk De Vergert. Om inzicht te bieden in de planning van deze vervangingsopgave is een kaart opgesteld waarop per wijk is aangegeven in welk jaar renovatie of vervanging van het rioolstelsel wordt voorzien.

Deze kaart is integraal opgesteld in samenwerking met de disciplines wegen, groen en verkeer. Daarbij vormen de vervangingsopgave van het riool en de onderhouds- en vervangingsopgave van de wegen het uitgangspunt. Door werkzaamheden zoveel mogelijk te combineren, wordt de openbare ruimte efficiënt en toekomstbestendig ingericht, worden overlast en maatschappelijke kosten beperkt en ontstaat een optimale afstemming tussen de verschillende beheeropgaven.

Groen - Roep om landelijke groennormen tegen hittestress

Een brede coalitie van maatschappelijke organisaties riep in juni 2026 het kabinet op om landelijke minimumnormen voor groen en bomen vast te leggen, en gemeenten financieel te ondersteunen bij vergroening van de openbare ruimte. Aanleiding: meer dan 800.000 Nederlanders wonen in sterk versteende buurten met te weinig openbaar groen, terwijl hittestress volgens het RIVM een stijgend aantal extra sterfgevallen per jaar veroorzaakt. Vanuit Europa is er de verplichting om vanuit de Europese Natuurherstelverordening het aandeel groen te verhogen; vanuit het Rijk (Ministerie, VNG) komt een landelijk plan hoe dat te gaan doen en wat dat voor individuele gemeenten betekent.

Bij prioritering binnen het groenbeheerplan dient hier rekening mee gehouden te worden, ook omdat groene maatregelen vaak een dubbele functie vervullen (verkoeling én wateropvang bij extreme neerslag).

Wegen - Groeiend landelijk tekort aan infrastructuuronderhoud

De Algemene Rekenkamer concludeerde in 2025/2026 dat infrastructuur op de landelijke 'Hoogrisicolijst' staat: budgetten zijn te laag om de benodigde kwaliteit te behouden. Om het achterstallig onderhoud in te halen is volgens de Rekenkamer € 34,5 miljard nodig. Gemeenten beheren een aanzienlijk deel van de civiele infrastructuur in Nederland (circa € 347 miljard aan waarde), en VNG/IPO waarschuwden in mei 2026 gezamenlijk voor een 'bereikbaarheidsinfarct' door achterstallig onderhoud aan gemeentelijke wegen, bruggen en tunnels.

Dit landelijke beeld onderstreept het belang van een actueel wegenbeheerplan met reële kwaliteitsambities, om te voorkomen dat achterstallig onderhoud op termijn leidt tot hogere kosten of noodgedwongen afsluitingen.

Risico's

Door de veroudering van verhardingen en kunstwerken neemt de vervangingsopgave de komende jaren toe. Hierdoor kunnen de onderhouds- en investeringskosten stijgen. Een aandachtspunt is de verwachte onderhoudsgolf over circa tien jaar. Omdat de onderhoudsvoorziening niet negatief mag worden, is tijdige monitoring en bijsturing noodzakelijk.

Als risico's op het gebied van wegen zijn te nemen:

- Achterstallig onderhoud en veiligheid: uitgesteld onderhoud kan leiden tot verkeersonveilige situaties (verzakkingen, scheuren) en daarmee samenhangende aansprakelijkheidsrisico's voor de gemeente als wegbeheerder.
- Kostenstijging: stijgende bouw- en materiaalkosten en krapte in de aannemerij kunnen ertoe leiden dat geplande werkzaamheden duurder uitvallen dan begroot, of vertraging oplopen.
- Afhankelijkheid van rijksbeleid: voor zover wegprojecten samenhangen met rijksinfrastructuur of -subsidies, kan de aangekondigde terughoudendheid in rijksfinanciering voor infrastructuuronderhoud ook lokale cofinancieringsprojecten raken.

Gebouwen

Algemeen

Missie

Met eigen, gehuurd, verhuurd of verpacht maatschappelijk vastgoed en gronden geeft de gemeente vanuit 1Stroom professioneel en efficiënt invulling aan huisvestingsvraagstukken met een (sterk) maatschappelijk karakter en vanuit het algemeen belang voor de gemeente Duiven. Waar in verzamelgebouwen commercieel gebruik aanwezig is wordt deze ook commercieel benaderd en weggezet.

Visie

Het vastgoed waarvan 1Stroom voor de gemeente Duiven het vastgoedmanagement verzorgt past precies bij de behoefte van de gebruikers. Iedereen is welkom en daarom zorgt de gemeente voor toegankelijke gebouwen, daarbij is de functionele en technische kwaliteit van het vastgoed op orde,

gaat de gemeente voor veilige en energiezuinige gebouwen en geven we waar mogelijk invulling aan klimaatadaptatie en circulariteit.

Doelstellingen

De beschikbaarheid van vastgoed, of dat nu is door eigenaarschap of bijvoorbeeld via huur, is altijd faciliterend van karakter en is noodzakelijk om taken van de gemeente uit te voeren of om beleid effectief en/of efficiënt te kunnen realiseren. Het hebben van vastgoed dient dus bij te dragen aan taken en doelstellingen van de gemeente waar de markt dit niet oppakt. We onderkennen hieronder gecategoriseerd 4 doelstellingen:

- Dat kan zijn om de eigen organisatie huisvesting te bieden of om de buitendienst onder te brengen (vastgoed voor eigen huisvesting).
- Het kan ook betreffen voorzieningen in het maatschappelijk domein zoals buurthuizen, scholen voor het primair en voortgezet onderwijs inclusief integrale kindcentra (IKC's), multifunctionele accommodaties (MFA's) of sportaccommodaties (maatschappelijk vastgoed).
- Een andere categorie wordt gevormd door objecten met een strategische ligging voor toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen of waar tijdelijk gebruik plaatsvindt in afwachting van definitieve invulling (herontwikkelingsvastgoed).
- Tot slot is er een restcategorie, waaronder begraafplaatsen en gebouwde voorzieningen in de openbare ruimte (overig vastgoed).

Deze gezamenlijke 4 categorieën van beleidsondersteunend vastgoed vormen de kernportefeuille en hebben een functie in de realisatie van gemeentelijk beleid. Met het nieuwe beleid legt de gemeente vast hoe we de maatschappelijke vraag (vanuit de verschillende beleidsvelden) beantwoorden en met welke juridische en financiële randvoorwaarden. Omdat de paragraaf kapitaalgoederen de enige plek is waarover we over de gehele portefeuille kunnen schrijven benoemen we hier het onderhoud en ook de investeringen die gevoteerd zijn.

Beleid

Op het moment dat deze begroting wordt gemaakt wordt ook gewerkt aan de Nota Vastgoedbeleid Maatschappelijk Vastgoed 2026 - 2040. Enkele speerpunten worden hierna opgenomen.

Kwaliteitsnormen

Voor het Meerjarig onderhoudsplan (MJOP) bestaand vastgoed wordt gewerkt met de NEN 2767 norm in combinatie met de RVB BOEI methodiek. De NEN 2767 geeft in zes scoreniveaus aan in welke staat een gebouw, installatie of ander bouwkundig onderdeel verkeert. BOEI staat voor de vier thema's die in één inspectie worden geïntegreerd:

Letter	Thema
B	Brandveiligheid
O	Onderhoud
E	Energiezuinigheid & duurzaamheid
I	Inzicht in het voldoen aan wet- en regelgeving

BOEI en NEN 2767 zijn complementair: NEN 2767 levert de conditiescore (1-6) per bouwdeel, terwijl BOEI die conditiemeting integreert met de brandveiligheids-, energie- en wet- en regelgevingstoets tot één samenhangend inspectierapport en meerjarenonderhoudsplan.

De gemeente stuurt op sober en doelmatig onderhoud (niveau 3) waarbij het uitgangspunt is een Redelijke Onderhoudsconditie waarbij ernstige en serieuze gebreken zijn uitgesloten en waarbij ook vanuit een Aspect Prioriteiten matrix wordt gewerkt waarin Veiligheid, Gezondheid en Bruikbaarheid meewegen in de risicobenadering.

Financiën*Voorziening onderhoud gebouwen Algemene accommodaties*

	2027	2028	2029	2030
Stand per 1 januari	650.745	460.011	491.269	505.854
Toevoeging aan de voorziening	127.628	127.628	127.628	127.628
Onttrekking aan de voorziening	318.362	96.370	113.043	240.958
Stand per 31 december	460.011	491.269	€ 505.854	392.524

Voorziening onderhoud gebouwen Culturele accommodaties

	2027	2028	2029	2030
Stand per 1 januari	716.769	590.514	636.309	685.661
Toevoeging aan de voorziening	89.802	89.802	89.802	89.802
Onttrekking aan de voorziening	216.057	44.007	40.451	218.473
Stand per 31 december	590.514	636.309	685.661	556.989

Voorziening onderhoud gebouwen Sportaccommodaties

	2027	2028	2029	2030
Stand per 1 januari	1.555.702	1.384.926	1.207.216	1.339.339
Toevoeging aan de voorziening	139.210	139.210	139.210	139.210
Onttrekking aan de voorziening	309.986	316.920	7.087	147.836
Stand per 31 december	1.384.926	1.207.216	1.339.339	1.330.713

Voorziening onderhoud gebouwen pand VCD

	2027	2028	2029	2030
Stand per 1 januari	415.629	414.145	412.455	272.092
Toevoeging aan de voorziening	182.000	182.000	182.000	182.000
Onttrekking aan de voorziening	183.484	183.690	322.362	276.912
Stand per 31 december	414.145	412.455	272.092	177.181

De onttrekking uit de voorziening is aangepast op het functioneren van een VVE. De VVE voert groot onderhoud uit van de buitenkant en transportvoorzieningen. Er blijft nog eigenaarsonderhoud over voor de gemeente als verhuurder van verschillende grote maatschappelijke voorzieningen.

De voornoemde voorzieningen sluiten de komende 10 jaar ieder jaar positief.

Onderhoud*Huisvestingsplannen en investeringen*

In het vastgoedbeleid schrijven we ook op dat het wenselijk is te werken met strategische huisvestingsplannen waarvoor beter zicht nodig is op herinvestering en renovatie momenten. Het is ook nodig dat er voor renovatie na bijvoorbeeld 25 jaar geld wordt gereserveerd. Met renovatie geeft de gemeente een kwaliteitsverbetering en met onderhoud houden we in stand tot het moment van renovatie. Van de strategische huisvestingsplannen wordt momenteel de integrale accommodatie-agenda voor ontmoetingsplekken opgestart.

Voor nu beperken zich de investeringen op het energetisch verduurzamen van het vastgoed zodat deze voldoet aan de energie-bespaarplicht en ook omdat het minder energielasten oplevert. En de advieskosten die nodig zijn om de strategische plannen op te stellen, uit te werken en te beheren.

Duurzaamheidsmaatregelen

Erkende maatregelen zijn maatregelen die de gemeente Duiven moet nemen vanuit het activiteitenbesluit wet milieubeheer. Hierna de lijst, enkele voorbeelden:

- Toepassen LED verlichting

- Na-isolatie gevel en dak
- Vervangen dubbel glas voor HR++ glas
- Isoleren leidingen installaties
- Realiseren warmteterugwinning
- Optimalisatie fases elektriciteit o.a. plaatsing een condensatorbatterij(en) om blindstroom te elimineren

Bij de vaststelling van de meerjarenbegroting 2025-2028 zijn de kredieten voor voornoemde maatregelen per pand gevoteerd. De projecten worden momenteel uitgevoerd.

Projecten uit het IHP Onderwijshuisvesting

Vanuit het IHP Onderwijshuisvesting 2018 zijn de laatste projecten in afronding of afgerond. Denk aan IKC Remigius en het project Frisse Scholen.

Begin 2026 is het IHP Basisonderwijs vastgesteld. Hieruit volgen enkele kleine projecten maar geen noemenswaardige grote investeringen voor de komende periode tot 2029. Voor het Voortgezet Onderwijs is bij het schrijven deze tekst een Regionaal Integraal Huisvestingsplan op route voor behandeling na de zomer 2026. Het IHP VO geeft inzicht in de benodigde investering voor de nieuwbouw van een nieuwe school (locatie Zevenaar), dat via de gemeenschappelijke regeling wordt verrekend.

Uitvoering onderhoud

Uitvoeringsprogramma MJOP 2027-2030

Onderstaande voorzieningen volgen op basis van de eerder genoemde NEN2767 inspectie om de gebouwen op conditie 3 (sober en doelmatig onderhoudsniveau) te houden. Uit de inspecties volgde een actueel beeld op benodigde middelen voor onderhoud. Onderhoud voorkomt ook kapitaalverlies. Er wordt in het laatste half jaar van 2026 een her-inspectie uitgevoerd. We krijgen dan weer een actueel beeld van de stand van onderhoud. Mogelijk leidt dit ook tot een herzien beeld van kosten voor groot onderhoud per pand. Dat beeld wordt dan met de voorjaarsnota 2027 aan de raad gemeld.

Risico's

Risico's zijn vooral onvoorziene gebreken, prijsstijgingen en een hogere onderhoudsbehoefte. De herinspectie in 2026 kan leiden tot bijstelling van het MJOP en de benodigde onderhoudsbudgetten. De voorzieningen blijven op basis van de huidige planning voldoende op niveau.

Specifieke risico's zijn:

- Verduurzamingsopgave vs. budget: de investeringen om te blijven voldoen aan aangescherpte energielabeleisen (2030/2033) kunnen de beschikbare onderhoudsbudgetten overstijgen.
- Veroudering en veiligheid: een verouderd of niet-geactualiseerd meerjarenonderhoudsplan (MJOP) vergroot het risico op kapitaalvernietiging en op veiligheidsincidenten (bijvoorbeeld bij installaties, brandveiligheid of asbesthoudende constructies in oudere panden).
- Leegstand en desinvestering: vastgoed dat niet langer bijdraagt aan beleidsdoelen blijft soms toch in de portefeuille, met doorlopende onderhoudslasten zonder maatschappelijk rendement.

Groen

Algemeen

Het groenbeheer draagt bij aan een veilige, aantrekkelijke en groene leefomgeving. Daarbij ligt de focus steeds meer op maatschappelijke opgaven zoals gezondheid, klimaatadaptatie, biodiversiteit, vergroening en ecosysteemdiensten. Waar mogelijk worden maatregelen integraal opgepakt in samenhang met andere werkzaamheden in de openbare ruimte.

Beleid

Voor dit onderwerp is geen apart sectoraal beleid vastgesteld. De kaders volgen uit het Integraal Beleidsplan Openbare Ruimte (IBOR) van de gemeente, waarin de verschillende beleidsvelden in samenhang worden afgewogen.

Los van het IBOR gaan we werken aan het bomenbeleidsplan. Een duidelijk omschreven beleid hoe we ons bomenbestand willen ontwikkelen en onderhouden, ontbreekt. In 2026 is een eerste begin gemaakt met het opstellen van een bomenbeleid, waar we in 2027 verder aan werken. Daarin sluiten we aan bij beleidsdoelstellingen op het gebied klimaatadaptatie, biodiversiteit en een gezonde leefomgeving. Dit bomenbeleid maken we samen met de gemeenten Westervoort, Doesburg en Zevenaar. Het overgrote deel van het nieuwe beleid wordt door eigen medewerkers geschreven. Om externe boom specialistische expertise in te huren is een bedrag van € 25.000,- gereserveerd in de begroting.

Invasieve soorten

Binnen de gemeentegrenzen zijn zowel de Japanse duizendknoop als de reuzenberenklauw aangetroffen. Naar aanleiding van EU verordening 'Invasieve Uitheemse Soorten' 1143/2014 is de gemeente wettelijk verplicht gesteld in te grijpen bij het aantreffen van invasieve exoten om *verdere verspreiding te voorkomen*.

Wet Natuurbescherming

We werken conform de wet Natuurbescherming (Wnb). Deze wet beschermt de dieren en planten in Nederland en hun leefgebied. Om niet voor iedere werkzaamheid een natuurvergunning te hoeven aanvragen werken we volgens de Gedragscode Soortenbescherming Gemeenten.

Voor onderhoud en vervanging van speeltoestellen hanteren we het vastgestelde beleid in het Beheerplan Speelruimte Gemeente Duiven (2026).

Kwaliteitsnormen

Binnen het beleidskader IBOR is het onderhoudsniveau voor groen vastgesteld op niveau B conform de CROW systematiek. Als gevolg van bezuinigingen is met ingang van 2026 op onderdelen het onderhoudsniveau naar beneden bijgesteld. Op sommige locaties is het onderhoud hoger, zoals het centrum en de begraafplaats is dit niveau A voor reiniging en groenonderhoud.

Voor het beheer van bomen wordt het Handboek Bomen van het Norminstituut Bomen gehanteerd. Dit handboek bevat kwaliteitseisen, richtlijnen en normen die van toepassing zijn op de uitvoering van werkzaamheden aan bomen. De gezondheid van de boom (en daarmee de veiligheid van omwonende en voorbijganger) is leidend bij het nemen van onderhoudsmaatregelen.

De veiligheid van speeltoestellen is wettelijk geregeld in het Warenwetbesluit attractie- en speeltoestellen 2023. Dat besluit is leidend voor ons beheer en onderhoud van speeltoestellen.

Financiën

Op het gebied van groen is er geen voorziening gevormd. In de reguliere begroting zijn de volgende budgetten opgenomen:

Budget	Bedrag
Onderhoud door derden	1.342.320
Onkruidbestrijding	315.784
Boomonderhoud	175.350
Kleine renovaties en vervanging bomen	73.500
Speeltuinen en weiden	203.432
Overige kleine budgetten groen	214.925

Onderhoud

Groen

De prijzen in de groenbranche zijn gestegen door onder andere gebrek aan personeel bij de aannemers en het groeiende weer van de afgelopen jaren. Dat zorgt ervoor dat de groenaannemers over het algemeen moeite hebben om het afgesproken kwaliteitsniveau te realiseren. Dit vergt veel capaciteit van onze toezichhouders.

Bomen

Jaarlijks wordt één derde van het boomareaal geïnspecteerd op veiligheid en gebreken. Het boomareaal veroudert, wat leidt tot stijgende onderhoudskosten, vooral bij bomen in woonstraten. Het behoud van met name grote bomen blijft essentieel vanwege hun waardevolle bijdrage aan verkoeling, biodiversiteit en andere ecosysteemdiensten. Het in stand houden van deze bomen brengt regelmatig extra kosten met zich mee, zoals voor specialistisch onderzoek, het toevoegen van voedingsstoffen en het treffen van maatregelen tegen wortelopdruk. Daarnaast is het aantal bomen toegenomen door klimaatadaptieve maatregelen. Het areaal bomen is in 2025 en 2026 met 600 stuks toegenomen. Dat vergt een toevoeging aan het onderhoudsbudget in 2027 van € 15.000.

Bermen en sloten

Het maaien van bermen en het korven van de sloten is begin 2023 aanbesteed waarbij ingezet is op het creëren van meer biodiversiteit. Er wordt verschaald door te maaien en zuigen. En ook is de frequentie teruggebracht. In 2024 is ook het overige deel van het areaal opnieuw aanbesteed. Dit deel werd voorheen in eigen beheer gemaaid. Mede door meer biodivers maaibeheer en de prijsstijgingen zijn de kosten hoger geworden. Dat wordt versterkt door de eisen in de nieuwe Gedragscode Soortenbescherming Gemeenten. In de maand mei maait de gemeente alleen daar waar nodig in verband met de verkeersveiligheid. In deze maand is een bloeiende berm extra belangrijk voor de insecten.

Invasieve soorten

De invasieve soorten in onze gemeente worden beheerst conform het opgestelde plan van aanpak. De bestrijdingsmethode wordt afgestemd op de omvang van de exoten. We maken geen gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen. Jaarlijks wordt de voortgang gemonitord. Vooralsnog is er geen sprake van grootschalige uitbreiding van invasieve exoten, zoals Japanse duizendknoop en Reuzenberenklauw. Naast invasieve exoten zijn ook andere soorten een bron van ervaren overlast, zoals eikenprocessierups, boskakkertak en grasaren.

Speelterreinen

In 2026 is het Beheerplan Buitenspelen vastgesteld. De financiële consequenties zijn vertaald in de voorjaarsnota. Dat maakt het mogelijk dat er voldoende budget is om de veiligheid van speeltoestellen te waarborgen en zo nodig te kunnen vervangen.

Risico's

Personeelstekorten en weersextremen kunnen leiden tot hogere onderhoudskosten. Aannemers staan hierdoor onder druk, waardoor extra toezicht nodig is om de vastgestelde kwaliteit te waarborgen. Daarnaast vragen de veroudering en uitbreiding van het areaal om extra beheer- en onderhoudsinspanningen.

Specifieke risico's zijn:

- **Klimatschade:** droogte, storm en boomziekten (zoals essentaksterfte) verhogen zowel de onderhoudsfrequentie als het risico op schade of letsel door vallende takken/bomen, met mogelijke aansprakelijkheidsclaims tot gevolg.
- **Achterstallig onderhoud:** Duiven is de laatste decennia van de vorige eeuw hard gegroeid. Veel bomen zijn nu volwassen, waardoor inwoners meer overlast ervaren of schade oplopen. Veel plantvakken zijn uitgeput. Dat alles leidt tot een intensievere communicatie met inwoners, aangepaste beheermaatregelen en meer vervangingsmaatregelen.

- Capaciteit: krapte op de arbeidsmarkt voor groenbeheerders en hoveniers kan uitvoering van geplande werkzaamheden vertragen, ongeacht het beschikbare budget.

Riolering en water

Algemeen

De gemeentelijke watertaken zijn gericht op het duurzaam beheren van het rioleringsstelsel en het watersysteem. Naast het waarborgen van de inzameling en verwerking van afval-, hemel- en grondwater ligt de focus steeds meer op klimaatadaptatie en het vergroten van de weerbaarheid tegen extreme weersomstandigheden. De uitvoering vindt plaats binnen het kader van het Watertakenplan en in samenwerking met de Liemerse gemeenten en het Waterschap Rijn en IJssel.

Beleid

De gemeenteraad heeft in 2022 het Watertakenplan 2022–2026 vastgesteld. In 2026 is begonnen met het opstellen van het nieuwe watertakenplan met een duur tot de verwachte fusie en deze wordt/is naar verwachting eind 2026 vastgesteld. Dit plan vormt het centrale beleidsdocument voor het beheer en onderhoud van zowel het rioleringsstelsel als het watersysteem. Het plan bevat de beleidsdoelen, uitvoeringsrichtlijnen en een financiële onderbouwing voor de planperiode. In het Watertakenplan wordt tevens de rioolheffing vastgesteld, evenals de financiële doorkijk voor de rioleringszorg op de middellange termijn (tot circa 2060). Het Watertakenplan is bovendien ingebed in het bredere kader van het Integraal Beleid Openbare Ruimte (IBOR).

Er is samen met Doesbrug, Westervoort en Zevenaar ook gestart met het opstellen van een gezamenlijk integraal water/klimaattakenplan dat klaar moet zijn als de fusie een feit is. Hierin worden actuele ontwikkelingen, nieuwe inzichten en opgaven op het gebied van waterbeheer, klimaatadaptatie en financiering meegenomen, zodat als de fusie een feit is het beleid en de heffing ook gelijk vast gesteld kan worden voor de nieuwe gemeente.

Aanvullend zijn in 2022 de volgende beleidsstukken vastgesteld:

- het uitvoeringsprogramma klimaatadaptatie 2023-2027 ,
- de rioolaansluitverordening, vastgesteld 2022 [rioolaansluitverordening](#) ;
- de hemelwaterverordening, Vastgesteld 2022 [hemelwaterverordening](#).

Deze documenten zijn in nauwe samenwerking met de Liemerse gemeenten en het Waterschap Rijn en IJssel tot stand gekomen. De financiële middelen voor de uitvoering van het uitvoeringsprogramma klimaatadaptatie zijn opgenomen in het Watertakenplan. Voor het uitvoeringsprogramma klimaatadaptatie binnen het programma duurzaamheid is geld ter beschikking gesteld tot en met 2027 (zie 3.5.2).

Kwaliteitsnormen

De gemeente geeft invulling aan de wettelijke zorgplichten voor afvalwater, hemelwater en grondwater. De kwaliteitsuitgangspunten voor het beheer van riolering en water zijn vastgelegd in het Watertakenplan de Liemers. Door inspecties, monitoring en planmatig onderhoud wordt gestuurd op een goed functionerend en toekomstbestendig systeem.

Bij beheer- en vervangingswerkzaamheden wordt aandacht besteed aan duurzaamheid en klimaatadaptatie, onder meer door waterberging, waterbesparing en duurzame uitvoeringsmethoden waar mogelijk mee te nemen.

Financiën

De gemeente Duiven stort de opbrengsten van de rioolheffing in een specifieke voorziening riool. Dit gereserveerde geld mag uitsluitend worden gebruikt om de kosten voor het beheer, onderhoud en de vervanging van het rioleringsstelsel op te vangen. Doel van de voorziening is om te sparen in

de voorziening en de investeringen direct af te boeken met het bestaande saldo uit de voorziening, waardoor er geen nieuwe kapitaallasten ontstaan.

De verwachte stand van de voorziening ziet er voor de komende jaren als volgt uit:

Voorziening Riolering artikel 44 lid 2 BBV	2027	2028	2029	2030
Stand per 1 januari	12.758	11.775	11.748	9.728
Toevoeging aan de voorziening	281	538	306	254
Onttrekking aan de voorziening	1.264	565	2.326	3.129
Stand per 31 december	11.775	11.748	9.728	6.853

Onderhoud

Riolering, gemalen en randvoorzieningen

In 2026 is gewerkt aan het opnieuw uitvoeren van de stresstesten. Dit is gebeurd in samenwerking met de Achterhoek en de Liemerse gemeenten. Door deze regionale samenwerking worden de kosten aanzienlijk beperkt en kan tegelijkertijd een hogere kwaliteitsstandaard worden gerealiseerd.

Daarnaast is het systeem (hoofdpost) waarmee de mechanische riolering wordt bestuurd en geanalyseerd, opnieuw aanbesteed, eveneens in samenwerking met de regio. Via deze hoofdpost wordt de aansturing van de gemalen verzorgd. De gezamenlijke aanpak maakt het mogelijk om meer diepgaande analyses uit te voeren en het systeembeheer verder te optimaliseren.

Water

Om de gevolgen van droogte structureel aan te pakken, zijn in 2023 een feitenrelaas en een handelingsperspectief opgesteld. Deze documenten vormen de basis voor het treffen van concrete maatregelen. De uitwerking hiervan is gestart en doormiddel van een gebiedsaanpak voortgezet.

- Het feitenrelaas beschrijft de huidige situatie met betrekking tot droogte, inclusief oorzaken, effecten en relevante trends.
- Het handelingsperspectief biedt inzicht in mogelijke maatregelen en handelingsopties, inclusief verantwoordelijkheden, kosten en prioritering.

Risico's

Extreme weersomstandigheden kunnen leiden tot wateroverlast, droogteschade en extra belasting van het riool- en watersysteem. Daarnaast kunnen vervangingsopgaven, nieuwe wettelijke verplichtingen en aanvullende maatregelen voor klimaatadaptatie leiden tot hogere beheer- en investeringskosten. Ook vraagt de voorbereiding op een gezamenlijk water- en klimaattakenplan om zorgvuldige afstemming van beleid, beheer en financiële uitgangspunten.

Wegen en bruggen

Algemeen

Het beheer van verhardingen en kunstwerken is gericht op een veilige, bereikbare en duurzame openbare ruimte. Hieronder vallen wegen, fietspaden, voetpaden, pleinen, bruggen en overige civiele kunstwerken. Door middel van inspecties, planmatig onderhoud en tijdige vervanging wordt de kwaliteit van deze assets op het vastgestelde niveau gehouden. Waar mogelijk worden werkzaamheden integraal afgestemd met andere ontwikkelingen in de openbare ruimte.

Beleid

Voor dit onderwerp is geen apart sectoraal beleid vastgesteld. De kaders volgen uit het Integraal Beleidsplan Openbare Ruimte van de gemeente, waarin de verschillende beleidsvelden in samenhang worden afgewogen

In de gemeentebegroting zijn gelden beschikbaar gesteld voor wegen en civiele kunstwerken, waaronder een 'voorziening onderhoud wegen'. Het groot onderhoud voor wegen en civiele kunstwerken wordt hieruit gedekt. Een voorziening mag volgens de regels de eerstvolgende 10 jaar niet negatief worden.

Kwaliteitsnormen

Binnen het beleidskader IBOR is het onderhoudsniveau voor wegen vastgesteld op niveau B conform de CROW systematiek (Centrum voor Regelgeving en Onderzoek in de Grond-, Wateren Wegenbouw en de Verkeerstechniek). Bij de bezuinigingen in 2024 heeft de gemeenteraad besloten om de elementverharding op onderhoudsniveau C te gaan onderhouden. In het centrum blijft het onderhoudsniveau B.

Financiën

De gemeente voedt de voorziening onderhoud wegen jaarlijks met een vast bedrag vanuit de gemeentelijke exploitatiebegroting. Dit gereserveerde geld wordt in de administratie apart gezet en mag uitsluitend worden gebruikt om de kosten voor het groot onderhoud van wegen en civiele kunstwerken te dekken. Zodra de geplande wegasfaltering of herstelwerkzaamheden daadwerkelijk plaatsvinden, worden de uitgaven rechtstreeks van deze balansvoorziening afgeboekt om schommelingen in de jaarbegroting te voorkomen.

De verwachte stand van de voorziening ziet er voor de komende jaren als volgt uit:

Voorziening Onderhoud wegen en kunstwerken	2027	2028	2029	2030
Stand per 1 januari	15.077	15.832	12.564	10.344
Toevoeging aan de voorziening	1.739	1.739	1.739	1.939
Onttrekking aan de voorziening	984	5.007	3.959	3.824
Stand per 31 december	15.832	12.564	10.344	8.459

Onderhoud

Wegen

Onderhoud van verhardingen wordt uitgevoerd wanneer de kwaliteit onder het minimale niveau komt. Hiervoor wordt tweejaarlijks een wegininspectie uitgevoerd; de laatste vond plaats in 2025. De resultaten worden verwerkt in het wegen beheersysteem.

Groot onderhoud wordt planmatig uitgevoerd. Klein onderhoud wordt in principe binnen hetzelfde kalenderjaar opgepakt. Meldingen van inwoners en eigen waarnemingen worden waar mogelijk snel afgehandeld. In 2026 is gestart met een meerjarig onderhoudscontract voor elementenverharding.

Naast het uitvoeren van klein en groot onderhoud gaat er een verschuiving optreden naar vervanging. Dit komt vooral voort uit ouderdom en kwaliteit. Groot onderhoud wordt integraal afgestemd met de andere disciplines als groen, riool, verkeer en ontwikkelingen zoals de energietransitie, de aanleg van glasvezel en de woningbouwopgave. Vervangingen worden aan de gemeenteraad aangedragen en vastgesteld in de gemeentelijke begroting cyclus.

Bij de inspectie in 2025 is een lichte verbetering geconstateerd in de kwaliteit van het asfalt. Het benodigde onderhoud aan verhardingen die aangelegd zijn in de groeikernperiode neemt wel toe. Ook ontstaan er schades door wisselende weersomstandigheden. Langdurige droogte en natte periodes veroorzaken beweging in de klei-ondergrond, wat leidt tot scheurvorming in asfalt. Om kapitaalvernietiging te voorkomen, is het belangrijk het asfalt op voldoende kwaliteitsniveau te houden.

De kwaliteit van de elementen verharding is iets gedaald ten opzichte van de vorige inspectie. Dat is in lijn met het gedaalde onderhoudsniveau C. Uitdaging hierbij is om te voorkomen dat door het

opschuiven van onderhoud, in de nabije toekomst een grote onderhoudsopgave ontstaat die lastig te plannen en uit te voeren is.

Kunstwerken

De inspectie en schouw van kunstwerken vindt plaats volgens een inspectieplan. Houten bruggen worden afwisselend jaarlijks geschouwd of geïnspecteerd; overige kunstwerken eens per drie jaar.

Op basis van de inspecties wordt het benodigde onderhoud bepaald voor de periode tot de volgende inspectie en uitgevoerd. Voor latere jaren wordt het onderhoud geraamd. Tijdens inspecties worden schades per onderdeel in beeld gebracht en voorzien van een hersteladvies. Dit kan, indien nodig, leiden tot renovatie of vervanging. Waar nodig volgt nader onderzoek.

Het aangetroffen kwaliteitsniveau van de civiele kunstwerken voldoet aan de verwachtingen in relatie tot de leeftijd van het areaal.

Risico's

Door de veroudering van wegen en bruggen neemt de komende jaren de behoefte aan vervanging en onderhoud toe. Daardoor kunnen de kosten voor onderhoud en investeringen stijgen. Over ongeveer tien jaar wordt een grote onderhoudsgolf verwacht. Het is daarom belangrijk om de onderhoudsvoorziening goed in de gaten te houden en op tijd maatregelen te nemen. Risico's zijn onder andere achterstallig onderhoud, waardoor onveilige situaties kunnen ontstaan, zoals verzakkingen of scheuren in de weg. Dit kan leiden tot aansprakelijkheid voor de gemeente. Daarnaast kunnen stijgende prijzen voor materialen en personeel ervoor zorgen dat werkzaamheden duurder worden of vertraging oplopen. Ook kunnen veranderingen in het beleid van het Rijk gevolgen hebben voor wegprojecten die afhankelijk zijn van rijkswegen of subsidies van het Rijk.

Conclusie

De gemeente werkt aan een toekomstbestendige openbare ruimte en maatschappelijk vastgoed door planmatig en integraal beheer. De komende jaren ligt de focus op het verder ontwikkelen van beheerinstrumenten en het uitvoeren van de onderhouds- en vervangingsopgave. Daarbij vraagt de veroudering van het areaal, gecombineerd met klimaatopgaven, energetische verduurzaming en stijgende kosten, om blijvende aandacht en voldoende middelen om de gewenste kwaliteit te behouden.

4.4 Financiering

Inleiding

Het streven is naar de optimale financiering van de inkomsten en uitgaven van de gemeente Duiven op korte en lange termijn. Om deze treasuryfunctie goed uit te voeren, wordt er gekeken naar de meerjarige liquiditeitsontwikkeling van de gemeente en de renteontwikkelingen op de geld- en kapitaalmarkt in Nederland. De treasuryfunctie wordt uitgevoerd binnen de normen van de [Wet FIDO \(Wet Financiering Decentrale Overheden\)](#), de Wet HOF (Wet Houdbare Overheidsfinanciën) en het treasurystatuut van de gemeente Duiven vastgesteld in 2016.

Doelstellingen

Bij de begroting wordt afgewogen welke investeringen er op korte en lange termijn moeten plaatsvinden. Het is vervolgens de taak om deze investeringen conform de kaders te financieren. We beperken ons tot de publieke taak en hanteren hierbij de volgende doelstellingen: die onder beleid straan opgenomen.

Beleid

Het beleid van de gemeente Duiven is gericht op:

- Het verzekeren van duurzame toegang tot financiële markten tegen acceptabele condities;

- Het beschermen van gemeentelijke vermogens- en (rente-)resultaten tegen ongewenste financiële risico's zoals renterisico's, kredietrisico's en liquiditeitsrisico's;
- Het minimaliseren van de interne verwerkingskosten en externe kosten bij het beheren van de geldstromen en financiële posities;
- Het optimaliseren van de renteresultaten binnen de kaders van de Wet fido respectievelijk de limieten en richtlijnen van het treasurystatuut.

Ontwikkelingen

De komende jaren wordt een aanzienlijk investeringsopgave voorzien op het gebied van de grondexploitatie. In 2027 worden alleen al voor de grondexploitatie 16 miljoen een uitgaven verwacht. Daar en tegen staan inkomsten van € 24 miljoen. De uitgaven en de inkomsten lopen nooit parallel door het jaar heen. Voor de financiering kan alleen de grondexploitatie al een uitdaging zijn.

Het rente niveau laat een iets stijgende lijn zien. De verwachting voor 2027 is dat die lijn stabiel licht stijgend is maar blijft natuurlijk wel onderhevig aan de economische en politieke ontwikkelingen.

Risico's

De gemeente Duiven loopt bij de uitvoering van de financieringsfunctie verschillende risico's. De belangrijkste zijn renterisico, liquiditeitsrisico, en kredietrisico.

Om de risico's te beperken voert de gemeente een voorzichtig treasurybeleid. De wettelijke kaders van de wet Wet Financiering Decentrale Overheden (wet Fido) en het eigen treasurybeleid worden door de gemeente Duiven gevolgd.

Gemeentefinanciering

Financieringsbehoefte

De financieringsbehoefte is het bedrag dat de gemeente het begrotingsjaar moet aantrekken om de uitgaven en investeringen te kunnen financieren.

Bedragen x € 1 miljoen	2027
Investeringsvolume grex	-5
Mutatie voorzieningen	4
Aflossing geldleningen	2.8
	1.8

De bovenstaande cijfers geven aan dat de verwachting is dat er in 2027 een financieringsbehoefte wordt verwacht van € 1.8 miljoen. Doordat de inkomsten en uitgaven niet synchroon lopen kan de financieringsbehoefte door het jaar heen verschillend zijn.

Financieringsmiddelen

Overzicht financieringsmiddelen 2027

Financieringsmiddel	Saldo begin jaar	Mutaties	Saldo eind jaar
Eigen financieringsmiddelen (reserves en voorzieningen)	75.1	0.5	75.6
Langlopende geldleningen	14.3	-2.8	11.5
Kortlopende financiering (kasgeldleningen)	7.8	-	7.8
Rekening-courant / schatkistbankieren	-	-	-
Totaal financieringsmiddelen	97.2	-2.3	94.9

De verwachte financieringsmiddelen lopen in 2027 in de prognose iets terug.

Financieringspositie

Financieringspositie x € 1 miljoen	Begrotingsjaar 2027	Vorig jaar 2026
Boekwaarde activa	79.3	77.0
Eigen financieringsmiddelen (reserves en voorzieningen)	75.6	75.1
Netto schuld / langlopende leningen	11.5	14.3
Financieringstekort (-) / overschot (+)	+7.8	+12.4

De financiële positie van de gemeente Duiven blijft onverhinderd stabiel.

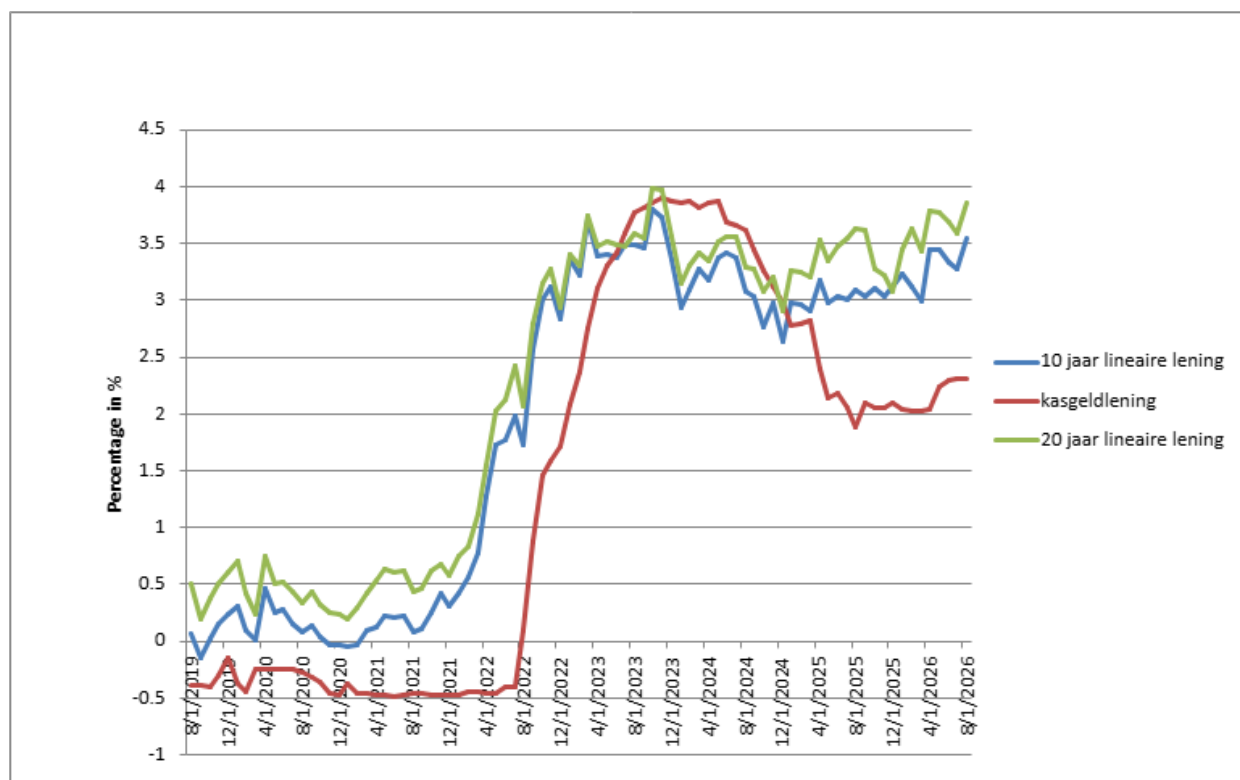
Rente

Rentevisie

De verwachting is dat de Europese Centrale Bank (ECB) de beleidsrente de komende jaren geleidelijk zal normaliseren naar een niveau dat past bij een inflatieontwikkeling rond de doelstelling van 2%. Zowel marktpartijen als grote financiële instellingen verwachten dat de korte rente vanaf 2027 zal stabiliseren rond een neutraal niveau van ongeveer 2%.

Voor de lange rente wordt verwacht dat deze structureel hoger blijft dan de korte rente. De kapitaalmarktrente wordt ondersteund door factoren zoals hogere overheidsschulden, investeringen in de energietransitie, defensie-uitgaven en een gematigde economische groei. Voor de komende jaren wordt uitgegaan van een 10-jaars rente die zich beweegt in een bandbreedte van circa 3% tot 4%.

Rente ontwikkeling vanaf 2019

Rentelasten en renteresultaat

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet stelt een bovengrens aan de toegestane omvang van de kortlopende schuld (looptijd korter dan een jaar). Reden hiervoor is dat een korte schuldpositie een potentieel renterisico in zich bergt, omdat rentestijgingen direct doorwerken in de rentelasten. Het is dan ook van belang dat de grote fluctuaties van de rentelasten op de korte financiering gedurende het begrotingsjaar beheerst worden. Hiervoor is een goede liquiditeitsprognose voor de korte en lange termijn noodzakelijk. Voor structurele liquiditeitstekorten is financiering met geldleningen met een looptijd langer dan een jaar de aangewezen oplossing. De kasgeldlimiet wordt berekend als een percentage van de jaarbegroting (8,5%) en geldt voor het gehele begrotingsjaar.

	2027	2028	2029	2030
Omvang begroting (x € 1.000)	92.1	90.6	93.3	88.9
Toegestane kasgeldlimiet in %	8,5	8,5	8,5	8,5
Toegestane kasgeldlimiet in € 1.000	7.8	7.7	7.9	7.6

De berekende kasgeldlimiet wordt periodiek getoetst aan de werkelijke omvang van het kasgeld. Op basis van de liquiditeitsprognoses wordt bepaald of er kort of lang geld aangetrokken moet worden voor een bepaalde looptijd, rekening houdend met de kasgeldlimiet en de renterisiconorm. Voor de gemeente Duiven betekent dit dat er gemiddeld in 2025 in een kwartaal voor € 7.828.000 geleend mag worden met kort geld. Kort geld is geld geleend voor een periode van een jaar of korter. Het is financieel vaak gunstiger om zoveel mogelijk van kortgeld gebruik te maken.

Renterisiconorm

Bij de renterisiconorm gaat het om het beperken van de gevolgen van een stijgende kapitaalmarktrente voor de rentelasten. Aanpassing van de rentepercentages doet zich voor bij herfinancieren en renteherziening. Dit gebeurt door het aanbrengen van spreiding in de looptijden van de leningen. Hiermee wordt voorkomen dat een groot deel van de leningen tegelijkertijd opnieuw moet worden afgesloten, met het risico van snel oplopende rentelasten. De renterisiconorm wordt ook berekend door een percentage van 20 te nemen van de jaarbegroting.

	2027	2028	2029	2030
Omvang begroting (x € 1.000)	92.1	90.6	93.3	88.9
Renterisiconorm in %	20	20	20	20
Renterisiconorm in € 1.000	18.4	18.1	18.7	17.8

Uit dit overzicht blijkt dat de gemeente in 2027 tot € 18.421.000 opnieuw aan leningen mogen afsluiten zonder de renterisiconorm te passeren. De liquiditeitsprognose 2027-2030 geeft aan dat de gemeente Duiven in de jaren 2028 tot en met 2030 geen extra geld nodig heeft.

Wet Schatkistbankieren

Medio december 2013 heeft de Eerste Kamer de Wet Schatkistbankieren aangenomen. De wet verplicht decentrale overheden om overtollige middelen onder te brengen in 's Rijks schatkist. Vanaf 1-7-2021 is het drempelbedrag verhoogd naar 2% van de begroting, met een minimumbedrag van € 1 miljoen. Voor Duiven gaat het om een drempelbedrag van € 1.842.000 voor 2027. 2% van € 92.100.000

Risicobeheer

Renterisico's

Renterisico betreft het risico dat fluctuaties in de rente leiden tot hogere financieringslasten. De gemeente beperkt dit risico door de looptijden van leningen te spreiden en door te voldoen aan de wettelijke renterisiconorm.

Rente risiconorm 2027	2027
Renteherzieningen	0
Aflossingen vaste schuld	4.000
Totaal renterisico	4.000
Renterisiconorm	15.000
Ruimte onder norm	11.000

Kredietrisico's

Garantiestellingen

Naast bovengenoemd renterisico wordt door de gemeente ook kredietrisico gelopen op de uitgeleende gelden en de aan plaatselijke verenigingen en instellingen in het kader van de publieke taak gegarandeerde geldleningen. Het kredietrisico betreft het risico dat de leningen niet worden terugbetaald. In totaal heeft de gemeente aan leningen gegarandeerd met een schuldrest per 1 januari 2025 van € 24.282.304. Voor € 47.936.000 is gegarandeerd aan de Woonstichting Vivare, Stichting Vestia en de Woonzorg Nederland. Hier kan de gemeente Duiven voor maximaal 50% aangesproken worden omdat deze via het Waarborgfonds Sociale Woningbouw lopen. Voor het restant van € 314.304 staat de gemeente Duiven garant voor leningen aan sport en culturele verenigingen in Duiven.

Verstreckte leningen

De gemeente Duiven loopt risico op de verstreckte geldleningen. Op 1 januari 2025 was het saldo van de verstreckte hypotheekleningen aan ambtenaren € 2.049.320. Het saldo van de lening aan de Kredietbank Leeuwarden bedraagt per 1-1-2024 € 350.000 en de verstreckte lening voor starters op de woningmarkt aan het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting € 107.970. Het saldo van de kapitaalverstrecking aan Alliander bedraagt per 1-1-2025 nog steeds € 670.870.

Liquiditeit

Om te komen tot een goede en effectieve financiering voor de gemeente Duiven voor de korte en lange termijn is een goede en volledige liquiditeitsprognose noodzakelijk. Daarvoor moet rekening worden gehouden met: beginstanden banken, inkomsten en uitgaven grondexploitatie, aflossingen van geldleningen, planning investeringen en de inkomsten en uitgaven uit de reserves en voorzieningen. Hieronder staat de liquiditeitsprognose voor de komende periode 2027 weergegeven.

Vervangingsinvesteringen	-10.000
Grondexploitatie	8.405
Hypotheeklen aflossing	200
Aflossing lening	-2.836
Afschrijvingen	3.242
Mutatie reserves	-5.262
Mutatie voorzieningen	4.000
	-2.251

Debiteuren-/crediteurenbeheer

De organisatie is erop gericht dat vorderingen tijdig, dus uiterlijk op de vervaldatum, worden geïnd. Wanneer dit niet wordt gerealiseerd, worden kort na de vervaldatum volgens een vaste procedure de nodige invorderingsmaatregelen genomen. Zogenaamde dubieuze debiteuren worden op basis van een kosten/baten-analyse en op juridische haalbaarheid beoordeeld waarna óf invordering via de gerechtsdeurwaarder plaatsvindt óf de vordering oninbaar wordt verklaard.

Rentetoerekening

Beleid rentetoerekening

In de begroting zijn zowel de stellige uitspraken als de aanbevelingen uit de notitie rente (dec 2023) van de Commissie BBV verwerkt. De belangrijkste onderdelen betreffen:

- Treasury activiteiten worden via het taakveld treasury verwerkt in de begroting;
- Er wordt geen rente over het eigen vermogen verwerkt in de begroting;
- Er wordt 2% rente berekend en toegevoegd aan voorzieningen die tegen contante waarde worden gewaardeerd. Dit zijn de voorzieningen van het groot Onderhoud Gebouwen GOG en de voorziening onderhoud wegen.
- De omslagrente wordt berekend door de aan de taakvelden toe te rekenen rente (in euro's) te delen door de boekwaarde per 1 januari van de vaste activa die integraal zijn gefinancierd.
- Er zijn een aantal uitzonderingen waar geen vaste rente aan wordt toegerekend. Voorgezet onderwijs is een uitzondering en de rente op de hypotheek
- Aan de grondexploitatie wordt ook rente toegerend volgens de rente omslag principe

	Rentetoerekening/schema 2027		
a.	De externe rentelasten over de korte en lange financiering		460.663
b.	De externe rente baten van hypotheek		-55.000
	De externe rente baten van Schatkistbankieren		
	Saldo rentelasten en rentebaten		405.665
c1.	Rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	0	
c2.	De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend (Voorgezet onderwijs Candeia)	.317	
c3.	De rentebaat van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (projectfinanciering), die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend		
	Saldo		-86.654
d1.	Rente over eigen vermogen		
d2.	Rente over voorzieningen		308.943
	Totaal geraamde aan taakvelden toe te rekenen rente		222.289
e.	De aan taakvelden toegerekende rente (rente omslag 0,50%)		-
f.	Rente resultaat voordeel		316.363
			-94.074

Conclusie

De financiële positie van de gemeente biedt voldoende basis om de voorgenomen activiteiten en investeringen uit de begroting te ondersteunen. De liquiditeitspositie is naar verwachting toereikend en de financieringsrisico's blijven binnen de wettelijke normen. Gezien de omvang van de geplande investeringen zal de ontwikkeling van de financieringsbehoefte de komende jaren nadrukkelijk worden gevolgd. Op basis van de huidige inzichten wordt geconcludeerd dat de treasuryfunctie beheerst wordt uitgevoerd en dat de gemeente haar financieringsverplichtingen op een prudente en doelmatige wijze kan nakomen.

4.5 Bedrijfsvoering

Inleiding

De gemeente levert een scala aan producten. Om de levering van deze producten te garanderen, heeft de gemeente haar werk op een bepaalde wijze georganiseerd; de bedrijfsvoering. De bedrijfsvoering heeft betrekking op de totale gemeentelijke organisatie: zowel de 'ambtelijke' als de 'bestuurlijke'.

Onder bedrijfsvoering rekent de gemeente de inzet van (productie-)middelen en de toepassing van processen bij de totstandkoming van producten.

De bedrijfsvoering is met ingang van 2018 ondergebracht in de werkorganisatie 1Stroom (een ambtelijk samenwerkingsverband van de gemeenten Duiven en Westervoort). De bedrijfsvoeringsaspecten inzake ICT en Inkoop zijn ondergebracht in Samenwerking de Liemers (een ambtelijk samenwerkingsverband van de gemeenten Duiven, Westervoort en Zevenaar).

Beleid

Het beleid op het gebied van bedrijfsvoering is grotendeels vastgesteld bij de werkorganisatie van de gemeente Duiven en Westervoort 1Stroom.

Specifiek gemeentelijk beleid is opgenomen bij de verschillende onderdelen ion deze paragraaf.

Ontwikkelingen

Ontwikkelingen op het gebied van bedrijfsvoering die specifiek voor Duiven van belang zijn:

Cyberbeveiligingswet (NIS2) en nieuwe BIO2

Op 15 augustus 2026 is de Cyberbeveiligingswet in werking getreden, de Nederlandse implementatie van de Europese NIS2-richtlijn. Gemeenten krijgen hiermee een wettelijke zorgplicht en meldplicht voor digitale veiligheid: significante cyberincidenten moeten binnen 24 uur worden gemeld bij het Nationaal Cyber Security Centrum.

Vooruitlopend hierop is op 5 maart 2026 de vernieuwde Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO2, versie 1.3) gepubliceerd, die het basisbeveiligingsniveau-systeem vervangt door een risicogebaseerde aanpak.

Snelle opmars van generatieve AI in de bedrijfsvoering

Het gebruik van generatieve AI door Nederlandse overheden is in één jaar tijd vertienvoudigd: van 8 toepassingen in 2024 naar 81 begin 2026, met gemeenten als koploper (42% van de toepassingen).

Het kabinet heeft hiervoor rijksbrede spelregels vastgesteld, en vanaf 2 augustus 2026 geldt vanuit de Europese AI-verordening een transparantieverplichting: gebruikers moeten weten wanneer zij met AI te maken hebben.

Risico's

De risico's op het gebied van bedrijfsvoering voor Duiven zijn te onderscheiden in twee categorieën:

1. Verlies van directe sturing op de eigen organisatie.
Duiven heeft zelf geen ambtelijk apparaat meer in dienst. Voor vrijwel de volledige uitvoering van beleid is de gemeente afhankelijk van een externe (gedeelde) organisatie - wat het risico van vervreemding tussen bestuurlijke ambitie en uitvoeringscapaciteit vergroot, zeker als de prioriteiten van Duiven en Westervoort uiteenlopen.
2. Risico's binnen de bedrijfsvoering van 1Stroom die doorwerken.
 - 1Stroom heeft geen weerstandsvermogen/algemene reserve; Financiële tegenvallers worden direct doorbelast aan Duiven en Westervoort volgens de verdeelsleutel. Duiven moet dit risico dus zelf afdekken in de eigen begroting.
 - Krapte op de arbeidsmarkt en hoog verloop (13% in 2024); Dit leidt tot extra kosten voor werving, tijdelijke inhuur en inwerken, en tot risico op kennisverlies en verminderde continuïteit van dienstverlening.
 - Informatiebeveiliging en datalekken.
Een incident bij 1Stroom raakt de informatievoorziening van beide gemeenten tegelijk, met een navenant afbreukrisico voor Duiven, ook al ligt de uitvoering buiten de eigen organisatie.

Informatievoorziening en automatisering

Beleid

Goede informatie en betrouwbare digitale voorzieningen zijn nodig om als gemeente goed te kunnen werken. Inwoners en ondernemers moeten erop kunnen vertrouwen dat de (digitale) dienstverlening beschikbaar en toegankelijk is.

In 2027 ligt de nadruk op het versterken en beter benutten van wat er al is. De gemeente zorgt ervoor dat informatie betrouwbaar, goed vindbaar en goed beheerd is. Daarnaast wordt verder gewerkt aan de kwaliteit van de gegevens. Zo kunnen informatie en data beter worden gebruikt voor dienstverlening, beleid en besluitvorming. De dashboards die in 2026 zijn opgezet, worden verder ontwikkeld.

Nieuwe digitale mogelijkheden worden gericht ingezet. Ze moeten duidelijk bijdragen aan betere dienstverlening, beter inzicht of slimmer werken.

De voorgenomen herindeling maakt samenwerking extra belangrijk. Duiven, Westervoort en Zevenaar werken al enkele jaren aan het gebruik van dezelfde software waar dat logisch en mogelijk is. Het streven is deze harmonisatie ook met Doesburg vorm te geven. Bij nieuwe keuzes wordt daarom ook gekeken naar wat past bij de toekomstige gemeente. Zo worden dubbele investeringen en oplossingen die later opnieuw moeten worden aangepast, waar mogelijk voorkomen.

De ontwikkelingen rond Artificial Intelligence en andere digitale innovaties zijn afzonderlijk in deze begroting uitgewerkt.

Informatiebeveiliging

De gemeente werkt met veel persoonsgegevens en andere gevoelige informatie. Inwoners en ondernemers moeten erop kunnen vertrouwen dat deze informatie goed wordt beschermd. Ook moet de gemeentelijke dienstverlening zoveel mogelijk doorgaan bij uitval van systemen, storingen of cyberincidenten.

Digitale dreigingen veranderen snel. Daarom wordt voortdurend gewerkt aan het voorkomen, herkennen en oplossen van beveiligingsincidenten. Daarbij is aandacht voor veilige toegang tot systemen, bewustwording van medewerkers en bestuurders, risicobeheersing en het oefenen met digitale incidenten.

De gemeente werkt hierbij samen met de RID en andere partners. Informatiebeveiliging en privacy zijn onderdeel van de dagelijkse werkwijze en van keuzes over nieuwe digitale toepassingen.

De maatregelen en investeringen specifiek voor 2027 zijn afzonderlijk uitgewerkt onder 1.3.5 Investeren in cyberveiligheid.

Projecten

- **Digitale veiligheid.** De gemeente zorgt ervoor dat zij voldoet aan de nieuwe Cyberbeveiligingswet. Bestuur en medewerkers krijgen training in veilig digitaal werken.
- **Nieuwe digitale werkplek (CloudReady).** Medewerkers gaan werken in een moderne en veilige cloudomgeving. De gegevens blijven in Nederland.
- **Digitaal leiderschap.** Bestuur, leidinggevend en medewerkers leren goede digitale keuzes maken, ook bij het gebruik van AI.
- **Informatiebeheer op orde.** Op 1 januari 2027 gaat de nieuwe Archiefwet in. De komende jaren wordt stap voor stap gewerkt aan een goed geordend archief. Ook de uitvoering van de Wet open overheid gaat door. Zo is informatie goed vindbaar en betrouwbaar.
- **Pilot AI bij gespreksverslagen.** De gemeente wil testen of AI kan helpen bij het uitschrijven van gesprekken. De medewerker blijft zelf verantwoordelijk voor de inhoud.
- **Datagedreven werken borgen.** De dashboards worden verder uitgebreid. De pilot loopt tot en met 2027. Daarna volgt een besluit over hoe dit blijvend wordt georganiseerd.

Planning & control

Beleid

Het gemeentelijke beleid wordt in belangrijke mate bepaald door de landelijke voorschriften uit de Gemeentewet, Besluit Begroting en Verantwoording provincie en gemeenten (BBV), Wet financiering decentrale overheden (Wet Fido), Wet Houdbare Overheidsfinanciën (Wet Hof), Financiële-verhoudingswet (Fvw) en de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr).

Het gemeentelijke beleid is vast gesteld in:

- Controleverordening gemeente Duiven 2025;
- Financiële verordening gemeente Duiven 2025;
- Treasurystatuut gemeente Duiven 2021.

Financiën

Op het gebied van financiën en planning & control wordt gewerkt aan het versterken van de financiële functie. In 2026 zijn diverse verbeteringen doorgevoerd, bijvoorbeeld op het gebied van het duidelijk beleggen van rollen, taken en verantwoordelijkheden en het anders inrichten van processen.

Onder deze noemer worden ook in 2027 diverse projecten uitgevoerd met als doel de kwaliteit te verbeteren en borgen. Projecten die in 2027 nog doorlopen zijn:

- Versterking van belastingen;
 - Financiële basis op orde en het maandcyclisch werken;
- Vereenvoudiging en verbetering van de P&C-processen en producten.

Griffie

Gemeentelijk beleid is vastgesteld in de Verordening op de rechtspositie raads- en commissieleden gemeente Duiven 2025

De gemeenteraad richt zich in 2027 op zijn verdere professionalisering door het versterken en ontwikkelen van zijn bestuurskracht.

De voorbereiding van de herindeling, zoals het gezamenlijk met andere gemeentes opzetten van de organisatie en inrichting van het vergader- en besluitvormingsproces van de gemeenteraad, gaat veel aandacht vragen.

Participatie met inwoners blijft de aandacht houden, onder andere met het project 'Gast van de raad', het inloopspreekuur en toegankelijkheid van raadsinformatie op de site van de gemeente.

De griffie ondersteunt de raad bij al zijn taken.

Conclusie

De paragraaf bedrijfsvoering van Duiven is beperkt van omvang door de samenwerking met de gemeente Westervoort in 1Stroom. Aandachtspunten zitten er met name op het gebied van het beheersbaar houden van de kosten en borgen van de kwaliteit.

4.6 Verbonden partijen

Inleiding

Deze paragraaf geeft inzicht in de partijen waarmee de gemeente een bestuurlijke én een financiële band heeft, en waaraan zij beleidsmatige of publieke taken heeft overgedragen of gemandateerd.

Van een verbonden partij is sprake wanneer de gemeente zowel een bestuurlijk belang heeft (zeggenschap, via stemrecht of vertegenwoordiging in het bestuur) als een financieel belang (de gemeente stelt middelen ter beschikking die zij kwijt is bij faillissement, of kan aansprakelijk worden gesteld indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt).

Gemeenten kiezen steeds vaker voor samenwerking met andere overheden of het onderbrengen van taken bij een gemeenschappelijke regeling, stichting of vennootschap. Bijvoorbeeld om kwetsbaarheid te verminderen, kosten te delen of specialistische kennis te bundelen. Deze verbonden partijen voeren daarmee beleid uit dat de gemeente in principe ook zelf zou kunnen uitvoeren, en blijven onderdeel van de beleidsmatige en financiële verantwoordelijkheid van de gemeente.

Tegelijk brengt deze vorm van samenwerking een zekere afstand met zich mee tussen de gemeenteraad en de daadwerkelijke uitvoering, wat vraagt om heldere sturing en een goed zicht op de risico's die deze partijen met zich meebrengen voor de gemeentelijke begroting.

Beleid

Ontwikkelingen

Op het gebied van de verbonden partijen zijn de volgende ontwikkelingen relevant:

1. Versterkte democratische legitimatie van gemeenschappelijke regelingen;
De kaderstellende en controlerende bevoegdheden van gemeenteraden bij GR's zijn versterkt. Zo bestaat de mogelijkheid tot een gemeenschappelijke adviescommissie van raadsleden en een steviger inzet van zienswijzen.
2. Toenemende financiële druk vanuit gemeenschappelijke regelingen;
Onderzoek naar de financiële kaderstelling van gemeenschappelijke regelingen (2026) laat zien dat de gemiddelde beïnvloedbaarheid van GR-begrotingen door de deelnemende gemeenten slechts 17% bedraagt. Het overige deel ligt vast in eerder gemaakte afspraken of wettelijke taken. Tegelijk zijn gemeenten in de zienswijzen op de ontwerp-begrotingen 2025 en 2026 nadrukkelijk gaan oproepen aan GR's om met voorstellen voor kostenbeheersing te komen, vanwege het eigen structurele tekort vanaf 2026.
3. Aanhoudende druk vanuit de jeugdzorg op regionale samenwerkingsverbanden.
De tekorten in de jeugdzorg blijven een van de grootste financiële risico's voor gemeenten en de gemeenschappelijke regelingen waarin jeugdzorgtaken zijn ondergebracht (zoals modulaire GR's sociaal domein). Het rapport van de commissie-Van Ark (2025) concludeerde dat eerdere afspraken tussen Rijk en gemeenten amper zijn nagekomen, en dat een structurele oplossing voor de verdeling van verantwoordelijkheden en financiën uitblijft. Met ingang van 2026 is de Jeugdautoriteit ondergebracht bij de Nederlandse Zorgautoriteit, met verscherpt toezicht op jaarrekeningen van jeugdhulpaanbieders en vroegsignalering van financiële knelpunten.

Risico's

Als risico's zijn te benoemen:

- Onbeperkte aansprakelijkheid bij gemeenschappelijke regelingen;
In tegenstelling tot bijvoorbeeld een BV of stichting, zijn deelnemende gemeenten bij een gemeenschappelijke regeling in beginsel onbeperkt aansprakelijk voor eventuele tekorten.
- Open-eindekarakter van zorgtaken;
Taken zoals jeugdzorg en Wmo die via gemeenschappelijke regelingen of dienstverleningsovereenkomsten worden uitgevoerd, kennen vaak een open-einde-financiering: de kosten volgen de daadwerkelijke zorgvraag, niet een vooraf vastgesteld budget.
- Spanning tussen bezuinigingsdruk en beperkte doorzettingsmacht.
In zienswijzen roepen gemeenten op tot kostenbeheersing bij GR's, maar ze hebben zelf geen doorzettingsmacht om dit af te dwingen. Het bestuur van de GR (met vertegenwoordigers van alle deelnemers) moet hierover gezamenlijk besluiten.

Overzicht financiën verbonden partijen

Gemeenschappelijke regeling	Bedragen x € 1.000				Resultaat 2025
	Eigen vermogen eind 2024	Eigen vermogen eind 2025	Vreemd vermogen eind 2024	Vreemd vermogen eind 2025	
Gemeenschappelijke regelingen					
1Stroom	-169	905	4.284	5.311	796
Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer Regio Arnhem Nijmegen (BVO DRAN)			10.121	10.316	
Euregio Rijn-Waal	2.577	2.540	29.943	39.553	-37
Gemeenschappelijke Regeling Huisvesting Voortgezet Onderwijs in de Liemers (GRHVOL)					2.425
Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen	372	358	6.599	6.568	258
Modulaire Gemeenschappelijk Regelingen Centraal Gelderland	560	714	4.512	5.915	
Omgevingsdienst Groene Metropool	Onbekend	2.598	Onbekend	11.054	1.031
Samenwerking De Liemers (SDL)	100	75	9.245	8.173	120
Streekarchivariaat de Liemers en Doesburg (SALD)			81	125	
Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland Midden (VGGM)	14.331	13.506	47.664	65.247	1.152
Deelnemingen					
Alliander N.V.	6.038.000	6.203.000	6.919.000	7.960.000	289.000
Circulus	17.439	19.640	48.612	45.481	1.235
N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)	4.777.000	4.863.000	123.164.000	110.701.000	172.000
Vitens N.V.	713.600	809.100	1.684.800	1.846.100	90.600

Overzicht per verbonden partij

Gemeenschappelijke regelingen

Bedragen x € 1.000

1Stroom

Partijen	De gemeenten Duiven en Westervoort vormen samen 1Stroom.
Bestuurlijk belang	Het Algemeen Bestuur van de gemeenschappelijke regeling bestaat uit de colleges van de twee deelnemende gemeenten. Elke gemeente heeft in het bestuur een stem.
Financieel belang	De kosten van de fusieorganisatie minus de kosten voor de grondexploitatie en het afvalaanbiedstation van Duiven worden voor 61% ten laste gebracht van Duiven en voor 39% ten laste gebracht van Westervoort. Voor de gemeente Duiven is de bijdrage voor het jaar 2027 vastgesteld op een bedrag van € 22.326.589.
Omvang eigen vermogen ultimo 2024	-169
Omvang eigen vermogen ultimo 2025	905
Omvang vreemd vermogen ultimo 2024	4.284
Omvang vreemd vermogen ultimo 2025	5.311
Resultaat 2025	796

Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer Regio Arnhem Nijmegen (BVO DRAN)

Partijen	Alle gemeenten van de regio Arnhem en Nijmegen en Druten. Dit zijn in totaal 19 gemeenten.
Bestuurlijk belang	De gemeente Duiven levert een lid in het Algemeen Bestuur.
Financieel belang	De financiële bijdrage voor 2027 bedraagt € 772.995.
Omvang eigen vermogen ultimo 2024	-
Omvang eigen vermogen ultimo 2025	-
Omvang vreemd vermogen ultimo 2024	10.121
Omvang vreemd vermogen ultimo 2025	10.316
Resultaat 2025	-

Euregio Rijn-Waal

Partijen	De Euregio bestaat uit 55 lidorganisaties uit de grensregio Nederland-Duitsland. Dat zijn gemeenten en andere publiekrechtelijke lichamen in het werkgebied Arnhem-Nijmegen, West-Veluwe, Zuid-West-Gelderland, delen van Noordoost-Brabant, het noordelijke deel van de provincie Limburg, de Kreis Kleve, de Kreis Wesel en de steden Duisburg en Düsseldorf. In dit werkgebied wonen 4,2 miljoen mensen.
Bestuurlijk belang	De gemeente Duiven levert twee leden in het Algemeen Bestuur.
Financieel belang	De bijdrage van de gemeente Duiven is € 6.500 en is berekend op basis van het inwoneraantal.
Omvang eigen vermogen ultimo 2023	2.577
Omvang eigen vermogen ultimo 2024	2.540
Omvang vreemd vermogen ultimo 2023	29.943
Omvang vreemd vermogen ultimo 2024	39.553
Resultaat 2024	-37
Risico's	Het risico is beperkt tot de gemeentelijke bijdrage.

Gemeenschappelijke Regeling Huisvesting Voortgezet Onderwijs in de Liemers (GRHVOL)

Partijen	De gemeenten Duiven, Montferland en Zevenaar.
Bestuurlijk belang	De gemeente Duiven levert een van de drie leden van het Algemeen Bestuur.
Financieel belang	De bijdrage van de gemeente Duiven is voor het jaar 2027 € 1.081.239. Dit bedrag is bepaald op basis van het aantal leerlingen van de scholen voor voortgezet onderwijs in De Liemers.
Omvang eigen vermogen ultimo 2024	Nihil
Omvang eigen vermogen ultimo 2025	Nihil
Omvang vreemd vermogen ultimo 2024	Nihil
Omvang vreemd vermogen ultimo 2025	Nihil
Resultaat 2025	2.425

Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen

Partijen	De deelnemende gemeenten zijn Arnhem, Beuningen, Berg en Dal, Doesburg, Druten, Duiven, Heumen, Lingewaard, Mook en Middelaar, Nijmegen, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Westervoort, Wijchen en Zevenaar.
Bestuurlijk belang	De gemeente Duiven levert een van de 18 leden van het Algemeen Bestuur.
Financieel belang	De bijdrage 2027 € 251.046 is gebaseerd op het inwoneraantal van 24.856. De inwonerbijdrage bestaat uit 3 componenten: Regiobureau à € 2,95 per inwoner) = € 73.325. The Economic Board à € 1,11 per inwoner = € 27.590. Vijf opgaven verbonden regio (€ 39.272) productieve regio (€ 23.365), circulaire regio (€ 39.024), ontspannen regio (€ 22.619) en groene groei regio (€ 25.850).
Omvang eigen vermogen ultimo 2024	372
Omvang eigen vermogen ultimo 2025	358
Omvang vreemd vermogen ultimo 2024	6.599
Omvang vreemd vermogen ultimo 2025	6.568
Resultaat 2025	258

Modulaire Gemeenschappelijk Regelingen Centraal Gelderland

Partijen	Gemeenten Arnhem, Doesburg, Duiven, Lingewaard, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Wageningen, Westervoort en Zevenaar.
Bestuurlijk belang	Het Algemeen Bestuur van de gemeenschappelijke regeling bestaat uit een collegelid van deelnemende gemeenten. Elke gemeente heeft in het bestuur een stem.
Financieel belang	De bijdrage is € 2.404.724 in 2027 voor gemeente Duiven.
Omvang eigen vermogen ultimo 2024	560
Omvang eigen vermogen ultimo 2025	714
Omvang vreemd vermogen ultimo 2024	4.512
Omvang vreemd vermogen ultimo 2025	5.915
Resultaat 2025	Nihil

Omgevingsdienst Groene Metropool

Partijen	De Provincie Gelderland, 17 gemeenten en Gelderse Omgevingsdiensten.
Bestuurlijk belang	De wethouder is lid van het Dagelijks Bestuur en het Algemeen Bestuur.

	De bijdrage is € 512.000 gebaseerd op het werkpakket/ werkprogramma dat aan de ODGM is overgedragen.
Omvang eigen vermogen ultimo 2024	Onbekend
Omvang eigen vermogen ultimo 2025	2.598
Omvang vreemd vermogen ultimo 2024	Onbekend
Omvang vreemd vermogen ultimo 2025	11.054
Resultaat 2025	1,031
Ontwikkelingen	Op 1 januari 2026 zijn de voormalige gemeenschappelijke regelingen ODRN en ODRA bestuurlijk en juridisch gefuseerd naar Omgevingsdienst Groene Metropool (ODGM).
Risico's	De bovengenoemde ontwikkelingen brengt een aantal financiële onzekerheden met zich mee, die op dit moment nog moeilijk zijn te kwantificeren.

Samenwerking De Liemers (SDL)

Partijen	De gemeenten Duiven, Westervoort en Zevenaar.
Bestuurlijk belang	Het Algemeen Bestuur van de gemeenschappelijke regeling bestaat uit de colleges van de drie deelnemende gemeenten. Elke gemeente heeft in het bestuur een stem.
Financieel belang	Op basis van de afgesproken verdeelsleutels worden de kosten van de samenwerkingsorganisatie aan de drie gemeenten doorbelast. Voor de gemeente Duiven is de bijdrage voor het jaar 2027 vastgesteld op een bedrag van € 4.258.904
Omvang eigen vermogen ultimo 2024	100
Omvang eigen vermogen ultimo 2025	75
Omvang vreemd vermogen ultimo 2024	9.245
Omvang vreemd vermogen ultimo 2025	8.173
Resultaat 2025	120
Risico's	De exploitatielasten incl. eventueel niet begrote kosten worden volledig door de drie deelnemende gemeenten gedragen. Er wordt jaarlijks een begroting opgesteld die via twee tussenrapportages wordt gemonitord. Afwijkingen ten opzichte van de begroting worden dan voorgelegd aan het bestuur en aan het bestuur van de deelnemende gemeenten.

Streekarchivariaat de Liemers en Doesburg (SALD)

Partijen	De gemeenten Duiven, Doesburg, Westervoort en Zevenaar. Daarnaast zijn de RID en RSD ook betrokken bij het Streekarchivariaat.
Bestuurlijk belang	Het Streekarchivariaat heeft een Dagelijks Bestuur en een Algemeen Bestuur. De gemeente Duiven levert een van de vier leden van het Algemeen Bestuur.
Financieel belang	De financiële bijdrage voor Duiven 2027 bedraagt € 86.711. Deze bijdrage wordt bepaald op basis van het inwonersaantal en het aantal werkuren.
Omvang eigen vermogen ultimo 2024	-
Omvang eigen vermogen ultimo 2025	-
Omvang vreemd vermogen ultimo 2024	81
Omvang vreemd vermogen ultimo 2025	125
Resultaat 2025	-
Risico's	Eventuele tekorten worden verhaald op de deelnemende gemeenten. De financiële omvang van de regeling is echter relatief klein en het risico wordt op nihil geschat.

Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland Midden (VGGM)

Partijen	15 gemeenten nemen deel in de VGGM: Arnhem, Barneveld, Doesburg, Duiven, Ede, Lingewaard, Nijkerk, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Scherpenzeel, Wageningen, Westervoort en Zevenaar.
Bestuurlijk belang	Het algemeen bestuur bestaat uit alle burgemeesters van de 15 gemeenten in Gelderland-Midden. Voor de besluiten over jaarrekening en de begroting geldt een gewogen stemrecht: voor gemeenten tot 40.000 inwoners geldt 1 stem, voor gemeenten tussen de 40.000 en 100.000 3 stemmen en gemeenten met meer dan 100.000 inwoners 5 stemmen. Het dagelijks bestuur bestaat uit de burgemeesters van Arnhem, Ede, Overbetuwe en Zevenaar en de wethouder Publieke Gezondheid van Overbetuwe.
Financieel belang	De bijdrage van de gemeente Duiven bestaat uit een deel voor de brandweer en een deel voor publieke gezondheidszorg. Voor 2027 is de brandweerbijdrage € 1.622.000 en de bijdrage voor de publieke gezondheidszorg € 1.180.000. De totale bijdrage in 2027 aan de VGGM is € 2.802.000.
Omvang eigen vermogen ultimo 2024	14.331
Omvang eigen vermogen ultimo 2025	13.506
Omvang vreemd vermogen ultimo 2024	47.664
Omvang vreemd vermogen ultimo 2025	65.247
Resultaat 2025	1.152

Deelnemingen**Alliander N.V.**

Partijen	Provincies en gemeenten.
Bestuurlijk belang	Alliander heeft een Raad van bestuur en een Raad van commissarissen. De gemeente Duiven is een van de aandeelhouders en heeft stemrecht per aandeel.
Financieel belang	Uitstaande aandelen Alliander gemeente Duiven 151.801. € 107.000 dividend 2027
Omvang eigen vermogen ultimo 2024	6.038.000
Omvang eigen vermogen ultimo 2025	6.203.000
Omvang vreemd vermogen ultimo 2024	6.919.000
Omvang vreemd vermogen ultimo 2025	7.960.000
Resultaat 2026	289.000

Circulus

Partijen	Aandeelhouders gemeenten Apeldoorn, Bronckhorst, Brummen, Deventer, Doesburg, Duiven, Epe, Lochem, Voorst, Westervoort en Zutphen.
Bestuurlijk belang	Circulus heeft een Raad van bestuur en een Raad van commissarissen. De gemeente Duiven is een van de aandeelhouders en heeft stemrecht per aandeel.
Financieel belang	De bijdrage 2027 is € 2.237.424.
Omvang eigen vermogen ultimo 2024	17.439
Omvang eigen vermogen ultimo 2025	19.640
Omvang vreemd vermogen ultimo 2024	48.612

Omvang vreemd vermogen ultimo 2025	45.481
Resultaat 2026	1.235

N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)

Partijen	Aandeelhouders zijn de Staat der Nederlanden, provincies, gemeenten, waterschappen en andere openbare lichamen.
Bestuurlijk belang	Stemrecht in de Algemene vergadering van aandeelhouders. Vertegenwoordiging door de verantwoordelijke portefeuillehouder binnen het college.
Financieel belang	Gemeentelijke aandelenpakket van 3.510 aandelen à € 2,50 nominaal. Dit betekent een belang van € 8.775. Dat is 0,0063% van het totale vermogen. De dividenduitkering over 2025 was € 4.949.
Omvang eigen vermogen ultimo 2024	4.777.000
Omvang eigen vermogen ultimo 2025	4.863.000
Omvang vreemd vermogen ultimo 2024	123.164.000
Omvang vreemd vermogen ultimo 2025	110.701.000
Resultaat 2026	172.000

Vitens N.V.

Partijen	Provincies en gemeenten.
Bestuurlijk belang	Vitens N.V. kent een Raad van bestuur en een Raad van commissarissen. Gemeente Duiven is één van de aandeelhouders.
Financieel belang	Gemeentelijke aandelenpakket van 26.705 aandelen. De verkrijgingsprijs van dit pakket bedraagt € 4.538.
Omvang eigen vermogen ultimo 2024	713.600
Omvang eigen vermogen ultimo 2025	809.100
Omvang vreemd vermogen ultimo 2024	1.684.800
Omvang vreemd vermogen ultimo 2025	1.846.100
Resultaat 2026	90.600
Ontwikkelingen	
Risico's	

Conclusie

Een aanzienlijk deel van de gemeentelijke taken wordt uitgevoerd via verbonden partijen. In 2027 draagt de gemeente Duiven € 34,5 miljoen bij aan gemeenschappelijke regelingen; dat is ruim een derde van de totale lasten. Het grootste deel daarvan, € 22,3 miljoen, betreft 1Stroom, de gezamenlijke ambtelijke organisatie van Duiven en Westervoort. De overige € 12,2 miljoen gaat naar samenwerkingsverbanden in de Liemers en de regio, met Samenwerking De Liemers, de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden en de modulaire gemeenschappelijke regeling Centraal Gelderland als grootste posten.

De financiële positie van de verbonden partijen geeft op dit moment geen aanleiding tot zorg: van de gemeenschappelijke regelingen waarvan het resultaat bekend is, sloten alle op één na het jaar 2025 positief af. De risico's liggen vooral in de kostenontwikkeling. Het grootste deel van de begrotingen van regionale gemeenschappelijke regelingen ligt vast in wettelijke taken en eerder gemaakte afspraken, terwijl de gemeente als één van meerdere deelnemers geen eigen doorzettingsmacht heeft en in beginsel onbeperkt aansprakelijk is voor tekorten. Dat geldt in het bijzonder voor de open-eindetaken in het sociaal domein en de jeugdzorg.

De vorming van de nieuwe Liemerse gemeente per 1 januari 2029 heeft directe gevolgen voor het stelsel van verbonden partijen. 1Stroom, Samenwerking De Liemers en het Streekarchivariaat de Liemers en Doesburg zijn samenwerkingsverbanden tussen gemeenten die allemaal opgaan in de nieuwe gemeente. Hun taken worden vanaf dat moment in de eigen organisatie uitgevoerd; samen gaat het om een bedrag € 26,7 miljoen.

4.7 Grondbeleid

Inleiding

Deze paragraaf bevat een doorkijk in de achtergronden en ontwikkelingen op het gebied van het grondbeleid en de grondexploitaties. De gemeentelijke grondexploitatie is een instrument voor de ontwikkeling en realisatie van ruimtelijke plannen. Het is de financiële vertaling van het ruimtelijke plan en wordt in de initiatieffase gebruikt om de economische haalbaarheid van een plan te kunnen vaststellen. In het vervolg van het traject is de bestuurlijk vastgestelde grondexploitatieberekening het kader voor de uitvoering.

Met een gemeentelijke grondexploitatie voert de gemeente een functionele grondpolitiek en heeft daarbij een regierol. Het is een bedrijfsmatig proces, dat zich over de langere termijn voltrekt. Kenmerkend is het doen van omvangrijke voorinvesteringen die later in de tijd door gronduitgifte worden terugverdiend. Aan de actieve grondexploitatie zijn substantiële risico's verbonden.

Beleid

Voor het grondbeleid gelden de landelijke richtlijnen van het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording). De richtlijnen zijn toegelicht in de "Notitie Grondbeleid in begroting en jaarstukken (2023)" van de Commissie BBV.

Het lokale kader waarbinnen wordt geopereerd is de Nota grondbeleid, vastgesteld bij raadsbesluit van 21 januari 2025. In de nieuwe Nota Grondbeleid 2025 van de gemeente Duiven kiest de gemeente voor dynamisch grondbeleid. Dit betekent dat de gemeente bij ieder ruimtelijk initiatief een afweging maakt welke houding, rol en inzet van instrumenten het meest geschikt is. Het dynamisch grondbeleid geeft de gemeente de ruimte om waar nodig een actieve houding aan te nemen en de instrumenten van het grondbeleid in te zetten. Deze keuze is onder meer afhankelijk van de ambities en doelstellingen die zijn neergelegd in onder andere de omgevingsvisie. Het grondbeleid is een middel om deze ambities waar te maken. Bij grote woningbouwprojecten en nieuwe bedrijventerreinen heeft de gemeente een actieve houding en voert als het mogelijk is actief grondbeleid.

In het coalitieakkoord 2023-2026 is versnelling van de woningbouw één van de drie belangrijke opgaven. De huidige plannen voor woningbouw worden zo snel mogelijk gerealiseerd. Doorpakken is het motto. De plannen voor uitbreidings- en inbreidingslocaties worden gerealiseerd. Van de term reservelocaties wordt afgestapt, indien haalbaar worden er zo snel mogelijk modulaire woningen op de Biezenkampen gerealiseerd.

De baten en lasten van de grondexploitatie zijn opgenomen onder programma 3 (taakveld 3.2. bedrijvigheid) en (taakveld 8.2, wonen). Vanwege het projectmatig karakter van de actieve grondexploitatie wijkt dit af van de gemeentelijke begroting: de baten en lasten worden als vlottende activa geactiveerd en onder "voorraden" opgenomen op de balans.

Ontwikkelingen

Sinds 2023 is de economie afgekoeld en gematigd gegroeid, na een periode van hoge inflatie en stijgende rente. De Nederlandse economie liet in 2024 een bescheiden groei zien van circa 1,1%,

en in het afgelopen jaar 2025 lag de groei rond de verwachte 1,6-1,7%. Voor 2026 wordt een gematigde groei van 1,2% tot 1,4% voorspeld. De Nederlandsche Bank wijst echter op de aanhoudende onzekerheden, met name door geopolitieke spanningen en handelsbeperkingen en kwetsbaarheden in de wereldhandel. Factoren zoals de toegenomen concurrentie van de Chinese markt en de mogelijke verdere verandering in de Amerikaanse handels- en importtarieven blijven risico's voor de Europese economische positie vormen.

Hoewel de inflatie volgens de Nederlandsche Bank afneemt, blijft deze wel relatief hoog. In 2025 bedroeg de inflatie ongeveer 3,0%. In 2026 wordt een afname verwacht naar 2,4% en een verdere afname in 2027 naar 2,3%. De lonen zijn in 2025 gemiddeld met 5% gestegen, wat een positieve invloed heeft gehad op de koopkracht. Deze stijging van de koopkracht is echter niet volledig in lijn met de afname van de inflatie, wat het proces trager maakt. Het verschil tussen inflatie en loonstijging resulteert in een koopkrachtstijging van circa 2,0%. In 2026 wordt echter een lagere loonstijging verwacht, waardoor de koopkrachtstijging vrijwel stagneert.

Geopolitieke onzekerheden kunnen de economische stabiliteit van Nederland en Europa verder onder druk zetten. Binnen de eurozone breed ligt de inflatie rond het ECB-doel van circa 2%. De Europese Centrale Bank (ECB) heeft de rente gestabiliseerd en niet verlaagd, de economische en financiële ontwikkelingen wijzen op een evenwichtig rente niveau. Tegelijkertijd zijn de risico's rond inflatie nog aanwezig en blijft er veel onzekerheid rondom Amerikaans economisch beleid. Verdere handelsbeperkingen vanuit de V.S. kunnen de inflatie verder opstuwten en de rentetarieven verhogen. Dit zou de Nederlandse exporteconomie voor uitdagingen stellen, met de nodige economische onzekerheden in het vooruitzicht.

Te midden van deze bredere economische context neemt de gemeente Duiven een voorzichtige en behoudende benadering aan ten opzichte van haar grondexploitaties. Kosten worden reëel begroot en opbrengsten worden conservatief geraamd, met als achterliggende gedachte om niet te optimistisch te zijn over de financiële vooruitzichten. Hierbij sluiten we aan bij de gedragslijn die is vastgelegd in het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording).

Als algemeen uitgangspunt voor de toe te rekenen kosten naar de grondexploitatie geldt dat alleen de kosten die tot het project worden gerekend die:

- Zijn geautoriseerd op basis van een projectdocument en opdracht;
- Vermeld worden in de kostensoortenlijst zoals opgenomen in artikel 8.15 van het Omgevingsbesluit;
- Zijn toe te rekenen tot de ontwikkel- en uitvoeringskosten die in geval van een particulier initiatief ook bij deze particulier in rekening zouden gebracht kunnen worden op basis van de Omgevingswet (voormalig grondexploitatiewet) en opgenomen zijn op de zogenaamde limitatieve lijst.

Risico's

Mogelijke risico's zijn:

- Renterisico;
De gestegen marktrente (zie paragraaf 4.4) werkt door in de rentetoerekening aan grondexploitaties. Bij langlopende complexen kan dit de eindwaarde van een exploitatie fors beïnvloeden.
- Markt- en afzetrisico;
Aanhoudende bouwkostenstijgingen en onzekerheid over toekomstig rijksbeleid kunnen leiden tot vertraging in de afzet van kavels of lagere opbrengsten dan geraamd.
- Vennootschapsbelastingrisico;
De gemeente kan vpb-plichtig worden, zodra het totaal van de grondexploitaties een positief resultaat laat zien, met een financiële last die niet altijd volledig is voorzien.
- Risico op onjuiste (tussentijdse) winstneming;

Het te vroeg nemen van winst op een grondexploitatie kan bij tegenvallende ontwikkelingen leiden tot een noodzaak tot terugname, wat de jaarrekening en het weerstandsvermogen kan raken.

- Tijdsdruk vanuit de Wet versterking regie volkshuisvesting;
De korte deadlines voor het volkshuisvestingsprogramma (2027) en de huisvestingsverordening (2028) vragen om capaciteit die mogelijk niet volledig beschikbaar is, met een risico op het mislopen van rijksmiddelen bij vertraging.
- Afhankelijkheid van instructieregels van hogere overheden.
Met de nieuwe wet kunnen Rijk en provincie via instructieregels op basis van de Omgevingswet specifieke locaties voor woningbouw aanwijzen, wat de eigen regie van de gemeente op haar grondbeleid kan beperken.

Bouwgrondexploitatie

De gemeente heeft in 2026 6 actieve grondexploitaties. Waarvan 1 grondexploitatie, Vitaal centrum Duiven is onderverdeeld in 3 deelprojecten. De grondexploitaties zijn onderdeel van het Programma 3 Omgeving van de programmabegroting en zijn administratief verdeeld over twee producten:

- Bouwgrondexploitatie, woningbouw.
- Bouwgrondexploitatie, bedrijventerreinen.

Tot de producten “bouwgrondexploitatie woningbouw” en “bouwgrondexploitatie bedrijventerreinen” worden de in exploitatie genomen complexen gerekend waarin de gemeente de actieve grondexploitatie voert:

Woningbouwcomplexen:

- Vitaal Centrum Duiven
 - Woonpark
 - Woonzorg/WPRI
 - Op den Donk
- Biezenkampen

Bedrijventerreinencomplexen:

- InnoFase
- Graafstaete II
- De Nieuweling
- Centerpoort Noord II

Woningbouw

De gemeente wil de omvang en kwaliteit van de woningvoorraad in Duiven, Groessen en Loo aan laten sluiten bij de hedendaagse en toekomstige behoefte. Dit vraagt om een actievere en proactieve houding vanuit het gemeentelijke woonbeleid. Deze houding heeft met de Woonvisie 2021 vorm gekregen en heeft verder aan belang gewonnen via de Nationale Woon en Bouwagenda, het programma een duurzaam thuis en de Woondeal 2023 (rijks-, provinciaal- en regioniveau). De middels de Woonvisie ingezette versnelling voor de woningbouw moet met de komst van de Nationale Woon en bouwagenda en de Woondeal 2023 vooral worden doorgezet en waar mogelijk versneld om aan de toenemende woningbehoefte te voldoen. Daarvoor zijn in iedere geval zowel de al bekende inbreidingslocaties als uitbreidingslocaties nodig. De gemeente wil de juiste woningen realiseren rekening houdend met de geconstateerde woningbehoefte en met doorstroming uit de bestaande voorraad. De grootste opgave ligt daarbij in de kern Duiven. We realiseren de nieuwbouw daarom vooral in en bij de kern Duiven. In Loo en Groessen wordt naar behoefte gebouwd.

Bedrijventerreinen

In de gezamenlijke grondexploitaties is de uitgifteprognose van bedrijventerreinen in de periode 2027 t/m 2030 opgenomen zoals hieronder aangegeven.

Tabel geplande uitgifte m² bedrijventerreinen per jaar

Complex	Totaal	2027	2028	2029	2030
Nieuweling	13.191	4.991	8.200	-	-
Innofase	45.515	45.515	-	-	-
Graafstaete II	19.934	-	5.740	7.623	6.571
Centerpoort Noord II	39.238	39.238	-	-	-
Totaal	117.878	89.744	13.940	7.623	6.571

De uitgifte van de bedrijventerreinen is beperkt stuurbaar. Een evenredige verdeling van de uitgiftes vanaf de middellange termijn is daarom een reëel uitgangspunt voor de grondexploitaties, wanneer er geen concrete interesses, opties en overeenkomsten bekend zijn.

Prognose en te verwachten resultaten

Complex (per 1-1-2026)	Einddatum	Boekwaarde 1-1-2026	Te realiseren kosten	Te realiseren opbrengsten	Eindwaarde	Startwaarde 2026
Woningbouw						
Biezenkampen	31-12-2032	0	20,7	-21,6	0,7	0,6
Vitaal Centrum Duiven (oorspronkelijk):	31-12-2027	4,86		-0,39	-4,49	-4,32
Woonpark	31-12-2027	0,59	0,13	-0,46	-0,25	-0,26
Op den Donk	31-12-2027	0,33	0,08	-1,4	0,98	0,96
WPRI / Woonzorg	31-12-2027	0,25	1,74	-1,93	-0,05	-0,05
Subtotaal		6,03	22,65	-25,78	-3,11	-3,07
Bedrijventerreinen						
De Nieuweling	31-12-2028	1,4	0,2	-2,16	0,55	0,53
InnoFase	31-12-2027	3,64	0,72	-10,78	6,41	6,04
Graafstaete II	31-12-2032	0,84	3,84	-6,59	1,91	1,67
Centerpoort Noord II	31-12-2031	0,29	13,25	-19,4	5,9	5,2
Subtotaal		6,17	18,01	-38,93	14,77	13,44
Totaal		12,2	40,66	-64,71	11,66	10,37

Opmerking: Negatieve bedragen moeten bij de boekwaarde, kosten en opbrengsten in de bovenstaand gelezen worden als voordelig en positieve bedragen als nadelig. Bij de eindwaarde en de startwaarde betekent een negatieve waarde een verlies, een positieve waarde houdt een winst in.

Conclusie van bovenstaande cijfers is dat de reeds gedane investeringen in de grondexploitatie circa € 12,2 mln. bedragen. De berekende opbrengst uit gronduitgifte tot en met 2032 is € 64,71 mln. Om deze te realiseren is nog een investering van ruim € 40,66 mln. nodig.

In het project VCD is het e.e.a. veranderd. Voorheen waren dit 5 deelprojecten. Hiervan zijn 2 deelprojecten genaamd Liemersplein en Remigiusplein afgesloten en over gegaan naar een investeringskrediet. Deze zijn daarom ze niet meer zichtbaar in bovenstaande tabel.

Door deze 2 deelgrexten af te sluiten komt er 1,1 mln vrij. Het verlies van VCD wordt hierdoor minder groot dan voorheen.

Op den Donk is ook al verkocht dit jaar, Woonzorg wordt voor een deel dit jaar verkocht en de rest wordt volgend jaar over genomen door Woonzorg. Tot slot is er nog Woonpark. Hier zijn de plannen nog niet helemaal duidelijk voor wat er gaat gebeuren. Dit zal binnenkort opnieuw worden voorgelegd aan het bestuur.

Daarnaast is Biezenkampen er nieuw bij gekomen. Deze is in januari 2026 vastgesteld. De prognose is dat de eerste jaren geen verkopen zullen plaats vinden. Dit zal op zijn vroegst 2029 worden.

De verkopen van de gronden van de bedrijventerreinen binnen de grondexploitaties verloopt relatief voorspoedig. De verwachting is dat dit het komende jaar nog zo zal blijven.

Centerpoort Noord 2 is de laatste geopende grondexploitatie waarvan 6 ha. al is verkocht en de overige 4,5 ha is onder optie. De laatste 0,5 ha is ook een geïnteresseerde voor. Dat betekent dat het zo goed al uitverkocht is.

Graafstaete 2 beginnen begin 2027 de eerste gesprekken voor. De prognose hiervoor is dat er veel animo voor is en dat de verkoop hiervan ook voorspoedig zal verlopen.

Innofase heeft nog 1 kavel beschikbaar, er zijn ook al gesprekken voor dit kavel. De verwachting is dat dit volgend jaar zal worden verkocht.

De Nieuweling heeft nog een aantal kavels beschikbaar, hiervoor lopen de gesprekken en de verwachting is dat ze in de loop van 2027,2028 zullen worden verkocht.

De resultaten van de grondexploitaties komen tot uiting in de laatste 2 kolommen van de bovenstaande tabel (startwaarde en eindwaarde). Let wel, bij de berekening is gebruik gemaakt van ramingen van zowel de te verkopen gronden als van de nog te maken kosten. Het blijft dus een benadering van de resultaten.

De omvangrijke financiële belangen en de daaraan verbonden risico's zijn redenen om jaarlijks de grondexploitatie integraal te actualiseren en te presenteren in het jaarverslag en in de jaarrekening de vereiste financiële maatregelen te nemen: zowel het op niveau brengen van zowel het gemeentelijk weerstandsvermogen voor ingeschatte risico's, als de voorziening voor nu berekende toekomstige verliezen. Daarmee wordt voldaan aan de BBV-richtlijnen.

De resultaten uit de actieve grondexploitatie zijn onderworpen aan de heffing van de Vennootschapsbelasting. Deze belasting is geen kostenpost binnen de grondexploitatie, maar wordt verantwoord binnen de algemene middelen op concernniveau.

Winst en verliesneming

Winstuitname

In de afgelopen jaren heeft een tussentijdse winstuitname plaatsgevonden bij de winstgevende bedrijfsterreinen. Het BBV schrijft voor dat bij complexen een tussentijdse winst in de grondexploitatie volgens de "percentage of completion-methode" bepaald moet worden. De totale tussentijdse winst over de afgelopen jaren (tot en met 2026) bedraagt ruim € 15,64 mln.

Resultaat en resultaatbestemming

In de begroting wordt exploitatie-technisch gezien geen rekening gehouden met een (positieve) bijdrage vanuit de grondexploitatie. Dat betekent dat de voor- en nadelen vanuit de grondexploitatie jaarlijks volledig met de Algemene Reserve worden verrekend.

Per 31 december 2025 is de voorziening verliesgevende complexen grondexploitatie € 4,9 mln. Dit betekent dat voor de op dat moment berekende verliezen een volledig toereikende voorziening is getroffen.

Risico's

De gemeentelijke actieve grondexploitatie kenmerkt zich door lange looptijden, het doen van omvangrijke voorinvesteringen die door latere gronduitgifte moeten worden terugverdiend. De berekende / voorziene risico's van de grondexploitatie maken onderdeel uit van het gemeentelijk weerstandsvermogen. Tenminste éénmaal jaarlijks bij de actualisatie van de integrale grondexploitatie worden de risico's opnieuw bepaald en berekend. In de lijn van de concernbreed toegepaste systematiek worden de risico's gekwantificeerd en een inschatting gemaakt van de mate waarin risico's kunnen optreden. Vervolgens worden de uitkomsten verwerkt in het gemeentelijk weerstandsvermogen.

Anterieure overeenkomsten***Plakse Weide***

Plakse Weide is een geplande nieuwe woonwijk in het noordoosten van Duiven, gelegen tussen de Rijksweg en de Vergertlaan. Het project omvat de bouw van circa 300 woningen, zowel huur als koop, met aandacht voor betaalbaarheid en variatie in woningtypen. Het bestemmingsplan werd unaniem vastgesteld in september 2024. Dit plan en besluit liggen ter inzage, en er loopt momenteel een procedure bij de Raad van State, waardoor het plan nog niet onherroepelijk is.

Ploen Noord (klein)

Ploen-Noord is een uitbreidingslocatie in Duiven, gelegen ten noorden van de bestaande wijk Ploen-Zuid, dicht bij de Westsingel en grenzend aan het agrarische buitengebied. Het plan voorziet in de bouw van maximaal 130 woningen. De anterieure overeenkomst is getekend op 21 december 2023 en op 7 oktober 2025 is het bestemmingsplan door de gemeenteraad vastgesteld. Naar aanleiding van de inzage in het bestemmingsplan is er een zienswijze ingediend bij de Raad van State, waardoor de uitspraak wordt afgewacht en de ontwikkeling vertraagt. De tijdelijke bouwinitiatief naar het plan vanaf de Westsingel is reeds gerealiseerd.

Ploen Noord Groot

De Ploen Noord Groot is in de omgevingsvisie aangemerkt als één van de drie uitbreidingslocaties voor woningbouw. Deze ontwikkeling draagt bij om aan de grote behoefte aan woningen te kunnen voldoen. Voor dit gebied wordt op dit moment een gebiedsvisie opgesteld. Voor deze gebiedsvisie is een uitgebreid proces opgezet om samen met omwonenden en gemeenteraad de ontwerpprincipes te bepalen op basis waarvan de gebiedsvisie nader kan worden vormgegeven. Daarbij wordt gekeken naar de kwaliteiten in en van het gebied en het toevoegen en versterken van deze (landschappelijke) kwaliteiten. Er wordt aangesloten bij de bestaande bebouwing en infrastructuur. Naast woningbouw, komt er ook ruimte voor voorzieningen (sociaal, maatschappelijk en commercieel) en een mogelijke nieuwe extra woonwagendplaats voor woonwagens. Op 4 september 2025 is tijdens een thema-avond met omwonenden en de gemeenteraad gesproken over de opgehaalde informatie in een eerdere fase van dit proces en denkrichtingen om zo gezamenlijk de ontwerpprincipes van de gebiedsvisie te bepalen. Deze ontwerpprincipes worden uitgewerkt in een voorkeursscenario voor de gebiedsvisie.

Kassenlocatie Kampschreur Loo

Op de locatie van het kassencomplex aan de Loostraat 65 en 61a in Loo wenst ontwikkelaar Hoedemakers 40 woningen te bouwen. Dit zijn woningen in de categorieën sociale huur, betaalbare koopwoningen en woningen in het duurdere segment. Voor deze locatie is een stedenbouwkundige visie vastgesteld.

Op 2 juli 2025 is door wethouder Schrijner namens de gemeente een intentieovereenkomst getekend met Hoedemakers Ontwikkeling bv. De gemeente onderzoekt nog of het mogelijk is om hier daadwerkelijk te bouwen. In het voorjaar van 2026 wordt een informatiebijeenkomst georganiseerd.

Scheefkelk 2

In het vroegere kantoorpand aan de Scheefkelk 2 dichtbij het station zijn twaalf betaalbare koopappartementen in ontwikkeling. De gemeente heeft hiervoor een overeenkomst ondertekend met de ontwikkelaar en de vergunning voor de verbouwing van het complex is verleend. In april 2025 is er gestart met de bouwwerkzaamheden en de appartementen staan in de verkoop. De oplevering is naar verwachting begin 2026.

Bloessemgaarde Groessen

Op de Bloessemgaarde in Groessen worden deels sociale huurwoningen en koopwoningen gerealiseerd. De bouw van de woningen is gestart in mei 2025 en de 12 sociale huurwoningen zijn opgeleverd in maart 2026.

Lombokweide

Het terrein tussen de Lombokstraat/Rijksweg en de Kruisboog in Duiven is aangekocht door de Bunte Vastgoed. De ontwikkelaar wenst hier natuurinclusieve woningbouw mogelijk te maken, passend bij de omgeving. Hiervoor is door de ontwikkelaar een stedenbouwkundig plan opgesteld samen met omwonenden en de vereniging 'Groen Lombokweide'. De Buitenplanse omgevingsplanactiviteit (BOPA) vergunning is ingediend. In 2026 verwacht de gemeente met de plannen naar buiten te treden.

St. Antoniusstraat

Vivare heeft in 2022 een woononderzoek uitgevoerd bij 20 huurwoningen aan de Sloetstraat en de Sint Antoniusstraat in Loo. Meerdere woningen bleken scheuren in de gevel te hebben en verzaakt te zijn. De gemeente is met Vivare in gesprek over nieuwe invulling van de Sint Antoniusstraat. Er is voor 35 nieuwe woningen een stedenbouwkundig plan opgesteld waarbij ook de herstructurering van de openbare ruimte betrokken is. Het College heeft het stedenbouwkundig plan vastgesteld (23 september 2025) en hierbij besloten om de benodigde investeringskredieten op te nemen in de voorjaarsnota.

Goudenregenstraat 1

Op de locatie van de oude basisschool de Wereldwijzer aan de Goudenregenstraat 1 gaan woningen gerealiseerd worden. De gemeente onderzoekt samen met woningbouwcorporatie Vivare of er sociale huurappartementen kunnen komen op deze plek. Er is ruimte voor ongeveer 30 sociale huurwoningen.

Op 8 mei 2025 is er een informatiebijeenkomst georganiseerd voor belangstellenden waar de uitgangspunten voor ontwikkeling zijn besproken. De omgevingsvergunning verwacht Vivare aan te vragen in 2026. De bouw kan daarna in het derde kwartaal van 2026 starten.

Schoolstraat 14

Op de locatie van de oude basisschool aan de Schoolstraat 14 wil de gemeente zeven koopappartementen bouwen, waarbij de bedoeling is dat er ook drie koopwoningen bij komen. Het schoolgebouw blijft bij deze ontwikkeling behouden. Adicus B.V. en Bumé Bouw en Ontwikkelingen ontwikkelen het plan.

Met de ontwikkelaars is in 2025 een intentieovereenkomst gesloten. Later volgt nog een samenwerkingsovereenkomst. In het gebouw zit nu een opvang van Oekraïners en deze blijft tot maart 2026. De omgevingsvergunning wordt naar verwachting aangevraagd in 2026, waarna gestart kan worden met de bouw.

Reserves en voorzieningen

De voorziening Verliesgevende Grondcomplexen is ingesteld om verwachte verliezen op de gemeentelijke grondexploitaties af te dekken. Dit zorgt ervoor dat toekomstige tekorten direct ten laste van het resultaat worden gelegd en niet drukken op de begroting van de jaren waarin het verlies daadwerkelijk optreedt.

De huidige voorziening bedraagt per 1 januari 2027 naar verwachting € 3,8 miljoen, doordat de grondexploitaties van het Remigiusplein en het Liemersplein in 2026 zijn overgebracht van de grondexploitatie naar het materieel vast actief, werden de te verwachten verliezen van de voorziening afgeboekt.

Vennootschapsbelasting

Met ingang van 2016 zijn gemeenten voor een aantal activiteiten, zoals de grondexploitatie, vennootschapsbelastingplichtig. Voor de jaren tot en met 2024 is inmiddels een definitieve aanslag ontvangen conform de ingediende aangiften. Verwacht wordt dat de aangifte over het jaar 2025 in de tweede helft van 2026 wordt verstuurd. Hiervoor is door de belastingdienst uitstel verleend tot 1 mei 2027.

De resultaten uit de actieve grondexploitatie zijn onderworpen aan de heffing van de Vennootschapsbelasting. Deze belasting is geen kostenpost binnen de grondexploitatie, maar wordt verantwoord binnen de algemene middelen op concernniveau.

4.8 Openbaarheid

Inleiding

De gemeente Duiven hecht aan een transparante en toegankelijke overheid. De Wet open overheid (Woo) ondersteunt dit uitgangspunt door overheidsinformatie actief openbaar te maken en door inwoners, bedrijven, maatschappelijke organisaties en journalisten de mogelijkheid te bieden om informatie op te vragen. De openbaarheidsparagraaf beschrijft de beleidsvoornemens voor de uitvoering van de Woo.

Beleid

In de periode 2027-2030 zetten wij de verdere uitvoering van de Woo voort. Daarbij verschuift de aandacht steeds meer van het voldoen aan afzonderlijke wettelijke verplichtingen naar het structureel onderdeel maken van openbaarheid en een goede informatiehuishouding van onze organisatie. Een goede informatiehuishouding is immers een belangrijke voorwaarde om informatie tijdig, betrouwbaar en duurzaam toegankelijk te kunnen maken.

De komende jaren richten wij ons op de volgende speerpunten:

- Actieve openbaarmaking verder uitbreiden. Wij bereiden ons voor op de gefaseerde inwerkingtreding van de overige informatiecategorieën uit artikel 3.3 van de Woo. De 17 informatiecategorieën worden gefaseerd ingevoerd. Wij volgen deze ontwikkelingen en vertalen nieuwe wettelijke verplichtingen tijdig naar onze werkprocessen.
- Informatie beter vindbaar en toegankelijk maken. Openbare informatie moet niet alleen beschikbaar zijn, maar ook eenvoudig te vinden en te begrijpen zijn. Wij verbeteren daarom de vindbaarheid, doorzoekbaarheid en toegankelijkheid van informatie en sluiten waar mogelijk aan op landelijke voorzieningen voor actieve openbaarmaking. De Woo-index is bedoeld als centrale vindplaats voor informatie die op grond van artikel 3.3 van de Woo actief openbaar wordt gemaakt.
- De informatiehuishouding verder op orde brengen. We blijven investeren in het duurzaam, betrouwbaar en toegankelijk beheren van overheidsinformatie. Dit betekent onder meer aandacht voor goede registratie en metadatering, duidelijke werkafspraken, archivering en het tijdig bewaren en vernietigen van informatie conform de geldende regels. Hiermee versterken we tegelijkertijd de mogelijkheden voor actieve en passieve openbaarmaking.
- Woo-verzoeken zorgvuldig en tijdig afhandelen. De bestaande werkwijze voor het behandelen van Woo-verzoeken wordt voortgezet en waar nodig verbeterd. We blijven inzetten op een

goede informatievoorziening aan verzoekers, een eenduidige werkwijze en het zoveel mogelijk digitaal beschikbaar stellen van openbaar gemaakte documenten. De gemeente Duiven publiceert Woo-verzoeken en -besluiten en maakt informatie die al openbaar is zoveel mogelijk rechtstreeks toegankelijk.

- Openbaarheid onderdeel maken van de organisatie. We blijven medewerkers bewust maken van het belang van openbaarheid, informatiebeheer en zorgvuldig omgaan met overheidsinformatie. Scholing, kennisdeling en duidelijke verantwoordelijkheden dragen eraan bij dat openbaarheid niet alleen een wettelijke verplichting is, maar onderdeel wordt van de dagelijkse werkwijze.
- Monitoren en verantwoorden. De voortgang van de uitvoering van de Woo wordt gevolgd en waar nodig bijgestuurd. In de jaarlijkse begroting beschrijven wij de beleidsvoornemens; in de jaarstukken leggen wij verantwoording af over de uitvoering daarvan.

Ontwikkelingen

De landelijke ontwikkeling van de Woo en de digitale voorzieningen daaromheen blijft hierbij een belangrijke factor. De invoering van de volgende tranches van actieve openbaarmaking is complex en de landelijke planning is in ontwikkeling. Wij volgen deze ontwikkelingen nauwgezet en passen onze aanpak daarop aan.

Risico's

De uitvoering van de WOO brengt risico's met zich mee op het gebied van capaciteit, informatiehuishouding, privacy en informatiebeveiliging. De verdere uitbreiding van actieve openbaarmaking vraagt om aanpassing van werkprocessen en voldoende ambtelijke capaciteit. Daarnaast kunnen onvolledige of onvoldoende beheerde informatie en complexe Woo-verzoeken leiden tot vertraging in de afhandeling.

De gemeente beperkt deze risico's door de uitvoering van de Woo stapsgewijs te organiseren, verantwoordelijkheden duidelijk te beleggen en te investeren in kennis, informatiebeheer en waar nodig externe capaciteit in te huren.

4.9 Duurzaamheid

Inleiding

Het programma Duurzaamheid draagt bij aan een toekomstbestendige gemeente. De gemeente Duiven en Westervoort werken in een integraal duurzaamheidsprogramma samen aan het besparen van energie, het verduurzamen van de energievoorziening, het omgaan met de gevolgen van klimaatverandering en het beter benutten van grondstoffen. Binnen het Programma Duurzaamheid staan drie programmalijnen centraal: energietransitie, klimaatadaptatie en circulariteit.

Met het programma werken we aan een betrouwbare en betaalbare energie- en grondstoffenvoorziening, het beheersbaar houden van energielasten en het toekomstbestendig maken van woningen, bedrijven en de openbare ruimte. Tegelijkertijd draagt het programma bij aan een sterke lokale economie, een gezonde en aantrekkelijke leefomgeving en het vergroten van de brede welvaart.

De opgaven op het gebied van duurzaamheid zijn langjarig en raken veel beleidsterreinen. De gemeente werkt daarom samen met inwoners, bedrijven, maatschappelijke organisaties, onderwijsinstellingen en andere overheden. De komende jaren ligt de nadruk op het realiseren van concrete maatregelen en het versterken van de samenwerking die daarvoor nodig is.

Beleid

Het gemeentelijk duurzaamheidsbeleid is gebaseerd op landelijke en regionale doelstellingen en wordt vertaald naar lokale ambities en uitvoeringsprogramma's. De wettelijke doelstellingen, regionale afspraken en gemeentelijke beleidskaders vormen samen de basis voor het Programma Duurzaamheid.

Binnen de programmaliijn energietransitie werken we aan energiebesparing, de verduurzaming van de energievoorziening en het toekomstbestendig maken van woningen en bedrijven. Daarbij wordt onder andere ingezet op warmte, duurzame elektriciteitsopwekking, energiebesparing, energie-infrastructuur en het omgaan met netcongestie.

Binnen klimaatadaptatie richten we ons op het beperken van de gevolgen van onder andere hitte, droogte en wateroverlast. Dit gebeurt door klimaatadaptatie te verbinden aan de inrichting en ontwikkeling van de fysieke leefomgeving en door inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties te stimuleren om zelf maatregelen te nemen.

Binnen circulariteit werken we aan het verminderen van het gebruik van primaire grondstoffen, het voorkomen van afval en het stimuleren van hergebruik en hoogwaardige verwerking van grondstoffen. Daarbij wordt ook gekeken naar de mogelijkheden om de lokale en regionale economie verder te verduurzamen.

De benodigde financiële middelen zijn opgenomen bij de verschillende programmaliijnen en bij de activiteiten die binnen het programma worden uitgevoerd.

Ontwikkelingen

De duurzaamheidsopgaven ontwikkelen zich snel. Technologische ontwikkelingen, veranderende energieprijzen, geopolitieke ontwikkelingen, nieuwe wet- en regelgeving en ontwikkelingen op de energiemarkt hebben invloed op de lokale uitvoering. Hierdoor verandert ook de manier waarop inwoners, bedrijven en overheden naar energie, grondstoffen en klimaat kijken.

Netcongestie blijft een belangrijke randvoorwaarde voor de energietransitie. De beperkte capaciteit van het elektriciteitsnet kan de realisatie van nieuwe aansluitingen, verduurzaming en elektrificatie vertragen. Dit vraagt om een meer integrale benadering van energiegebruik, opwek, opslag en infrastructuur. Ook op bedrijventerreinen wordt daarom gewerkt aan oplossingen zoals energiemanagement en energy hubs.

Daarnaast neemt het belang van klimaatadaptatie toe. Extreem weer en de gevolgen daarvan vragen om een klimaatbestendige inrichting van de gemeente. Dit vraagt zowel om maatregelen in de openbare ruimte als om betrokkenheid van inwoners en bedrijven.

De komende jaren wordt tevens verder gewerkt aan circulariteit en toekomstbestendige bedrijventerreinen. Daarbij liggen kansen om duurzaamheid te verbinden aan economische ontwikkeling, innovatie en een toekomstbestendig vestigingsklimaat.

De planning van het programma wordt mede bepaald door externe ontwikkelingen. Nieuwe wet- en regelgeving, veranderende financiële regelingen en ontwikkelingen in de markt kunnen aanleiding geven om activiteiten en prioriteiten tussentijds bij te stellen. De programmering is daarom adaptief en kent naast een concrete planning voor de komende jaren een ontwikkelrichting richting 2050.

Risico's

De realisatie van de duurzaamheidsdoelen is afhankelijk van de inzet en samenwerking van inwoners, bedrijven, maatschappelijke organisaties, onderwijs en overheden. Een belangrijk risico is dat deze samenwerking onvoldoende tot stand komt, waardoor maatregelen minder snel worden

uitgevoerd en programmadoelen niet worden gerealiseerd. De gemeente zet daarom in op duidelijke en consistente communicatie, participatie en samenwerking. Onder andere via Samen1Nergie, overleg met ondernemersverenigingen en het inzetten van klankbordgroepen worden inwoners en organisaties actief betrokken.

Een tweede risico is de snelheid waarmee landelijke en regionale ontwikkelingen elkaar opvolgen. Veranderingen in wet- en regelgeving, subsidies, energiebeleid en andere randvoorwaarden kunnen leiden tot onzekerheid bij inwoners en bedrijven en daarmee het draagvlak voor maatregelen beïnvloeden.

Ook netcongestie vormt een risico voor de uitvoering van de energietransitie. Beperkte transportcapaciteit op het elektriciteitsnet kan duurzame energieprojecten, elektrificatie van bedrijven en woningen en aardgasvrije nieuwbouw vertragen. De gemeente volgt deze ontwikkeling actief en zoekt samen met netbeheerders, bedrijven en andere partners naar oplossingen.

Tot slot bestaat het risico dat de beschikbare financiële en personele capaciteit onvoldoende aansluit bij de omvang en snelheid van de duurzaamheidsopgaven. Dit vraagt om heldere prioritering, een realistische programmering en het benutten van regionale, landelijke en Europese financieringsmogelijkheden.

Deel II - Financiële begroting

Hoofdstuk 5 - Financiële begroting

Naast de beleidsbegroting, bestaande uit het programmaplan en de paragrafen, verplicht het [Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten \(BBV\)](#) in artikel 7 tot het opnemen van een financiële begroting. Waar de beleidsbegroting de bestuurlijke kaders en beleidsdoelstellingen beschrijft, geeft de financiële begroting het financieel-technisch fundament: zij toont in welke mate de gemeente haar ambities financieel kan dragen en biedt de raad het inzicht dat nodig is om de begroting te autoriseren.

De financiële begroting bestaat op grond van het BBV tenminste uit twee onderdelen:

1. Overzicht van baten en lasten en de toelichting (artikel 17-19 BBV)
Dit overzicht geeft per programma de geraamde baten en lasten weer, evenals het geraamde saldo van de rekening van baten en lasten voor en na bestemming. De toelichting gaat onder meer in op de beoogde toevoegingen en onttrekkingen aan reserves per programma, het overzicht van de algemene dekkingsmiddelen, het bedrag voor onvoorzien, en de raming van de vennootschapsbelasting indien van toepassing.
2. Uiteenzetting van de financiële positie (artikel 20 BBV)
Deze uiteenzetting maakt inzichtelijk of de meerjarige ontwikkeling van de gemeentelijke financiën in evenwicht is en welke ruimte er is voor nieuw beleid. Zij bevat onder meer een overzicht van de geraamde jaarlijkse lastenverzwaringen en -verlichtingen voor de jaren volgend op het begrotingsjaar, een raming van de financieringsbehoefte, het verloop van de EMU-schuld en een overzicht van de investeringen.

5.1 Algemeen

Inleiding

De financiële begroting vormt de vertaling van de beleidsmatige ambities en doelstellingen van de gemeente naar de daarvoor beschikbare en benodigde financiële middelen. In dit onderdeel van de begroting wordt inzicht gegeven in de baten en lasten voor de komende begrotingsperiode en de meerjarige financiële ontwikkeling.

Het doel is de raad in staat te stellen een weloverwogen oordeel te vormen over de financiële positie van de gemeente en de mate waarin deze aansluit bij de gestelde beleidskaders.

De begroting is opgesteld conform de voorschriften van het [Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten \(BBV\)](#) en sluit aan op de kaders zoals vastgesteld door uw raad, onder meer in de voorjaarsnota en de [financiële verordening](#). Waar relevant wordt een koppeling gelegd met de programma's uit het beleidsdeel van deze begroting, zodat helder is welke financiële consequenties voortvloeien uit de gemaakte beleidskeuzes.

Beleid

Het financieel beleid van de gemeente is gericht op een gezonde en duurzame financiële huishouding, waarbij structurele lasten worden gedekt door structurele baten en waarbij weerstandsvermogen en risicobeheersing een vast onderdeel vormen van de afwegingen. Uitgangspunten hierbij zijn onder meer:

- Een sluitende (meerjaren)begroting, zowel structureel als reëel;
- Behoud van een toereikend weerstandsvermogen ten opzichte van de geïnventariseerde risico's;

- Een verantwoord verloop van de schuldpositie, getoetst aan kengetallen zoals de netto schuldquote en de solvabiliteitsratio;
- Veilige ramingen van inkomsten, waaronder de algemene uitkering uit het Gemeentefonds, lokale heffingen en overige baten;
- Een transparante toerekening van kosten via de kostentoerekeningssystematiek, in lijn met het BBV.

Deze uitgangspunten zijn nader uitgewerkt in de financiële verordening en worden jaarlijks bij de begroting en de jaarstukken getoetst aan de actuele financiële positie.

Ontwikkelingen

Bij het opstellen van deze begroting is rekening gehouden met een aantal relevante financiële en beleidsmatige ontwikkelingen, die van invloed zijn op de baten en lasten in de begrotingsperiode. Het gaat hierbij onder meer om:

- Autonome ontwikkelingen, zoals wijzigingen in de algemene uitkering uit het Gemeentefonds;
- Loon- en prijsontwikkelingen (indexering) en de doorwerking hiervan op de exploitatie;
- Rijksbeleid en decentralisaties die van invloed zijn op taken en middelen van de gemeente, met name binnen het sociaal domein;
- Rentestand en de invloed hiervan op de financieringslasten en de rentetoerekening;
- Regionale en lokale ontwikkelingen die van invloed zijn op investeringen en exploitatielasten.

Deze ontwikkelingen zijn financieel vertaald en verwerkt in de ramingen van deze begroting.

5.2 Kaders en uitgangspunten

Inleiding

Voorafgaand aan het opstellen van de begroting 2027 stelt de raad de financiële en beleidsmatige kaders en uitgangspunten vast waarbinnen de begroting wordt opgebouwd. Deze kaders vormen de vertaling van landelijke ontwikkelingen (bijvoorbeeld de meicirculaire Gemeentefonds 2026), eerder door de raad vastgesteld beleid en de financiële spelregels uit de financiële verordening.

Deze paragraaf biedt een overzicht van de belangrijkste kaders en uitgangspunten voor de begroting 2027 en de meerjarenraming 2028-2030, en vormt de basis voor de verdere uitwerking in de programmabegroting.

Financieel-technische uitgangspunten

Voor het opstellen van de begroting 2027 gelden de onderstaande financieel-technische uitgangspunten. Deze zijn ontleend aan de meicirculaire 2026, de financiële verordening en de vastgestelde nota's op het gebied van weerstandsvermogen, treasury en investeringen.

Kader	Uitgangspunt begroting 2027
Algemene uitkering gemeentefonds	De meicirculaire 2026 is het uitgangspunt van de raming van de algemene uitkering, integratie- en decentralisatie-uitkeringen voor 2027 en verder.
Accressystematiek	Vanaf 2027 wordt het accres structureel gekoppeld aan de ontwikkeling van het bruto binnenlands product (bbp), in plaats van de rijksuitgaven ('trap op, trap af').
Ingroeipad herverdeling	Het ingroeipad blijft voor 2027 gehandhaafd op maximaal € 37,50 per inwoner, conform 2025 en 2026; geen aanvullende indexatie.
Herverdeling Gemeentefonds	De voorgenomen herverdeling per 1 januari 2027 is nog onzeker; wordt als risico opgenomen in de paragraaf Weerstandsvermogen.
Loon- en prijsindexering	De indexering van lonen bedraagt 2,9% en voor prijzen 2,5%.
Rente-omslagpercentage	In 2027 is er voor het eerst sprake van rentelasten. Het hiervoor gehanteerde percentage bedraagt 0,5%.
Onroerendezaakbelasting (OZB)	Uitgangspunt: OZB-opbrengst stijgt uitsluitend met de indexatie. Voor 2027 is dit 2,5%.
Structureel begrotingsevenwicht	Structurele lasten worden gedekt door structurele baten; incidenteel tekort alleen indien dit past binnen een reël en meerjarig sluitend perspectief.

Weerstandsvermogen en lengetallen	Toetsing van de vijf verplichte BBV-kengetallen aan de door de raad vastgestelde signaleringswaarden.
Sociaal domein/jeugdzorg	Rekening houden met de landelijk toegezegde oplopende middelen voor Wmo en Jeugdzorg (circa € 75 miljoen in 2026 oplopend tot € 375 miljoen in 2030, alle gemeenten samen).
Nieuw beleid versus bestaand beleid	Bestaand, vastgesteld beleid vormt het vertrekpunt; nieuw beleid wordt herkenbaar gemaakt en voorzien van dekking.
Investerings en kapitaallasten	Nieuwe investeringen worden getoetst aan het investeringsplan en voorzien van een dekkingsvoorstel voor de kapitaallasten.

Beleidsmatige kaders

Naast de financieel-technische uitgangspunten gelden de volgende beleidsmatige kaders bij het opstellen van de begroting 2027:

- Bestaand, door de raad vastgesteld beleid vormt het vertrekpunt voor de begroting; dit wordt niet opnieuw ter discussie gesteld, tenzij de raad daartoe expliciet besluit;
- Nieuw beleid wordt herkenbaar gepresenteerd, inclusief een voorstel voor structurele of incidentele dekking, en getoetst aan het geldende beleid en het coalitieakkoord;
- Instandhouding van bestaande voorzieningen en gemeentelijke dienstverlening, waaronder digitale dienstverlening en informatiebeveiliging, is een randvoorwaarde.
- Investerings die voortvloeien uit eerder vastgesteld beleid (bijvoorbeeld onderwijshuisvesting of vervangingsinvesteringen) worden opgenomen; nieuwe, nog niet bestuurlijk afgeronde dossiers (zoals gebiedsontwikkelingen) worden vooralsnog niet verwerkt totdat hierover raadsbesluitvorming heeft plaatsgevonden.

Actuele ontwikkelingen begrotingsjaar 2027

Bij het opstellen van de begroting 2027 spelen enkele actuele, landelijke ontwikkelingen een rol die van invloed zijn op de financiële positie van de gemeente en die daarom expliciet worden benoemd:

5.2.1 Overgang naar een nieuwe accresystematiek

Vanaf 2027 wordt de jaarlijkse groei van het Gemeentefonds (het accres) gekoppeld aan de ontwikkeling van het bruto binnenlands product, in plaats van aan de ontwikkeling van de rijksuitgaven. Deze nieuwe systematiek moet zorgen voor een stabielere verloop van de uitkering dan de voorgaande 'trap op, trap af'-systematiek.

5.2.2 Van ravijnjaar naar daljaar, aandachtspunt 2028

De eerder gevreesde scherpe terugval van het gemeentefonds in 2026 ('ravijnjaar') is met de septembercirculaire 2025 en de meicirculaire 2026 grotendeels gedempt; de VNG spreekt inmiddels van een 'daljaar'. De financiële ruimte van gemeenten neemt in de jaren na 2027 naar verwachting weer af, wat betekent dat de meerjarenraming 2028-2030 met de nodige voorzichtigheid moet worden opgesteld en dat dit risico wordt meegenomen in de paragraaf Weerstandsvermogen.

5.2.3 Bevroren ingroeipad en onzekere herverdeling

Het ingroeipad van de eerdere herverdeling van het Gemeentefonds blijft voor 2027 ongewijzigd gehandhaafd. Daarnaast is de voorgenomen bredere herverdeling van het Gemeentefonds per 1 januari 2027 nog onzeker vanwege lopend nader onderzoek naar de effecten daarvan. Hierover wordt naar verwachting later in 2026 meer duidelijkheid verwacht.

5.2.4 Extra middelen sociaal domein

Voor de Wmo en jeugdzorg zijn landelijk oplopende extra middelen toegezegd. Deze ontwikkeling werkt door in de ramingen van het sociaal domein en wordt bij de desbetreffende programma's nader toegelicht en van een gemeentespecifiek bedrag voorzien.

5.3 Financieel meerjarenperspectief

Begrotingsresultaten en maatregelen

Omschrijving	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Primitieve begroting 2026-2029	-228	620	1.527	1.671
Tot de VJN	-401	-339	-387	795
Voorjaarsnota 2026	-925	-1.573	-1.442	-2.508
Saldo voor begroting	-1.554	-1.293	-302	-43
Mutaties begroting				
Autonome ontwikkelingen	1.012	1.123	1.187	1.579
Bestaand beleid - actualisatie	-113	-149	-198	-190
Nieuw beleid - voorstellen	-772	-672	-663	-567
Mutaties begroting	126	301	325	822
Saldo begroting 2027-2030	-1.424	-1.250	-238	695
Dekkingsmaatregelen	1.474	550	500	250
Saldo begroting 2027-2030, na dekkingsmaatregelen	50	-700	262	945

Het meerjarenbeeld geeft een negatief beeld te zien voor de komende jaren. Door de volgende dekkingsmaatregelen wordt dit verwachte tekort (gedeeltelijk) gedekt:

1. Inzet surplus Algemene reserve - € 874.000;
2. Inzet stelpost onderuitputting kapitaallasten - € 400.000;
3. Verlaging van de dotatie aan de voorziening Onderhoud wegen - € 125.000.

5.4 Baten en lasten per programma

Baten en lasten per programma 2027

In het volgende overzicht presenteren wij de baten en lasten per programma voor het begrotingsjaar 2027.

Programma	Lasten	Baten	Saldo
1 Bestuur	-19.838	1.740	-18.098
2 Maatschappij	-50.858	9.539	-41.319
3 Omgeving	-18.516	13.215	-5.301
4 Algemene dekkingsmiddelen	-1.510	63.170	61.660
Saldo voor bestemming	-90.723	87.665	-3.058
Mutatie reserves			
Algemene dekkingsmiddelen	-6	3.110	3.104
Saldo na bestemming	-90.729	90.775	46

Mutaties reserves per programma

Het overzicht van de dotaties aan en onttrekkingen uit de reserves ziet er als volgt uit:

Programma	2027 Dotaties	2027 onttrek.	Saldo	2028 Dotaties	2028 onttrek.	Saldo
Algemene dekkingsmiddelen	-6	3.110	3.104	-6	1.574	1.568
Saldo	-6	3.110	3.104	-6	1.574	1.568
Programma	2029 Dotaties	2029 onttrek.	Saldo	2030 Dotaties	2030 onttrek.	Saldo
Algemene dekkingsmiddelen	-6	895	888	-6	444	437
Saldo	-6	895	888	-6	444	437

Ontwikkelingen in meerjarenperspectief

De meerjarige saldi per programma zien er als volgt uit:

Programma	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
1. Bestuur						
Lasten	-17.784	-18.994	-19.838	-18.350	-20.117	-21.356
Baten	1.960	1.798	-19.838	1.703	1.558	1.558
Saldo voor bestemming	-15.824	-17.196	-18.098	-18.350	-18.559	-19.798
2. Maatschappij						
Lasten	-53.357	-52.007	-50.858	-40.852	-49.773	-49.348
Baten	16.886	10.189	-50.858	9.640	9.705	9.279
Saldo voor bestemming	-36.471	-41.818	-41.319	-40.852	-40.068	-40.069
3. Omgeving						
Lasten	-22.893	-26.619	-18.516	-4.511	-20.317	-15.734
Baten	17.722	20.104	-18.516	13.059	15.484	10.699
Saldo voor bestemming	-5.171	-6.515	-5.301	-4.511	-4.832	-5.035
4. Algemene dekkingsmiddelen						
Lasten	-1.489	-3.780	-1.510	61.702	-1.734	-1.759
Baten	61.724	62.163	-1.510	63.436	64.829	67.254
Saldo voor bestemming	60.235	58.383	61.660	61.702	63.095	65.495
Saldo voor bestemming	2.769	-7.146	-3.058	-2.010	-365	592
Mutatie reserves	589	6.195	3.104	1.568	888	437
Saldo na bestemming	3.358	-951	46	-442	523	1.030

5.5 Overzicht kosten overhead

Vanaf 1 januari 2018 is de gemeenschappelijke regeling 1Stroom in werking getreden. Dit betreft de fusie van de ambtelijke organisaties van de gemeenten Duiven en Westervoort. Alle kosten die voorheen op taakveld 0.4 van beide gemeenten werden verantwoord, worden vanaf 1 januari 2018 verzameld op taakveld 0.4 van de organisatie 1Stroom. Vervolgens worden de totale kosten op dit taakveld verdeeld naar de gemeente aan de hand van een doorbelastingspercentage. De gemeente Duiven krijgt 61% doorbelast en de gemeente Westervoort krijgt 39% doorbelast.

De kosten voor de grondexploitatie worden in Duiven en Westervoort rechtstreeks op de betrokken complexen geboekt. De kosten voor het afvalaanbiedstation van de gemeente Duiven worden niet in de 61:39 verdeling meegenomen. Deze komen volledig ten laste van de gemeente Duiven. Binnen Duiven worden kosten die rechtstreeks betrekking hebben op bepaalde taakvelden ook daaraan doorbelast. Met ingang van de begroting 2023 worden ook de automatiseringskosten rechtstreeks in de begrotingen van Duiven en Westervoort op taakveld 0.4 geraamd. Op taakveld 0.4 blijven dan de overheadkosten staan. Afgezet tegen de totale omzet geeft dat het overheadpercentage.

Op taakveld 0.4 Overhead, Ondersteuning organisatie komt één totaalbedrag te staan, de bijdrage 1Stroom.

De totale bijdrage 1Stroom voor 2027 is € 10.190.678.

Totaal overheadkosten (= bijdrage 1Stroom)	10.190.678
Totale lasten begroting	100.998.677
Overheadpercentage	10,09%

5.6 Baten en lasten per taakveld

Programma en taakveld				
1	Bestuur	Baten	Lasten	Saldo
0.1	Bestuur	0	-2.676	-2.676
0.2	Burgerzaken	554	-748	-193
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	818	-828	-11
0.4	Overhead	310	-13.327	-13.017
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	0	-1.709	-1.709
1.2	Openbare orde en veiligheid	59	-550	-492
1	Bestuur	1.740	-19.838	-18.098
2	Maatschappij	Baten	Lasten	Saldo
4.1	Openbaar basisonderwijs	57	-118	-62
4.2	Onderwijshuisvesting	94	-1.959	-1.865
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	9	-905	-896
5.1	Sportbeleid en activering	0	-653	-653
5.2	Sportaccommodaties	403	-1.551	-1.147
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	3	-340	-337
5.4	Musea	0	-174	-174
5.5	Cultureel erfgoed	0	-3	-3
5.6	Media	0	-564	-564
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	38	-2.993	-2.955
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	230	-4.145	-3.916
6.21	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO	0	-10	-10
6.22	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	0	-283	-283
6.23	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	0	-669	-669
6.3	Inkomensregelingen	7.887	-9.491	-1.604
6.4	WSW en beschut werk	0	-2.108	-2.108
6.5	Arbeidsparticipatie	0	-2.572	-2.572
6.60	Hulpmiddelen en diensten (WMO)	20	-976	-956
6.711	Huishoudelijke hulp (WMO)	235	-4.255	-4.020
6.712	Begeleiding (WMO)	0	-2.252	-2.252
6.713	Dagbesteding (WMO)	8	-164	-156
6.714	Overige maatwerkarrangementen (WMO)	0	-28	-28
6.751	Jeugdhulp ambulant lokaal	0	-58	-58
6.752	Jeugdhulp ambulant regionaal	0	-5.909	-5.909
6.753	Jeugdhulp ambulant landelijk	0	-37	-37
6.761	Jeugdhulp met verblijf lokaal	0	0	0
6.762	Jeugdhulp met verblijf regionaal	0	-2.716	-2.716
6.763	Jeugdhulp met verblijf landelijk	0	-315	-315
6.791	PGB WMO	0	-80	-80
6.792	PGB Jeugd	0	-108	-108
6.811	Beschermd wonen (WMO)	0	0	0
6.812	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	252	-210	42
6.821	Jeugdbescherming	0	-489	-489
6.822	Jeugdreclassering	0	-194	-194
6.91	Coördinatie en beleid WMO	0	-125	-125
6.92	Coördinatie en beleid Jeugd	0	-2.550	-2.550
7.1	Volksgesondheid	306	-1.857	-1.551
2	Maatschappij	9.539	-50.858	-41.319
3	Omgeving	Baten	Lasten	Saldo
2.1	Verkeer en vervoer	175	-3.640	-3.465

2.2	Parkeren	1	-42	-41
2.5	Openbaar vervoer	0	-80	-80
3.1	Economische ontwikkeling	0	-130	-130
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	2.902	-2.982	-80
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	5	-19	-14
3.4	Economische promotie	365	-263	102
7.2	Riolering	2.637	-2.020	616
7.3	Afval	4.629	-3.174	1.455
7.4	Milieubeheer	6	-793	-787
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	195	-127	68
8.1	Ruimte en leefomgeving	1.560	-3.378	-1.818
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	22	-22	0
8.3	Wonen en bouwen	721	-1.848	-1.128
3	Omgeving	13.215	-18.516	-5.301
4	Algemene dekkingsmiddelen	Baten	Lasten	Saldo
0.10	Mutaties reserves	3.110	-6	3.104
0.5	Treasury	679	-443	236
0.61	OZB woningen	4.918	-176	4.741
0.62	OZB niet-woningen	3.668	-239	3.429
0.64	Belastingen overig	62	-525	-463
0.7	Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	53.844	0	53.844
0.8	Overige baten en lasten	0	-127	-127
4	Algemene dekkingsmiddelen	66.280	-1.517	64.764
Totaal		90.775	-90.729	46

5.7 Overzicht incidentele baten en lasten

Inleiding

In de begroting wordt onderscheid gemaakt tussen twee geldstromen: structurele baten en lasten enerzijds, en incidentele baten en lasten anderzijds. Dit onderscheid is niet vrijblijvend: het Rijk en de provinciale toezichthouders stellen strikte eisen aan de wijze waarop gemeenten hiermee omgaan, met als doel te voorkomen dat een begroting op papier sluitend is terwijl deze dat structureel niet is.

In dit onderdeel van de begroting wordt, in lijn met deze kaders, per programma inzichtelijk gemaakt welke baten en lasten als incidenteel zijn aangemerkt. Dit overzicht vormt daarmee een belangrijk hulpmiddel voor de raad om te beoordelen of de begroting niet alleen nominaal, maar ook structureel sluitend is.

Beleid

In de [Financiële verordening gemeente Duiven 2025](#) is over de incidentele baten en lasten in artikel 3, lid 4 het volgende opgenomen:

"In het overzicht van de geraamde incidentele baten en lasten per programma worden posten vanaf € 15.000 afzonderlijk gespecificeerd".

Dit betekent dat posten met een incidenteel karakter vanaf dit bedrag afzonderlijk in het overzicht moeten worden gespecificeerd; kleinere posten mogen samengevoegd of buiten het overzicht gelaten worden.

Incidentele baten en lasten

Overzicht incidentele baten en lasten				
1 Bestuur	2027	2028	2029	2030
Lasten				
1Stroom - communicatieadviseur ruimtelijke projecten	-55	-55	0	0
Integrale veiligheid - weerbare samenleving	-90	0	0	0
Triominos - onderzoek efficiënter beheer	0	-188	-188	0
Herindeling - vervolgfase herindelingsadvies	-100	0	0	0
Totaal Lasten	-245	-242	-188	0
2 Maatschappij	2027	2028	2029	2030
Baten				
Wijzigingen uit 2025 na vaststellen primitieve begroting 2026	60	0	0	0
Zorg licht verstandelijk beperkten - ambulantiseringsgelden Arnhem	252	0	0	0
AZWA - verwerking middelen	306	369	426	0
Totaal Baten	618	369	426	0
Lasten				
Primitieve begroting 2026	-1.005	-355	0	0
Wijzigingen uit 2025 na vaststellen primitieve begroting 2026	-60	0	0	0
Coördinatie en beleid Jeugd - Hervormingsagenda Jeugd	-450	-300	0	0
1Stroom - formatie sociaal domein	-73	-73	0	0
Beschermd wonen - Uitstel	493	0	0	0
Mantelzorg - pilot mantelzorgconsulent	-71	-71	0	0
AZWA - verwerking middelen	-306	-369	-426	0
Blijfwijk - wijkscan gezonde leefomgeving	-54	0	0	0
Jeugd - pilot Kansengelijkheid	-110	-110	0	0
1Stroom - verenigingsondersteuner	-90	-90	-90	0
Totaal Lasten	-1.726	-1.369	-516	0
3 Omgeving	2027	2028	2029	2030
Baten				
Primitieve begroting 2026	946	237	209	209
Wijzigingen uit 2025 na vaststellen primitieve begroting 2026	1.515	1.338	3.782	1.283
Grondexploitaties - actualisatie	1.978	2.459	2.525	171
Totaal Baten	4.438	4.034	6.516	1.663
Lasten				
Primitieve begroting 2026	-1.114	-259	-209	-213
Wijzigingen uit 2025 na vaststellen primitieve begroting 2026	-1.615	-1.338	-3.782	-1.283
Volkshuisvesting - fundering woonwagens	-80	0	0	0
Volkshuisvesting - woningbouwprogramma	-100	-100	-400	-400
Onderhoud wegen - verlaging dotatie voorziening	200	200	200	0
Grondexploitaties - actualisatie	-1.978	-2.459	-2.525	-171
Bereikbaarheid - verbetering ontsluiting onderzoek bereikbaarheid	-100	0	0	0
1Stroom - formatie handhaving buitengebied	-90	-90	0	0
Totaal Lasten	-4.876	-4.047	-6.716	-2.067

4 Algemene dekkingsmiddelen	2027	2028	2029	2030
Baten				
Primitieve begroting 2026	957	775	81	81
Gemeentefonds - voorjaarsnota Rijk 2026	266	382	216	322
Coördinatie en beleid Jeugd - Hervormingsagenda Jeugd	450	300	0	0
Doelgroepenvervoer - stijging kosten	0	0	215	0
Volkshuisvesting - fundering woonwagens	80	0	0	0
Volkshuisvesting - woningbouwprogramma	100	100	400	400
Blijfwijk - wijkscan gezonde leefomgeving	54	0	0	0
Bereikbaarheid - verbetering ontsluiting onderzoek bereikbaarheid	100	0	0	0
Jeugd - pilot Kansengelijkheid	110	110	0	0
Triominos - onderzoek efficiënter beheer	0	188	188	0
1Stroom - formatie handhaving buitengebied	90	90	0	0
Herindeling - vervolgfase herindelingsadvies	100	0	0	0
Totaal Baten	2.307	1.944	1.099	803
Subtotaal incidenteel	516	690	622	399
Overige kleine wijzigingen	-343	-155	-58	-22
Totaal Incidenteel	-664	506	564	367

Toelichting incidentele baten en lasten

Toelichting incidentele wijzigingen	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
-------------------------------------	----------------	----------------	----------------	----------------

Bestuur

1Stroom - communicatieadviseur ruimtelijke projecten	-55	-55	0	0
---	------------	------------	----------	----------

De gemeenteraad van Duiven heeft tot en met 2026 incidenteel € 85.000 per jaar beschikbaar gesteld voor extra communicatiecapaciteit.

De aard en omvang van de gemeentelijke opgaven vragen om blijvende en intensieve inzet op communicatie en participatie. Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet is participatie bovendien een wettelijke verplichting geworden, wat de benodigde inzet verder vergroot. Tegelijkertijd vraagt ook de bredere communicatieportefeuille steeds meer aandacht, bijvoorbeeld op het gebied van dienstverlening, beleidsontwikkeling en maatschappelijke opgaven. Daarnaast is sprake van doorlopende inzet op bestuurlijke en ruimtelijke projecten, die ook in de komende jaren een substantieel beroep doen op communicatiecapaciteit.

De behoefte aan extra inzet op het gebied van communicatie is daarmee niet langer incidenteel, maar noodzakelijk om de gemeentelijke opgaven op een zorgvuldige en samenhangende manier te ondersteunen. Deze inzet vindt plaats voor beide gemeenten en sluit aan bij de gezamenlijke communicatieorganisatie. In de afgelopen jaren is deze capaciteit, gefinancierd vanuit Duiven, ook ingezet voor opgaven binnen Westervoort, mede in verband met de beschikbare capaciteit binnen het team. Dit onderstreept het gezamenlijke en structurele karakter van de behoefte.

Gezamenlijke financiering ligt daarom voor de hand en is efficiënt. Tegelijkertijd wordt, gelet op de huidige bestuurlijke en financiële context, voorgesteld om de benodigde middelen voor 2027 en 2028 vooralsnog incidenteel beschikbaar te stellen. Dit sluit aan bij de huidige doorkijk op de opgaven en activiteiten in deze periode. Richting de begroting 2029 en verder wordt op basis van de dan geldende ontwikkelingen gezien welke inzet nodig en passend is. Het betreft € 90.000 per jaar, te verdelen volgens de vaste verdeelsleutel.

Als deze middelen niet beschikbaar worden gesteld, vervalt de huidige inzet van 1 fte. Hierdoor is er minder ruimte voor communicatie en participatie bij belangrijke gemeentelijke opgaven en moet de beschikbare capaciteit anders worden verdeeld. Dit leidt ertoe dat op meerdere beleidsterreinen minder ondersteuning kan worden geboden. Daarmee komt de communicatiekracht van de organisatie onder druk te staan en neemt het risico toe op onvoldoende betrokkenheid van inwoners, weerstand en vertraging in de uitvoering van beleid en projecten.

Herindeling - vervolgfase herindelingsadvies	-100	0	0	0
---	-------------	----------	----------	----------

In het herindelingsontwerp zijn de keuzes en uitgangspunten voor de vorming van de nieuwe gemeente in samenhang uitgewerkt. Het ontwerp bevat onder meer de visie op de nieuwe gemeente, de naam en begrenzing, de financiële uitgangspositie, de uitgangspunten voor medewerkers en de ambtelijke organisatie en de toetsing aan de criteria uit het Beleidskader gemeentelijke herindelingen. De gemeenteraden in de Liemers zullen op 16 november hier een besluit over nemen. Met de vaststelling van het herindelingsontwerp leggen de vier gemeenteraden de gezamenlijke basis voor de nieuwe gemeente vast. Vervolgens wordt het ontwerp gedurende acht weken ter inzage gelegd, zodat inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties, medeoverheden en andere belanghebbenden daarop een zienswijze kunnen indienen. De ontvangen zienswijzen worden beoordeeld en betrokken bij het opstellen van het herindelingsadvies. De gemeenteraden kunnen daarmee bij de besluitvorming over het herindelingsadvies in maart 2027 de gemaakte keuzes opnieuw wegen, mede op basis van de reacties op het voorliggende herindelingsontwerp. Dit betekent dat vooruitlopend op de besluitvorming over het herindelingsontwerp gevraagd wordt middelen beschikbaar te stellen voor de vervolgfase richting het herindelingsadvies en de voorbereiding van de implementatiefase. In lijn met de eerdere besluitvorming bij het principebesluit wordt voorgesteld een budget van € 100.000,- hiervoor beschikbaar te stellen gelet op de verwachte voortzetting van ondersteuning door een externe partij bij deze vervolgfase(s).

Integrale veiligheid - weerbare samenleving	-90	0	0	0
--	------------	----------	----------	----------

Uit ervaringen bij omliggende gemeenten verwachten wij een projectleider voor 24 uur per week nodig te hebben. Deze uren zijn voor Westervoort en Duiven samen. De kosten voor Duiven bedragen € 54.900. Daarnaast is budget nodig voor het inrichten van noodsteunpunten, het organiseren van sessies (sprekers, materiaal) en trainingen van medewerkers en vrijwilligers. De kosten voor de zes noodsteunpunten zullen zich voornamelijk in 2027 voordoen. In 2026 loopt een regionale pilot over noodsteunpunten. Na de pilot worden de kosten voor de inrichting van een noodsteunpunt bekend. Wij gaan vooralsnog uit van € 15.000 eenmalig per steunpunt in 2027. Ofwel € 90.000 in totaal. Voor de kosten van het organiseren van sessies en trainingen gaan we uit van € 20.000 per jaar.

Triominos - onderzoek efficiënter beheer	0	-188	-188	0
---	----------	-------------	-------------	----------

In de raadsvergadering op 27 januari 2026 heeft de gemeenteraad van Duiven de motie vreemd over het beheer van de binnensport aangenomen. De gemeenteraad roept het college op om te onderzoeken of het beheer van de binnensportaccommodaties efficiënter kan worden ingericht. In de motie wordt verwezen naar het businessplan van Ataro. Hierbij wordt specifiek gerefereerd aan het model uit de gemeente Zevenaar, waarin sporthalbeheer grotendeels geautomatiseerd verloopt.

Het college heeft gehoor gegeven aan de oproep en onderzocht of het beheer van Triominos efficiënter kan worden georganiseerd. Het resultaat van het onderzoek is de keuze voor een andere beheervorm. Het gevolg van deze stap zal een structurele besparing op de personeelskosten van 1Stroom van € 179.000 en daarnaast additionele besparingen op energie en leegstaande uren van € 42.000. De uitgaven voor het bijbehorende sociaalplan zullen geheel voor rekening van de gemeente Duiven vallen, deze bedragen maximaal € 187.500 voor de duur van twee jaar.

Voor het realiseren van deze stap zal een investeringskrediet noodzakelijk zijn om de sporthal gereed te maken voor de nieuwe beheervorm, de hoogte van het krediet zal € 162.500 zijn, hieruit volgen kapitaallasten van € 19.500, bestaand uit 10 jaar afschrijving van € 16.250 en 2% rente voor € 3.250.

Verdere structurele kosten waar rekening mee gehouden moet worden zijn het uitbesteden van het beheer voor jaarlijks € 135.000, inhuur in verband met conciergetaken voor jaarlijks € 18.300 en een onvoorziene schadepost van € 10.000.

Maatschappij

1Stroom - formatie sociaal domein	-73	-73	0	0
--	------------	------------	----------	----------

1. Procesregisseur Zorg & Veiligheid;

Het thema zorg en veiligheid is een vastgesteld speerpunt in het Integraal Veiligheidsplan 2023–2026 en blijft dat de komende jaren. Zonder structurele borging valt de regie weg op een domein waar veiligheid, zorg en preventie direct samenkomen, met risico op escalatie, vertraging en minder effectieve samenwerking. Voor deze structurele inzet is voor onze gemeente jaarlijks € 60.000 nodig.

2. Programmamanager Sociaal Domein;

De programmamanager is cruciaal voor het opstellen en uitvoeren van de nieuwe meerjarige uitvoeringsagenda, het organiseren van integrale samenwerking en het borgen van “werken volgens de bedoeling”. De structurele bedragen € 120.000 per jaar, te verdelen volgens de vaste verdeelsleutel. De programmamanager is begroot tot aan de beoogde fusie.

3. Programmaondersteuner sociaal domein

De ondersteuner is nodig voor de projectmatige doorontwikkeling van het sociaal domein. De kosten € 37.600 worden gedekt vanuit het innovatiebudget en worden overgeheveld naar 1Stroom. De programma ondersteuner is begroot tot aan de beoogde fusie.

4. Kwaliteitsimpuls leerlingenvervoer

De ingezette kwaliteitsimpuls binnen het leerlingenvervoer heeft geleid tot aantoonbaar verbeterde processen en een duurzaam hogere dienstverlening. Om deze vernieuwde werkwijze te borgen zijn structurele middelen nodig, zodat de gerealiseerde kwaliteit niet verloren gaat en verdere optimalisatie mogelijk blijft. Hiervoor is extra budget van € 35.200 per jaar nodig.

5. Uitvoering Wmo en Jeugd

De gemeenteraad heeft ingestemd met de uitbreiding van 4,5 fte voor de uitvoering van Wmo en Jeugd. De financiële gevolgen hiervan zijn structureel € 272.853.

1Stroom - verenigingsondersteuner	-90	-90	-90	0
--	------------	------------	------------	----------

Verenigingen zijn van grote waarde voor de lokale samenleving en vormen een belangrijk onderdeel van de sociale basis. De complexiteit van het verenigingswerk neemt toe. Besturen en vrijwilligers worden geconfronteerd met steeds meer organisatorische en maatschappelijke vraagstukken, terwijl de verenigingen in belangrijke mate afhankelijk blijven van vrijwillige inzet. Hierdoor ontstaat behoefte aan professionele ondersteuning die naast de vrijwilligersorganisatie staat.

Er wordt tot 2029 € 90.000 begroot om een professional aan te stellen (of in te kopen als dienst) om sport- en cultuurverenigingen te ondersteunen bij het vergroten van hun vermogen om - ook op langere termijn - zelfstandig, vitaal en toekomstbestendig te functioneren. Het voorstel is om dit voor een periode van drie jaar te doen om het effect te kunnen monitoren voordat hier structureel invulling aan wordt gegeven.

De professional ondersteunt verenigingen waar nodig, versterkt verbinding en samenwerking en helpt om ontwikkelingen en complexe vraagstukken binnen verenigingen op een duurzame manier op te pakken. Hiermee wordt de toenemende druk op vrijwilligers verminderd en krijgen verenigingen meer ruimte om hun maatschappelijke rol goed te blijven vervullen.

AZWA - verwerking middelen	0	0	0	0
-----------------------------------	----------	----------	----------	----------

AZWA (Aanvullende Zorg- en Welzijnsakkoord)

De AZWA biedt inwoners met een laag inkomen toegang tot een passende en betaalbare zorgverzekering met aanvullende dekking. De regeling draagt bij aan het voorkomen van zorgmijding, gezondheidsachterstanden en financiële problemen, en ondersteunt daarmee de zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie van inwoners. Met het wegvallen van de middelen uit de Brede SPUK en het GALA vormt de AZWA een belangrijk instrument om deze preventieve ondersteuning voort te zetten. De uitvoering van de regeling vindt budgetneutraal plaats binnen de bestaande financiële kaders. In 2027 is er een budget beschikbaar van € 306.000, in 2028 € 369.000 en in 2029 € 426.000.

Beschermd wonen - Uitstel	493	0	0	0
----------------------------------	------------	----------	----------	----------

In de najaarsnota 2023 is er budget beschikbaar gesteld voor de decentralisatie beschermd wonen, maar dit budget hoeft niet te worden ingezet omdat de decentralisatie door het Rijk is uitgesteld. De verwachting is dat de decentralisatie beschermd wonen niet zal plaatsvinden in 2027.

Daarom wordt voorgesteld het budget voor 2026 met € 310.000 af te ramen en voor 2027 met € 493.000.

Blijfwijk - wijkscan gezonde leefomgeving	-54	0	0	0
--	------------	----------	----------	----------

De investering in een aantrekkelijke en toegankelijke buitenruimte is een lange termijn investering in de toekomstbestendigheid van de wijk. De voorgestelde maatregelen komen rechtstreeks uit signalen, wensen en knelpunten die inwoners zelf hebben aangedragen tijdens de wijkscan. Met deze investering laten we zien dat participatie meer is dan alleen ophalen: we zetten de opgehaalde inzichten ook om in concrete acties en laten aan inwoners zien dat hun stem ertoe doet.

De maatregelen uit de wijkscan dragen direct bij aan de doelen van de Blijfwijk: het stimuleert de levendigheid van de wijk omdat de openbare ruimte meer uitnodigt tot bewegen, het ondernemen van activiteiten en ontmoeting, het vergroot het eigenaarschap aangezien inwoners ervaren dat hun inbreng ertoe doet en zij hiermee actief bijdragen aan hun wijk en het versterkt de verbondenheid doordat inwoners vaker naar buiten gaan. Door inwoners te stimuleren meer naar buiten te gaan, gezond te leven en sociale contacten op te bouwen, versterken we de zelfredzaamheid en sociale cohesie in de wijk. Een sterke sociale structuur helpt om kleine hulpvragen informeel op te vangen en voorkomt dat zorgvragen groter worden en professioneel opgepakt moeten worden. Daarmee verschuiven we de focus van zorg en ziekte naar gezondheid en preventie. Dit is juist nu noodzakelijk, omdat de vergrijzing, zorgkosten en de druk op de toegankelijkheid van zorg blijven toenemen.

Het implementeren van de maatregelen uit de wijkscan is daarmee een vorm van preventie. Tegelijkertijd verbindt de wijkscan bestaande opgaven en budgetten van verschillende teams, waardoor middelen slimmer en integraler worden ingezet en de maatschappelijke én financiële opbrengst van bestaande investeringen wordt vergroot.

Coördinatie en beleid Jeugd - Hervormingsagenda Jeugd -450 -300 0 0

In 2026 is een bestemmingsreserve van € 1,2 miljoen gevormd voor de lokale uitvoering van de Hervormingsagenda Jeugd. De beschikking over de reserve is zichtbaar binnen het programma Algemene dekkingsmiddelen, per saldo is de wijziging budgettair neutraal.
De besteding vindt plaats op basis van het plan van aanpak.
Fase 1 (2026) basis op orde: verbeteren van de triage en processen om te komen tot een licht Sterk Lokaal Team dat focust op de multicasuïstiek en regie;
Fase 2 (2027 en 2028) ontwikkelen van een Sterk Lokaal Team, waarbij we rekening houden met de ontwikkelingen omtrent de mogelijke fusie.
De besparingen die hiermee gerealiseerd worden zijn vanaf 2027 verwerkt in de primitieve begroting.

Jeugd - pilot Kansengelijkheid -110 -110 0 0

We willen dat kinderen, jongeren en jongvolwassenen veilig, gezond en kansrijk kunnen opgroeien en zich breed kunnen ontwikkelen, ongeacht hun achtergrond of thuissituatie. Daarom investeren we in 2027 en 2028 jaarlijks € 110.000 in twee pilots: het vergroten van ontwikkelkansen rond school via een rijke schooldag en een actief zomerprogramma voor jeugd. Op basis van beschikbare lokale data brengen we in beeld waar extra inzet het meeste kan bijdragen en werken we de pilots samen met scholen, sport, cultuur en de Sociale Basis verder uit. Hiermee verbinden we kansengelijkheid aan Buurkracht en versterken we de omgeving waarin kinderen opgroeien. In 2029 evalueren we de pilots en bepalen we, mede op basis van de dan beschikbare middelen van het Rijk, of en op welke manier we de aanpak voortzetten.

Mantelzorg - pilot mantelzorgconsulent -71 -71 0 0

Door vergrijzing, personeelstekorten in de zorg en omdat mensen geacht worden langer thuis te wonen, stijgt het aantal inwoners dat mantelzorger is. De complexiteit van de vragen neemt ook toe, ook al wordt door het Servicepunt mantelzorg al jaren ingezet op het vroegtijdig bereiken van mantelzorgers. De huidige subsidie is niet toereikend om alle mantelzorgers (vroeg)tijdig te kunnen ondersteunen en verwijzen waar mogelijk. Met deze pilot kunnen meer mantelzorgers worden bereikt en ondersteund.
De kosten van een sociaal werker met expertise mantelzorg bedraagt maximaal € 116.000 (uitgaande van een MBO+ geschoold medewerker). Dit betekent € 71.000 voor Duiven.

Zorg licht verstandelijk beperkten - ambulantiseringsgelden Arnhem 252 0 0 0

De gemeenten in Centraal Gelderland maakten in 2023 financiële afspraken om zich voor te bereiden op de doordecentralisatie. Omdat de decentralisatie telkens wordt uitgesteld, hebben de regio gemeenten en Arnhem besloten de afspraken te verlengen tot en met 2027.

Omgeving

1Stroom - formatie handhaving buitengebied -90 -90 0 0

Na vaststelling van het Ontwikkelkader Buitengebied is voor de inventarisatie van bestaande situaties in het kader van toezicht en handhaving is voor toezicht en handhaving aanvullend budget nodig. Voor toezicht wordt via de programmabegroting 2027-2030 al aanvullende middelen gevraagd (formatie toezichthouder bouw/RO). Zodra dit wordt gehonoreerd is de verwachting dat deze aanvullende capaciteit afdoende is om ook het verwachte extra toezicht naar aanleiding van het Ontwikkelkader aan te kunnen. Voor het nieuwe Ontwikkelkader is voor handhaving naar verwachting de eerste 2 jaar aanvullende capaciteit noodzakelijk voor het handhaven van reeds bekende strijdige situaties die volgens het nieuwe ontwikkelkader nog steeds strijdig zijn. Door middel van inhuur zal dit worden ingevuld, de inhuur zal via de gebruikelijke weg van 1Stroom lopen. Aangezien gemeente Westervoort geen buitengebied heeft zal deze inhuur volledig worden doorbelast aan gemeente Duiven, zonder rekening te houden met de verdeelsleutel. Voor de jaren 2027 en 2028 is jaarlijks € 90.000 budget noodzakelijk.

Bereikbaarheid - verbetering ontsluiting onderzoek bereikbaarheid -100 0 0 0

De gemeente Duiven is in samenwerking met het versnellingsteam (bereikbaarheid) woningbouwlocaties van de provincie Gelderland een onderzoek gestart naar de bereikbaarheid en ontsluiting van met name de noordzijde van Duiven. Specifiek gaat het om verkeerskundig onderzoek rondom de wijze waarop de Broekstraat de Oostsingel (N810) kruist en de wijze waarop de ontsluiting van Duiven zuid en oost en Groessen verbeterd kan worden. Het onderzoek richt zich niet alleen op de verkeerskundige aspecten, maar ook draagvlak en participatie

zijn onderdeel van het project. Inhoudelijk zal niet enkel naar de Broekstraat en mogelijke doortrekking van de Heiliglandsestraat worden gekeken, maar ook breder naar de noordelijke ontsluiting van Duiven. De onderzoeksresultaten zullen in Q4 van 2026 opgeleverd worden. In navolging van dit onderzoek op hoofdlijnen is nader verdiepend onderzoek nodig. De kosten voor nader onderzoek alsmede de inzet van een projectleider wordt geraamd op € 100.000 voor 2027.

Onderhoud wegen - verlaging dotatie voorziening **200** **200** **200** **0**

De voorziening onderhoud wegen wordt structureel gevoed met een bedrag van € 1.125.000. In de afgelopen 5 jaar is de stand van de voorziening gegroeid van € 8,1 miljoen naar € 12,6 miljoen. Op basis van de huidige prognoses lijkt er voldoende ruimte aanwezig om de jaarlijkse dotatie gedurende een periode van drie jaar met € 200.000 te verlagen, zonder dat dit gevolgen heeft voor de uitvoering van het geplande onderhoud. Een structurele verlaging wordt op dit moment niet voorgesteld, omdat daarmee de opbouw van middelen voor toekomstige onderhoudsopgaven blijvend wordt beperkt. Bij de vaststelling van het nieuwe RAWEB wordt beoordeeld of een structurele aanpassing van de dotatie wenselijk en verantwoord is.

Volkshuisvesting - fundering woonwagens **-80** **0** **0** **0**

Voor het opknappen van het bestaande woonwagenvak moeten twee woonwagens worden vervangen door huurwagens en moet de ontsluiting verkeersveilig worden gemaakt.

Volkshuisvesting - woningbouwprogramma **-100** **-100** **-400** **-400**

Voor de verdere uitwerking en uitvoering van het woningbouwprogramma is extra personeel nodig. Hiervoor is tot en met 2028 jaarlijks € 300.000 gereserveerd. Omdat de woonafspraken inmiddels doorlopen tot 2035 en de vraag naar woningen groot blijft, wordt voorgesteld om dit budget ook in 2029 en 2030 beschikbaar te stellen. Daarnaast is tot en met 2025 jaarlijks een extra budget van € 91.000 ten laste van de reserve voor betaalbare woningbouw beschikbaar gesteld om de bouw te versnellen. Het voorstel is om dit bedrag te verhogen naar € 100.000 per jaar om dit door te zetten voor de periode 2026-2030.

Algemene dekkingsmiddelen

1Stroom - formatie handhaving buitengebied **90** **90** **0** **0**

Na vaststelling van het Ontwikkelkader Buitengebied is voor de inventarisatie van bestaande situaties in het kader van toezicht en handhaving is voor toezicht en handhaving aanvullend budget nodig. Voor toezicht wordt via de programmabegroting 2027-2030 al aanvullende middelen gevraagd (formatie toezichthouder bouw/RO). Zodra dit wordt gehonoreerd is de verwachting dat deze aanvullende capaciteit afdoende is om ook het verwachte extra toezicht naar aanleiding van het Ontwikkelkader aan te kunnen. Voor het nieuwe Ontwikkelkader is voor handhaving naar verwachting de eerste 2 jaar aanvullende capaciteit noodzakelijk voor het handhaven van reeds bekende strijdige situaties die volgens het nieuwe ontwikkelkader nog steeds strijdig zijn. Door middel van inhuur zal dit worden ingevuld, de inhuur zal via de gebruikelijke weg van 1Stroom lopen. Aangezien gemeente Westervoort geen buitengebied heeft zal deze inhuur volledig worden doorbelast aan gemeente Duiven, zonder rekening te houden met de verdeelsleutel. Voor de jaren 2027 en 2028 is jaarlijks € 90.000 budget noodzakelijk.

Bereikbaarheid - verbetering ontsluiting onderzoek bereikbaarheid **100** **0** **0** **0**

De gemeente Duiven is in samenwerking met het versnellingsteam (bereikbaarheid) woningbouwlocaties van de provincie Gelderland een onderzoek gestart naar de bereikbaarheid en ontsluiting van met name de noordzijde van Duiven. Specifiek gaat het om verkeerskundig onderzoek rondom de wijze waarop de Broekstraat de Oostsingel (N810) kruist en de wijze waarop de ontsluiting van Duiven zuid en oost en Groessen verbeterd kan worden. Het onderzoek richt zich niet alleen op de verkeerskundige aspecten, maar ook draagvlak en participatie zijn onderdeel van het project. Inhoudelijk zal niet enkel naar de Broekstraat en mogelijke doortrekking van de Heiliglandsestraat worden gekeken, maar ook breder naar de noordelijke ontsluiting van Duiven. De onderzoeksresultaten zullen in Q4 van 2026 opgeleverd worden. In navolging van dit onderzoek op hoofdlijnen is nader verdiepend onderzoek nodig. De kosten voor nader onderzoek alsmede de inzet van een projectleider wordt geraamd op € 100.000 voor 2027.

Blijfwijk - wijkscan gezonde leefomgeving **54** **0** **0** **0**

De investering in een aantrekkelijke en toegankelijke buitenruimte is een lange termijn investering in de toekomstbestendigheid van de wijk. De voorgestelde maatregelen komen rechtstreeks uit signalen, wensen en knelpunten die inwoners zelf hebben aangedragen tijdens de wijkscan. Met deze investering laten we zien dat participatie meer is dan alleen ophalen: we zetten de opgehaalde inzichten ook om in concrete acties en laten aan inwoners zien dat hun stem ertoe doet.

De maatregelen uit de wijkscan dragen direct bij aan de doelen van de Blijfwijk: het stimuleert de levendigheid

van de wijk omdat de openbare ruimte meer uitnodigt tot bewegen, het ondernemen van activiteiten en ontmoeting, het vergroot het eigenaarschap aangezien inwoners ervaren dat hun inbreng ertoe doet en zij hiermee actief bijdragen aan hun wijk en het versterkt de verbondenheid doordat inwoners vaker naar buiten gaan. Door inwoners te stimuleren meer naar buiten te gaan, gezond te leven en sociale contacten op te bouwen, versterken we de zelfredzaamheid en sociale cohesie in de wijk. Een sterke sociale structuur helpt om kleine hulpvragen informeel op te vangen en voorkomt dat zorgvragen groter worden en professioneel opgepakt moeten worden. Daarmee verschuiven we de focus van zorg en ziekte naar gezondheid en preventie. Dit is juist nu noodzakelijk, omdat de vergrijzing, zorgkosten en de druk op de toegankelijkheid van zorg blijven toenemen.

Het implementeren van de maatregelen uit de wijkscan is daarmee een vorm van preventie. Tegelijkertijd verbindt de wijkscan bestaande opgaven en budgetten van verschillende teams, waardoor middelen slimmer en integraler worden ingezet en de maatschappelijke én financiële opbrengst van bestaande investeringen wordt vergroot.

Coördinatie en beleid Jeugd - Hervormingsagenda Jeugd

450 300 0 0

In 2026 is een bestemmingsreserve van € 1,2 miljoen gevormd voor de lokale uitvoering van de Hervormingsagenda Jeugd. De beschikking over de reserve is zichtbaar binnen het programma Algemene dekkingsmiddelen, per saldo is de wijziging budgettair neutraal. De besteding vindt plaats op basis van het plan van aanpak.

Fase 1 (2026) basis op orde: verbeteren van de triage en processen om te komen tot een licht Sterk Lokaal Team dat focust op de multicasuïstiek en regie;

Fase 2 (2027 en 2028) ontwikkelen van een Sterk Lokaal Team, waarbij we rekening houden met de ontwikkelingen omtrent de mogelijke fusie.

De besparingen die hiermee gerealiseerd worden zijn vanaf 2027 verwerkt in de primitieve begroting.

Doelgroepenvervoer - stijging kosten

0 0 215 0

In de Voorjaarsnota 2025 is voorgesteld om de verwachte kostenstijging in 2027 en 2028 te betalen uit de bestemmingsreserve Doelgroepenvervoer. Aan het einde van 2028 resteert € 214.800 in deze reserve.

Wij stellen voor om:

- het tekort in 2029 te dekken uit de bestemmingsreserve en € 15.000 bij te ramen;
- het tekort in 2030 structureel te dekken.

Gemeentefonds - voorjaarsnota Rijk 2026

266 382 216 322

Onderwerpen in de voorjaarsnota zijn het accres, de Jeugdzorg, de Wmo, de decentralisatie-uitkering CDOKE voor 2026 en de afrekening van het BTW-compensatiefonds over 2024.

Herindeling - vervolgfase herindelingsadvies

100 0 0 0

In het herindelingsontwerp zijn de keuzes en uitgangspunten voor de vorming van de nieuwe gemeente in samenhang uitgewerkt. Het ontwerp bevat onder meer de visie op de nieuwe gemeente, de naam en begrenzing, de financiële uitgangspositie, de uitgangspunten voor medewerkers en de ambtelijke organisatie en de toetsing aan de criteria uit het Beleidskader gemeentelijke herindelingen. De gemeenteraden in de Liemers zullen op 16 november hier een besluit over nemen. Met de vaststelling van het herindelingsontwerp leggen de vier gemeenteraden de gezamenlijke basis voor de nieuwe gemeente vast. Vervolgens wordt het ontwerp gedurende acht weken ter inzage gelegd, zodat inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties, medeoverheden en andere belanghebbenden daarop een zienswijze kunnen indienen. De ontvangen zienswijzen worden beoordeeld en betrokken bij het opstellen van het herindelingsadvies. De gemeenteraden kunnen daarmee bij de besluitvorming over het herindelingsadvies in maart 2027 de gemaakte keuzes opnieuw wegen, mede op basis van de reacties op het voorliggende herindelingsontwerp. Dit betekent dat vooruitlopend op de besluitvorming over het herindelingsontwerp gevraagd wordt middelen beschikbaar te stellen voor de vervolgfase richting het herindelingsadvies en de voorbereiding van de implementatiefase. In lijn met de eerdere besluitvorming bij het principebesluit wordt voorgesteld een budget van € 100.000,- hiervoor beschikbaar te stellen gelet op de verwachte voortzetting van ondersteuning door een externe partij bij deze vervolgfase(s).

Jeugd - pilot Kansengelijkheid

110 110 0 0

We willen dat kinderen, jongeren en jongvolwassenen veilig, gezond en kansrijk kunnen opgroeien en zich breed kunnen ontwikkelen, ongeacht hun achtergrond of thuissituatie. Daarom investeren we in 2027 en 2028 jaarlijks € 110.000 in twee pilots: het vergroten van ontwikkelkansen rond school via een rijke schooldag en een actief zomerprogramma voor jeugd. Op basis van beschikbare lokale data brengen we in beeld waar extra inzet het meeste kan bijdragen en werken we de pilots samen met scholen, sport, cultuur en de Sociale Basis verder uit. Hiermee verbinden we kansengelijkheid aan Buurtkracht en versterken we de omgeving waarin kinderen opgroeien. In 2029 evalueren we de pilots en bepalen we, mede op basis van de dan beschikbare middelen van het Rijk, of en op welke manier we de aanpak voortzetten.

Triominos - onderzoek efficiënter beheer

0 188 188 0

In de raadsvergadering op 27 januari 2026 heeft de gemeenteraad van Duiven de motie vreemd over het beheer van de binnensport aangenomen. De gemeenteraad roept het college op om te onderzoeken of het beheer van de binnensportaccommodaties efficiënter kan worden ingericht. In de motie wordt verwezen naar het businessplan van Ataro. Hierbij wordt specifiek gerefereerd aan het model uit de gemeente Zevenaar, waarin sporthalbeheer grotendeels geautomatiseerd verloopt.

Het college heeft gehoor gegeven aan de oproep en onderzocht of het beheer van Triominos efficiënter kan worden georganiseerd. Het resultaat van het onderzoek is de keuze voor een andere beheervorm. Het gevolg van deze stap zal een structurele besparing op de personeelskosten van 1Stroom van € 179.000 en daarnaast additionele besparingen op energie en leegstaande uren van € 42.000. De uitgaven voor het bijbehorende sociaalplan zullen geheel voor rekening van de gemeente Duiven vallen, deze bedragen maximaal € 187.500 voor de duur van twee jaar.

Voor het realiseren van deze stap zal een investeringskrediet noodzakelijk zijn om de sporthal gereed te maken voor de nieuwe beheervorm, de hoogte van het krediet zal € 162.500 zijn, hieruit volgen kapitaallasten van € 19.500, bestaand uit 10 jaar afschrijving van € 16.250 en 2% rente voor € 3.250.

Verdere structurele kosten waar rekening mee gehouden moet worden zijn het uitbesteden van het beheer voor jaarlijks € 135.000, inhuur in verband met conciërgetaken voor jaarlijks € 18.300 en een onvoorziene schadepost van € 10.000.

Volkshuisvesting - fundering woonwagens

80 0 0 0

Voor het opknappen van het bestaande woonwagenvak moeten twee woonwagens worden vervangen door huurwagens en moet de ontsluiting verkeersveilig worden gemaakt.

Volkshuisvesting - woningbouwprogramma

100 100 400 400

Voor de verdere uitwerking en uitvoering van het woningbouwprogramma is extra personeel nodig. Hiervoor is tot en met 2028 jaarlijks € 300.000 gereserveerd. Omdat de woonafspraken inmiddels doorlopen tot 2035 en de vraag naar woningen groot blijft, wordt voorgesteld om dit budget ook in 2029 en 2030 beschikbaar te stellen. Daarnaast is tot en met 2025 jaarlijks een extra budget van € 91.000 ten laste van de reserve voor betaalbare woningbouw beschikbaar gesteld om de bouw te versnellen. Het voorstel is om dit bedrag te verhogen naar € 100.000 per jaar om dit door te zetten voor de periode 2026-2030.

5.8 Geprognosticeerde balans

	per 1-1	per 31-12	per 31-12	per 31-12	per 31-12
Activa	2027	2027	2028	2029	2030
1. Vaste Activa					
1.1 Immateriële vaste activa	818	809	801	793	786
1.2 Materiële vaste activa	68.386	66.904	64.542	62.323	59.506
1.3 Financiële vaste activa	3.624	3.624	3.624	3.624	3.624
1.3a Kapitaalverstrekkingen	482	482	482	482	482
1.3b Verstrekte leningen	654	654	654	654	654
1.3c Overige langlopende geldleningen	2.488	2.488	2.488	2.488	2.488
1.3d Uitzettingen in 's Rijks schatkist > 1 jaar	-	-	-	-	-
1.3e Uitzettingen Nederlands schuld papier > 1 jaar	-	-	-	-	-
1.3f Overige uitzettingen > 1 jaar	-	-	-	-	-
3. Vlottende activa					
3.1 Voorraden					
- bouwgronden in exploitatie	2.511	-	3.135	5.030	7.794
- overige voorraden	1.492	1.492	1.492	1.492	1.492
3.2 Uitzettingen korter dan 1 jr./ vorderingen	13.892	13.892	8.892	13.892	13.892
3.3 Liquide middelen	150	150	150	150	150
3.4 Overlopende activa	5.976	5.000	5.000	5.000	5.000
Totaal Activa	96.849	91.871	87.636	92.304	92.244

Passiva					
2. VASTE PASSIVA					
<i>2.1 Eigen Vermogen</i>					
2.1a Algemene reserves	21.593	16.806	14.824	14.185	13.952
2.1b Bestemmingsreserves	9.872	9.220	8.685	8.177	7.976
2.1c Nog te bestemmen result.	-	-	-	-	-
<i>2.2 Vreemd Vermogen</i>					
2.2a Voorzieningen	40.785	42.200	43.577	44.958	46.540
2.2b Vaste schulden > 1 jr.	14.280	11.454	16.615	17.160	12.891
4. VLOTTENDE PASSIVA					
<i>4.1 Netto vlottende schuld < 1jr.</i>	5.000	10.496	2.240	6.129	9.189
<i>4.2 Overlopende passiva</i>	5.319	1.695	1.695	1.695	1.696
Totaal Passiva	96.849	91.871	87.636	92.304	92.244

5.9 EMU-saldo

Omschrijving	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
1. Exploitatiesaldo vóór toevoegingen en onttrekkingen reserves	-1.551	-1.293	-302	-42
2. Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	3.043	3.054	3.068	2.924
3. Bruto dotaties aan voorzieningen	2.082	1.895	1.895	2.095
4. Investeringsbijdragen van derden die in mindering komen op investeringen	-335	-1.563	-698	-698
5. Desinvesteringen vaste activa	0	0	0	0
6. Aankoop gronden en bouwrijp maken	-16.438	-10.905	-7.516	-1.663
7. Opbrengst grondverkoop	24.933	7.770	5.614	5.418
8. Betalingen ten laste van voorzieningen	-6.257	-2.257	-2.257	-2.257
9. Rechtstreekse uitgaven ten laste van reserves	0	0	0	0
10. Boekwinst bij verkoop aandelen en deelnemingen	0	0	0	0
Berekend EMU-saldo	5.477	-3.299	-196	5.777

5.10 Arbeidskosten gerelateerde verplichtingen

Inleiding

Deze paragraaf geeft inzicht in de ontwikkeling van de arbeidsgerelateerde kosten van de gemeente Duiven. Onder arbeidsgerelateerde kosten worden verstaan aanspraken op toekomstige uitkeringen door huidige of voormalig personeel en voormalige politieke ambtsdragers, zoals:

- opgebouwde vakantierechten (verlofstuwmeer);
- wachtgeldverplichtingen van voormalige wethouders (op grond van de Appa);
- pensioenverplichtingen van wethouders (eveneens Appa-gerelateerd, los van het ABP-pensioen voor ambtenaren);
- eventuele WW- en WAO/WIA/WGA-verplichtingen voor (voormalig) personeel.

Voor gemeente Duiven geldt dat de uitvoering van de bedrijfsvoering is ondergebracht bij 1Stroom. De arbeidsgerelateerde kosten worden dan ook voor een belangrijk deel via de bijdrage aan/doorbelasting vanuit 1Stroom in de begroting verwerkt. Binnen deze paragraaf worden wel de wachtgeld- en pensioenverplichtingen van (voormalige) wethouders gepresenteerd.

Wachtgeldverplichtingen wethouders

Uitkering einde wethouderschap

Na het wethouderschap ontvangt een wethouder een Appa-ontslaguitkering, tenzij hij de pensioengerechtigde leeftijd heeft bereikt. Dit is geregeld in de Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers (Appa). Waarom het wethouderschap beëindigd is niet van belang.

Indien de wethouder wordt weggestuurd, niet terugkeert na de gemeenteraadsverkiezingen of in een nieuw college niet als wethouder wordt herbenoemd: in alle gevallen heeft de oud-wethouder recht op een ontslaguitkering.

Omdat een wethouder niet onder de WW valt, heeft een oud-wethouder geen recht op een WW-uitkering.

Hoogte uitkering

De hoogte van de ontslaguitkering bedraagt het eerste jaar 80% en de rest van de uitkeringsduur 70% van de laatstgenoten bezoldiging vermeerderd met de vakantie-uitkering en de eindejaarsuitkering. De uitkering wordt aangepast aan de algemene salarisontwikkelingen voor de sector Rijk. De maximale duur van het wachtgeld is 3 jaar en 2 maanden.

Pensioenen wethouders

Huidige wethouders

Voor de huidige wethouders is een bedrag van € 73.000 opgenomen in de begroting om de voorziening pensioenen om de persoonlijke voorziening bij te storten op 100%.

Dekkingspercentage ABP voor overdracht

Eind 2027/begin 2028 wordt de voorziening pensioenen wethouders overgedragen aan het ABP.

Eind 2025 heeft het ABP aangegeven dat de voorziening overgedragen moet worden met een dekkingspercentage van 123,5%. Eind 2025 was het saldo van de voorziening € 3,4 miljoen.

De verwachting is dat het dekkingspercentage van de pensioenen nog zal gaan stijgen.

Deel III - Bijlagen

In deze voorjaarsnota zijn de volgende bijlagen opgenomen:

1. Totaaloverzicht autonome ontwikkelingen;

Deze bijlage geeft een totaaloverzicht van alle autonome ontwikkelingen. Autonome financiële ontwikkelingen zijn veranderingen in inkomsten of uitgaven waar de gemeente zelf weinig tot geen directe invloed meer op heeft. Ze ontstaan door externe factoren zoals wetgeving, economische trends of demografische verschuivingen.

Het kan hierbij gaan om effecten van beleid van het:

- Rijk - bijvoorbeeld de algemene uitkering uit het Gemeentefonds, bezuinigingen vanuit de rijksoverheid en nieuwe wetgeving;
- Provincie - bijvoorbeeld op het gebied van subsidies;
- Raad - financiële verwerking van reeds genomen raadsbesluiten;
- Verbonden partijen - de gemeentelijke invloed is er bij de besluitvorming in het dagelijks/algemeen bestuur, daarna zijn wij verplicht de besluiten financieel te verwerken in onze begroting;
- Inflatie en loonontwikkelingen - bijvoorbeeld stijgende prijzen voor energie, personeel en bouw;
- Economische conjunctuur - een recessie leidt tot minder inkomsten uit OZB of grondverkoop, groei leidt juist tot meer opbrengsten, maar ook weer hogere kosten (inflatie, loonstijgingen);
- Demografische ontwikkelingen - vergrijzing leidt tot meer zorgkosten, bijvoorbeeld binnen de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo), bevolkingsgroei of krimp heeft invloed op de belastinginkomsten en voorzieningen;
- Ontwikkelingen in de zorg - bijvoorbeeld stijgende vraag naar jeugdzorg of Wmo-voorzieningen;
- Renteontwikkelingen - veranderingen in rente op leningen leidt tot duurdere financiering van projecten.

2. Totaal overzicht overige financiële ontwikkelingen;

In deze bijlage is het totaaloverzicht van alle in deze voorjaarsnota voorgestelde wijzigingen opgenomen. Het overzicht is gesplitst in voorstellen op het gebied van de actualisatie van het bestaande beleid en nieuw beleid.

Bij de actualisatie van het bestaande beleid gaat het om is het bijstellen van eerder vastgesteld beleid op basis van nieuwe inzichten, omstandigheden of ontwikkelingen, zonder dat er sprake is van volledig nieuw beleid.

Het gaat om aanpassingen die nodig zijn om beleid actueel, uitvoerbaar en realistisch te houden.

Bij nieuw beleid gaat het om echt nieuwe taken die wij nog niet eerder uitvoerden. Het is beleid dat de gemeente bewust zelf ontwikkelt en invoert, en dat leidt tot nieuwe of aangepaste activiteiten met financiële gevolgen.

Nieuw beleid ontstaat meestal door politieke keuzes van de gemeenteraad, bijvoorbeeld binnen een nieuwe coalitie of naar aanleiding van maatschappelijke ontwikkelingen. De financiële effecten (kosten en/of opbrengsten) worden apart zichtbaar gemaakt in de begroting, zodat duidelijk is welke keuzes de gemeente zelf maakt.

3. Overzicht voortgang bezuinigingen;

Deze bijlage geeft inzicht in de voortgang van de bezuinigingen uit het project Financieel gezond.

4. Overzicht investeringen;

Een meerjareninvesteringsplan (MIP) is een overzicht waarin de gemeente vastlegt welke grote investeringen zij in de komende jaren wil uitvoeren, wanneer deze plaatsvinden en hoe ze worden gefinancierd.

Het gaat om kapitaalintensieve projecten met een langere levensduur, zoals:

- aanleg of renovatie van wegen en bruggen;
- bouw of verduurzaming van scholen en sportaccommodaties;
- investeringen in vastgoed, openbare ruimte en infrastructuur.

In het MIP wordt per project inzicht gegeven in:

- de planning (over meerdere jaren);
- de benodigde investeringsbedragen;
- de jaarlijkse kapitaallasten (rente en afschrijving);
- de wijze van financiering (bijvoorbeeld leningen of inzet van reserves).

Het doel van een meerjareninvesteringsplan is om langetermijnkeuzes inzichtelijk en beheersbaar te maken, zodat de gemeente tijdig kan sturen op prioriteiten, financiële haalbaarheid en de gevolgen voor de begroting.

5. Overzicht reserves.

In deze bijlage is de actuele stand van de reserves opgenomen. Het overzicht is inclusief de in deze voorjaarsnota opgenomen voorstellen.

Reserves zijn bedragen die de gemeente apart heeft gezet voor specifieke doelen of als buffer.

In het overzicht staat per reserve:

- het beginsaldo (start van het jaar);
- stortingen en onttrekkingen;
- het eindsaldo (einde van het jaar);
- het doel of de bestemming van de reserve.

Er wordt onderscheid gemaakt tussen:

- algemene reserve - vrij besteedbaar, bedoeld als financiële buffer;
- bestemmingsreserves - gereserveerd voor een specifiek doel.

Het doel van een overzicht van reserves is om transparantie te bieden in de financiële positie van de gemeente en te laten zien hoeveel ruimte er is om tegenvallers op te vangen of nieuwe plannen te financieren.

Bijlage 1 - Overzicht in begroting voorgestelde begrotingswijzigingen

Programma	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
1 Bestuur	-401	-234	-208	11
Autonome ontwikkelingen	30	32	33	34
Kapitaallasten - actualisatie	30	32	33	34
Bestaand beleid - actualisatie	-112	0	0	0
Aanpassen budget studiekosten 2027	-12	0	0	0
Herindeling - vervolgfase herindelingsadvies	-100	0	0	0
Nieuw beleid - voorstellen	-319	-266	-241	-23
1Stroom - investeren in cyberveiligheid	-60	-54	-54	-54
College - verantwoording Coalitieakkoord 2026	0	-25	0	0
Integrale veiligheid - weerbare samenleving	-165	-75	-75	-75
Participatie - versterken participatief werken	-30	-30	-30	0
Triominos - onderzoek efficiënter beheer	0	-9	-9	179

Veiligheid - extra jongerenwerker/straatcoach	-64	-64	-64	-64
Woningbouw - flexwonen voorbereidingskrediet	0	-9	-9	-9

2 Maatschappij	-171	-191	-40	90
-----------------------	-------------	-------------	------------	-----------

Autonome ontwikkelingen	575	631	646	660
Informatiepunten Digitale Overheid (IDO) - wijziging financiering	-24	-24	-24	-24
Jeugd - aframing compensatiemiddelen	655	696	696	696
Kapitaallasten - actualisatie	82	97	112	126
Subsidies - Indexering subsidieplafonds	-65	-65	-65	-65
Veilig-thuis - actualisatie budget	-73	-73	-73	-73

Bestaand beleid - actualisatie	-160	-220	-220	-172
1Stroom - toezichthouder groen	-49	-49	-49	0
1Stroom - Toezichthouder groen	0	0	0	0
Blijfwijk - Alliantiemanager Blijfwijk	-25	0	0	0
Combinatiefuncties - Actualisatie begroting	-21	-21	-21	-21
Liemerse Ambassade - Verlenging deelname	0	-30	-30	-30
Maatschappelijke ondersteuning - terugdraaien bezuiniging Santé partners	-56	-111	-111	-111
Stimulering sport - correctie bezuiniging	-10	-10	-10	-10

Nieuw beleid - voorstellen	-586	-601	-465	-398
1Stroom - verenigingsondersteuner	-90	-90	-90	0
Basisonderwijs - versterken bewegingsonderwijs	-63	-63	-63	-63
Bibliotheek - terugdraaien clusterbezuiniging bibliotheek en laaggeletterdheid	-13	-25	-25	-25
Blijfwijk - wijkscan gezonde leefomgeving	-54	-25	-25	-25
Bomen - aanplant bomen door droogte	0	-2	-4	-4
Bomen - inhaalslag renovatie wijkgroen en bomenbestand	0	-23	-47	-70
Cultuur - versterking cultuur- en muziekeducatie in het basisonderwijs	-60	-60	-60	-60
Jeugd - multicultureel centrum/jongerencentrum	-25	0	0	0
Jeugd - pilot Kansengelijkheid	-110	-110	0	0
Liemers ambachts- en leercentrum (LAL) - onderzoek	-50	0	0	0
Mantelzorg - pilot mantelzorgconsulent	-71	-71	0	0
Openbaar groen - aanvraag budget Groen-Blauw raamwerk	-20	0	0	0
Sportvelden - automatische berekening	0	-11	-11	-11
Subsidies - eenmalige verhoging subsidie SHO	-31	0	0	0
Triominos - onderzoek efficiënter beheer	0	-121	-141	-141

3 Omgeving	-233	40	54	140
-------------------	-------------	-----------	-----------	------------

Autonome ontwikkelingen	162	210	226	304
Belastingopbrengsten - volumestijging OZB en nareizigers	24	24	24	24
Kapitaallasten - actualisatie	138	186	203	280

Bestaand beleid - actualisatie	10	22	-27	-19
1Stroom - Formatie inzake rioolwerkzaamheden	-50	-50	-50	-50
1Stroom - formatie toezichthouder bouw/RO	-63	-63	-63	-63
1Stroom - Integraal adviseur openbare ruimte	-31	-31	-31	-31
Afval - aanpassing geraamde budgetten	0	0	0	0
Circulaire economie - aanpak energiearmoede	-17	0	0	0
Circulus - Aanpassing tarieven	-150	-150	-150	-205
Evenementenkasten - beheer evenementen- en marktkasten	-30	-30	-30	-30
Stijging opbrengst afvalstoffenheffing	350	350	305	372
Vervangen evenementenkasten	0	-4	-9	-13

Nieuw beleid - voorstellen	-404	-193	-145	-145
1Stroom - formatie handhaving buitengebied	-90	-90	0	0
1Stroom - formatie vergunningverlener bouw	-63	-63	-63	-63
Bereikbaarheid - verbetering ontsluiting onderzoek bereikbaarheid	-100	0	0	0
Biodiversiteit - 0-meting	-30	0	0	0
De Vergert - voorbereidingskrediet voor wijkrenovatie	0	-6	-11	-11
Evenementenaanvragen - aanschaf software	-5	0	0	0
Klimaatadaptatie - klimaatbestendig en water robuuste gemeente	-30	0	0	0
Klimaatadaptatie - onderzoek naar boomaanplant	-50	0	0	0
Kruispunt Rivierweg-Driegaardensestraat-Nieuwgraaf - aanpassing	0	0	-37	-37
Landschapsbeleidsplan - digitale gedragscodetool Stadswerk	-36	-3	-3	-3
Loostraat - voorbereidingskrediet ontsluiting Loo	0	-11	-11	-11
Molenstraat - voorbereidingskrediet aanpassing wegvak	0	-11	-11	-11
Tussengebied Duiven-Westervoort - voetgangersoversteek veiliger maken	0	-4	-4	-4
Vlielandlaan - voorbereidingskrediet voor aanpassen kruisingen	0	-3	-3	-3
Volkshuisvesting - inrichting buitenruimte Westsingel	0	-2	-2	-2

4 Algemene dekkingsmiddelen	930	686	518	580
------------------------------------	------------	------------	------------	------------

Autonome ontwikkelingen	244	250	282	580
Belastingopbrengsten - volumestijging OZB en nareizigers	24	77	157	503
Kapitaallasten - actualisatie	220	173	125	77

Bestaand beleid - actualisatie	149	49	49	0
1Stroom - toezichthouder groen	49	49	49	0
1Stroom - Toezichthouder groen	0	0	0	0
Herindeling - vervolgfase herindelingsadvies	100	0	0	0

Nieuw beleid - voorstellen	537	388	188	0
1Stroom - formatie handhaving buitengebied	90	90	0	0

Bereikbaarheid - verbetering ontsluiting onderzoek bereikbaarheid	100	0	0	0
Biodiversiteit - 0-meting	30	0	0	0
Blijfwijk - wijkscan gezonde leefomgeving	54	0	0	0
Evenementenaanvragen - aanschaf software	5	0	0	0
Jeugd - pilot Kansengelijkheid	110	110	0	0
Klimaatadaptatie - klimaatbestendig en water robuuste gemeente	30	0	0	0
Klimaatadaptatie - onderzoek naar boomaanplant	50	0	0	0
Landschapsbeleidsplan - digitale gedragscodetool Stadswerk	-33	0	0	0
Liemers ambachts- en leercentrum (LAL) - onderzoek	50	0	0	0
Openbaar groen - aanvraag budget Groen-Blauw raamwerk	20	0	0	0
Subsidies - eenmalige verhoging subsidie SHO	31	0	0	0
Triominos - onderzoek efficiënter beheer	0	188	188	0
Totaal voorstellen begrotingswijzigingen	126	301	325	822

Programma	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
3 Omgeving	200	200	200	0
Dekkingsmaatregelen	200	200	200	0
Onderhoud wegen - verlaging dotatie voorziening	200	200	200	0
4 Algemene dekkingsmiddelen	1.274	350	300	250
Dekkingsmaatregelen	1.274	350	300	250
Begrotingssaldo - inzet surplus Algemene Reserve	874	0	0	0
Kapitaallasten - stelpost onderuitputting	400	350	300	250
Totaal voorstellen dekkingsmaatregelen	1.474	550	500	250

Bijlage 2 - Overzicht Financieel gezond 2026

Nr	Voorstel	Programma	2026	2027	2028	2029	Status
1	Bijstellen budget clientervaringsonderzoek	Maatschappij	2.000	2.000	2.000	2.000	
4	Stopzetten subsidie voor reguliere peuters	Maatschappij	10.200	10.200	10.200	10.200	
21	Terugbrengen activiteiten Klimaatadaptatie (KA) en Biodiversiteit (BD)(formatie CDOKE gelden)	Omgeving	200.000	200.000	200.000	200.000	
22	Subsidie voor leerlingbegeleiding volledig stoppen	Maatschappij	25.000	25.000	25.000	25.000	
30	Mogelijk dubbele dekking beweegteam	Maatschappij	219.000	219.000	219.000	219.000	
42	Meer commerciële huur toestaan en beheer anders organiseren (Triomonos)	Omgeving	-17.500	37.500	37.500	37.500	
44	Meer commerciële huur toestaan en beheer anders organiseren (Wijkhuis)	Omgeving	-6.500	18.500	18.500	18.500	
52	Uittreden uit de stichting Liemerse Ambassade	Maatschappij	0	0	25.000	25.000	
94	Efficiency maatregelen bij alleen maatschappelijke begeleiding	Maatschappij	10.000	10.000	10.000	10.000	
100	Extra inkomsten met avondgebruik gymzalen	Maatschappij	-5.000	6.000	7.000	8.000	
102	Inzet minimeleid minimaliseren	Maatschappij	175.000	175.000	190.000	190.000	
66	Schrappen subsidiebudget voor Kleur Uw Buurt	Maatschappij	12.500	12.500	12.500	12.500	
76	Budget groot onderhoud reduceren en uitgaan van minimaal basisniveau.	Maatschappij	25.000	25.000	25.000	25.000	
92	Verlagen uitgaven op gebied van landschap	Omgeving	10.000	10.000	10.000	0	
93	Afschaffen tolkdiensten	Maatschappij	5.000	5.000	5.000	5.000	
105	Gedeeltelijk het kosten van het vegen doorbelasten in de rioolheffing.	Omgeving	60.000	60.000	60.000	60.000	
95	10% korten op Santé Partners	Maatschappij	0	55.500	111.000	111.000	
98	€10.000 korten op budget eenzaamheid.	Maatschappij	10.000	10.000	10.000	10.000	
99	Plafond mantelzorgwaarderingen en bezuiging €10.000	Maatschappij	10.000	10.000	10.000	10.000	
106	Integraal samenbrengen huurders in vastgoed	Omgeving	-20.000	8.000	8.000	8.000	
120	€25.000 bezuinigen op het beschikbare budget voor SMI	Maatschappij	25.000	25.000	25.000	25.000	
103	Restvervanging Led armaturen in twee jaar uitvoeren	Omgeving	11.000	0	0	0	

	Naam	Programma's	2026	2027	2028	2029	
104	Verlagen kwaliteitsniveau onderhoud bomen van B naar C	Omgeving	10.000	10.000	10.000	10.000	
24	Stoppen of doorvoeren huurverhoging Eilandplein	Omgeving	0	4.000	4.000	4.000	
25	Verkopen grondposities HAP Groessen (Tempelstraat)	Omgeving	36.000	1.153	1.153	1.153	
107	Tijdelijk verlagen investering in openbare verlichting	Omgeving	2.000	2.000	2.000	2.000	
27	Verkoop gehele OG-tent	Omgeving	0	80.000	80.000	80.000	
116	Onderzoek verhoging pacht/huur	Omgeving	0	2.500	2.500	2.500	
117	Nieuwe aanbesteding voor PMD zakken door Circulus	Omgeving	10.000	10.000	10.000	10.000	

	Naam	Programma's	2026	2027	2028	2029	
	Clustering Sportparken (10%)	Omgeving	0	53.103	53.103	53.103	
	Clustering Sportbeleid (10%)	Maatschappij	0	9.114	9.114	9.114	
	Clustering Cultuur (10%)	Maatschappij	0	23.720	23.720	23.720	
	Clustering Bibliotheek en laaggeletterdheid (10%)	Maatschappij	0	12.500	25.000	25.000	

	Aanpassing in specifieke dienstverlening	Programma's	2026	2027	2028	2029	
	Uitvoering participatieverordening	Bestuur	24.125	87.500	138.000	-	

Totaal van de maatregelen		842.825	1.219.790	1.379.290	1.232.290
	Gerealiseerd	691.500	759.720	830.220	820.220
	Onder handen	127.200	372.570	411.070	412.070
	Niet te realiseren	24.125	87.500	138.000	-

Bijlage 3 - Meerjareninvesteringsplan

Omschrijving	Afschr. termijn	2026	2027	2028	2029	2030
Vakgroep Bestuur						
Geluidsinstallatie raadzaal	5	55				
Devices 2026 raadsleden	4	40				
Vakgroep Wegen						
<u>Wegen</u>						
Herinrichting Ploenstraat 7-9-11-13	30	19				
Voetpad Loostraat	30	20				
Helhoek, Van Kamerstraat tot inrit bedrijventerrein Helhoek	60			330		
Engveldsestraat, Van Kamerstraat tot gemeentegrens	60			290		
<u>Civiele kunstwerken</u>						
Renovatie houten fietsbrug B1 Nieuweling	60	20				
Renovatie houten fietsbrug B2 Nieuweling	60	15				
Renovatie betonnen verkeersbrug B4 Nieuweling	60				22	
Renovatie houten fietsbrug B5 Italiaanse Hoek	60	20				
Renovatie houten fietsbrug B6 de Esdoorn	60	15				
Renovatie betonnen fietsbrug B12 Mondriaanstraat	60		25			
Renovatie betonnen fietsbrug B13 Doesburgpad	60				11	
Renovatie houten fietsbrug B14 Israelstraat	60		22			
Renovatie betonnen fietsbrug B15 Venus	60			34		
Renovatie betonnen verkeersbrug B16 Klavierstraat	60			78		
Renovatie betonnen verkeersbrug B17 Texelstraat	60				79	
Renovatie betonnen verkeersbrug B18 Schiermonnikoogstraat	60				63	
Renovatie betonnen verkeersbrug B19 Droostraat	60				29	
Renovatie betonnen verkeersbrug B20 Vlielandlaan	60			63		
Renovatie houten fietsbrug B59 Horsterpark Zz	60	14				
Renovatie betonnen fietstunnel T1 Tullenersweg	60			142		
Vervangen betonnen verkeersbrug B31 Lage Aalburgerweg	60					76
Vervangen betonnen verkeersbrug B32 Kerkstraat	60					82
Vervangen betonnen verkeersbrug B33 Zesroedenstraat	60					80
Vervangen betonnen verkeersbrug B34 Rouvenenstraat	60					80
Vervangen betonnen duikerbrug D5 Beerenclaauwstraat	60					74

Vervangen gemetselde Keermuur K1 Italiaanse Hoek	60					160
Renovatie betonnen fietsbrug B21 Golden Delicious	60					33
Renovatie betonnen fietsbrug B22 Korenbloem	60					33
Renovatie betonnen fietsbrug B23 Walcherenstraat	60					33
Renovatie betonnen verkeersbrug B24 Zilver schoon	60					80
Renovatie betonnen fietsbrug B25 Noorderhaakspad	60					30
Renovatie betonnen verkeersbrug B26 Parallelweg	60					23
Renovatie betonnen fietsbrug B28 Maststraat	60					14
Renovatie betonnen verkeersbrug Effect B38	60					35
Renovatie betonnen keermuur K3 van Doesburgpad	60					146
Renovatie betonnen keermuur K4 Voermanstraat	60					83
Renovatie betonnen keermuur K5 Tooropstraat	60					74
Renovatie beton-/stalen keermuur K7 Westsingel	60					31
Renovatie houten vissteiger/damwand K10 Gemünden am Main park	60					13
Renovatie stl+hoout geluidsscherm K12a Westsingel	60					25
Renovatie stl+hout geluidsscherm K12b Westsingel	60					31
Renovatie betonnen viaduct V1 Westsingel/Saturnus	60					421
<u>Openbare Verlichting</u>						
Vervanging armaturen 2025	25	13		8	3	
Versnelde vervanging armaturen	25	461				
<u>VRI</u>						
Vervanging poller Centerpoort	15	30				
Vervanging VRI Rivierweg/Nieuwgraaf (K100)	15			300		
Vervanging poller Jochemstraat	15		30			
Vervangen detectielussen/olieleidingen pollers centrumgebied	15			30		
Projecten						
<u>Rijksweg</u>						
Herontwikkeling en herinrichting Rijksweg	30	230				
Herinrichten Jumbo- Kastanjelaan	30	50	218			
<u>Herinrichting vDorth tot Medlerstraat</u>						
Herinrichting vDorth tot Medlerstraat/ Eltensestraat	30			1.700	968	
Herinrichting vDorth tot Medlerstraat/ Eltensestraat 2027_Voorbereiding	30		360			
Rioleringsmaatregelen Burg v Dort t Medlerstraat	60			500		

Fietsrotonde Graafsingel	30	180				
Inrichten Heilweg als GOW30 samen met groot asfaltonderhoud	30	20	230			
<u>Eilandplein</u>						
Aanleg groen Eilandplein	30	50	50	50		
<u>Stationsgebied</u>						
Renovatie groen stationsgebied	30	3	2			
Herinrichting Everstraat	60	371				
Vakgroep Groen						
<u>Groen</u>						
Boomrenovaties VJN 2022	60		45			
Vervangen Essen	60	37				
Achterstand bomenbestand	60	33				
Wijkrenovatie Oud Zuid	30	165				
Wijkrenovatie Zuid West	30		165			
Wijkrenovatie West	30			155		
Vervanging bomen ivm klimaatschade	60	25	25	25	25	25
<u>Speeltuinen/-weiden</u>						
Speeltoestellen per jaar	20	150	150	150	150	150
Speeltoestellen 2024	10	8				
Speeltoestellen 2025	10	10	10			
<u>Honden</u>						
Hekwerk hondenlosloopterrein Kemmelaan	20	16				
Maatregelen hondenlosloopvoorzieningen 2022	20	49				
Mobiliteitsplan						
Parkeren woonwijken per jaar	30	20	20	20	20	20
Projecten uit de bevolking per jaar	30	40	40	40	40	40
<u>Snelfietsroute SFR 12</u>						
Veiligheidsmaatregelen Rijksweg_Ploenstraat	30	750	350			
Verkeersveiligheid kruisingen	30	70				
	30	40				
<u>Bulkkrediet Mobiliteit</u>						
Maatregelen lopen en fietsen - Het verbeteren van het bestaande netwerk	30	50	50	50	50	50
Aanpak verkeersonveilige locaties	30	50	50	50	50	50
Inclusie budget - Toegankelijk maken en houden van de openbare ruimte	30	20	20	20	20	20
Riolering en gemalen						
<u>PROJECTEN</u>						
Vervanging persriool Helhoek	60			192		
Vervanging riolering Eversstraat	60	354				
<u>RIOLERING</u>						
Vervanging vrijverval riolering 2024	60	450				
Calamiteiten riolering per jaar		75	75	75	75	75

Vervanging Iba's per jaar	60	30	30	30	30	30
GEMALEN						
Vervanging rioolgemalen per jaar	15	60	60	60	60	60
Vervanging rioolgemalen bouwkundig per jaar	45	35	35	35	35	35
Calamiteiten gemalen per jaar	15	50	50	50	50	50
OEVERBESCHOEIINGEN						
Vervangen oeverbeschoeiing per jaar	45	20	20	20	20	20
DPRA						
Investerings uitvoeringsprogramma per jaar	60	56	56	56	56	56
DPRA vergroeningsstrategie		61				
investerings DPRA 2025	60	375				
DPRA Uitvoeringsprogramma						
DPRA Uitvoeringsprogramma 2025	60	10				
DPRA Duivense oplegger						
DPRA Duivense oplegger_2025	60	125				
DPRA industrieterrein	60		31			
DPRA bedr. Terrein 't Holland	60	20	184			
DPRA Graafstaete	60	60				
DPRA Maatregelen Graafstaete	60	1				
Onderhoud gebouwen						
IHP 2025	15	10				
Vervanging basketbal installatie verticaal ophijsbaar Mobilis	15		39			
Vervanging plafondbasketbal installatie monotube Mobilis	15		48			
Verv ringstel unit elektrisch Mobilis	15		23			
Vervanging turnvloer Triominos	15	71				
Kunstgrasveld sc Groessen	15	13				
Oefenhoek sc Groessen	15	25				
Gemeentehuis Duiven electrotechnische installatie	15	6				
Nieuwbouw IKC Remigius	40	1.256				
IKC Kameleon_Ventilatie en duurzaamheid	25	26				
Groene Ring_ventilatie en duurzaamheid	25	320				
IKC Joannes_ventilatie en duurzaamheid	25	310				
IKC Bernadette_ventilatie en duurzaamheid	25	229				
IKC 't Veer_ventilatie en duurzaamheid	25	25				
IKC het Klokhuis, ventilatie en duurzaamheid	15	150	448			
Verbeteren binnenklimaat Triominos VJN 2022	15	40				
Klimaat en ventilatievoorziening Candea VJN 2022	15	750				
IHP 2026, tijdelijke huisvesting IKC de Kameleon				54		
IHP 2026, tijdelijke huisvesting IKC het			75			

Klokhuis						
Vervangen basketbalinstallatie Endesprong	15		26			
Vervangen tumblingbaan training Mobilis	15	26				
Vervangen LED verlichting gemeentehuis	10	122	45			
Vervangen LED verlichting brandweer	10	7				
Vervangen LED verlichting gemeentewerf	10	13				
Vervangen LED verlichting Huis van Droo	10		67			
Vervangen LED verlichting Triominos	10	60	35			
Vervangen LED verlichting OGTent	10	65				
Noodstroomvoorziening gemeentehuis	10	50				
Wijkhuis van Droo VJN 2025	10	15	15			
Vervanging Wegen						
Rijbaan vervangen van asfalt incl fundering Rouvenenstraat	50		200			
Rijbaan vervangen van asfalt naar beton incl fundering Kerkstraat	50		250			
Rijbaan vervangen van asfalt fundering Zesroedenstraat	50			230		
Totalen		8.435	3.674	4.837	1.856	2.338

Bijlage 4 - Overzicht van reserves en voorzieningen

Overzicht reserves

	Eindst and 2025	Stortin gen 2026	Onttrekki ngen 2026	Eindst and 2026	Stortin gen 2027	Onttrekki ngen 2027	Eindst and 2027	Stortin gen 2028	Onttrekki ngen 2028	Eindst and 2028	Stortin gen 2029	Onttrekki ngen 2029	Eindst and 2029	Stortin gen 2030	Onttrekki ngen 2030	Eindst and 2030
Bestuur																
Bestemmingsreserve																
Nieuwe Wet Inburgering	73	0	140	-67	0	0	-67	0	0	-67	0	0	-67	0	0	-67
Wet Open Overheid	121	0	6	115	0	0	115	0	0	115	0	0	115	0	0	115
Totaal Bestuur	194	0	146	48	0	0	48	0	0	48	0	0	48	0	0	48
Maatschappij																
Bestemmingsreserve																
Beschermde wonen	1.363	0	308	1.055	0	240	815	0	90	725	0	0	725	0	0	725
Doelgroepen vervoer	480	0	0	480	0	92	388	0	173	215	0	215	0	0	0	0
Groenblauwe ontwikkelingen in tussengebied Duiven/Westervoort	388	0	0	388	0	0	388	0	0	388	0	0	388	0	0	388
Onderwijsachterstand en beleid	25	0	25	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Parkmanagement	85	0	89	-4	0	0	-4	0	0	-4	0	0	-4	0	0	-4
Statushouders	140	0	140	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal Maatschappij	2.481	0	563	1.918	0	332	1.586	0	263	1.323	0	215	1.109	0	0	1.109
Omgeving																
Bestemmingsreserve																
Betaalbare woningbouw	1.541	0	254	1.287	0	180	1.107	0	100	1.007	0	100	907	0	100	807
Circulaire economie	279	0	30	249	0	0	249	0	0	249	0	0	249	0	0	249

Fonds bovenwijkse voorzieningen	1.395	0	70	1.326	0	0	1.326	0	0	1.326	0	0	1.326	0	0	1.326
Gevolgen grondwaterverontreiniging	281	0	0	281	0	0	281	0	0	281	0	0	281	0	0	281
Groenonderhoud	188	0	0	188	0	49	139	0	49	90	0	49	42	0	0	42
Het Groenfonds	57	6	30	34	6	30	10	6	30	-14	6	30	-37	6	30	-61
Implementatie Omgevingswet	509	0	70	438	0	-33	471	0	0	471	0	0	471	0	0	471
Integraal huisvestingsplan	70	-4	0	67	0	0	67	0	0	67	0	0	67	0	0	67
Klimaatadaptatie	154	0	0	154	0	0	154	0	0	154	0	0	154	0	0	154
Migratie en integratie	2.835	-142	0	2.693	0	0	2.693	0	0	2.693	0	0	2.693	0	0	2.693
Ontwikkeling A15	969	0	100	869	0	100	769	0	100	669	0	100	569	0	100	469
Vitale dorpen en wijken	220	0	11	209	0	0	209	0	0	209	0	0	209	0	0	209
Totaal Omgeving	8.499	-139	565	7.795	6	326	7.475	6	279	7.203	6	279	6.931	6	230	6.707
Algemene dekkingsmiddelen																
Algemene reserve																
Algemene reserve	29.307	9.281	15.795	22.793	7.844	11.357	19.281	7.430	9.412	17.299	6.196	6.855	16.640	8.216	8.429	16.427
Geblokkeerde reserves																
Stimuleringsfonds	111	0	0	111	0	0	111	0	0	111	0	0	111	0	0	111
Totaal Algemene dekkingsmiddelen	29.418	9.281	15.795	22.904	7.844	11.357	19.392	7.430	9.412	17.410	6.196	6.855	16.751	8.216	8.429	16.538
Saldo reserves	40.592	9.142	17.069	32.665	7.851	12.015	28.501	7.437	9.954	25.984	6.202	7.349	24.837	8.223	8.659	24.401

Overzicht voorzieningen

	Eindsta nd 2025	Storting en 2026	Onttrekk in gen 2026	Eindsta nd 2026	Storting en 2027	Onttrekk in gen 2027	Eindsta nd 2027	Storting en 2028	Onttrekk in gen 2028	Eindsta nd 2028	Storting en 2029	Onttrekk in gen 2029	Eindsta nd 2029	Storting en 2030	Onttrekk in gen 2030	Eindsta nd 2030
Bestuur																
voor verplichtingen, verliezen en risico's																
Pensioenen wethouders	3.408	73	20	3.461	73	20	3.514	73	20	3.567	73	20	3.620	73	20	3.673
Wachtgelden wethouders	193	0	0	193	0	0	193	0	0	193	0	0	193	0	0	193
Totaal Bestuur	193	0	0	193	0	0	193	0	0	193	0	0	193	0	0	193
Maatschappij																
voor verplichtingen, verliezen en risico's																
Dubieuze debiteuren RSD	312	0	0	312	0	0	312	0	0	312	0	0	312	0	0	312
Totaal Maatschappij	312	0	0	312	0	0	312	0	0	312	0	0	312	0	0	312
Omgeving																
ter egalisatie van kosten																
Groot onderhoud algemene accommodaties	390	11	0	401	11	0	413	11	0	424	11	0	435	11	0	446
Groot onderhoud culturele accommodaties	769	36	0	805	36	0	841	36	0	877	36	0	913	36	0	949
Groot onderhoud sportaccommo daties	1.679	12	0	1.691	12	0	1.702	12	0	1.714	12	0	1.726	12	0	1.737

Groot onderhoud VCD	126	182	0	308	182	0	490	182	0	672	182	0	854	182	0	1.036
Onderhoud wegen	12.609	1.353	0	13.962	1.153	0	15.116	1.153	0	16.269	1.153	0	17.423	1.353	0	18.776
voor middelen van derden met gebonden bestemming																
Kapitaallasten afvalinzameling	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Riolering artikel 44 lid 2	13.167	0	34	13.133	0	-58	13.191	408	548	13.051	408	463	12.996	408	463	12.942
Voorziening A15	533	0	0	533	0	0	533	0	0	533	0	0	533	0	0	533
Voorziening afvalinzameling	37	0	0	37	0	0	37	0	0	37	0	0	37	0	0	37
Totaal Omgeving	37	0	0	37	0	0	37	0	0	37	0	0	37	0	0	37
Algemene dekkingsmiddelen																
voor verplichtingen, verliezen en risico's																
Afwikkeling complexen GrEx	586	0	11	574	0	0	574	0	0	574	0	0	574	0	0	574
Dubieuze debiteuren	429	39	50	418	39	50	407	39	50	397	39	50	386	39	50	375
Verliesgevende complexen GrEx	4.957	0	0	4.957	0	0	4.957	0	0	4.957	0	0	4.957	0	0	4.957
Totaal Algemene dekkingsmiddelen	4.957	0	0	4.957	0	0	4.957	0	0	4.957	0	0	4.957	0	0	4.957
Saldo Voorzieningen	39.193	1.707	115	40.785	1.507	12	42.280	1.914	618	43.577	1.914	533	44.958	2.114	533	46.540

Bijlage 5 - Overzicht per reserve en voorziening

Detailoverzicht reserves

Algemene reserve		Soort reserve Algemene reserve	
Doel	De Algemene Reserve dient als weerstandsvermogen van de gemeente. De risico's worden jaarlijks bij de begroting gekwantificeerd. Wijken de onder- en bovengrens op grond van deze kwantificering structureel af, dan zullen de onder- en bovengrens worden aangepast. In de begroting 2024 is de ondergrens bepaald op € 6,8 en de bovengrens op € 9,4 mln. De beginstand 2026 is exclusief het saldo van 2025 € 29.320.797.		
Voeding	De algemene reserve wordt gevoed door het saldo van de jaarrekening of door opheffen van bestemmingsreserves.		
Besteding	De Algemene Reserve zal in de komende jaren vooral gebruikt worden om de exploitatietekorten op te vangen.		

Mutaties reserve

	Eind 2025	Storting 2026	Onttrekking 2026	Eind 2026	Storting 2027	Onttrekking 2027	Eind 2027
Algemene reserve	29.307	9.281	15.795	22.793	7.844	11.357	19.281

	Storting 2028	Onttrekking g 2028	Eind 2028	Storting g 2029	Onttrekking g 2029	Eind 2029	Storting g 2030	Onttrekking g 2030	Eind 2030
Algemene reserve	7.430	9.412	17.299	6.196	6.855	16.640	8.216	8.429	16.427

Beschermd wonen		Soort reserve	Bestemmingsreserve
Doel	In het kader van het bestuurlijk akkoord beschermd wonen stelt de gemeente Arnhem voor 2021 extra geld beschikbaar voor de regiogemeenten zodat gemeenten activiteiten kunnen starten om zich voor te bereiden op de ambulantisering.		
Voeding	Met het vaststellen van de Najaarsnota 2023 is besloten om de reserve ambulantiseringsgelden om te vormen tot beschermd wonen. In 2025 zijn aan deze reserve de vrijgevalen LVB gelden en de bijdrage van de gemeente Arnhem voor beschermd wonen toegevoegd. Daarnaast is er conform de voorjaarsnota 2025 onttrekking gedaan met betrekking tot het sociaal loket en bemoeizorg.		
Besteding	Voor 2028 is er een bedrag van €202.000 begroot en in 2028 €32.000. Daarnaast wordt er jaarlijks gemonitord en geëvalueerd met de zicht op de decentralisatie.		

Mutaties reserve

	Eind 2025	Storting 2026	Onttrekking 2026	Eind 2026	Storting 2027	Onttrekking 2027	Eind 2027
Beschermd wonen	1.363	0	308	1.055	0	240	815

	Storting 2028	Onttrekking g 2028	Eind 2028	Storting g 2029	Onttrekking g 2029	Eind 2029	Storting g 2030	Onttrekking g 2030	Eind 2030
Beschermd wonen	0	90	725	0	0	725	0	0	725

Betaalbare woningbouw		Soort reserve Bestemmingsreserve
Doel	Aanvullend dekkingsmiddel voor het realiseren van projecten en activiteiten die voortkomen uit of bijdragen aan het woonbeleid en de woonagenda; in het bijzonder (of primair) het huisvesten van doelgroepen die aangewezen zijn op betaalbare (huur-) woningvoorraad.	
Voeding	Uitgaven met betrekking de woonvisie en woningbouw zijn in het boekjaar 2025 gedekt uit de bestemmingsreserve.	
Besteding	Op basis van inhoudelijke plannen, activiteiten of initiatieven, die concreet bijdragen aan de woonagenda en waarbij aanvullende ("slimme") middelen gewenst zijn en voor zover de middelen reiken. Bij raadsbesluit van 8 mei 2017 is het college bevoegd deze middelen in te zetten voor de uitvoering van de woonagenda.	

Mutaties reserve

	Eind 2025	Storting 2026	Onttrekking 2026	Eind 2026	Storting 2027	Onttrekking 2027	Eind 2027
Betaalbare woningbouw	1.541	0	254	1.287	0	180	1.107

	Storting 2028	Onttrekking g 2028	Eind 2028	Storting g 2029	Onttrekking g 2029	Eind 2029	Storting g 2030	Onttrekking g 2030	Eind 2030
Betaalbare woningbouw	0	100	1.007	0	100	907	0	100	807

Circulaire economie**Soort reserve Bestemmingsreserve**

- Doel** Deze reserve is gevormd naar aanleiding van de Voorjaarsnota 2019. Het bedrag wordt ingezet om de benodigde middelen voor de Energietransitie en de vastgestelde ambitie hiervan te bekostigen.
- Voeding** De jaarlijkse uitgaven die worden geboekt op Circulaire economie worden gedekt uit deze reserve. Totdat de reserve is uitgeput kan deze worden ingezet voor de verschillende activiteiten en inspanningen op het gebied van duurzaamheid en dergelijke. In de opstartfase waren de uitgaven nog veel lager dan de ramingen. Nu de verschillende projecten vorm beginnen te krijgen worden de jaarlijkse onttrekkingen hoger.
- Besteding** Het budget wordt ingezet voor de tijdelijk inhuur van personeel, inkoop van niche-kennis en ter uitvoering van diverse projecten.

Mutaties reserve

	Eind 2025	Storting 2026	Onttrekking 2026	Eind 2026	Storting 2027	Onttrekking 2027	Eind 2027
Circulaire economie	279	0	30	249	0	0	249

	Storting 2028	Onttrekking g 2028	Eind 2028	Storting g 2029	Onttrekking g 2029	Eind 2029	Storting g 2030	Onttrekking g 2030	Eind 2030
Circulaire economie	0	0	249	0	0	249	0	0	249

Doelgroepen vervoer**Soort reserve Bestemmingsreserve**

- Doel** Het doel van de reserve is om dekking van toekomstige kosten als zero-emissie en prijsstijgingen op te vangen.
- Voeding** De reserve wordt gevoed door het resultaat op het doelgroepenvervoer. Positieve resultaten worden aan de reserve gedoteerd, terwijl negatieve resultaten aan de reserve worden onttrokken.
- Besteding** Het bestedingsplan voor de komende jaren is opgesteld. Hierin worden de te verwachte tekorten deels opgevangen uit deze reserve.

Mutaties reserve

	Eind 2025	Storting 2026	Onttrekking 2026	Eind 2026	Storting 2027	Onttrekking 2027	Eind 2027
Doelgroepen vervoer	480	0	0	480	0	92	388

	Storting 2028	Onttrekking g 2028	Eind 2028	Storting g 2029	Onttrekking g 2029	Eind 2029	Storting g 2030	Onttrekking g 2030	Eind 2030
Doelgroepen vervoer	0	173	215	0	215	0	0	0	0

Fonds bovenwijkse voorzieningen		Soort reserve Bestemmingsreserve
Doel	Het doel van het fonds is het juridisch en financieel apart administreren en verantwoorden van ontvangen financiële bijdragen voor infrastructuur en openbare voorzieningen. Het fonds stelt de gemeente in staat om cofinanciering te bieden voor grotere, gemeentebrede investeringsprojecten die het niveau van een individuele wijk of bouwlocatie overstijgen (bovenwijks).	
Voeding	Met de inwerkingtreding van de nieuwe Grondexploitatiewet per 1 juli 2008 ontstond de mogelijkheid in de individuele grondexploitaties een kostencomponent "Bovenwijkse voorzieningen" op te nemen. Bij het administratief afsluiten van een complex werd de bijdrage gestort in deze bestemmingsreserve. De reserve fonds bovenwijkse voorziening is ontstaan door bijdragen van derden bij gebiedsontwikkelingen. In het verleden is een bijdrage gevraagd aan ontwikkelaars voor dit fonds. Dit was een vast bedrag per m2. Deze bijdrage is bedoeld om bovenwijkse infrastructuur op te waarderen.	
Besteding	Het geld uit dit fonds is geormerkt voor de (co)financiering van specifieke gemeentelijke investeringsprojecten met een bovenwijks karakter. Wanneer de gemeenteraad besluit tot de fysieke aanleg of reconstructie van openbare infrastructuur, groenvoorzieningen, speelplaatsen of openbare wegen die profijt leveren aan de nieuwbouwlocaties, worden de gereserveerde middelen via een raadsbesluit aan het fonds onttrokken en ingezet om de kapitaallasten of directe realisatiekosten te dekken.	

Mutaties reserve

	Eind 2025	Storting 2026	Onttrekking 2026	Eind 2026	Storting 2027	Onttrekking 2027	Eind 2027
Fonds bovenwijkse voorzieningen	1.395	0	70	1.326	0	0	1.326

	Storting 2028	Onttrekking 2028	Eind 2028	Storting 2029	Onttrekking 2029	Eind 2029	Storting 2030	Onttrekking 2030	Eind 2030
Fonds bovenwijkse voorzieningen	0	0	1.326	0	0	1.326	0	0	1.326

Gevolgen grondwaterverontreiniging		Soort reserve Bestemmingsreserve
Doel	Deze bestemmingsreserve dient ter dekking van de extra kosten in de toekomst bij de toepassing van bronbemaling bij werkzaamheden binnen het plangebied Nieuwgraaf en die direct te relateren zijn aan de in het eerste watervoerend pakket aanwezige verontreiniging afkomstig van stortplaats Westervoort en/of de wasserij op de locatie Nieuwgraaf 19 te Duiven. Deze bestemmingsreserve is in 2003 ontstaan door samenvoeging van de reserves "Vuilstort Westervoort" (gevormd uit een ontvangen afkoopsom) en "Wasserij Nieuwgraaf 19". Deze reserve is een verplichting uit hoofde van de tussen de Staat der Nederlanden, de Provincie Gelderland, Putman BV en de gemeenten Westervoort en Duiven gesloten overeenkomst inzake deze grondwaterverontreiniging.	
Voeding	De herkomst van deze reserve ligt direct verankerd in een formele, juridische driepartijenovereenkomst. Dit contract is in het verleden gesloten tussen de Provincie Gelderland, Putman BV en de gemeenten Westervoort en Duiven. Omdat de verontreinigingspluim zich over gemeentegrenzen heen beweegt en de saneringsverantwoordelijkheid complex is, zijn de financiële afspraken en gemeentelijke bijdragen in deze specifieke reserve vastgelegd.	
Besteding	De besteding van de middelen vindt strikt naar behoefte plaats. Het geld wordt specifiek onttrokken en ingezet op het moment dat er civieltechnische of infrastructurele werkzaamheden worden uitgevoerd in het besmette gebied (zoals het vervangen van rioleringen, grondverzet of het bouwrijp maken van percelen op of rondom Nieuwgraaf). De reserve dekt dan de meerkosten voor het saneren, afvoeren of monitoringsvrij maken van het verontreinigde grondwater.	

Mutaties reserve

	Eind 2025	Storting 2026	Onttrekking 2026	Eind 2026	Storting 2027	Onttrekking 2027	Eind 2027
Gevolgen grondwaterverontreiniging	281	0	0	281	0	0	281

	Storting 2028	Onttrekking g 2028	Eind 2028	Storting g 2029	Onttrekking g 2029	Eind 2029	Storting g 2030	Onttrekking g 2030	Eind 2030
Gevolgen grondwaterverontreiniging	0	0	281	0	0	281	0	0	281

Groenblauwe ontwikkelingen in tussengebied Duiven/Westervoort		Soort reserve Bestemmingsreserve
Doel	Deze reserve is gevormd bij de Voorjaarsnota 2023 met als doel het realiseren van een groen blauw raamwerk in het tussengebied Duiven en Westervoort	
Voeding	Er is een deel van de reserve vrijgevallen om eerste uitgaven te dekken voor een groen blauw raamwerk in het tussengebied Duiven en Westervoort.	
Besteding	In 2023 heeft de raad ingestemd met de Startnotitie Tussengebied Duiven-Westervoort. Op grond hiervan loopt een gebiedsproces, gericht op een natuurinclusieve ontwikkeling met opgaven voor landbouw, sport, recreatie en kleinschalige woningbouw. In het bijzonder wordt de realisatie van een groenblauw raamwerk in het gebied beoogd. Vanaf 2026 zullen de uitgaven voor bovengenoemde doelstelling hoger worden.	

Mutaties reserve

	Eind 2025	Storting 2026	Onttrekking 2026	Eind 2026	Storting 2027	Onttrekking 2027	Eind 2027
Groenblauwe ontwikkelingen in tussengebied Duiven/Westervoort	388	0	0	388	0	0	388

	Storting 2028	Onttrekking g 2028	Eind 2028	Storting g 2029	Onttrekking g 2029	Eind 2029	Storting g 2030	Onttrekking g 2030	Eind 2030
Groenblauwe ontwikkelingen in tussengebied Duiven/Westervoort	0	0	388	0	0	388	0	0	388

Groenonderhoud		Soort reserve Bestemmingsreserve	
Doel	Dekking stijgingen groenonderhoud, Bij vaststelling van de jaarstukken 2024 is besloten om een reserve te vormen voor het opvangen van toekomstige prijsstijgingen op beheer, onderhoud en de aanpak van knelpunten binnen het openbare groen (zoals de verzorging van vaste planten, struiken, bosplantsoen, boomrenovaties en gras). Het vangt onder andere specifieke opgaven en achterstanden in het boombestand en groenrenovaties op.		
Voeding	De reserve is gevormd en gevoed vanuit een positief exploitatieresultaat (overschot) van de jaarrekening 2024. Zo is er specifiek vanuit het positieve resultaat van het boekjaar een bedrag van € 188.000 onttrokken om te storten in deze nieuw gevormde bestemmingsreserve.		
Besteding	De bestedingsplannen zijn gekoppeld aan de gemeentelijke beheerplannen groen, boomrenovaties en de aanpak van achterstanden in het boombestand. Het geld wordt ingezet voor grotere groenrenovaties en de uitvoering van het meerjarige groenonderhoudbeleid (zoals de aanbestede onderhoudscontracten voor de komende jaren).		

Mutaties reserve

	Eind 2025	Storting 2026	Onttrekking 2026	Eind 2026	Storting 2027	Onttrekking 2027	Eind 2027
Groenonderhoud	188	0	0	188	0	49	139

	Storting 2028	Onttrekking g 2028	Eind 2028	Storting g 2029	Onttrekking g 2029	Eind 2029	Storting g 2030	Onttrekking g 2030	Eind 2030
Groenonderhoud	0	49	90	0	49	42	0	0	42

Het Groenfonds	Soort reserve Bestemmingsreserve
----------------	----------------------------------

Doel Het Groenfonds is in 2002 in het leven geroepen ter financiering van projecten die een relatie hebben met natuur, landschap en milieu. De bestemmingsreserve is vanaf toen gevoed vanuit de Grondexploitatie, de opbrengst verkoop aandelen Bouwfonds, grondverkoop in Centerpoort-Zuid en bijdragen van Rijk en Provincie Gelderland. Daarnaast is er in 2009 een bedrag van € 300.000 van de Nederlandse Gasunie ontvangen ten behoeve van natuurcompenserende maatregelen in de nabijheid van het tracé Angerlo-Beuningen.

Voeding Er is uitvoering gegeven aan erfbeplantingsprojecten waarvoor ook subsidie is ontvangen.

Besteding De resterende gelden worden conform raadsbesluit besteed aan het uitvoeren van projecten voortvloeiend uit het Uitvoeringsprogramma Landschapsontwikkelingsplan (LOP). Afhankelijk van de projectkansen die zich voordoen zal het bijbehorende bedrag worden onttrokken aan deze reserve en middels rapportage worden verantwoord aan de raad. De hoogte van het bedrag is jaarlijks fluctuerend en afhankelijk van de financiële projectgrootte en kansen ten aanzien van cofinanciering. Daarnaast zijn er nog de vaste uitgaven voor vrijwilligersorganisaties en het lopende project 'gronden voor natuur'.

Mutaties reserve

	Eind 2025	Storting 2026	Onttrekking 2026	Eind 2026	Storting 2027	Onttrekking 2027	Eind 2027
Het Groenfonds	57	6	30	34	6	30	10

	Storting 2028	Onttrekking g 2028	Eind 2028	Storting g 2029	Onttrekking g 2029	Eind 2029	Storting g 2030	Onttrekking g 2030	Eind 2030
Het Groenfonds	6	30	-14	6	30	-37	6	30	-61

Implementatie Omgevingswet	Soort reserve Bestemmingsreserve
----------------------------	----------------------------------

Doel Aanvullend dekkingsmiddel voor de implementatie van de Omgevingswet. Voor de uitgestelde ingangsdatum en doorontwikkeling de komende 3 jaar die daarop volgt is een aanvullende raming opgesteld voor benodigde inhuur ter ondersteuning en compensatie van reguliere taken, het beheer en doorontwikkelen van het DSO, verdere doorontwikkeling van het Omgevingsplan en Omgevingsvergunning en het komen tot toepasbare regels eigen verordeningen en benodigde middelen voor communicatie en participatie.

Voeding Door uitstel van de invoering van de omgevingswet zijn een flink aantal kosten doorgeschoven en is het aandeel uit de meicirculaire toegevoegd aan de reserve.

Besteding Voor de uitgestelde ingangsdatum en doorontwikkeling de komende jaren die daarop volgen is een aanvullende raming opgesteld voor benodigde inhuur ter ondersteuning en compensatie van reguliere taken, het beheer en doorontwikkelen van het DSO, verdere doorontwikkeling van het Omgevingsplan en Omgevingsvergunning en het komen tot toepasbare regels eigen verordeningen en benodigde middelen voor communicatie en participatie.

Mutaties reserve

	Eind 2025	Storting 2026	Onttrekking 2026	Eind 2026	Storting 2027	Onttrekking 2027	Eind 2027
Implementatie Omgevingswet	509	0	70	438	0	-33	471

	Storting 2028	Onttrekking g 2028	Eind 2028	Storting g 2029	Onttrekking g 2029	Eind 2029	Storting g 2030	Onttrekking g 2030	Eind 2030
Implementatie Omgevingswet	0	0	471	0	0	471	0	0	471

Integraal huisvestingsplan	Soort reserve Bestemmingsreserve
----------------------------	----------------------------------

Doel Het doel is het apart zetten en waarborgen van financiële middelen om de langetermijnvisie en investeringen op het gebied van onderwijshuisvesting (basisscholen en voortgezet onderwijs) te kunnen realiseren.

Voeding Voor de verdere afronding van het Integraal Huisvesting Plan onderwijs is het niet benutte budget van 2024 in een nieuw gevormde bestemmingsreserve gestort.

Besteding

Het geld is geormerkt voor de continuïteit van lopende en geplande projecten binnen het Integraal Huisvestingsplan. Concreet omvat dit het meerjarige huisvestingsplan (zoals het IHP Basisonderwijs 2026–2041). De verwachting is dat deze reserve in 2026 geheel benut wordt.

Mutaties reserve

	Eind 2025	Storting 2026	Onttrekking 2026	Eind 2026	Storting 2027	Onttrekking 2027	Eind 2027
Integraal huisvestingsplan	70	-4	0	67	0	0	67

	Storting 2028	Onttrekking g 2028	Eind 2028	Storting g 2029	Onttrekking g 2029	Eind 2029	Storting g 2030	Onttrekking g 2030	Eind 2030
Integraal huisvestingsplan	0	0	67	0	0	67	0	0	67

Klimaatadaptatie**Soort reserve Bestemmingsreserve****Doel**

Het doel is het financieel waarborgen en ondersteunen van maatregelen die de leefomgeving in Duiven aanpassen aan de gevolgen van de klimaatverandering. De reserve is specifiek ingesteld om risico's op (economische) schade en overlast door de drie belangrijkste klimaatthema's aan te pakken: wateroverlast, hitte en droogte.

Voeding

Deze bestemmingsreserve is nieuw gevormd vanuit de bestemming van het positieve exploitatieresultaat (overschot) van de jaarstukken. Bij het vaststellen van de definitieve jaarstukken 2024 is er door de gemeenteraad besloten om een deel van het overschot direct in deze specifieke reserve te storten.

Besteding

De bestedingen zijn gekoppeld aan het door de gemeente vastgestelde Uitvoeringsprogramma Klimaatadaptatie (dat loopt van 2023 tot en met 2027). Concrete bestedingsplannen omvatten onder andere:

- De uitvoering van de Subsidieregeling Klimaatadaptatie gemeente Duiven. Hiermee worden inwoners en particuliere perceeleigenaren financieel ondersteund om zelf fysieke klimaatmaatregelen te nemen (zoals de subsidie voor regentonnen, bomen, het vervangen van tuintegels of het aanleggen van groendaken).
- Samenwerkingsprojecten binnen de Werkregio De Liemers (samen met buurgemeenten Westervoort en Zevenaar en Waterschap Rijn & IJssel) om de openbare ruimte klimaatbestendig in te richten.
- Maatregelen tegen hittestress en voor waterberging die worden geïntegreerd in de gemeentelijke projecten en de Omgevingsvisie Duiven.

Mutaties reserve

	Eind 2025	Storting 2026	Onttrekking 2026	Eind 2026	Storting 2027	Onttrekking 2027	Eind 2027
Klimaatadaptatie	154	0	0	154	0	0	154

	Storting 2028	Onttrekking g 2028	Eind 2028	Storting g 2029	Onttrekking g 2029	Eind 2029	Storting g 2030	Onttrekking g 2030	Eind 2030
Klimaatadaptatie	0	0	154	0	0	154	0	0	154

Migratie en integratie**Soort reserve Bestemmingsreserve****Doel**

Gevormd om de uitgaven voor toekomstige migratiestromen te dekken.

Voeding

Bij vaststelling van de jaarstukken 2024 is besloten om voor een bedrag van € 1.423.824 een nieuwe reserve te vormen. Het voordelig saldo van € 1.306.199 uit 2025 wordt toegevoegd aan de bestemmingsreserve.

Besteding

Uitgaven voor opgaven 3 taakstellingen en mogelijke andere migratiestromen.

Mutaties reserve

	Eind 2025	Storting 2026	Onttrekking 2026	Eind 2026	Storting 2027	Onttrekking 2027	Eind 2027
Migratie en integratie	2.835	-142	0	2.693	0	0	2.693

	Starting 2028	Onttrekking g 2028	Eind 2028	Startin g 2029	Onttrekking g 2029	Eind 2029	Startin g 2030	Onttrekking g 2030	Eind 2030
Migratie en integratie	0	0	2.693	0	0	2.693	0	0	2.693

Nieuwe Wet Inburgering Soort reserve Bestemmingsreserve

Doel Deze bestemmingsreserve is bedoeld ter dekking van de kosten voor de invoering/ implementatie van de Nieuwe Wet Inburgering.

Voeding Er zijn geen kosten gemaakt in het huidige boekjaar.

Besteding Ter dekking van de uitgaven voor de invoering van de Nieuwe Wet Inburgering.

Mutaties reserve

	Eind 2025	Starting 2026	Onttrekking 2026	Eind 2026	Starting 2027	Onttrekking 2027	Eind 2027
Nieuwe Wet Inburgering	73	0	140	-67	0	0	-67

	Starting 2028	Onttrekking g 2028	Eind 2028	Startin g 2029	Onttrekking g 2029	Eind 2029	Startin g 2030	Onttrekking g 2030	Eind 2030
Nieuwe Wet Inburgering	0	0	-67	0	0	-67	0	0	-67

Onderwijsachterstandenbeleid Soort reserve Bestemmingsreserve

Doel De reserve is gevormd om gelden beschikbaar te houden ter bestrijding van de onderwijsachterstand.

Voeding Onttrekking conform de raming. Er zijn uitgaven gedaan om de onderwijsachterstand terug te dringen.

Besteding De reserve zal volgens planning 026 geheel benut worden ter bestrijding van de aanwezige onderwijsachterstanden.

Mutaties reserve

	Eind 2025	Starting 2026	Onttrekking 2026	Eind 2026	Starting 2027	Onttrekking 2027	Eind 2027
Onderwijsachterstandenbeleid	25	0	25	0	0	0	0

	Starting 2028	Onttrekking g 2028	Eind 2028	Startin g 2029	Onttrekking g 2029	Eind 2029	Startin g 2030	Onttrekking g 2030	Eind 2030
Onderwijsachterstandenbeleid	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Ontwikkeling A15 Soort reserve Bestemmingsreserve

Doel De reserve is ingesteld als een egalitairereserve. Het doel is om proactief en constructief te kunnen participeren in de langdurige en complexe processen rondom het grootschalige rijksproject ViA15. Het vangt de financiële pieken en dalen op van de ambtelijke inzet en noodzakelijke onderzoeken.

Voeding De reserve is oorspronkelijk gevormd uit gemeentelijke overschotten en eerdere bestemmingsreserves rondom ruimtelijke ontwikkelingen en infrastructuur. Het saldo bedroeg in de basis ruim € 1,6 miljoen. Omdat er sinds een beleidswijziging (ingezet vanaf de Tussenrapportage) jaarlijkse budgetten direct aan deze reserve worden onttrokken in plaats van uit de algemene middelen, is een groot deel van de reserve reeds benut.

Besteding De middelen binnen de bestemmingsreserve zijn strikt gelabeld voor projecten en maatregelen die direct voortvloeien uit de impact van de A15-doortrekking op het Duivense grondgebied:

- Inpassings- en compensatiemaatregelen: Financiering van projecten ten gunste van omwonenden en het landschap om de negatieve effecten van de snelweg (zoals geluidshinder en visuele impact) te beperken.
- Verkeerskundig onderzoek en aanpassingen: Het financieren van onderzoeken naar de consequenties van de veranderende verkeersstromen op het onderliggende gemeentelijke wegennet en het realiseren van flankerende infrastructurele maatregelen.

- Projectbeheer en participatie: Dekking van de kosten voor de ambtelijke ondersteuning (zoals het Team Projectenbureau) die structureel afstemt met Rijkswaterstaat, de provincie en het lokale bewonersoverleg.

Mutaties reserve

	Eind 2025	Storting 2026	Onttrekking 2026	Eind 2026	Storting 2027	Onttrekking 2027	Eind 2027
Ontwikkeling A15	969	0	100	869	0	100	769

	Storting 2028	Onttrekking g 2028	Eind 2028	Storting g 2029	Onttrekking g 2029	Eind 2029	Storting g 2030	Onttrekking g 2030	Eind 2030
Ontwikkeling A15	0	100	669	0	100	569	0	100	469

Parkmanagement**Soort reserve Bestemmingsreserve**

Doel	Deze reserve is gevormd bij vaststelling van het jaarrekening resultaat 2022 met als doel om het parkmanagementorganisatie op te starten en de daarmee gepaard gaande activiteiten.								
Voeding	Bij ontwikkeling van het bedrijventerrein is een vast bedrag per m2 in de nieuw gevormde bestemmingsreserve gestort ter dekking van vooraf bepaalde uitgaven ten behoeve van het bedrijventerrein Seingraaf.								
Besteding	De middelen uit de reserve zijn bestemd voor het uitvoeren van activiteiten die in het teken staan van duurzaamheid, verbetering, kostenbeheersing en gemak voor ondernemers en arbeid. Hoewel er in de tussentijdse plannen (zoals de Najaarsnota) is geopperd om de reserve versneld in te zetten, is het structurele bestedingsplan beleidsmatig gekoppeld aan de jaren vanaf 2026. Concreet worden hiermee projecten gefinancierd die collectieve belangen behartigen, zoals de uitbreiding van het Keurmerk Veilig Ondernemen (KVO-B) en collectieve beveiliging op bedrijventerrein Seingraaf.								

Mutaties reserve

	Eind 2025	Storting 2026	Onttrekking 2026	Eind 2026	Storting 2027	Onttrekking 2027	Eind 2027
Parkmanagement	85	0	89	-4	0	0	-4

	Storting 2028	Onttrekking g 2028	Eind 2028	Storting g 2029	Onttrekking g 2029	Eind 2029	Storting g 2030	Onttrekking g 2030	Eind 2030
Parkmanagement	0	0	-4	0	0	-4	0	0	-4

Statushouders**Soort reserve Bestemmingsreserve**

Doel	Er is extra geld ontvangen van het Rijk voor de zogeheten Statushouders. Deze gelden zijn nog niet uitgegeven en in deze reserve gestort zodat ze in de komende jaren ook aan de Statushouders besteed kunnen worden.								
Voeding	Voor deze reserve worden geen middelen meer beschikbaar gesteld. De eerdere bijdragen betroffen incidentele middelen.								
Besteding	Deze reserve dient ter dekking voor de uitgaven voor Statushouders.								

Mutaties reserve

	Eind 2025	Storting 2026	Onttrekking 2026	Eind 2026	Storting 2027	Onttrekking 2027	Eind 2027
Statushouders	140	0	140	0	0	0	0

	Storting 2028	Onttrekking g 2028	Eind 2028	Storting g 2029	Onttrekking g 2029	Eind 2029	Storting g 2030	Onttrekking g 2030	Eind 2030
Statushouders	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Stimuleringsfonds**Soort reserve Geblokkeerde reserves**

Doel	In 2000 is besloten vanuit de opbrengst aandelenverkoop Avira/Bouwfonds een bedrag van € 226.890 te storten in Stichting Stimuleringsfonds Volkshuisvesting (SVN). Vanuit dit fonds								
-------------	---	--	--	--	--	--	--	--	--

kan de gemeente subsidies verstrekken in de vorm van "zachte leningen".

De zachte leningen kunnen alleen verstrekt worden aan volkshuisvestelijke projecten. Rente en aflossing vloeien terug in het fonds en kunnen weer voor andere projecten op dit terrein worden ingezet. De bestemmingsreserve wordt door derden beheerd en is derhalve een geblokkeerde reserve. De raad heeft in 2008 besloten om de beschikbare reserve volledig te bestemmen voor dekking van de "VROM startersregeling 2008".

Jaarlijks wordt er rente ontvangen en toegevoegd aan het saldo.

In totaal staan er eind 2025 nog 2 startersleningen open voor een bedrag van € 38.946.

Voeding Besteding Mutaties reserve

	Eind 2025	Storting 2026	Onttrekking 2026	Eind 2026	Storting 2027	Onttrekking 2027	Eind 2027
Stimuleringsfonds	111	0	0	111	0	0	111

	Storting 2028	Onttrekking g 2028	Eind 2028	Storting g 2029	Onttrekking g 2029	Eind 2029	Storting g 2030	Onttrekking g 2030	Eind 2030
Stimuleringsfonds	0	0	111	0	0	111	0	0	111

Vitale dorpen en wijken Soort reserve Bestemmingsreserve

Doel Zoals vastgelegd in gemeentelijke beleidsstukken is deze reserve gevormd om de kosten te dekken voor het faciliteren van nieuwe maatschappelijke initiatieven. Het is specifiek bedoeld om nieuwe samenwerkingsprocessen met en tussen verschillende wijken, dorpen en buurten te kunnen inrichten en uitvoeren. Dit draagt bij aan de sociale verbondenheid en leefbaarheid.

Voeding De uitvoering van aanleg van het Mondriaanplein is uitgevoerd en deels ten laste van deze reserve gebracht.

Besteding De middelen zijn volledig gereserveerd ter dekking van concrete, lokale projecten voor vitale dorpen en wijken. Op dit moment is de hoogte van de uitgaven die voor het vervolg van de processen en de uitvoering nodig zijn nog niet bekend.

Mutaties reserve

	Eind 2025	Storting 2026	Onttrekking 2026	Eind 2026	Storting 2027	Onttrekking 2027	Eind 2027
Vitale dorpen en wijken	220	0	11	209	0	0	209

	Storting 2028	Onttrekking g 2028	Eind 2028	Storting g 2029	Onttrekking g 2029	Eind 2029	Storting g 2030	Onttrekking g 2030	Eind 2030
Vitale dorpen en wijken	0	0	209	0	0	209	0	0	209

Wet Open Overheid Soort reserve Bestemmingsreserve

Doel Deze reserve is gevormd met geld ontvangen van het rijk voor implementatie van de Wet Open Overheid (WOO). Bij de vaststelling van de Najaarsnota 2022 is besloten om een bestemmingsreserve gevormd. De reserve kan worden besteed voor implementatie van de wet.

Voeding Overtollige middelen door niet gemaakte kosten voor de implementatie van de Wet Open Overheid zijn toegevoegd aan de bestemmingsreserve.

Besteding Bedrag nog te besteden aan implementatie van de Wet Open Overheid.

Mutaties reserve

	Eind 2025	Storting 2026	Onttrekking 2026	Eind 2026	Storting 2027	Onttrekking 2027	Eind 2027
Wet Open Overheid	121	0	6	115	0	0	115

	Storting 2028	Onttrekking g 2028	Eind 2028	Storting g 2029	Onttrekking g 2029	Eind 2029	Storting g 2030	Onttrekking g 2030	Eind 2030
Wet Open Overheid	0	0	115	0	0	115	0	0	115

Detailoverzicht voorzieningen

Afwikkeling complexen GrEx		Soort voorziening voor verplichtingen, verliezen en risico's
Doel	Deze voorziening is specifiek in het leven geroepen om nog te maken kosten op te vangen van projecten (complexen) die financieel gezien al zijn afgewikkeld en gesloten. Volgens de verslaggevingsregels voor gemeenten (BBV) mag een grondexploitatie niet oneindig openblijven. Zodra een plangebied klaar is, wordt het boekhoudkundig gesloten. Het doel van deze voorziening is om te voorkomen dat eventuele resterende, kleine afrondingskosten of nazorgkosten direct ten laste van de lopende exploitatie komen.	
Voeding	De voorziening wordt gevoed vanuit de resultaten van afgeronde grondexploitaties (GREX). Bij het definitief sluiten van een complex wordt een inschatting gemaakt van de nog te verwachten verplichtingen. Het benodigde budget wordt als eindafrekening aan de grondexploitatie onttrokken en in deze algemene afwikkelingsvoorziening gestort. Jaarlijks beoordeelt de gemeente bij de herziening van de exploitatieberekeningen of het niveau van deze voorziening nog toereikend is.	
Besteding	Het geld is bestemd voor relatief kleine investeringen en afwikkelingen binnen het plangebied van reeds afgesloten complexen. Concrete voorbeelden van dit bestedingsplan zijn de definitieve civieltechnische afwerkingen (zoals restanten van het woonrijp maken, een laatste laag asfalt, of het aanpassen van een groenstrook) en het afwickelen van verwachte reële verliezen of restpunten op specifieke historische complexen.	

Mutaties voorziening

	Eind 2025	Storting 2026	Onttrekking 2026	Eind 2026	Storting 2027	Onttrekking 2027	Eind 2027
Afwikkeling complexen GrEx	586	0	11	574	0	0	574

	Storting 2028	Onttrekking 2028	Eind 2028	Storting 2029	Onttrekking 2029	Eind 2029	Storting 2030	Onttrekking 2030	Eind 2030
Afwikkeling complexen GrEx	0	0	574	0	0	574	0	0	574

Dubieuze debiteuren		Soort voorziening voor verplichtingen, verliezen en risico's
Doel	Deze voorziening is gevormd voor het risico van oninbaarheid.	
Voeding	De vorderingen zijn gecontroleerd op invorderbaarheid. De inschatting voor de belastingdebiteuren is gemaakt o.b.v ervaringscijfers en de publieke debiteuren o.b.v een ouderdomsanalyse. In de begroting was geen onttrekking/storting opgenomen. Onderbouwing stand per 31-12-2025 - oninbare debiteuren privaat en publiekrechtelijk € 353.356 -oninbare debiteuren belastingen € 75.509	
Besteding	Wanneer blijkt dat deze voorziening te hoog of te laag is, wordt deze aangepast.	

Mutaties voorziening

	Eind 2025	Storting 2026	Onttrekking 2026	Eind 2026	Storting 2027	Onttrekking 2027	Eind 2027
Dubieuze debiteuren	429	39	50	418	39	50	407

	Storting 2028	Onttrekking 2028	Eind 2028	Storting 2029	Onttrekking 2029	Eind 2029	Storting 2030	Onttrekking 2030	Eind 2030
Dubieuze debiteuren	39	50	407	39	50	397	39	50	386

Dubieuze debiteuren RSD		Soort voorziening voor verplichtingen, verliezen en risico's
Doel	De invorderbaarheid van de debiteuren in het kader van artikel 69 Participatiewet waarvan de uitvoering plaats vindt bij de RSD, worden jaarlijks beoordeeld op basis van invorderbaarheid. Voor het gedeelte dat dubieus is, wordt een bedrag in deze voorziening opgenomen. Het daadwerkelijk oninbare gedeelte wordt dan uit de voorziening onttrokken.	
Voeding	In 2025 is in totaal € 86.385 aan de voorziening dubieuze debiteuren SDL onttrokken. De voorziening is weer aangevuld met € 53.747 tot een bedrag van € 311.981. De vorderingen zijn gecontroleerd op invorderbaarheid. De inschatting voor de oninbaarheid van deze debiteuren is gemaakt o.b.v ervaringscijfers.	
Besteding	Wanneer blijkt dat deze voorziening te hoog of te laag is, wordt deze aangepast.	

Mutaties voorziening

	Eind 2025	Storting 2026	Onttrekking 2026	Eind 2026	Storting 2027	Onttrekking 2027	Eind 2027
Dubieuze debiteuren RSD	312	0	0	312	0	0	312

	Storting 2028	Onttrekking 2028	Eind 2028	Storting 2029	Onttrekking 2029	Eind 2029	Storting 2030	Onttrekking 2030	Eind 2030
Dubieuze debiteuren RSD	0	0	312	0	0	312	0	0	312

Groot onderhoud algemene accommodaties**Soort voorziening ter egalisatie van kosten**

Doel Ten laste van de voorziening worden gebracht de onderhoudscomponenten met een cyclus t/m 25 jaar (raadsbesluit 8 maart 1999) voor Gemeentehuis, de gemeentewerf en brandweergarage.

Voeding

Besteding De werkzaamheden worden conform de planning in meerjarenbegroting uitgevoerd. In de meerjarenbegroting is na herinspectie het onderhoudsplan weer up to date.

Mutaties voorziening

	Eind 2025	Storting 2026	Onttrekking 2026	Eind 2026	Storting 2027	Onttrekking 2027	Eind 2027
Groot onderhoud algemene accommodaties	390	11	0	401	11	0	413

	Storting 2028	Onttrekking 2028	Eind 2028	Storting 2029	Onttrekking 2029	Eind 2029	Storting 2030	Onttrekking 2030	Eind 2030
Groot onderhoud algemene accommodaties	11	0	413	11	0	424	11	0	435

Groot onderhoud culturele accommodaties**Soort voorziening ter egalisatie van kosten**

Doel Ten laste van de voorziening worden gebracht de onderhoudscomponenten met een cyclus t/m 25 jaar (raadsbesluit 8 maart 1999).

Voeding

Besteding De werkzaamheden worden conform de planning in meerjarenbegroting uitgevoerd. In de meerjarenbegroting is na herinspectie het onderhoudsplan weer up to date.

Mutaties voorziening

	Eind 2025	Storting 2026	Onttrekking 2026	Eind 2026	Storting 2027	Onttrekking 2027	Eind 2027
Groot onderhoud culturele accommodaties	769	36	0	805	36	0	841

	Storting 2028	Onttrekking 2028	Eind 2028	Storting 2029	Onttrekking 2029	Eind 2029	Storting 2030	Onttrekking 2030	Eind 2030
Groot onderhoud culturele accommodaties	36	0	841	36	0	877	36	0	913

Groot onderhoud sportaccommodaties**Soort voorziening ter egalisatie van kosten**

Doel Ten laste van de voorziening worden gebracht de onderhoudscomponenten met een cyclus t/m 25 jaar (raadsbesluit 8 maart 1999) van de twee sporthallen en de turnhal.

Voeding

Besteding De werkzaamheden worden conform de planning in meerjarenbegroting uitgevoerd. In de meerjarenbegroting is na herinspectie het onderhoudsplan weer up to date.

Mutaties voorziening

	Eind 2025	Storting 2026	Onttrekking 2026	Eind 2026	Storting 2027	Onttrekking 2027	Eind 2027
Groot onderhoud sportaccommodaties	1.679	12	0	1.691	12	0	1.702

	Storting 2028	Onttrekking 2028	Eind 2028	Storting 2029	Onttrekking 2029	Eind 2029	Storting 2030	Onttrekking 2030	Eind 2030
Groot onderhoud sportaccommodaties	12	0	1.702	12	0	1.714	12	0	1.726

Groot onderhoud VCD Soort voorziening ter egalisatie van kosten

Doel Ten laste van de voorziening worden gebracht de onderhoudscomponenten met een cyclus t/m 25 jaar (raadsbesluit 8 maart 1999).

Voeding

Besteding De werkzaamheden worden conform de planning in meerjarenbegroting uitgevoerd. In de meerjarenbegroting is na herinspectie het onderhoudsplan weer up to date.

Mutaties voorziening

	Eind 2025	Storting 2026	Onttrekking 2026	Eind 2026	Storting 2027	Onttrekking 2027	Eind 2027
Groot onderhoud VCD	126	182	0	308	182	0	490

	Storting 2028	Onttrekking 2028	Eind 2028	Storting 2029	Onttrekking 2029	Eind 2029	Storting 2030	Onttrekking 2030	Eind 2030
Groot onderhoud VCD	182	0	490	182	0	672	182	0	854

Kapitaallasten afvalinzameling Soort voorziening voor middelen van derden met gebonden bestemming

Doel Deze voorziening wordt ingezet om de kapitaallasten van uitgestelde investeringen te bekostigen.

Voeding

Besteding De voorziening is ingezet ter dekking van de kapitaallasten van de uitgestelde investeringen.

Mutaties voorziening

	Eind 2025	Storting 2026	Onttrekking 2026	Eind 2026	Storting 2027	Onttrekking 2027	Eind 2027
Kapitaallasten afvalinzameling	0	0	0	0	0	0	0

	Storting 2028	Onttrekking 2028	Eind 2028	Storting 2029	Onttrekking 2029	Eind 2029	Storting 2030	Onttrekking 2030	Eind 2030
Kapitaallasten afvalinzameling	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Onderhoud wegen Soort voorziening ter egalisatie van kosten

Doel Het onderhouden van de wegen enz. conform het beleidsplan onderhoud wegen. De voorziening wordt jaarlijks vanuit de exploitatie gevoed, terwijl de geplande maatregelen op deze voorziening worden geboekt.

Voeding

Besteding In 2025 is relatief veel onderhoud uitgevoerd. Een deel hiervan betrof eerder uitgesteld onderhoud. Daarnaast is het aanbrengen van de deklaag op de Westsingel vervroegd. Naar verwachting zouden de werkzaamheden aan de A12 en A15 dit op een later moment vrijwel onmogelijk maken. Door het werk naar voren te halen, kon het bovendien worden gecombineerd met de realisatie van de aansluiting Ploen Noord.

Mutaties voorziening

	Eind 2025	Storting 2026	Onttrekking 2026	Eind 2026	Storting 2027	Onttrekking 2027	Eind 2027
Onderhoud wegen	12.609	1.353	0	13.962	1.153	0	15.116

	Storting 2028	Onttrekking 2028	Eind 2028	Storting 2029	Onttrekking 2029	Eind 2029	Storting 2030	Onttrekking 2030	Eind 2030
Onderhoud wegen	1.153	0	15.116	1.153	0	16.269	1.353	0	17.423

Pensioenen wethouders	Soort voorziening voor verplichtingen, verliezen en risico's
-----------------------	--

Doel De gemeente is op grond van de voorschriften verplicht om een voorziening op te nemen voor de direct opeisbare verplichtingen toekomstige pensioenen van de wethouders. De storting is structureel en zal jaarlijks worden geactualiseerd

Voeding De nieuwe berekeningen per 31 december 2025 van Visma/Idella zijn uitgegaan van een rekenrente van 2,955%. In 2025 zijn de pensioenen gewaardeerd tegen een dekkingspercentage van 123,5% volgens de voorschriften van het ABP.

Besteding Er is rekening gehouden met de maximale verplichting.

Mutaties voorziening

	Eind 2025	Storting 2026	Onttrekking 2026	Eind 2026	Storting 2027	Onttrekking 2027	Eind 2027
Pensioenen wethouders	3.408	73	20	3.461	73	20	3.514

	Storting 2028	Onttrekking 2028	Eind 2028	Storting 2029	Onttrekking 2029	Eind 2029	Storting 2030	Onttrekking 2030	Eind 2030
Pensioenen wethouders	73	20	3.514	73	20	3.567	73	20	3.620

Riolering artikel 44 lid 2	Soort voorziening voor middelen van derden met gebonden bestemming
----------------------------	--

Doel Deze voorziening is gevormd ten behoeve van groot onderhoud en lasten grootschalige investeringen in de toekomst. Met name ook bedoeld om lasten te "egaliseren".

Voeding Door uitgestelde investeringen zijn er minder kapitaallasten en er zijn minder kosten voor advies en projecten gemaakt. Hierdoor is de toevoeging aan deze voorziening hoger.

Besteding Deze voorziening zal worden ingezet om grootschalige vervangingen en onderhoud te kunnen bekostigen.

Mutaties voorziening

	Eind 2025	Storting 2026	Onttrekking 2026	Eind 2026	Storting 2027	Onttrekking 2027	Eind 2027
Riolering artikel 44 lid 2	13.167	0	34	13.133	0	-58	13.191

	Storting 2028	Onttrekking 2028	Eind 2028	Storting 2029	Onttrekking 2029	Eind 2029	Storting 2030	Onttrekking 2030	Eind 2030
Riolering artikel 44 lid 2	408	548	13.191	408	463	13.051	408	463	12.996

Verliesgevende complexen GrEx	Soort voorziening voor verplichtingen, verliezen en risico's
-------------------------------	--

Doel Het doel is om toekomstige, berekende verliezen op lopende actieve grondexploitaties direct financieel af te dekken. Wanneer bij de jaarlijkse herziening van een bouwproject of bedrijventerrein (een 'complex') blijkt dat de totale kosten (zoals grondverwerving en bouwrijp maken) hoger zullen uitvallen dan de verwachte opbrengsten (uit de verkoop van gronden), verplichten de landelijke boekhoudregels voor gemeenten (BBV) om dit totale verwachte verlies direct te nemen. De voorziening zorgt ervoor dat toekomstige tekorten de begroting in latere jaren niet onverwacht belasten.

Voeding De voorziening wordt gevoed door onttrekkingen uit de Algemene Reserve of rechtstreeks ten laste van het jaarresultaat zodra een (dreigend) tekort in de grondexploitatie administratief wordt vastgesteld. Tenminste eenmaal per jaar worden alle lopende grondexploitaties integraal geactualiseerd. Blijkt een verlies groter te worden, dan wordt de voorziening direct extra aangevuld.

Besteding Er is geen sprake van een regulier bestedingsplan voor nieuwe fysieke projecten. Het "plan" is puur de administratieve en feitelijke opvang van de optredende tekorten binnen de verliesgevende complexen naarmate de realisatie vordert. Het geld wordt ingezet om de gemaakte kosten te betalen waar geen verkoopopbrengsten tegenover staan. Zodra zo'n verlieslatend complex definitief financieel wordt afgerond, valt (het resterende deel van) de specifieke voorziening voor dat project vrij

Mutaties voorziening

	Eind 2025	Storting 2026	Onttrekking 2026	Eind 2026	Storting 2027	Onttrekking 2027	Eind 2027
Verliesgevende complexen	4.957	0	0	4.957	0	0	4.957

	Storting 2028	Onttrekking 2028	Eind 2028	Storting 2029	Onttrekking 2029	Eind 2029	Storting 2030	Onttrekking 2030	Eind 2030
Verliesgevende complexen GrEx	0	0	4.957	0	0	4.957	0	0	4.957

Voorziening A15 Soort voorziening voor middelen van derden met gebonden bestemming

Doel	Deze voorziening is ingesteld om alle gemeentelijke kosten en inkomsten rondom de vergunningverlening en het bouwtoezicht tot aan de oplevering (inclusief nazorg) van het project ViA15 te egaliseren. Omdat de doortrekking en verbreding van de snelweg een gigantisch project is (waarbij de weg deels verdiept bij Groessen en Helhoek komt te liggen), brengt dit voor de gemeente een grote piek in administratieve lasten met zich mee. De voorziening voorkomt dat deze schommelingen de reguliere gemeentebegroting per jaar.								
Voeding	De voorziening is ingezet ter dekking van de kosten van de aanpassing van de openbare ruimte rondom het tracee van de A15. De investeringen zijn uitgesteld tot na 2026.								
Besteding	De middelen uit de voorziening zijn strikt geoormerkt voor de dekking van de vergunningverlening en het bouwtoezicht. Dit omvat met name de extra (inhuur)kosten voor extern ambtelijk personeel en specialisten. Zij worden ingezet om een voortvarende afhandeling van de vergunningen (zoals complexe omgevings- en grondwatervergunningen voor de aannemer GelreGroen) en het toezicht op de bouwveiligheid te garanderen.								

Mutaties voorziening

	Eind 2025	Storting 2026	Onttrekking 2026	Eind 2026	Storting 2027	Onttrekking 2027	Eind 2027
Voorziening A15	533	0	0	533	0	0	533

	Storting 2028	Onttrekking 2028	Eind 2028	Storting 2029	Onttrekking 2029	Eind 2029	Storting 2030	Onttrekking 2030	Eind 2030
Voorziening A15	0	0	533	0	0	533	0	0	533

Voorziening afvalinzameling Soort voorziening voor middelen van derden met gebonden bestemming

Doel	Deze voorziening wordt ingezet om de lasten van de afvalinzameling te bekostigen.								
Voeding	De voorziening is gevormd uit het voordeel op afval in 2025.								
Besteding	De voorziening wordt ingezet om de lasten van de afvalinzameling te dekken.								

Mutaties voorziening

	Eind 2025	Storting 2026	Onttrekking 2026	Eind 2026	Storting 2027	Onttrekking 2027	Eind 2027
Voorziening afvalinzameling	37	0	0	37	0	0	37

	Storting 2028	Onttrekking 2028	Eind 2028	Storting 2029	Onttrekking 2029	Eind 2029	Storting 2030	Onttrekking 2030	Eind 2030
Voorziening afvalinzameling	0	0	37	0	0	37	0	0	37

Wachtgelden wethouders Soort voorziening voor verplichtingen, verliezen en risico's

Doel	De gemeente is op grond van de voorschriften verplicht om een voorziening op te nemen voor de direct opeisbare verplichtingen toekomstige wachtgeld van de wethouders. De storting heeft in het jaar van de gemeenteraadsverkiezing plaatsgevonden.								
Voeding	Jaarlijks wordt de voorziening gevoed vaak in de najaarsnota volgend na het vertrek van een wethouder.								
Besteding	Het uitbetalen van wachtgeld na vertrek van een wethouder.								

Mutaties voorziening

	Eind 2025	Storting 2026	Onttrekking 2026	Eind 2026	Storting 2027	Onttrekking 2027	Eind 2027
Wachtgelden wethouders	193	0	0	193	0	0	193

	Storting 2028	Onttrekking 2028	Eind 2028	Storting 2029	Onttrekking 2029	Eind 2029	Storting 2030	Onttrekking 2030	Eind 2030
Wachtgelden wethouders	0	0	193	0	0	193	0	0	193

Bijlage 6 - Overzicht subsidies

Subsidieontvanger	Activiteit	Maximale subsidiebedrag	Periode
Veilig Thuis	Veilig Thuis is het advies- en meldpunt voor huiselijk geweld en kindermishandeling.	316.000	2027
Stichting Activiteiten Horsterpark	Exploitatie van De Ogtent, kinderboerderij en theepaviljoen Horsterpark + eenmalig verhoging voor culturele en maatschappelijke activiteiten zoals het CUL-programma, Bouwdorp Duiven en Duuve te Gek	174.000	2027
Dorpshuis Groessen	Dorpshuis Groessen draagt bij aan het stimuleren van het welzijn en de sociale cohesie en bijdragen aan goed woon- en leefklimaat.	19.000	2027
Totaal subsidies		509.000	

Bijlage 7 - Risicoregister

Begroting 2027	Basis	Team	minimum	maximum	kansscore	%	Risico minimum	maximum	gemiddeld
<u>Risico's omtrent de bedrijfsvoering</u>									
Apparaatskosten grondexploitatie	2 fte - 4 fte	RO	200.000	400.000	3	60%	120.000	240.000	180.000
Deskundigheid personeel		HR	10.000	50.000	1	20%	2.000	10.000	6.000
Verzekeringen		Advies	0	4.000.000	1	20%	0	800.000	400.000
Wachtgeld ambtenaren	1 fte - 2 fte	HR	100.000	200.000	3	60%	60.000	120.000	90.000
Bovenformatieven	1 fte	HR	0	100.000	2	40%	0	40.000	20.000
BTW		Fin	0	500.000	1	20%	0	100.000	50.000
Vpb		Fin	0	500.000	1	20%	0	100.000	50.000
Algemeen risico	norm Gld 6% au/bel. capac.	Fin	3.214.676	3.214.676	5	100%	3.214.676	3.214.676	3.214.676
Renterisico	10 mln rente 0%-4%	Fin	0	400.000	3	60%	0	240.000	120.000
<u>Risico's omtrent eigendommen</u>									
<i>Grondexploitatie</i>									
Innofase		RO	34.365	34.365	5	100%	34.365	34.365	34.365
De Nieuweling		RO	27.646	27.646	5	100%	27.646	27.646	27.646
Graafstaete !!		RO	80.547	80.547	5	100%	80.547	80.547	80.547
Centerpoort Noord 2		RO	584.999	584.999	5	100%	584.999	584.999	584.999
Woonzorg WPRI		RO	17.613	17.613	5	100%	17.613	17.613	17.613
Woonpark		RO	22.528	22.528	5	100%	22.528	22.528	22.528
Droopad		RO	-103	-103	5	100%	-103	-103	-103
Bodemverontreiniging (onbekende)	1-5 saneringen	WVM	100.000	500.000	2	40%	40.000	200.000	120.000
<u>Aansprakelijkheidsrisico's:</u>									
Gewaarborgde geldleningen	29 mln	Fin	100.000	1.000.000	2	40%	40.000	400.000	220.000
Schadeclaims		Fin	10.000	1.000.000	2	40%	4.000	400.000	202.000
Gem. regelingen		Fin	25.000	1.000.000	3	60%	15.000	600.000	307.500

Financiële risico's									
Open einde regelingen:									
Jeugdzorg		Wijkoverstijgend	1.000.000	3.000.000	4	80%	800.000	2.400.000	1.600.000
*Bijzondere bijstand	1-10% budget	Wijkoverstijgend	4.728	47.280	3	60%	2.837	28.368	15.602
*leerlingenvervoer	1-10% budget	Wijkoverstijgend	4.967	49.672	3	60%	2.980	29.803	16.392
*WVG	1-10% budget	Wijkoverstijgend	9.497	94.967	4	80%	7.598	75.974	41.786
*RSD	50 tot 100% vh aandeel	Wijkoverstijgend	50.000	100.000	5	100%	50.000	100.000	75.000
Algemene uitkering		Fin	200.000	1.200.000	4	80%	160.000	960.000	560.000
Beleggingen	10-25% dividend	Fin	11.500	28.750	3	60%	6.900	17.250	12.075
Afvalinzameling		Beheer	0	225.000	4	80%	0	180.000	90.000
Referendum		Advies	64.000	70.000	1	20%	12.800	14.000	13.400
Inburgering nieuwkomers		Wijkoverstijgend	50.000	100.000	1	20%	10.000	20.000	15.000
Prijsstijging aanbesteding groen			100.000	300.000	2	40%	40.000	120.000	80.000
Ontbinden contract groenaannemer			0	300.000	2	40%	0	120.000	60.000
Totaal			6.021.963	19.147.940			5.356.385	11.297.666	8.327.026

Bijlage 8 - Overzicht BBV-indicatoren

Indicator naam	Realisatie		Prognose				
	2017	2025	2026	2027	2028	2029	2030
1 Bestuur							
Demografische druk	68,8	75,0	75	75	75	75	75
Diefstallen uit woning	1,8	0,8	0,8	0,7	0,6	0,5	0,4
Functiemenging	61,1	63,1	63	63	63	63	63
Geweldsmisdrijven	2,4	2,4	2,2	2,1	1,9	1,7	1,7
Jongeren met delict voor rechter	0		1	1	0	0	0
Vernielingen en misdrijven tegen openbare orde	3,1	3,8	3,8	3,6	3,4	3,4	3,4
Verwijzingen HALT	3	10	5	4	3	3	3
Winkeldiefstallen	1,6	2,6	2	2	1	1	1
2 Maatschappij							
Absoluut verzuim	0,0	1,6	0	0	0	0	0
Jongeren met jeugdbescherming		1,1	1	1	1	0	0
Jongeren met jeugdhulp		16,5	16	16	16	16	16
Jongeren met jeugdreclassering		0,3	0,3	0,3	0,3	0,3 0,3	0,3
Kinderen in uitkeringsgezin	5		4	4	4	4	4
Lopende re-integratievoorzieningen		259,2	200	200	200 200	200	200
Netto arbeidsparticipatie	71,6	73,3	73	73	73	73	73
Niet-sporters			40	39	39	38	38
Personen met een bijstandsuitkering	236,2	216,4	216	216	216	216	216
Relatief verzuim	22		40	39	38	37	36
Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie	1,3		2,0%	1,9%	1,8%	1,7%	1,6%
Werkloze jongeren	1		2	2	2	2	2
Wmo-cliënten met een maatwerkarrangement		700	700	700	700	700	700
3 Omgeving							
Banen	979,2	1184,1	1190	1195	1200	1205	1210
Hernieuwbare elektriciteit	108,4		124	126	128	129	130
Huishoudelijk restafval	113		70	70	68	66	65
Nieuw gebouwde woningen	3,9		4	4	4	4	4
Vestigingen	117,9	169,4	170	172	173	174	175
4 Algemene dekkingsmiddelen							
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden	574	877	790	800	820	835	840
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	729	1025	944	960	975	995	1010
Gemiddelde WOZ-waarde woningen		370	430	445	460	475	485

Bijlage 9 - Kerngegevens

Kerngegevens	Werkelijk per 1-jan-26	Geraamd per 1-jan-27
Inwoners		
Jonger dan 20 jaar	4.800	4.962
van 20 - 64 jaar	14.192	14.225
van 65 jaar en ouder	5.857	6.045
Totaal	24.849	25.232
Bijstandsgerechtigden		
IOAW	18	12
IOAZ	2	2
BBZ	1	0
PW-I	333	343
Totaal	354	357
Fysieke structuur		
Woningen	10.937	10.945
Bijzondere woongebouwen	2	2
Aantal woonruimten		10.947
Oppervlakte gemeente (in ha)	3.519	3.519
Waarvan binnenwater (in ha)	129	129
Waarvan Land (in ha)	3.390	3.390
Wegen, paden etc. binnen en buiten de bebouwde kom (in m2 x 1.000)		
- Weg zwaar belast		
- Weg - gemiddeld belast	221	221
- Weg - licht belast	355	355
- Weg in woongebied	627	627
- Weg in verblijfsgebied	374	374
- Fietspaden	150	150
Openbaar groen (in m2 x 1.000)	1.215	1.215
Sportcomplexen (in m2 x 1.000)	185	185
Bermen (in m2 x 1.000)	919	919
Bermen (in m x 1.000)	125	125
Lichtmasten	5.675	5.824
Financiële structuur	Rekening 2025	Begroting 2027
Uitgaven/inkomsten voorcalculaties	95.518	96.745
Opbrengst belastingen/retributies:	15.374	17.270
- Onroerende-zaakbelastingen	7.563	8.586
- Afvalstoffenheffing/reinigingsrechten	3.433	3.962
- Rioolheffing	2.467	2.637
- Toeristenbelasting	303	345
- Reclamebelasting	50	62
- Marktgeden	2	5
- Lijkbezorgingsrechten	130	195
- Leges omgevingsvergunning	679	690
- Overige Leges	747	788
Algemene Uitkering Gemeentefonds	53.117	54.363
Vaste schuld	9.522	14.280
Stand reserves en voorzieningen	Werkelijk 31-dec-2025	Geraamd 31-dec-2026
Bedragen x € 1.000		
Algemene Reserve	29.321	23.115
Bestemmingsreserves	11.306	10.270
Voorzieningen	33.496	41.708
Totaal	74.123	75.093

Bijlage 10 - Samenstelling bestuur

De gemeente wordt bestuurd door de gemeenteraad en het college van burgemeester en wethouders.

De gemeenteraad vormt het hoogste bestuursorgaan van de gemeente Duiven en vervult binnen het lokaal bestuur een kaderstellende, controlerende en volksvertegenwoordigende rol. De raad bestaat uit 21 raadsleden, die gezamenlijk verantwoordelijk zijn voor de koers van de gemeente.

De vergaderingen van de gemeenteraad zijn openbaar, zodat inwoners van Duiven de gelegenheid hebben besluitvormingsprocessen te volgen en zich een beeld te vormen van de wijze waarop lokale democratie in de praktijk vorm krijgt.

Meer informatie over de gemeenteraadsleden van Duiven is te vinden op de [website](#) van de gemeenteraad.

Het dagelijks bestuur van de gemeente wordt uitgevoerd door het college van burgemeester en wethouders.

De samenstelling van het college is als volgt:

Burgemeester (en voorzitter van de gemeenteraad) Huub Hieltjes

Portefeuille:

- Dienstverlening en communicatie
- Digitalisering, privacy en informatiebeveiliging
- Gemeentelijke herindeling
- Openbare orde en veiligheid
- Handhaving en Algemene plaatselijke verordening
- Deelnemingen in overheidsvennootschappen
- Economie

Nevenfuncties als burgemeester:

- Voorzitter van platform Nuval, dit is een platform van circa 40 gemeenten die aandeelhouder zijn in Vitens en/of Alliander
- Lid Economic Board Regio Arnhem Nijmegen

Vertegenwoordigingen:

- Lid dagelijks bestuur 1Stroom
- Lid algemeen bestuur Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden (VGGM)
- Bestuurscommissie Veiligheid (VGGM)
- Lid algemeen bestuur Groene Metropool Arnhem-Nijmegen (GMR), tevens lid bestuurlijk opgaveteam productieve regio

- Lid algemeen en dagelijks bestuur Samenwerking De Liemers (SDL)

Wethouder Joyce Zwaga-Komen (Lokaal Alternatief)

Portefeuille:

- Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) en jeugd
- Werk en inkomen
- Onderwijs en onderwijshuisvesting
- Algemeen subsidiebeleid
- Verenigingen en vrijwilligersbeleid
- Circulair Ambachtscentrum (CAC)

Nevenfuncties:

- Algemeen bestuur RSD

Vertegenwoordigingen:

- Lid algemeen bestuur Samenwerking de Liemers (SDL)
- Regionale Energie Strategie (RES)
- Vereniging Nederlandse Riviergemeenten

Wethouder Geert-Jan Schrijner (VVD)

Portefeuille:

- Financiën
- Woningbouw en volkshuisvesting
- Ruimtelijke ordening en Omgevingswet
- Opvang vluchtelingen
- Bedrijventerreinen

- Grondbeleid
- Centrumplan Duiven
- Mobiliteit

Nevenfuncties:

- Eigenaar Schrijner.com (onbezoldigd)

Vertegenwoordigingen:

- Lid dagelijks bestuur 1Stroom
- Lid algemeen bestuur Samenwerking de Liemers (SDL)

Wethouder Merlijn de Jonghe (GroenLinks-PvdA)

Portefeuille:

- Klimaat en energie
- Duurzaamheid en biodiversiteit
- Cultuur en sport
- Inburgering nieuwkomers
- Beheer openbare ruimte
- Recreatie en vrijetijdseconomie
- Gemeentelijk vastgoed
- Participatie en Uitdaagrecht
- Dierenwelzijn

Het college wordt ondersteunt door de [gemeentesecretaris Anton van der Gaag](#).

Meer informatie over het college is te vinden op de [website](#) van de gemeente.